

คู่มือการศึกษาข้ามกวีร์

อายตนิยมก/ธาตุยมก

รจนา	พระอาจารย์สัทธัมมโชติกะ ฐัมมาจริยะ
ตรวจชำระ	พระอาจารย์โกณฑัญญะ อัครมหาบัณฑิต ที่มภาณกะ ฐัมมาจริยะ
รวบรวมเรียบเรียง	พระสุรชัย ปณฺทิตธมฺโม วัดเพลงวิปัสสนา ถนนจรัญสนิทวงศ์ ๓๗ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อุปถัมภ์จัดพิมพ์	คุณประหยัด คุณสุธัญญา บุญสูง และ คณะนักศึกษาพระอภิธรรม พร้อมคณะผู้เฝ้าในธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓
พิมพ์ครั้งที่	๒/๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๐๐ ชุดๆ ละ ๒ เล่ม
วันเดือนปีพิมพ์	๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๔
ISBN	978-974-8301-15-0
คอมพิวเตอร์/รูปเล่ม	พระสุรชัย ปณฺทิตธมฺโม
แบบปก	พระอาจารย์ชรินทร์ สุคนฺโธ
พิมพ์ที่	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์ ๔๔/๑๓๒ หมู่ ๖ ซอยบุญมงคล แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๕๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๘๐๒-๐๓๔๔, ๐-๘๘๑-๕๖๖-๒๕๕๐

คำนอบน้อมแด่พระรัตนตรัย

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺทสฺส.

นุณณมํ ปกาเสนโต

นุหนตถาย ปาปกํ,

นุณ ทุขาทิปนฺนํ

นุทาปีตํ นมามิหํ.

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ประกาศอยู่ซึ่งพระธรรมอันสละสลวย เพื่อบรรเทาเสียซึ่งกรรมอันลามก แก่สัตว์ทั้งหลายผู้เอนจุ่มแล้วในทุกข์โดยแท้ ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้ยังทุกข์ให้บรรเทาแล้ว

สาวกานฺนุสาเสติ

สารธมฺเม จ ปาณินํ,

สารธมฺมํ มนุสฺसानํ

สาสิตํ ตํ นมามิหํ.

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ทรงพร่ำสอนอยู่ซึ่งพระธรรมอันเป็นสาระทั้งหลายแก่สาวกและสัตว์ทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้สั่งสอนแล้วซึ่งพระธรรมอันเป็นแก่นสารแก่นุษย์ทั้งหลาย

สุคโต สุคตํ จานํ

สุคโต สุนฺทรมฺปิ จ

สุคโต ยาทิ นิพฺพานํ

สุคโต เต นโม มม.

"พระสุคตเสด็จไปสู่ฐานะที่ไปดี

พระสุคตเสด็จไปสู่ฐานะที่ดีงาม

พระสุคตเสด็จไปสู่พระนิพพาน พระองค์ทรงเป็นผู้เสด็จไปดี ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระองค์"

สุวาคตนฺตํ สิวํ รมมํ

สุวาณเฑยฺย ธมฺมเทเสนฺตํ,

สุวาหณเฑยฺย ปุณฺณกุเชตฺตํ

สุวาสนฺนํ นมามิหํ.

พระธรรมได้ชี้บอกหนทางอันรื่นรมย์เกษม นำผู้ประพฤติปฏิบัติตามไปโดยปลอดภัย อย่างเลิศ ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมนั้น อันเป็นเนื่อนาบุญค่าจุน รongรับผู้เคารพนับถือ ให้ไหลไปสู่สวรรค์และพระนิพพาน

บาทนุโต โส สพพชน

ขายิต มรุธมม,

ขายนุต ติวร โลก

ขายิตนุต นมามิห.

พระธรรมใด ยังชนทั้งปวงให้ได้ดีมรสพระธรรม อันให้เกิดความสงบสุขหวานปานน้ำผึ้ง เข้าถึงกาย วาจา ใจ ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมนั้น ซึ่งครอบงำโลกทั้ง ๓ ได้อย่างเด็ดขาดแล้ว

อคโค เสฏ ๖ วโร ธมโม

อคคปญโย ปพชุณติ,

อคคธมม สุนิปน

อคคตนุต นมามิห.

พระธรรมใดเลิศ ประเสริฐสุด เป็นยอดบุญ ปลุกคนให้ตื่นจากหลับคือกิเลส ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมนั้น อันเลิศล้ำ ละเอียดประณีต เป็นยอดกุศล นำคนให้พ้นทุกข์ถึงสุข อันไพบลยกล่าวคือพระนิพพาน

ปฏิสัมภทา จตสุโส จ

ปสฏโฐ โส อนุตโต,

ปญญา อุตโตโร โลเก

ปสฏฐิ นมามิห.

พระสงฆ์ใด ได้บรรลุปฏิสัมภทา ๔ เป็นผู้ประเสริฐ ยอดเยี่ยม ข้ามโลกทั้ง ๓ ด้วยปัญญา ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์นั้น ผู้อันปราชญ์สรรเสริญแล้ว

ปสตโถ ธมมคมภโร

ปญวนโต อลงกโต,

ปสนโน อตถธมมญจ

ปสฏฐิ นมามิห.

พระสงฆ์ใด ผู้อันชาวโลกยกย่องสรรเสริญแล้ว มีความเข้าใจลึกซึ้งในพระธรรม มีปัญญาดี ไม่คดทางกาย วาจา ใจ มีความเชื่อความเลื่อมใสในพระสัทธรรม รู้ทั่วถึงซึ่งอรรถธรรม ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์นั้น ผู้ประเสริฐ ผู้สูงสุด

ปริยัติศาสนาสำคัญยิ่ง

การที่กล่าวว่า **ปริยัติศาสนา** เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ก็เพราะพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศนาไว้ใน ปัญจจตุตตพระบาลี (จตุตตปณณาสก สัทธัมมวรรค ๒๒. ๑๙๗. ๑๕๔) ว่า

ปณฺธิเม ภิกฺขเว ธมฺมา สทฺธมฺมสฺส จิตฺติยา อสมฺโมสาย อนนฺตรธานาย
สํวตฺตุนฺติ, กตฺเม ปณฺจ

๑. อธิ ภิกขเว ภิกขุ สกุกจํ ธมฺมํ สฺนฺนฺติ.

๒. สกุกจํ ธมฺมํ ปริยาปฺนฺนฺติ.

๓. สกุกจํ ธมฺมํ ฐาเรณฺติ.

๔. สกุกจํ ธาตานํ ธมฺมานํ อตฺถํ อฺปฺปริกฺขนฺติ.

๕. สกุกจํ ธมฺมมณฺฑาย อตฺถมณฺฑาย ธมฺมานุธมฺมํ ปฏิปชฺชนฺติ.

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรม ๕ ประการนี้แล ที่เป็นเหตุให้พระสัทธรรม คือคำสั่งสอนของพระตถาคตอันได้แก่ ปิฎกทั้ง ๓ และอรรถกถา ตั้งมั่นและเจริญรุ่งเรือง ไม่สูญหาย ธรรม ๕ ประการนั้น คือ

๑. ดูกรภิกษุทั้งหลายภิกษุในศาสนานี้ มีความสนใจในการ**สดับตรับฟัง**การจดจำพระไตรปิฎก อรรถกถา

๒. มีความสนใจในการ**ศึกษาเล่าเรียน**พระไตรปิฎก อรรถกถา

๓. มีความ**ทรงจำ**ข้อธรรมที่สำคัญๆ ในพระไตรปิฎก อรรถกถาไว้ได้

๔. มีความสนใจ**พิจารณา**เนื้อความข้อความที่สำคัญๆ อันตนทรงจำไว้ได้นั้นว่า มีความหมายอย่างไรโดยถูกต้อง

๕. มีความสนใจ**ปฏิบัติ**ตามหลักธรรมนั้นๆ เพื่อประสบธรรมรสและอรรถรส

น หิ ปริยตฺติยา อสฺติ ปฏฺวิโร อตฺถิ,

นาปิ ปริยตฺติยา สฺติ ปฏฺวิโร น โหติ.

เพราะเมื่อไม่มีปริยัติ ปฏฺวิโรจะมีไม่ได้เลย

เพราะเมื่อมีปริยัติ ปฏฺวิโรมีแน่นอน

(อรรถกถาวินัย ภิกษุณีขันธกวรรคณา)

คำอนุโมทนา

ข้าพเจ้าสอนคัมภีร์อายตนยวมกและธาตุยวมกมาไม่ต่ำกว่า ๑๐ กว่าปีแล้ว โดยใช้ตาม
ต้นฉบับคัมภีร์ยวมกของ**พระอาจารย์สัทธรรมโชติกะ ธัมมาจริยะ (หรือ อ.ช.ว.)** ซึ่งในประเทศ
พม่าก็มีต้นฉบับของคัมภีร์ยวมกทั้ง ๑๐ ยวมก รจนาคัมภีร์นี้โดย **หลวงพ่อสมเด็จพะสังฆราช
ภัททันตันทเมธา** พิมพ์ พ.ศ. ๒๓๐๒ ส่วนในคัมภีร์ยวมกของ **อ.ช.ว.** หลักสูตรชั้น มหา-
อภิธรรมิกะตรี ก็ได้แปลมาจากต้นฉบับของภาษาพม่าเล่มนี้เช่นเดียวกัน

ข้าพเจ้าก็ได้ตรวจชำระแก้ไขวิไลสนาพระบาลีสำนวนและองค์ธรรม ตามต้นฉบับของ
ภาษาพม่าในคู่มือการศึกษาคัมภีร์อายตนยวมก ธาตุยวมกเล่มนี้ โดยอาศัยวิธีการตามแนวทาง
ของ**พระอาจารย์สัทธรรมโชติกะ ธัมมาจริยะ** พร้อมทั้งนำเอาข้อคิดเห็นของ **หลวงพ่อสมเด็จ
พระสังฆราช ภัททันตันทเมธา** พิมพ์ พ.ศ. ๒๓๐๒ ผู้รจนาคัมภีร์แสดงองค์ธรรมยวมกฉบับ
พม่า มาเป็นเครื่องประกอบในการตัดสินองค์ธรรม

ท้ายที่สุดนี้ ขออนุโมทนาในความวิริยะ อุตสาหะของพระอาจารย์สุรัชย์ ปณฺทิตถโม
ที่ได้รวบรวมและเรียบเรียงจัดทำเป็นเล่มขึ้นมา และขออนุโมทนาสาธุการกับคณะเจ้าภาพที่ได้
ร่วมกันจัดพิมพ์นำมาเผยแผ่เพื่อการศึกษา และช่วยกันสืบทอดคัมภีร์ให้ดำรงคงอยู่ตราบนาน
เท่านาน ขอให้ท่านทั้งหลายที่มีส่วนร่วมช่วยกันในครั้งนี้ได้เกิด สัทธาพละ วิริยพละ สติพละ
สมาธิพละ และ ปัญญาพละ ความเจริญในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง
ขึ้นไป จนกุศลมูลบริบูรณ์ในที่สุดก็ได้บรรลु มรรค ผล นิพพาน โดยถ้วนหน้ากันเทอญ

ขอให้พระอภิธรรมปิฎกจงตั้งอยู่เสมอในหัวใจของท่านทั้งหลาย

(พระโกณฑัญญะ อัคคมหาบัณฑิต ที่มณฑลฉะ ธัมมาจริยะ)

๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

คำอนุโมทนา

คัมภีร์ยมกเป็นปกรณ์ลำดับที่ ๖ ของพระอภิธรรมปิฎก กล่าวถึงธรรมเป็นคู่ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่ามีเพียงสภาวะธรรมคู่เหล่านั้น ไม่มีความเป็นลัทธิ บุคคล เรา ของเรา บุรุษ หรือสตรี ความเข้าใจเช่นนี้จัดเป็นการเพิกถอนสักกายทิฏฐิ คือ ความเห็นผิดว่ามีตัวตน

คัมภีร์ยมกนั้นเป็นตำราที่เรียนยากฉบับหนึ่ง แต่ท่านอาจารย์สุรชัย ปณฺธิตธมฺโม ได้อธิบายความที่ลุ่มลึกของยมกให้กระจ่างชัดเจนด้วยการแสดงองค์ธรรมและวิธีหาคำตอบอย่างถูกต้อง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ยมกดังกล่าวเป็นอย่างดี

ผู้เขียนขออนุโมทนาในวิริยะอุตสาหะของ ท่านอาจารย์สุรชัย ปณฺธิตธมฺโม ที่พยายามจัดทำตำราอธิบายคัมภีร์ยมกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศไทยมีตำราพระอภิธรรมที่สมบูรณ์ไม่น้อยหน้าประเทศสหภาพพม่าที่มีชื่อเสียงในการศึกษาพระอภิธรรม และเพื่อสืบสานปณิธานของท่านอาจารย์โชติกะที่มรณภาพก่อนจะแต่งคัมภีร์ยมกอย่างบริบูรณ์ คัมภีร์ยมกทั้งสิบคัมภีร์ที่ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยนี้จะคงอยู่คู่กับพระศาสนาในแผ่นดินไทยเพื่อกุลบุตรชาวไทยตลอดกาลนาน

ปณฺธิตธมฺโม สถาณ	นิสสัย ยมกมฺหิ เย
อตฺตา อปากฺกา คุพฺพา	โหนฺติ เต ปากฺกักริ.
หิตาย หิตกามิน	อตฺตาย อตฺตกามิน
วิชฺชตฺติกาณ วิชฺชาย	สุตฺตยา สุตฺตกามิน
จิรสุ สยามรฏฺฐ สฺสุมี	ตสฺสสารมฺโม ปวตฺตติ.

“ท่านพระปณฺธิตธมฺมอะอาศัยความเชี่ยวชาญของตน ได้อธิบายเนื้อความที่ลึกซึ้งไม่ปรากฏชัดเจนในคัมภีร์ยมกให้ปรากฏชัดเจน

ความพยายามของท่านย่อมเป็นไปเพื่อเกื้อกูลแก่ผู้ต้องการความเกื้อกูล เพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องการประโยชน์ เพื่อความรู้แก่ผู้ต้องการความรู้ เพื่อการสดับแก่ผู้ต้องการการสดับ ในประเทศสยามตลอดกาลนาน”

พระคันธสราภิวังค์

มกราคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำฉบับนี้แด่พระรัตนตรัย.....	[๑]
ปริยัติศาสนาสำคัญยิ่ง.....	[๓]
คำอนุโมทนา.....	[๔]
คำนำ.....	[๖]
สารบัญ.....	[๙]

อายตนยมก (เล่ม ๑)

ปณัตติวาระ

อนุสนธิ.....	๑
ปทโสธนวาระ.....	๒
ปทโสธนมูลจกัถวาระ.....	๑๙
สุทธายตนวาระ.....	๓๔
สุทธายตนมูลจกัถวาระ.....	๔๘
ตารางปณัตติวาระ.....	๕๗๙

ประวัติวาระ

อนุสนธิ.....	๖๕
คาถาจำแนกภูมิโดยกำเนิด โยนิ มี ๔	๖๖
แสดงบุคคลที่อายตนะบกพร่องได้และไม่ได้.....	๖๖

กาโล ฆสติ ภูตานิ สพุพาเนว สหตุตนา.

“กาลเวลา ย่อมกลืนกินสรรพสัตว์ พร้อมทั้งตัวมันเอง” (ขุ.ชา.ทุก.๒๗/๙๕)

อุปปาหาระ	บุคคลวาระ	โอกาสวาระ	บุคคลโลกาสวาระ
ปัจจุปปันนวาระ.....	๖๘	๗๓	๘๘
อดีตวาระ.....	๑๔๘	๗๓	๑๔๙
อนาคตวาระ.....	๑๗๑	๗๓	๑๘๔
ปัจจุปปันนาคตวาระ.....	๒๑๐	๗๓	๒๒๑

นิโรธวาระ	บุคคลวาระ	โอกาสวาระ	บุคคลโลกาสวาระ
ปัจจุปปันนวาระ.....	๒๗๘	๗๓	๒๘๒
อดีตวาระ.....	๑๔๘	๗๓	๑๔๙
อนาคตวาระ.....	๓๔๑	๗๓	๓๔๕
ปัจจุปปันนาคตวาระ.....	๓๘๗	๗๓	๓๙๘

อุปปาหนิโรธวาระ	บุคคลวาระ	โอกาสวาระ	บุคคลโลกาสวาระ
ปัจจุปปันนวาระ.....	๔๕๕	๗๓	๔๕๘
อดีตวาระ.....	๑๔๘	๗๓	๑๔๙
อนาคตวาระ.....	๕๑๘	๗๓	๕๔๐
ปัจจุปปันนาคตวาระ.....	๒๑๐	๗๓	๒๒๑
ตารางประวัติวาระ.....			๕๘๗
พระบาลีคำแปลแห่งประวัติวาระ.....			๖๐๙
รายนามเจ้าภาพพิมพ์หนังสือ.....			๖๒๔

นตฺถิ จิตฺเต ปสฺนณฺมฺหิ อุปฺปกา นาม ทกฺขิณา.

เมื่อจิตเลื่อมใสแล้ว ทักขิณานี้ชื่อว่าน้อย ไม่มี.. (ขุ.วิ.๒๖/๔๗/๘๒)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

อายตณยมก

อนุสนธิ

เมื่อพระองค์ทรงแสดงชั้นยมก จบลงแล้ว ทรงแสดงอายตณยมก ต่อไป

ในอายตณยมกนี้มีมหาวาระ ๓ อย่าง คือ :

๑. ปณฺณัตติวาระ ๒. ปวัตติวาระ ๓. ปริญญาวาระ

พระองค์ทรงแสดงปณฺณัตติวาระก่อน แล้วทรงแสดงปวัตติวาระ ต่อไปตามลำดับ

ปณฺณัตติวาระมี ๒ คือ ๑.อุทเทส ๒.นิทเทส พระองค์ทรงแสดงอุทเทสก่อน แล้วทรงแสดงนิทเทส ต่อไปตามลำดับ

อุทเทสจะไม่แสดงในที่นี้ เพราะอุทเทสนี้คล้ายๆ จะเป็นสารบัญชของนิทเทส เมื่อพระองค์ทรงแสดงปณฺณัตติอุทเทสจบลงแล้ว ทรงแสดงปณฺณัตตินิทเทสต่อไป

ในปณฺณัตตินิทเทสนี้มีวาระ ๔ อย่าง คือ :

๑. ปทโสธนวาระ ๒. ปทโสธนมุลจกกวาระ ๓. สุธายตนวาระ ๔. สุธายตนมุลจกกวาระ

พระองค์ทรงแสดงปทโสธนวาระก่อน แล้วทรงแสดงปทโสธนมุลจกกวาระ ต่อไปตามลำดับ

ในปทโสธนวาระนี้มี ๒ คือ ๑.อนุโลม ๒.ปัจจนิก พระองค์ทรงแสดงอนุโลมก่อน แล้วทรงแสดงปัจจนิก ต่อไปตามลำดับ

ในอนุโลมและปัจจนิกนี้ มี ๑๒ ยมกะ คือ :

๑. จักขยตณยมกะ ๒. โสตายตณยมกะ ๓. ฆานายตณยมกะ ๔. ชิวหายตณยมกะ ๕. กายายตณยมกะ ๖. รูปายตณยมกะ ๗. สัททหายตณยมกะ ๘. คันธายตณยมกะ ๙. รสายตณยมกะ ๑๐. โผฏฐัพพายตณยมกะ ๑๑. มนายตณยมกะ ๑๒. ธัมมายตณยมกะ

ในยมกะทั้ง ๑๒ นี้ ยมกะหนึ่งๆ แบ่งเป็น ๒ คือ ๑.อนุโลม ๒.ปฏิโลม

พระองค์ทรงแสดงอนุโลมก่อน แล้วทรงแสดงปฏิโลมต่อไป

ในอนุโลมและปฏิโลมนี้ แบ่งเป็น ๒ คือ ๑.ปุจฉา ๒.วิสัชนา

ปุจฉานี้มี ๒ คือ ๑.สันนิฐาน ๒.สังสยะ

บัณฑิตติวาระนิทเทศ แห่งอายตนนยมก

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๑. จักขายตนนยมก

อนุ.ป. **จักขุ, จักขายตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าจักขุ, ชื่อว่าจักขายตนะใช่ไหม?

วิ. **ทิพพจักขุ ปญญาจักขุ จักขุ น จักขายตน, จักขายตน จักขุ เจว จักขายตนนญจ.**

หุติยวิชาญาณคือทิพพจักขุ ตติยวิชาญาณคือปัญญจักขุ ชื่อว่าจักขุ แต่ไม่ชื่อว่าจักขายตนะ, จักขายตนะชื่อว่าจักขุก็ใช่ ชื่อว่าจักขายตนะก็ใช่

ปฎิ.ป. **จักขายตน, จักขุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าจักขายตนะ, ชื่อว่าจักขุใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส

ในอนุ.ป. **จักขุ** เป็นสันนิฐานบท

จักขายตน เป็นสังสยบท

อธ. ของสัน. ได้แก่ **หุติยวิชาญาณ** คือ **ทิพพจักขุ**
ตติยวิชาญาณ คือ **ปัญญจักขุ** (ได้แก่อาสวกขญาณ)

และ จักขุปสาท

อธ. ของสัง. ได้แก่ **จักขุปสาท** เท่านั้น

ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็นปริพจนปัญหา ถามว่า ธรรมที่ชื่อว่าจักขุ, ชื่อว่าจักขายตนะใช่ไหม? พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา หุติยวิชาญาณ คือ ทิพพจักขุ ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญจักขุ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า **ทิพพจักขุ ปญญาจักขุ จักขุ น จักขายตน** แล้วทรงยกเอา จักขุปสาท ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า **จักขายตน จักขุ เจว จักขายตนนญจ** คำวิสันนาในอนุโลมปุจฉานี้เป็นสรุปทสสนวิสันนาที่มีวิมังก์โดยตรง

แสดงองค์ธรรมและการจำแนกโกฏฐาส

ในปฎิ.ป. จกฺขายตนํ เป็นสันนิฏฐานบท

จกฺขุ เป็นสังสยบท

อธ. ของสัน. ได้แก่ จักขุปสาท

อธ. ของสัง. เหมือนกัน

ฉะนั้น คำถามบทนี้เป็นปัญจปัญหา ถามว่า ธรรมที่ชื่อว่าจักขายตนะ, ชื่อว่าจักขุใช่ไหม? พระองค์จึงทรงแก้โดยปฎิวิจจนวิสัยเห็นว่า อามนฺตา ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเพราะว่า จักขุปสาท ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทเหล่านั้น ก็ชื่อว่าจักขุด้วย

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๑. จักขายตนยมกะ

อน.ป. น จกฺขุ, น จกฺขายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าจักขุ, ไม่ชื่อว่าจักขายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฎิ.ป. น จกฺขายตนํ, น จกฺขุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าจักขายตนะ, ไม่ชื่อว่าจักขุใช่ไหม?

วิ. ทิพฺพจกฺขุ ปญฺญาจกฺขุ น จกฺขายตนํ จกฺขุ,

จกฺขุญฺจ จกฺขายตนญฺจ จเปตฺวา อวเสสํ น เจว จกฺขุ น จ จกฺขายตนํ.

หุติยวิชาญาณคือทิพพจักขุ ตติยวิชาญาณคือปัญญาจักขุ ไม่ชื่อว่าจักขายตนะ แต่ชื่อว่าจักขุ, ยกเว้นทิพพจักขุ ปัญญาจักขุ และจักขายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจักขุและไม่ชื่อว่าจักขายตนะ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ อายุตนะ ๑๑ บัญญัติ (เว้นจักขุทั้ง ๓)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัญจปัญหา ปฎิวิจจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ หุติยวิชาญาณ คือ ทิพพจักขุ

ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญาจักขุ

และ อายุตนะ ๑๑ บัญญัติ (เว้นจักขุทั้ง ๓)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อายุตนะ ๑๑ บัญญัติ (เว้นจักขุทั้ง ๓) เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ตามีก็อย่าง คืออะไรบ้าง? ตามี ๖ อย่างคือ ปัญญาจักขุคือตาปัญญา มี ๕ มังสจักขุคือตาเนื้อ มี ๑ ได้แก่ ประสาทตาของสัตว์ทั้งหลาย รวมเป็น ๖ อย่าง

ตาปัญญา มี ๕ อย่าง คือ

๑. พุทธจักขุ ได้แก่ อาสยานุสยญาณ อินทริยปโรปริยัตติญาณ

อาสยานุสยญาณ รู้ธรรมาศัยความเป็นไปของสัตว์ทั้งหลายเหมือนบัว ๔ เหล่า และทรงทราบธรรมาศัยของสัตว์เหล่านั้นว่า ผู้นี้จะแสดงธรรมบทใดที่จะให้ถูกต้องต่อจิตของสัตว์นั้น เช่น ทรงทราบธรรมาศัยของพระจุลบันถกโลกุคิษย์ของพระสารีบุตร และสั่งจกนิครนถ์ว่า จะต้องทรงโต้ตอบด้วยวาทยะอย่างนี้ๆ

อินทริยปโรปริยัตติญาณ รู้อินทริยของสัตว์ที่แก่กล้าและยังไม่แก่กล้า

๒. สมณตจักขุ ทรงรู้รอบคอบทุกอย่าง ได้แก่ สัพพัญญุตญาณ คือ ปัญญาเจตสิกที่ในมหาภิรียาญาณสัมปยุตตจิตตวงที่ ๑ (รู้ญะยธรรมทั้ง ๕ (สังขาร วิการ ลักษณะ นิพพาน บัญญัติ))

๓. ญาณจักขุ ได้แก่ อรหัตตมรรคญาณ (รู้ทาง ๗ สาย ก่อนจะถึงอรหัตตมรรค รู้ประโยชน์ ๓) (๑.นรก ๒.เปรตอสุรกาย ๓.เดรัจฉาน ๔.มนุษย์ ๕.สวรรณ ๖.พรหม ๗.นิพพาน)

๔. ธมมจักขุ ดวงตา คือ พระธรรม ได้แก่ มรรคญาณเบื้องต้น ๓

๕. ทิพพจักขุ อภิญญาทั้ง ๒ ได้แก่ รูปปัญจมณานกุศลจิต ๑ กิริยาจิต ๑

ในบรรดาตาปัญญาทั้ง ๕ นั้น พุทธจักขุและสมณตจักขุ จำกัตต้องมีเฉพาะพระพุทธรเจ้า ถ้ามีคำถามว่า พุทธสาวกมีไหม? ก็ว่ามีได้เหมือนกันถ้าท่านได้อภิญญา แต่ก็ไม่เหมือนกันกับพระสัมมาสัมพุทธรเจ้า อีกประการหนึ่ง ในหนังสือภูมิจตุกกะ ตอนสุทสสาภูมิแสดงไว้ว่า พรหมทั้งหลายที่เห็นสิ่งต่างๆ อย่างชัดเจน เพราะบริบูรณ์ด้วย ปสาทจักขุ ทิพพจักขุ ธัมมจักขุ ปัญญาจักขุ จึงชื่อว่า สุทสสะ, (ธัมมจักขุ คือ มัคคญาณเบื้องต้น ๓, ปัญญาจักขุ คือ วิปัสสนาญาณ ปัจจเวกชนญาณ และ อภิญญาต่างๆ)

สำหรับวิชามี ๓ คือ ปฐมวิชาญาณ (บุพเพนิวาสญาณ) ทุตยวิชาญาณ (ทิพพจักขุญาณ) ตติยวิชาญาณ (อาสวักขยญาณ) (ดวงตา คือ พระธรรมนั้นดูอะไร? ดูที่เกิดของกิเลส ดูที่ดับของกิเลส กิเลสเกิดที่ไหน? เกิดทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ)

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๒. โสตายตนยมกะ

อนุ.ป. **โสตร์, โสตายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าโสตะ, ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **ทิพฺพโสตร์ ตณฺหาโสตร์ โสตร์ น โสตายตนํ, โสตายตนํ โสตญฺเจว โสตายตนญจ.**
อภิญญาคือทิพฺพโสตะ โลกเจตสิกคือตณฺหาโสตะ ชื่อว่าโสตะ แต่ไม่ชื่อว่าโสตายตนะ,
โสตายตนะ ชื่อว่าโสตะก็ใช่ ชื่อว่าโสตายตนะก็ใช่

ปฎิ.ป. **โสตายตนํ, โสตนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าโสตายตนะ, ชื่อว่าโสตะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อภิญญา** คือ **ทิพฺพโสตะ**

โลกเจตสิก คือ **ตณฺหาโสตะ** และ **โสตปสาท**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **โสตปสาท** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลักษณะวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **โสตปสาท**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ปทโสธนวาระ ปัจจนิก

๒. โสตายตนยมกะ

อนุ.ป. **น โสตร์, น โสตายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโสตะ, ไม่ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **น โสตายตนํ, น โสตนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโสตายตนะ, ไม่ชื่อว่าโสตะใช่ไหม?

วิ. **ทิพฺพโสตร์ ตณฺหาโสตร์ น โสตายตนํ โสตร์,**

โสตญฺจ โสตายตนญจ จเปตฺวา อวเสสํ น เจว โสตร์ น จ โสตายตนํ.

อภิญญาคือทิพฺพโสตะ โลกเจตสิกคือตณฺหาโสตะไม่ชื่อว่าโสตายตนะ แต่ชื่อว่าโสตะ,

ยกเว้นทิพฺพโสตะ ตณฺหาโสตะ และโสตายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่

ชื่อว่าโสตะ และไม่ชื่อว่าโสตายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นโสตะทั้ง ๓)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวนิวัธนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อภิญา คือ ทิพพโสตะ โลกเจตสิก คือ ตัณหาโสตะ และ อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นโสตะทั้ง ๓)

อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นโสตะทั้ง ๓) เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : โสตะมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง? โสตะ มี ๓ อย่าง คือ :

๑. ทิพพโสตะ ๒. ตัณหาโสตะ ๓. โสตายตนะ โสตะ แปลว่า กระแส

๑. ทิพพโสตะ ได้แก่ **อภิญา คือ ทิพพโสตะ**

๒. ตัณหาโสตะ ได้แก่ **โลกเจตสิก คือ ตัณหาโสตะ** โลกะมีอาจจะได้ยินเสียงที่ไกล เหมือนทิพพโสตะได้ก็จริง แต่สามารถจะได้ยินเสียงที่ใกล้ คือสัททารมณได้ และสามารถไหลไปหาอารมณ์ต่างๆ ได้ ตั้งแต่ กามภพตลอดจนถึงรูปภพ อรูปภพ ถ้าว่าโดยธรรมชาติไปจนกระทั่งถึงโคตรภูญาณ

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนยมกะ

อนุ.ป. **ฆานํ, ฆานายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าฆานะ, ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **ฆานายตนํ, ฆานนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าฆานายตนะ, ชื่อว่าฆานะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ฆานปสาท**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวนิวัธนา]

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๓. ฆานายตนยมกะ

อนุ.ป. **น ฆานํ, น ฆานายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าฆานะ, ไม่ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. น ฆานายตนํ, น ฆานนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าฆานายตนะ, ไม่ชื่อว่าฆานะไซ้ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แกํ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นฆานายตนะ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ อนฺโลม

๔. ชิวหายตนยมกะ

อนฺ.ป. ชิวหา, ชิวหายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชิวหา, ชื่อว่าชิวหายตนะไซ้ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ชิวหายตนํ, ชิวหาติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะ, ชื่อว่าชิวหาไซ้ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. และปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แกํ **ชิวหาปสาท**

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๔. ชิวหายตนยมกะ

อนฺ.ป. น ชิวหา, น ชิวหายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชิวหา, ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะไซ้ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. น ชิวหายตนํ, น ชิวหาติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะ, ไม่ชื่อว่าชิวหาไซ้ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. และปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แกํ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นชิวหายตนะ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ อนฺโลม

๔. กายายตนยมกะ

อนฺ.ป. กาโย, กายายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ากายะ, ชื่อว่ากายายตนะไซ้ไหม?

วิ. กายายตน จเปตฺวา อวเสโส กาโย น กายายตน,
กายายตน กาโย เจว กายายตนญจ.

ยกเว้นกายายตนะเสียแล้ว กายะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ากายายตนะ,
กายายตนะชื่อว่ากายะก็ใช่ ชื่อว่ากายายตนะก็ใช่

ปฎิ.ป. กายายตน, กาโยติ? ธรรมที่ชื่อว่ากายายตนะ, ชื่อว่ากายะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ นามกาย คือ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

รูปกาย คือ รูป ๒๗ (เว้นกายปสาท) บัญญัติกาย คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า
กองทัพ เป็นต้น และ กายปสาท

อธ. ของสัง. ได้แก่ กายปสาท เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลักษณะวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ กายปสาท

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

หมายเหตุ : กายะมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง? กายะ มี ๔ อย่าง คือ :

๑. นามกาย ได้แก่ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

๒. รูปกาย ได้แก่ รูป ๒๗ (เว้นกายปสาท)

๓. บัญญัติกาย ได้แก่ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น

๔. กายปสาท ได้แก่ กายายตนะ

กายะ แปลว่า เป็นที่ประชุม ประชุมแห่งอาการ ๓๒ กายะ แปลว่า หมู่

นามกาย รูปกาย และบัญญัติกาย ทั้ง ๓ นี้เป็นอายตนะได้ บัญญัติกายที่เป็นอายตนะได้นั้น
ได้แก่ สมุหบัญญัติที่มีสภาวะปรมาตมัตถ์รับรอง เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นอายตนะได้ตามสมควร เพราะ
มิได้มุ่งหมายเอาแต่ชื่อ แต่มุ่งหมายถึงกองที่สิ่งต่างๆ นั้นมารวมกันเข้า เช่น อานาปานัสสติ
มีอารมณ์เป็นสมุหบัญญัติ คือ รวมวาโยธาตุ

ปทโสธนวาระ ปัจจนิก

๕. กายายตนยมกะ

อนุ.ป. น กาโย, น กายายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ากายะ, ไม่ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ป. น กายายตน, น กาโยติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ากายายตนะ, ไม่ชื่อว่ากายะใช่ไหม?

วิ. กายายตน จเปตฺวา อวเสสํ น กายายตนํ กาโย,

กายญจ กายายตนญจ จเปตฺวา อวเสสํ น เจว กาโย น จ กายายตนํ.

ยกเว้นกายายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ากายายตนะ แต่ชื่อว่ากายะ, ยกเว้นกายะและกายายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ากายะและไม่ชื่อว่ากายายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ เอกเทศบัญญัติ เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ เป็นต้น

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ นามกาย คือ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

รูปกาย คือ รูป ๒๗ (เว้นกายปสาท)

บัญญัติกาย คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น

และ เอกเทศบัญญัติ เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ เป็นต้น

อธ. ของสัง. ได้แก่ เอกเทศบัญญัติ เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ เป็นต้น เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๖. รูปายตนยมกะ

อนุ.ป. รูป, รูปายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่ารูปะ, ชื่อว่ารูปายตนะใช่ไหม?

วิ. รูปายตนํ จเปตฺวา อวเสสํ รูปํ น รูปายตนํ, รูปายตนํ รูปญเจว รูปายตนญจ.

ยกเว้นรูปายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ชื่อว่ารูปะ แต่ไม่ชื่อว่ารูปายตนะ, รูปายตนะชื่อว่ารูปะก็ใช่ ชื่อว่ารูปายตนะก็ใช่

ปฏฺ.ป. รูปายตน, รูปนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่ารูปายตนะ, ชื่อว่ารูปะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไซ่

ในอนุ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ปิยรูปสาตรูป คือ โลเกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒ รูป ๒๗ (เว้นรูปารมณ) ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตณหาได้

และ รูปารมณ

อธ. ของส้ง. ได้แก่ รูปารมณ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ รูปารมณ

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๖. รูปายตนยมกะ

อนุ.ป. น รูปิ, น รูปายตนนติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารูปะ, ไม่ชื่อว่ารูปายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไซ่

ปฎิ.ป. น รูปายตน, น รูปนติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารูปายตนะ, ไม่ชื่อว่ารูปะใช่ไหม?

วิ. รูปายตน จเปตวา อวเสส น รูปายตน รูปิ,

รูปญจ รูปายตนญจ จเปตวา อวเสส น เจว รูปิ น จ รูปายตน.

ยกเว้นรูปายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารูปายตนะ แต่ชื่อว่ารูปะ,

ยกเว้นรูปะและรูปายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารูปะและไม่ชื่อว่ารูปายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน บัญญัติ

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ปิยรูปสาตรูป คือ โลเกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒ รูป ๒๗ (เว้นรูปารมณ) ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตณหาได้

และ โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน บัญญัติ

อธ. ของส้ง. ได้แก่ โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน บัญญัติ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๗. สัททหายตนยมกะ

อนฺ.ป. สทฺโท, สทฺทหายตนฺนติ? ธรรมที่ชื่อว่าสัททะ, ชื่อว่าสัททหายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. สทฺทหายตนํ, สทฺโทติ? ธรรมที่ชื่อว่าสัททหายตนะ, ชื่อว่าสัททะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. และปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ สัทททรมณฺ

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๗. สัททหายตนยมกะ

อนฺ.ป. น สทฺโท, น สทฺทหายตนฺนติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าสัททะ, ไม่ชื่อว่าสัททหายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. น สทฺทหายตนํ, น สทฺโทติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าสัททหายตนะ, ไม่ชื่อว่าสัททะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. และปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ บัญญัติ (เว้นสัททหายตนะ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๘. คณฺธายตนยมกะ

อนฺ.ป. คณฺโธ, คณฺธายตนฺนติ? ธรรมที่ชื่อว่าคณฺธะ, ชื่อว่าคณฺธายตนะใช่ไหม?

วิ. สิลคณฺโธ สมาริคณฺโธ ปญฺญาคณฺโธ คณฺโธ น คณฺธายตนํ,

คณฺธายตนํ คณฺโธ เจว คณฺธายตนญจ.

สิลคณฺธะ สมาริคณฺธะ ปญฺญาคณฺธะ ชื่อว่าคณฺธะ แต่ไม่ชื่อว่าคณฺธายตนะ,

คณฺธายตนะ ชื่อว่าคณฺธะก็ไซ้ ชื่อว่าคณฺธายตนะก็ไซ้

ปฎิ.ป. **คนธายนั, คนโรติ?** ธรรมที่ชื่อว่าคนธายนะ, ชื่อว่าคนธะไช้ไหม?

วิ. **อามนตา** ไช้

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **สัลคนธะ** คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ

สมาธิคนธะ คือ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ปัญญาคันธะ คือ สัมมาทิฎฐิ สัมมาสังกัปปะ

และ คันธารมณ

อธ. ของสัน. ได้แก **คันธารมณ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวังค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **คันธารมณ**

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจทวิธาน]

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๘. คันธายนมกะ

อน.ป. **น คนโร, น คนธายนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าคนธะ, ไม่ชื่อว่าคนธายนะไช้ไหม?

วิ. **อามนตา** ไช้

ปฎิ.ป. **น คนธายนั, น คนโรติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าคนธายนะ, ไม่ชื่อว่าคนธะไช้ไหม?

วิ. **สัลคนโร สมาธิคนโร ปัญญาคนโร น คนธายนั คนโร,**

คนธญจ คนธายนนุจ รเปตฺวา อวเสสํ น เจว คนโร น จ คนธายนั.

สัลคนธะ สมาธิคนธะ ปัญญาคันธะ ไม่ชื่อว่าคนธายนะ แต่ชื่อว่าคนธะ, ยกเว้น
สัลคนธะ สมาธิคนธะ ปัญญาคันธะและคันธายนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า
คนธะและไม่ชื่อว่าคนธายนะ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นคนธะทั้ง ๔)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจทวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **สัลคนธะ** คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ

สมาธิคนธะ คือ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ปัญญาคันระ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ

และ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นคันระทั้ง ๔)

อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นคันระทั้ง ๔) เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันหาที่มีวิมังก์โดยตรง]

หมายเหตุ : คันระมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง ? คันระ มี ๔ อย่าง คือ :

๑. สีสคันระ ๒. สมาริคันระ ๓. ปัญญาคันระ ๔. อายตนคันระ

ในคันระ ๔ อย่างนี้ เว้นอายตนคันระเสียแล้ว คันระทั้ง ๓ นั้น มีใช้เป็นตัว **กลืน** แต่ที่เรียกว่ากลืนนั้น เพราะหอมฟุ้งจรทั่วไปทั้งตามลมและทวนลม ส่วนอายตนคันระนั้น เป็นตัวกลืนแท้

สัมมาวายามะ จัดเป็น สมาริคันระ ได้นั้น เพราะโดยความเป็น ปัคคหกิจ

สัมมาสติ จัดเป็น สมาริคันระ ได้นั้น เพราะโดยความเป็น อปิลาปนกิจ

สัมมาสังกัปปะ จัดเป็น ปัญญาคันระ ได้นั้น เพราะปัญญาจะรู้แจ้งในอารมณ์

อนิจจะ ทุกขะ อนัตตะ ได้ก็เพราะอาศัยวิตกช่วย ฉะนั้น จึงจัดสัมมาสังกัปปะ เป็นปัญญาคันระได้

ปทโสธรวาระ อนุโลม

๙. รสายนมกะ

อนุ.ป. **รโส, รสายนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารสะ, ชื่อว่ารสายนะใช่ไหม?

วิ. **อตถุรโส รมมรโส วิมุตติรโส รโส น รสายน, รสายน รโส เจว รสายนญจ.**

อรรถรสะ ธรรมรสะ วิมุตติรสะ ชื่อว่ารสะ แต่ไม่ชื่อว่ารสายนะ, รสายนะชื่อว่า รสก็ใช่ ชื่อว่ารสายนะก็ใช่

ปฎิ.ป. **รสายน, รโสติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารสายนะ, ชื่อว่ารสะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อรรถรสะ** คือ ผลจิตตูปบาท ๔

ธรรมรสะ คือ มรรคจิตตูปบาท ๔ **วิมุตติรสะ** คือ นิพพาน หรืออีกนัยหนึ่ง

อรรถรส คือ **ปรมัตถธรรม** มี **กุศลธรรม** **อกุศลธรรม** เป็นต้น (เว้นรสาธมณ)

ธรรมรส คือ **วชิเภทสัททะ** มี **กุสลา ธมฺมา** **อกุสลา ธมฺมา** เป็นต้น

วิมุตติรส คือ **นิพพาน** และ **รสาธมณ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **รสาธมณ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **รสาธมณ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๙. รสายนมกะ

อน.ป. **น รโส, น รสายนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารส, ไม่ชื่อว่ารสายนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **น รสายนํ, น รโสติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารสายนะ, ไม่ชื่อว่ารสใช่ไหม?

วิ. **อตุรโส ธมฺมรโส วิมุตติรโส น รสายนํ รโส,**

รสญจ รสายนญจ จเปตฺวา อวเสสํ น เจว รโส น จ รสายนํ.

อรรถรส ธรรมรส วิมุตติรส ไม่ชื่อว่ารสายนะ แต่ชื่อว่ารส, ยกเว้นอรรถรส ธรรมรส วิมุตติรสและรสายนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารสและไม่ชื่อว่ารสายนะ

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นรสทั้ง ๔)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อรรถรส** คือ ผลจิตตูปบาท ๔

ธรรมรส คือ มรรคจิตตูปบาท ๔ **วิมุตติรส** คือ นิพพาน หรืออีกนัยหนึ่ง

อรรถรส คือ **ปรมัตถธรรม** มี **กุศลธรรม** **อกุศลธรรม** เป็นต้น (เว้นรสาธมณ)

ธรรมรส คือ **วชิเภทสัททะ** มี **กุสลา ธมฺมา** **อกุสลา ธมฺมา** เป็นต้น

วิมุตติรส คือ **นิพพาน** และ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นรสทั้ง ๔)

อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นรสทั้ง ๔) เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสะมีกี่อย่าง คืออะไรบ้าง ? รสะ มี ๔ อย่าง คือ :

๑. อรรถรสะ ๒. ธรรมรสะ ๓. วิมุตติรสะ ๔. आयदनรสะ

ในรสะ ๔ อย่างนี้ อรรถรสะ ธรรมรสะ วิมุตติรสะ ที่เรียกวารสะนั้น เพราะพระ
อริยเจ้าทั้งหลายมีความยินดีพอใจในธรรมเหล่านี้ ฉะนั้น ธรรมเหล่านี้จึงชื่อว่ารสะ

ส่วน **อายदनรสะ** นั้นเป็นตวัรส เปรี๊ยะ หวาน มัน เค็ม ขม ผาด

อรรถะ เป็นผล คือ ประโยชน์ที่รู้ในสภาวะ รูป นาม นิพพาน

ธรรมะ เป็นเหตุ คือ ให้รู้สภาวะว่าเป็น จิต เจตสิก รูป นิพพาน กุศล อกุศล

วิมุตติ ความพ้น คือ พ้นแล้วจากกิเลสอาสวะทั้งปวง

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๑๐. โสฎฐัพพายตนยมกะ

อนุ.ป. **โสฎฐัพโพ, โสฎฐัพพายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าโสฎฐัพพะ, ชื่อว่าโสฎฐัพพายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **โสฎฐัพพายตนํ, โสฎฐัพโพติ?** ธรรมที่ชื่อว่าโสฎฐัพพายตนะ, ชื่อว่าโสฎฐัพพะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. และปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ **โสฎฐัพพารมณํ**

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

ปทโสธนวาระ ปัจจนิก

๑๐. โสฎฐัพพายตนยมกะ

อนุ.ป. **น โสฎฐัพโพ, น โสฎฐัพพายตนนฺติ?**

ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโสฎฐัพพะ, ไม่ชื่อว่าโสฎฐัพพายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **น โสฎฐัพพายตนํ, น โสฎฐัพโพติ?**

ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโสฎฐัพพายตนะ, ไม่ชื่อว่าโสฎฐัพพะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. และปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นโณฏฐัพพายตนะ)

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๑๑. มนายตนยมกะ

อนุ.ป. **มโน, มนายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่ามณะ, ชื่อว่ามนายตนะไซไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. **มนายตณ, มโนติ?** ธรรมที่ชื่อว่ามนายตนะ, ชื่อว่ามณะไซไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. และปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ **จิต ๘๙**

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ ปัจฉนิก

๑๑. มนายตนยมกะ

อนุ.ป. **น มโน, น มนายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ามณะ, ไม่ชื่อว่ามนายตนะไซไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. **น มนายตณ, น มโนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ามนายตนะ, ไม่ชื่อว่ามณะไซไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. และปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ บัญญัติ** (เว้นมนายตนะ)

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัชนา]

ปทโสธนวาระ อนุโลม

๑๒. รัมมายนมกะ

อนุ.ป. **รัมโม, รัมมายนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารัมมะ, ชื่อว่ารัมมายนะใช่ไหม?

วิ. **รัมมายนํ จเปตฺวา อวเสโส รัมโม น รัมมายนํ,**

รัมมายนํ รัมโม เจว รัมมายนญจ.

ยกเว้นรัมมายนะเสียแล้ว รัมมะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารัมมายนะ,
รัมมายนะชื่อว่ารัมมะก็ใช่ ชื่อว่ารัมมายนะก็ใช่

ปฎิ.ป. **รัมมายนํ, รัมโมติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารัมมายนะ, ชื่อว่ารัมมะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา ไซฺ**

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ปรมัตถธรรม** คือ จิต ๘๙ โอปาริกรุป ๑๒ (เว้น
รัมมายนะ) **บัญญัติธรรม** คือ สัมภูบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น

และ รัมมายนะ

อธ. ของสัง. ได้แก่ **รัมมายนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **รัมมายนะ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัย]

ปทโสธนวาระ ปัจจนิก

๑๒. รัมมายนมกะ

อนุ.ป. **น รัมโม, น รัมมายนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารัมมะ, ไม่ชื่อว่ารัมมายนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา ไซฺ**

ปฎิ.ป. **น รัมมายนํ, น รัมโมติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารัมมายนะ, ไม่ชื่อว่ารัมมะใช่ไหม?

วิ. **รัมมายนํ จเปตฺวา อวเสโส น รัมมายนํ รัมโม,**

รัมมญจ รัมมายนญจ จเปตฺวา อวเสสํ น เจว รัมโม น จ รัมมายนํ.

ยกเว้นรัมมายนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารัมมายนะ แต่ชื่อว่ารัมมะ,
ยกเว้นรัมมะและรัมมายนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารัมมะและไม่ชื่อว่ารัมมายนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **เอกเทศบัญญัติ** เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ เป็นต้น

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัญหาปัญหา ปฎิวิจณวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ปรมาตถธรรม** คือ จิต ๘๙ (เวไนธัมมายนะ)

โอฬาริกรูป ๑๒ **บัญญัติธรรม** คือ สมุทบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น

และ **เอกเทศบัญญัติ** เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ เป็นต้น

อธ. ของสัง. ได้แก่ **เอกเทศบัญญัติ** เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ เป็นต้น เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

— จบ ปทโสธนวาระ —

อโมฆิ ทิวส์ กยิรา อปฺเปน พหุเกณ วา.

เวลาแต่ละวันอย่าให้ผ่านไปเปล่า ไม่มากก็น้อย ต้องให้ได้อะไรบ้าง

(จุ.เธร.๓๓๕)

ปทโสทรนมูลจกักรวาระ อนุโลม

ในวาระนี้ อายตนะที่เป็นมูละ มี ๑๒ และในมูละหนึ่งๆ มีมูลี ๑๑ คือ โสตายตนะมูลี เป็นต้น เป็นการแสดงโดยพัทธจกักระ หมายความว่า ซ้ำระบพแล้วหม่นไปโดยความเป็นมูละมูลี ให้ละเอียดยิ่งขึ้น

ปทโสทรนมูลจกักรวาระ อนุโลม

๑. จักขายตนะมูละ โสตายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. จกขุ, จกขายตนะนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าจกขุ, ชื่อว่าจกขายตนะใช่ไหม?

วิ. ทิพพจกขุ ปญญาจกขุ จกขุ น จกขายตนะ, จกขายตนะ จกขุ เจว จกขายตนะจ.

หุติยวิชาญาณคือทิพพจกขุ ตติยวิชาญาณคือปัญญาจกขุ ชื่อว่าจกขุ แต่ไม่ชื่อว่า จักขายตนะ, จักขายตนะชื่อว่าจกขุก็ใช่ ชื่อว่าจกขายตนะก็ใช่

ปฎิ.ป. อายตนะ, โสตายตนะนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. โสตายตนะ อายตนะเจว โสตายตนะจ, อวเสสา อายตนะ น โสตายตนะ.

โสตายตนะ ชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าโสตายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า โสตายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ หุติยวิชาญาณ คือ ทิพพจกขุ

ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญาจกขุ

และ จักขุปสาท

อธ. ของสัง. ได้แก่ จักขุปสาท เท่านั้น

[เป็นปริปถณปัญหา สรุบทัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นโสตายตนะ) และ โสตายตนะ

อธ. ของสัง. ได้แก่ โสตายตนะ เท่านั้น

[เป็นปริปถณปัญหา สรุบทัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยอ้อม]

ปทโสธนมูลจกฺกวาระ ปัจจณิก

๑. จักขายตนมูละ โสตายตนมูลิยมกะ

อนฺ.ปฺ. น จกฺขุ, น จกฺขายตนนฺติ? ธรรมทึไม่ชื่อว่าจกฺขุ, ไม่ชื่อว่าจกฺขายตนะไ้ใหม่?

วิ. อามนฺตา ไ้

ปฏฺ.ปฺ. นายตนา, น โสตายตนนฺติ? ธรรมทึไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าโสตายตนะไ้ใหม่?

วิ. อามนฺตา ไ้

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แก่อายตนะ ๑๑ (เว้นจกฺขุท้ง ๓) บัญญัติ

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิลัสนา]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แก่อายตนะ ๑๑

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิลัสนา]

หมายเหตุ : มูลิที่เหลือ ๑๐ มีมานายตนมูลิ เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนมูลิ

ปทโสธนมูลจกฺกวาระ อนฺ.โลม

๑. โสตายตนมูละ จักขายตนมูลิยมกะ

อนฺ.ปฺ. โสตํ, โสตายตนนฺติ? ธรรมทึชื่อว่าโสตะ, ชื่อว่าโสตายตนะไ้ใหม่?

วิ. ทิพฺพโสตะ ตณฺหาโสตะ โสตํ น โสตายตนํ, โสตายตนํ โสตญฺเจว โสตายตนญฺจ.

อภิญญา คือ ทิพฺพโสตะ โลกเจตสิก คือ ตณฺหาโสตะ ชื่อว่าโสตะ แต่ไม่ชื่อว่าโสตายตนะ, โสตายตนะชื่อว่าโสตะก็ไ้ ชื่อว่าโสตายตนะก็ไ้

ปฏฺ.ปฺ. อายตนา, จกฺขายตนนฺติ? ธรรมทึชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าจกฺขายตนะไ้ใหม่?

วิ. จกฺขายตนํ อายตญฺเจว จกฺขายตนญฺจ, อวเสสา อายตนา น จกฺขายตนํ.

จกฺขายตนะชื่อว่าอายตนะก็ไ้ ชื่อว่าจกฺขายตนะก็ไ้, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจกฺขายตนะ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แก่อภิญญา คือ ทิพฺพโสตะ โลกเจตสิก คือ ตณฺหาโสตะ และ โสตปสาท

อธ. ของล้ง. ได้แก่อายตนา ๑๑

[เป็นปริพฤษณปัญห สรฐปทสสนวิสัชนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

โนปฏฺ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่อ **อายตนะ ๑๑** (เวณจกัขายตนะ) และ **จกัขายตนะ**
 อธ. ของสัณ. ได้แก่อ **จกัขายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริพฤษณปัญห สรฐปทสสนวิสัชนาที่มีวิภังค์โดยอ้อม]

ปทโสทรนมูลจกักรวาระ ปัจจณิก

๑. โสตายตนะมูละ จกัขายตนะมุสัยมกะ

อนุ.ป. **น โสตํ, น โสตายตนะนุติ?** ธรรมทึไม่เชื่อว่าโสตะ, ไม่เชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนุตา** ใช่

ปฏฺ.ป. **นายตนา, น จกัขายตนะนุติ?** ธรรมทึไม่เชื่อว่าอายตนะ, ไม่เชื่อว่าจกัขายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนุตา** ใช่

โนอนุ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่อ **อายตนะ ๑๑** (เวณโสตะทัง ๓) **บัญญัติ**

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญห ปฏฺ.วิจณวิสัชนา]

โนปฏฺ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่อ **บัญญัติ**

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญห ปฏฺ.วิจณวิสัชนา]

หมายเหตุ : มุสัที่เหลือ ๑๐ มีขานายตนะมุสั เป็นตัน แสดงเหมือนกันกับ จกัขายตนะมุสั

ปทโสทรนมูลจกักรวาระ อนุโลม

๒. ขานายตนะมูละ โสตายตนะมุสัยมกะ

อนุ.ป. **ขานํ, ขานายตนะนุติ?** ธรรมทึเชื่อว่าขานะ, เชื่อว่าขานายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนุตา** ใช่

ปฏฺ.ป. **อายตนา, โสตายตนะนุติ?** ธรรมทึเชื่อว่าอายตนะ, เชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **โสตายตนะ อายตนะญเวจ โสตายตนะญจ, อวเสสา อายตนา น โสตายตนะ.**

โสตายตนะเชื่อว่าอายตนะก็ใช่ เชื่อว่าโสตายตนะก็ใช่, อายตนะทึเหลืออนกันั้น ไม่เชื่อว่าโสตายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **ฆานปสาท**

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิลัสนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เว้นโสตายตนะ) และ โสตายตนะ**

อธ. ของลัน. ได้แก **โสตายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริพจนปัญหา สรุบทัสสนวิลัสนาที่มีวิงค์โดยอ้อม]

ปทโสทรนมูลจกัการะ ปัจฉนิก

๒. ฆานายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **น ฆาน, น ฆานายตนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าฆานะ, ไม่ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฏ.ป. **นายตนา, น โสตายตนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เว้นฆานายตนะ) บัญญัติ**

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิลัสนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิลัสนา]

หมายเหตุ : มุลที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุลี เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนมุลี

ปทโสทรนมูลจกัการะ อนุโลม

๓. ชิวหายตนมุละ ฆานายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **ชิวหา, ชิวหายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าชิวหา, ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฏ.ป. **อายตนา, ฆานายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **ฆานายตนา อายตณญเจว ฆานายตณญจ, อวเสสา อายตนา น ฆานายตนา**

ฆานายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าฆานายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าฆานายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **ชีวหาปสาท**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัสนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นฆานายตนะ) และ **ฆานายตนะ**

อธ. ของล้ง. ได้แก **ฆานายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริพจนปัญหา สรุปรหัสสนวิสัสนาที่มีวิกังค์โดยอ้อม]

ปทโสทรนมูลจกการะ ปัจฉนิก

๓. ชิวหายตนมุละ ฆานายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **น ชิวหา, น ชิวหายตนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชิวหา, ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฏ.ป. **นายตนา, น ฆานายตนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นชิวหายตนะ) **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัสนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัสนา]

หมายเหตุ : มุลิตีเหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุลิตี เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมุลิตี

ปทโสทรนมูลจกการะ อนุโลม

๔. กายายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **กาโย, กายายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่ากายะ, ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. **กายายตน์ จเปตวา อวเสโส กาโย น กายายตน์,**

กายายตน์ กาโย เจว กายายตนญจ.

ยกเว้นกายายตนะเสียแล้ว กายะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ากายายตนะ,

กายายตนะชื่อว่ากายะก็ใช่ ชื่อว่ากายายตนะก็ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, ชิวหายตณนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. **ชิวหายตณ อายตณญเจว ชิวหายตณญจ, อวเสสา อายตนา น ชิวหายตณ.**

ชิวหายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าชิวหายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **นามกาย** คือ จิต ๘๘ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

รูปกาย คือ รูป ๒๗ (เว้นกายปสาท) **บัญญัติกาย** คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น **และ กายปสาท**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **กายปสาท** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณามีวิมังค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นชิวหายตนะ) **และ ชิวหายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **ชิวหายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณามีวิมังค์โดยอ้อม]

ปทโสธนวาระ ปัจจนิก

๔. กายายตณมูละ ชิวหายตณมูลียมกะ

อนุ.ป. **น กาโย, น กายายตณนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ากายะ, ไม่ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **นายตนา, น ชิวหายตณนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **เอกเทศบัญญัติ** เช่น บ่อน้ำ ถ้ำ เป็นต้น

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัย]

หมายเหตุ : มูลีที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตณมูลี เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตณมูลี

ปทโสธนมูลจกฺกวาระ อนฺโถม

๕. รุปายตนมฺมูละ กายายตนมฺมูลียมกะ

อนฺ.ป. **รูปํ, รุปายตนนฺตํ?** ธรรมที่ชื่อว่ารูปะ, ชื่อว่ารูปายตนะใช่ไหม?

วิ. **รูปายตํ จเปตฺวา อวเสสํ รูปํ น รูปายตํ, รูปายตํ รูปญฺเจว รูปายตนญฺ.**
ยกเว้นรูปายตนะเสียแล้ว ธรรมที่เหลือนอกนั้น ชื่อว่ารูปะ แต่ไม่ชื่อว่ารูปายตนะ,
รูปายตนะชื่อว่ารูปะก็ใช่ ชื่อว่ารูปายตนะก็ใช่

ปฏฺ.ป. **อายตนา, กายายตนนฺตํ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. **กายายตํ อายตนญฺเจว กายายตนญฺ, อวเสสา อายตนา น กายายตํ.**
กายายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ากายายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า

กายายตนะ

ในอนฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **ปิยรูปสาตรูป** คือ **โลกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒ รูป ๒๗**
(เว้นรูปารมณฺ) ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตัณหาได้

และ รูปารมณฺ

อธ. ของล้ง. ได้แก่ **รูปารมณฺ** เท่านั้น

[เป็นปริพฺถณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นกายายตนะ) **และ กายายตนะ**

อธ. ของล้ง. ได้แก่ **กายายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริพฺถณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังค์โดยอ้อม]

ปทโสธนมูลจกฺกวาระ ปัจจณิก

๕. รุปายตนมฺมูละ กายายตนมฺมูลียมกะ

อนฺ.ป. **น รูปํ, น รูปายตนนฺตํ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารูปะ, ไม่ชื่อว่ารูปายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฏฺ.ป. **นายตนา, น กายายตนนฺตํ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

หมายเหตุ : มุลลิต์เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุลลิต์ เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมุลลิต์

ปทโสธนมูลจกัการะ อนุโลม

๖. สัททายตนมุละ รุปรายตนมุลลียมกะ

อนุ.ป. **สทโท, สททายตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าสัททะ, ชื่อว่าสัททายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, รุปรายตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ารุปรายตนะใช่ไหม?

วิ. **รุปรายตนํ อายตณญเญ รุปรายตณญจ, อวเสสา อายตนา น รุปรายตนํ.**

รุปรายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ารุปรายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า

รุปรายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **สัททารมณ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เว้นรุปรายตนะ) และ รุปรายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก **รุปรายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิภังค์โดยอ้อม]

ปทโสธนมูลจกัการะ ปัจฉนิก

๖. สัททายตนมุละ รุปรายตนมุลลียมกะ

อนุ.ป. **น สทโท, น สททายตนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าสัททะ, ไม่ชื่อว่าสัททายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **นายตนา, น รุปรายตนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ารุปรายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นลัทยายตนะ) **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัสนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัสนา]

หมายเหตุ : มูลิที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมูลิ เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ โสทยายตนมูลิ

ปทโสธรมูลจกัการะ อนุโลม

๗. คัณธายตนมูละ สัทยายตนมูลิยมกะ

อนุ.ป. **คนุโร, คนุธายตนุนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าคัณระ, ชื่อว่าคัณธายตนะใช่ไหม?

วิ. **สีลคนุโร สมาริคนุโร ปญญาคนุโร คนุโร น คนุธายตณ,**

คนุธายตณ คนุโร เจว คนุธายตณญ.

สีลคัณระ สมาริคัณระ ปญญาคัณระ ชื่อว่าคัณระ แต่ไม่ชื่อว่าคัณธายตนะ,

คัณธายตนะ ชื่อว่าคัณระก็ใช่ ชื่อว่าคัณธายตนะก็ใช่

ปฏ.ป. **อายตนา, สัทยายตนุนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าสัทยายตนะใช่ไหม?

วิ. **สัทยายตณ อายตณญเจว สัทยายตณญ, อวเสสา อายตนา น สัทยายตณ.**

สัทยายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าสัทยายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า

สัทยายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **สีลคัณระ** คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ

สมาริคัณระ คือ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ปญญาคัณระ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ และ คัณธารมณ

อธ. ของล้ง. ได้แก่ **คัณธารมณ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัสนาที่มีวิวังค์โดยตรง]

ในปฏ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นลัทยายตนะ) และ **สัทยายตนะ**

อธ. ของล้ง. ได้แก่ **สัทยายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัสนาที่มีวิวังค์โดยอ้อม]

ปทโสธนมูลจักกวาระ ปัจฉนิก

๗. คัณธายตนมูละ สัททายตนมุขียมกะ

อนุ.ป. น คนุโธ, น คนุธายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าคัณธะ, ไม่ชื่อว่าคัณธายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ใช่

ปฎิ.ป. นายตนา, น สททายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าสัททายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นคัณธะทั้ง ๔) **บัญญัติ**

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

หมายเหตุ : มุขีที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุขี เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ สัททายตนมุขี

ปทโสธนมูลจักกวาระ อนุโลม

๘. รสายตนมูละ คัณธายตนมุขียมกะ

อนุ.ป. รโส, รสายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่ารสะ, ชื่อว่ารสายตนะใช่ไหม?

วิ. อตถรส ธรรมรส วิมุตติรส รโส น รสายน, รสายน รโส เจว รสายนญ.

อรรถรส ธรรมรส วิมุตติรส ชื่อว่ารสะ แต่ไม่ชื่อว่ารสายตนะ, รสายนะชื่อว่ารสะก็ใช่ ชื่อว่ารสายตนะก็ใช่

ปฎิ.ป. อายตนา, คนุธายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าคัณธายตนะใช่ไหม?

วิ. คนุธายน อายตนญเจว คนุธายตนญจ, อวเสสา อายตนา น คนุธายน.

คัณธายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าคัณธายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าคัณธายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อรรถรส** คือ ผลจิตตูปบาท ๔

ธรรมรส คือ มรรคจิตตูปบาท ๔ **วิมุตติรส** คือ นิพพาน หรืออีกนัยหนึ่ง

อรรถรส คือ **ปรมัตถธรรม** มี **กุศลธรรม** **อกุศลธรรม** เป็นต้น (เว้นรสารมณ)

ธรรมระ คือ **วจีเภทสัททะ** มี **กุสลา ธมฺมา** **อกุสลา ธมฺมา** เป็นต้น

วิมุตติระ คือ **นิพพาน**

และ รสารมณฺ

อธ. ของสัง. ได้แก่ **รสารมณฺ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นคันธายตนะ) **และ คันธายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **คันธายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยอ้อม]

ปทโสธนมูลจกการะ ปัจฉนิก

๘. รสายตนมูละ คันธายตนมุขียมกะ

อนุ.ป. **น รโส, น รสายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าระ, ไม่ชื่อว่ารสายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **นายตนา, น คนฺธายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าคันธายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นระสทั้ง ๔) **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

หมายเหตุ : มุขีที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุขี เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ คันธายตนมุขี

ปทโสธนมูลจกการะ อนุโลม

๙. โภฏฐัพพายตนมูละ รสายตนมุขียมกะ

อนุ.ป. **โภฏฐัพพะ, โภฏฐัพพายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าโภฏฐัพพะ, ชื่อว่าโภฏฐัพพายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, รสายนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ารสายนะใช่ไหม?

วิ. **รสายนํ อายตณญเญว รสายนญจ, อวเสสา อายตนา น รสายนํ.**

รสายนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ารสายนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารสายนะ

ในอนุ.ป. และปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **โณฏฐัพพารมณ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เวณรสายนะ) และ รสายนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก **รสายนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัชนาที่มีวังค์โดยอ้อม]

ปทโสทรนมูลจกัการะ ปัจฉนิก

๙. โณฏฐัพพายตณมูละ รสายนมุลิยมกะ

อนุ.ป. **น โณฏฐพโ, น โณฏฐพพายตณนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโณฏฐัพพะ, ไม่ชื่อว่าโณฏฐัพพายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **นายตนา, น รสายนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ารสายนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เวณโณฏฐัพพายตนะ) บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัชนา]

หมายเหตุ : มุลิตที่เหลื่อ ๑๐ มีจักขายตณมุลิต เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ รสายนมุลิต

ปทโสทรนมูลจกัการะ อนุโลม

๑๐. มนายตณมฺละ โฝฏฐัพพายตณมฺลียมกะ

อนุ.ป. มโน, มนายตณนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่ามณะ, ชื่อว่ามนายตณะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ป. อายตนา, โฝฏฐัพพายตณนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตณะ, ชื่อว่าโฝฏฐัพพายตณะใช่ไหม?

วิ. โฝฏฐัพพายตณํ อายตณญฺเจว โฝฏฐัพพายตณญฺ,

อวเสสา อายตนา น โฝฏฐัพพายตณํ.

โฝฏฐัพพายตณะชื่อว่าอายตณะก็ใช่ ชื่อว่าโฝฏฐัพพายตณะก็ใช่,

อายตณะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโฝฏฐัพพายตณะ

ในอนุ.ป. และปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ จิต ๘๘

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวจนวิสัสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ อายตณะ ๑๑ (เว้นโฝฏฐัพพายตณะ)

และ โฝฏฐัพพายตณะ

อธ. ของสํ. ได้แก่ โฝฏฐัพพายตณะ เท่านั้น

[เป็นปริปุณณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัสนาที่มีวิภังค์โดยอ้อม]

ปทโสทรนมูลจกัการะ ปัจฉนิก

๑๐. มนายตณมฺละ โฝฏฐัพพายตณมฺลียมกะ

อนุ.ป. น มโน, น มนายตณนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ามณะ, ไม่ชื่อว่ามนายตณะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ป. นายตนา, น โฝฏฐัพพายตณนฺติ?

ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตณะ, ไม่ชื่อว่าโฝฏฐัพพายตณะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ อายตณะ ๑๑ (เว้นมนายตณะ) บัญญัติ

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวจนวิสัสนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัสนา]

หมายเหตุ : มูลที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมูล เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ โณฏฐัพพายตนมูล

ปทโสธนมูลจักกวาระ อนุโลม

๑๑. ธัมมายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. **ธมโม, ธมฺมายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าธัมมะ, ชื่อว่าธัมมายตนะใช่ไหม?

วิ. **ธมฺมายตนํ จเปตฺวา อวเสโส ธมฺโม น ธมฺมายตนํ,**
ธมฺมายตนํ ธมฺโม เจว ธมฺมายตนญจ.

ยกเว้นธัมมายตนะเสียแล้ว ธัมมะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าธัมมายตนะ,
ธัมมายตนะชื่อว่าธัมมะก็ใช่ ชื่อว่าธัมมายตนะก็ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, มนายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ามนายตนะใช่ไหม?

วิ. **มนายตนํ อายตนญฺเจว มนายตนญจ, อวเสสา อายตนา น มนายตนํ.**

มนายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ามนายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า
มนายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ปรมัตถธรรม** คือ จิต ๘๙ โอปาริกรุป ๑๒ (เว้น
ธัมมายตนะ) **บัญญัติธรรม** คือ สมุหบัญญัติ เช่น กองช้าง กองม้า กองทัพ เป็นต้น

และ ธัมมายตนะ

อธ. ของสัง. ได้แก **ธัมมายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นมนายตนะ) **และ มนายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก **มนายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัสนาที่มีวิงค์โดยอ้อม]

ปทโสธนมูลจกฺกวาระ ปัจจนิก

๑๑. ธัมมายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนฺ.ป. น ธมฺโม, น ธมฺมายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าธัมมะ, ไม่ชื่อว่าธัมมายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. นายตนา, น มนายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ามนายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก **เอกเทศบัญญัติ** เช่น บ่อน้ำ ถ้า เป็นต้น

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัชนา]

หมายเหตุ : มูละที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมูลี เป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ มนายตนมูลี

— จบ ปทโสธนมูลจกฺกวาระ —

อโมฆํ ทิวสํ กยฺรา อปฺเปน พหุเกน วา.

เวลาแต่ละวันอย่าให้ผ่านไปเปล่า ไม่มากก็น้อย ต้องให้ได้อะไรบ้าง

(ขุ.เถร.๓๓๕)

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๑. จักขายตนยมกะ

อนุ.ป. จักขุ, อายตนะนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าจักขุ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ใช่

ปฎิ.ป. อายตนา, จักขายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าจักขายตนใช่ไหม?

วิ. จักขายตนะ อายตนะญฺเจว จักขายตนะญฺจ, อวเสสา อายตนา น จักขายตนะ.

จักขายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าจักขายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจักขายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ จักขุทั้ง ๓ คือ ทุตติยวิชาญาณ คือ ทิพพจักขุ

ตติยวิชาญาณ คือ ปัญญาจักขุ กับ จักขุประสาท

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิเวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นจักขายตนะ) และ จักขายตนะ

อธ. ของสัง. ได้แก่ จักขายตนะ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยอ้อม]

สุทธายตนวาระ ปัจฉนิก

๑. จักขายตนยมกะ

อนุ.ป. น จักขุ, นายตนะนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าจักขุ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. จักขุ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น จักขุ อายตนา,

จักขุญฺจ อายตนะญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว จักขุ น จ อายตนา.

ยกเว้นจักขุทั้ง ๓ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจักขุ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นจักขุและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจักขุและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. นายตนา, น จักขายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าจักขายตนใช่ไหม?

วิ. อามนตา ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นจักขุทั้ง ๓) และ ปัญญติ

อธ. ของสัง. ได้แก่ ปัญญติ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิม้งค์โดยตรง]
 ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **บัญญัติ**
 อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิสัย]

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๒. โสตายตนยมกะ

อนุ.ป. **โสตํ, อายตนนุตติ?** ธรรมที่ชื่อว่าโสตะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?
 วิ. **อามนฺตา** ใช่
 ปฎิ.ป. **อายตนา, โสตายตนนุตติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?
 วิ. **โสตายตนํ อายตณญฺเจว โสตายตณญฺจ, อวเสสา อายตนา น โสตายตนํ.**
 โสตายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าโสตายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า
 โสตายตนะ
 ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **โสตะ** ทั้ง ๓ คือ **อภิญญา** คือ **ทิพพโสตะ**
โลกเจตสิก คือ **ตณฺหาโสตะ** กับ **โสตปสาท**
 อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิสัย]
 ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นโสตายตนะ) และ **โสตายตนะ**
 อธ. ของสัง. ได้แก **โสตายตนะ** เท่านั้น
 [เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิม้งค์โดยอ้อม]

สุทธายตนวาระ ปัจจนิก

๒. โสตายตนยมกะ

อนุ.ป. **น โสตํ, นายตนนุตติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโสตะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?
 วิ. **โสตํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น โสตํ อายตนา,**
โสตญฺจ อายตณญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว โสตํ น จ อายตนา.
 ยกเว้นโสตะทั้ง ๓ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโสตะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,
 ยกเว้นโสตะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโสตะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น โสตายตนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นโสตะทั้ง ๓) **และ บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัย]

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนยมกะ

อนุ.ป. **ฆาน, อายตตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าฆานะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, ฆานายตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **ฆานายตน, อายตตนญเจว ฆานายตญจ, อวเสสา อายตนา น ฆานายตน.**

ฆานายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าฆานายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าฆานายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ฆานปสาท**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นฆานายตนะ) **และ ฆานายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **ฆานายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยอ้อม]

สุทธายตนวาระ ปัจฉนิก

๓. ฆานายตนยมกะ

อนุ.ป. **น ฆาน, นายตตนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าฆานะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **ฆานํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น ฆานํ อายตนา,**

ฆานญฺจ อายตณฺญจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว ฆานํ น จ อายตนา.

ยกเว้นฆานะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าฆานะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นฆานะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าฆานะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น ฆานายตณฺนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นฆานายตนะ) และ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขณามิวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขณ]

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๔. ชิวหายตนยมกะ

อนุ.ป. **ชิวหา, อายตณฺนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชิวหา, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, ชิวหายตณฺนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. **ชิวหายตณํ อายตณฺญเจว ชิวหายตณฺญจ, อวเสสา อายตนา น ชิวหายตณํ.**

ชิวหายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าชิวหายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ชิวหาปสาท**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขณ]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นชิวหายตนะ) และ **ชิวหายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **ชิวหายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขณามิวิงค์โดยอ้อม]

สุทธายตนวาระ ปัจจนิก

๔. ชิวหายตนยมกะ

อนุ.ป. น ชิวหา, นายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชิวหา, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. ชิวหํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น ชิวหา อายตนา,

ชิวหญฺจ อายตณฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว ชิวหา น จ อายตนา.

ยกเว้นชิวหาเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าชิวหา แต่ชื่อว่าอายตนะ, ยกเว้นชิวหาและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าชิวหาและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. นายตนา, น ชิวหายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นชิวหายตนะ) และ บัญญัติ

อธ. ของสัง. ได้แก่ บัญญัติ เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ บัญญัติ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๕. กายายตนยมกะ

อนุ.ป. กาโย, อายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่ากายะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. อายตนา, กายายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. กายายตนํ อายตณฺเจว กายายตนฺจ, อวเสสา อายตนา น กายายตนํ.

กายายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ากายายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ากายายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ นามกาย คือ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

รูปกาย คือ รูป ๒๘

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของส้ง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นกายายตนะ) และ **กายายตนะ**

อธ. ของส้ง. ได้แก่ **กายายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรฺูปทสฺสนวิสัชนาที่มีวิม้งค์โดยอ้อม]

สฺุทธายตนวาระ ปัจฉนิก

๕. กายายตนยมกะ

อนฺ.ป. **น กาโย, นายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ากายะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฏฺ.ป. **นายตนา, น กายายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนฺ.ป. และปฏฺ.ป. อธ. ของส้ง. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

หมายเหตุ : ในสฺุทธายตนวาระนี้ คำว่า **กาโย** ได้แก่ **นามกาย รฺูปกาย** อย่างเดียว ก็เพราะว่า
ในวาระนี้อาตตฺอายตนะล้วนๆ เท่านั้น **บัญญัติ**เข้ามาไม่ได้ แต่สำหรับ ปทโสธนวาระนั้น
เป็นการแสดงชำระบท เพราะฉะนั้น **บัญญัติกาย** จึงเข้ามาในคำว่า **กาโย** ได้ด้วย

ส่วนคำว่า **ธมฺโม** ก็ได้แก่ **ปรมัตถธรรม ๔** เท่านั้น แต่ในปทโสธนวาระมี **สมุหบัญญัติ**
เข้ามาได้ด้วย สำหรับคำว่า **น ธมฺโม, น กาโย** ได้แก่ **บัญญัติ** ทั้งหมด แต่ในปทโสธนวาระ
นั้นได้แก่ **เอกเทศบัญญัติ** เท่านั้น (ด้วยเหตุนี้ ในสองวาระนั้น องค์ธรรมจึงไม่เหมือนกัน)

สฺุทธายตนวาระ อนฺุโลม

๖. รฺูปายตนยมกะ

อนฺ.ป. **รฺูปี, อายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารฺูปะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฏฺ.ป. **อายตนา, รฺูปายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ารฺูปายตนะใช่ไหม?

วิ. รูปายตนํ อายตนญฺเจว รูปายตนญฺจ, อวเสสา อายตนา น รูปายตนํ.

รูปายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ารูปายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารูปายตนะ

ในอนุ.ป. อร. ของสัน. ได้แก่ **ปิยรูปสาตรูป** คือ **โลกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒**

รูป ๒๘ ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตัณหาได้

อร. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิเวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อร. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นรูปายตนะ) และ รูปายตนะ**

อร. ของสัง. ได้แก่ **รูปายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมัลกโดยอ้อม]

สุทธายตนวาระ ปัจฉนิก

๖. รูปายตนยมกะ

อนุ.ป. น รูปํ, นายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารูปะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. รูปํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น รูปํ อายตนา,

รูปญฺจ อายตนญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว รูปํ น จ อายตนา.

ยกเว้นรูปะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารูปะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นรูปะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารูปะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. นายตนา, น รูปายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ารูปายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อร. ของสัน. ได้แก่ **โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน และ บัญญัติ**

อร. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมัลกโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อร. ของสัน. ได้แก่ **บัญญัติ**

อร. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิเวจนวิสัย]

สุทธายนวาระ อนุโลม

๗. สัททายนนยมกะ

อนุ.ป. **สทุโท, อายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าสัททะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, สัททายนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าสัททายนนติใช่ไหม?

วิ. **สัททายนน อายตนนญจ สัททายนนญจ, อวเสสา อายตนา น สัททายนน.**

สัททายนนชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าสัททายนนก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าสัททายนน

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สัททารมณ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิทวนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นสัททายนน) และ สัททายนน**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **สัททายนน** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิงค์โดยอ้อม]

สุทธายนวาระ ปัจฉนิก

๗. สัททายนนยมกะ

อนุ.ป. **น สทุโท, นายนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าสัททะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **สทุท จเปตวา อวเสสา อายตนา น สทุโท อายตนา,**

สทุทญจ อายตนญจ จเปตวา อวเสสา น จ สทุโท น จ อายตนา.

ยกเว้นสัททะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าสัททะ แต่ชื่อว่าอายตนะ, ยกเว้นสัททะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าสัททะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายนนา, น สัททายนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าสัททายนนใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นสัททายนน) และ บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิจนวิสัสนา]

สุทฺถายตนวาระ อนุโลม

๘. คັນธายตนยมกะ

อนฺ.ปฺ. **คนฺโร, อายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าคันธะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฏฺิ.ปฺ. **อายตนา, คนฺธายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าคันธายตนะใช่ไหม?

วิ. **คนฺธายตณํ อายตณญฺเจว คนฺธายตณญจ, อวเสสา อายตนา น คนฺธายตณํ.**

คันธายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าคันธายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าคันธายตนะ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก **คันธะ** ทั้ง ๔ มี

สีลคันธะ คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ

สมาธิคันธะ คือ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ปัญญาคันธะ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ กับ **คันธารมณฺ**

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิจนวิสัสนา]

ในปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เว้นคันธายตนะ) และ คันธายตนะ**

อธ. ของสํ. ได้แก **คันธายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัสนาที่มีวิมฺงคฺโดยอ้อม]

สุทฺถายตนวาระ ปัจจนิก

๘. คันธายตนยมกะ

อนฺ.ปฺ. **น คนฺโร, นายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าคันธะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **คนฺธํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น คนฺโร อายตนา,**

คนฺธญจ อายตณญจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว คนฺโร น จ อายตนา.

ยกเว้นคันธะทั้ง ๔ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าคันธะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นคันธะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าคันธะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น คนุทายตนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าคันธายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นคันธะทั้ง ๔) และ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัยขณ]

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๙. รสายตนยมกะ

อนุ.ป. **รโส, อายตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารสะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, รสายตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ารสายตนะใช่ไหม?

วิ. **รสายตนํ อายตนญเจว รสายตนญจ, อวเสสา อายตนา น รสายตนํ.**

รสายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ารสายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารสายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **รสะ** ทั้ง ๔ มี **อรรถรสะ** คือ ผลจิตตูปบาท ๔

ธรรมรสะ คือ มรรคจิตตูปบาท ๔ **วิมุตติรสะ** คือ นิพพาน หรืออีกนัยหนึ่ง

อรรถรสะ คือ ปรมัตถธรรม มี กุศลธรรม อกุศลธรรม เป็นต้น (เว้นรสารมณ)

ธรรมรสะ คือ วจีเภทสัททะ มี กุสลา ฌมมา อกุสลา ฌมมา เป็นต้น

วิมุตติรสะ คือ นิพพาน กับ **รสารมณ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัยขณ]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นรสายตนะ) และ **รสายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **รสายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิงค์โดยอ้อม]

สุทธายตนวาระ ปัจฉนิก

๙. รสายตนยมกะ

อนุ.ป. น รโส, นายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารสะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. รส จเปตวา อวเสสา อายตนา น รโส อายตนา,

รสญจ อายตณญจ จเปตวา อวเสสา น เจว รโส น จ อายตนา.

ยกเว้นรสะทั้ง ๔ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารสะ แต่ชื่อว่าอายตนะ, ยกเว้นรสะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารสะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. นายตนา, น รสายนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ารสายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นรสะทั้ง ๔) และ บัญญัติ

อธ. ของสัง. ได้แก่ บัญญัติ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ บัญญัติ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัย]

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๑๐. โภฏฐัพพายตนยมกะ

อนุ.ป. โภฏฐัพพ, อายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าโภฏฐัพพะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไซ

ปฎิ.ป. อายตนา, โภฏฐัพพายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าโภฏฐัพพายตนะใช่ไหม?

วิ. โภฏฐัพพายตน อายตณญเจว โภฏฐัพพายตนญจ,

อวเสสา อายตนา น โภฏฐัพพายตน.

โภฏฐัพพายตนะชื่อว่าอายตนะก็ไซ ชื่อว่าโภฏฐัพพายตนะก็ไซ, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโภฏฐัพพายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ โภฏฐัพพารมณ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นโณฏฐัพพายตนะ)

และ โณฏฐัพพายตนะ

อธ. ของสัง. ได้แก่ **โณฏฐัพพายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิมังค์โดยอ้อม]

สุทธายตนวาระ ปัจฉนิก

๑๐. โณฏฐัพพายตนยมกะ

อนุ.ป. **น โณฏฐัพพะ, นายตนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโณฏฐัพพะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **โณฏฐัพพะ รเปตวา อวเสสา อายตนา น โณฏฐัพพะ อายตนา,**

โณฏฐัพพญจ อายตณญจ รเปตวา อวเสสา น เจว โณฏฐัพพะ น จ อายตนา.

ยกเว้นโณฏฐัพพะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโณฏฐัพพะแต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นโณฏฐัพพะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโณฏฐัพพะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น โณฏฐัพพายตนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าโณฏฐัพพายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นโณฏฐัพพายตนะ) **และ บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิมังค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขณ]

สุทธายตนวาระ อนุโลม

๑๑. มนายตนยมกะ

อนุ.ป. **มโน, อายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่ามโน, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, มนายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ามนายตนใช่ไหม?

วิ. **มหายตนํ อายตนญฺเจว มหายตนญฺจ, อวเสสา อายตนา น มหายตนํ.**

มหายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ามหายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ามหายตนะ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของล้น. ได้แก **จิต ๘๙**

อธ. ของล้น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของล้น. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เว้นมหายตนะ) และ มหายตนะ**

อธ. ของล้น. ได้แก **มหายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรทสสนวิธานที่มีวิมฺกโดยอ้อม]

สุทฺถายตนวาระ ปัจฉนิก

๑๑. มหายตนยมกะ

อนฺ.ปฺ. **น มโน, นายนตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ามนะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **มนํ ฐเปตฺวา อวเสสา อายตนา น มโน อายตนา,**

มณฺญจ อายตนญฺจ ฐเปตฺวา อวเสสา น เจว มโน น จ อายตนา.

ยกเว้นมนะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ามนะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นมนะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ามนะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฏฺ.ปฺ. **นายนตนา, น มหายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ามหายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา ไซ**

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของล้น. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เว้นมหายตนะ) และ บัญญัติ**

อธ. ของล้น. ได้แก **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรทสสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของล้น. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของล้น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

สุทฺถายตนวาระ อนุโลม

๑๒. ฐัมมายตนยมกะ

อนฺ.ป. ฐมฺโม, อายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าฐัมมะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. อายตนา, ฐมฺมายนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าฐัมมายตนะใช่ไหม?

วิ. ฐมฺมายนํ อายตณฺเจว ฐมฺมายนฺจ, อวเสสา อายตนา น ฐมฺมายนํ.

ฐัมมายตนะชื่อว่าอายตนะก็ไซ้ ชื่อว่าฐัมมายตนะก็ไซ้, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าฐัมมายตนะ

ในอนฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **ปรมัตถธรรม** ทั้ง ๔ (คือ ๘๙ ๕๒ ๒๘ นิพพาน)

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นฐัมมายตนะ) และ **ฐัมมายตนะ**

อธ. ของล้ง. ได้แก **ฐัมมายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปฺพจนปัญหา สรุปรทสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยอ้อม]

สุทฺถายตนวาระ ปัจจนิก

๑๒. ฐัมมายตนยมกะ

อนฺ.ป. น ฐมฺโม, นายนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าฐัมมะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. นายนนา, น ฐมฺมายนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าฐัมมายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. และปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

— จบ สุทฺถายตนวาระ —

สุทธายตนมุลจักกวาระ อนุโลม

ในวาระนี้ อายตนะที่เป็นมุละ มี ๑๒ และในมุละหนึ่งๆ มีมุลี ๑๑ คือ โสตายตนมุลี เป็นต้น เป็นการแสดงโดยพัทธจักกะ คือ หมุนไปโดยความเป็นมุละมุลีให้ละเอียดยิ่งขึ้น

สุทธายตนมุลจักกวาระ อนุโลม

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลีสัมมกะ

อนุ.ป. จักขุ, อายตตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าจักขุ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฎิ.ป. อายตนา, โสตายตตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. โสตายตนะ อายตณญฺเจว โสตายตณญฺจ, อวเสสา อายตนา น โสตายตนะ.

โสตายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าโสตายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า โสตายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ทัตติยวิชาญาณ คือ ทิพพจักขุ

ทัตติยวิชาญาณ คือ ปัญญาจักขุ กับ จักขุปสาท

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปุทฺธิจณวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นโสตายตนะ) และ โสตายตนะ

อธ. ของสัง. ได้แก่ โสตายตนะ เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺวํคฺโดยอ้อม]

สุทธายตนมุลจักกวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลีสัมมกะ

อนุ.ป. น จักขุ, นายตตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าจักขุ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. จักขุ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น จักขุ อายตนา,

จักขุญฺจ อายตณญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว จักขุ น จ อายตนา.

ยกเว้นจักขุทั้ง ๓ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจักขุ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นจักขุและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจักขุและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น โสตายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นจักขุทั้ง ๓) และ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิธาน]

หมายเหตุ: มุติที่เหลือ ๑๐ มีมานายตนมูลเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนมูล

สุทธายตนมูลจกัถวาระ อนุโลม

๑. โสตายตนมฺละ จักขายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. **โสตํ, อายตฺนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าโสตะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, จักขายตฺนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าจักขายตนะใช่ไหม?

วิ. **จักขายตฺนํ อายตฺนญฺเจว จักขายตฺนญฺจ, อวเสสา อายตนา น จักขายตฺนํ.**

จักขายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าจักขายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าจักขายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อภิญญา** คือ ทิพฺพโสตะ โลภเจตสิก คือ ตณฺหาโสตะ กับ **โสตปสาท**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นจักขายตนะ) และ **จักขายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **จักขายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมฺกโดยอ้อม]

หมายเหตุ: มุติที่เหลือ ๑๐ มีมานายตนมูลเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมูล

สุทธายตนมูลจกัถวาระ ปัจจนิก

๑. โสตายตนมูละ จักขายตนมุขียมกะ

อนุ.ป. น โสโต, นายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโสตะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. โสโต จเปตวา อวเสสา อายตนา น โสโต อายตนา,

โสตญจ อายตญจ จเปตวา อวเสสา น เจว โสโต น จ อายตนา.

ยกเว้นโสตะทั้ง ๓ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโสตะ แต่ชื่อว่าอายตนะ, ยกเว้นโสตะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโสตะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. นายตนา, น จักขายตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าจักขายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก อายตนะ ๑๑ (เว้นโสตะทั้ง ๓) และ บัญญัติ

อธ. ของสัง. ได้แก บัญญัติ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก บัญญัติ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

หมายเหตุ: มูลิที่เหลือ ๑๐ มีมานายตนมูลิเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมูลิ

สุทธายตนมูลจกัถวาระ อนุโลม

๒. มานายตนมูละ โสตายตนมุขียมกะ

อนุ.ป. มาน, อายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่ามานะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไซ

ปฎิ.ป. อายตนา, โสตายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. โสตายตน อายตญเจว โสตายตญจ, อวเสสา อายตนา น โสตายตน.

โสตายตนะชื่อว่าอายตนะก็ไซ ชื่อว่าโสตายตนะก็ไซ, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโสตายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก มานปสาท

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นโสตายตนะ) และ **โสตายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **โสตายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยอ้อม]

สุทธายตนมูลจกัถวาระ ปัจฉนิก

๒. ฆานายตนมูละ โสตายตนมูลิยมกะ

อนุ.ป. **น ฆานํ, นายตนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าฆานะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **ฆานํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น ฆานํ อายตนา,**

ฆานญฺจ อายตญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว ฆานํ น จ อายตนา.

ยกเว้นฆานะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าฆานะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นฆานะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าฆานะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น โสตายตนนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าโสตายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา ไซ**

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นฆานายตนะ) และ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

หมายเหตุ: มูลิที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมูลิเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนมูลิ

สุทธายตนมูลจกัถวาระ อนุโลม

๓. ชิวหายตนมูละ ฆานายตนมูลิยมกะ

อนุ.ป. **ชิวหา, อายตนนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าชิวหา, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา ไซ**

ปฎิ.ป. **อายตนา, ฆานายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **ฆานายตนํ อายตณฺเจว ฆานายตนญจ, อวเสสา อายตนา น ฆานายตนํ.**
ฆานายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าฆานายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า
ฆานายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ชีวหาปสาท**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นฆานายตนะ) และ ฆานายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **ฆานายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยนาที่มีวัจค์โดยอ้อม]

สุทธายตนมูลจกัการะ ปัจจนิก

๓. ชิวหายตนมุละ ฆานายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **น ชิวหา, นายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าชีวหา, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **ชีวหํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น ชิวหา อายตนา,**
ชีวหญจ อายตณฺญจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว ชิวหา น จ อายตนา.

ยกเว้นชีวหาเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าชีวหา แต่ชื่อว่าอายตนะ,
ยกเว้นชีวหาและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าชีวหาและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น ฆานายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าฆานายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นชิวหายตนะ) และ บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยนาที่มีวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัยนา]

หมายเหตุ: มุลิตีเหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุลิเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมุลิ

สุทธายตนมุลจักกวาระ อนุโลม

๔. กายายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. กาโย, อายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่ากายะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฎิ.ป. อายตนา, ชิวหายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. ชิวหายตนํ อายตณฺเจว ชิวหายตนญฺจ, อวเสสา อายตนา น ชิวหายตนํ.

ชิวหายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าชิวหายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ นามกาย คือ จิต ๘๙ เจตสิก ๕๒ นิพพาน

รูปกาย คือ รูป ๒๘

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นชิวหายตนะ) และ ชิวหายตนะ

อธ. ของสั่น. ได้แก่ ชิวหายตนะ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมังก์โดยอ้อม]

สุทธายตนมุลจักกวาระ ปัจจนิก

๔. กายายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. น กาโย, นายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่ากายะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฎิ.ป. นายตนา, น ชิวหายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าชิวหายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ในอนุ.ป. และปฎิ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ บัญญัติ

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัชนา]

หมายเหตุ: มุลีที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุลีเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมุลี

สำคัญ : ในสุทธายตนมุลจักกวาระนี้ คำว่า กาโย ได้แก่ นามกาย รูปกาย อย่างเดียว ก็เพราะว่า ในวาระนี้อาตมอายตนะล้วนๆ เท่านั้น บัญญัติเข้ามาไม่ได้ แต่สำหรับ ปทโสทรณมุล-

จักกวาระนั้น อยู่ในการแสดงชำระบท เพราะฉะนั้น **บัญญัติ**กาย จึงเข้ามาในคำว่า **กาโย** ได้ด้วย ส่วนคำว่า **ธมฺโม** ก็ได้แก่ **ปรมัตถธรรม ๔** เท่านั้น แต่ในปทโสธนวาระมี **สมุหบัญญัติ** เข้ามาได้ด้วย สำหรับคำว่า **น ธมฺโม, น กาโย** ได้แก่ **บัญญัติ** ทั้งหมด แต่ในปทโสธนวาระ นั้นได้แก่ **เอกเทศบัญญัติ** เท่านั้น (ด้วยเหตุนี้ ในสองวาระนั้น องค์ธรรมจึงไม่เหมือนกัน)

สุทธายตนมุลจักกวาระ อนุโลม

๕. รุปายตนมุละ กายายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **รูปิ, อายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารูปะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, กายายตนนฺติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ากายายตนนะใช่ไหม?

วิ. **กายายตนํ อายตนญฺเจว กายายตนญฺจ, อวเสสา อายตนา น กายายตนํ.**

กายายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ากายายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า

กายายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ **ปิยรูปสาตรูป** คือ **โลกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒**

รูป ๒๔ ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตัณหาได้

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิทิจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นกายายตนนะ)** และ **กายายตนะ**

อธ. ของสัณ. ได้แก่ **กายายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริภูณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยอ้อม]

สุทธายตนมุลจักกวาระ ปัจจนิก

๕. รุปายตนมุละ กายายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **น รูปิ, นายนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารูปะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **รูปิ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น รูปิ อายตนา,**

รูปญฺจ อายตนญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว รูปิ น จ อายตนา.

ยกเว้นรูปะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารูปะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นรูปะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารูปะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฏฺิ.ป. นายตนา, น กายายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ากายายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ในอนฺ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นิพพาน และ บัญญัติ

อธ. ของสั่น. ได้แก่ บัญญัติ เท่านั้น

[เป็นปริပ္พณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ บัญญัติ

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.ป.]

หมายเหตุ: มุลตีที่เหลื่อ ๑๐ มีจักขายตนมุลีเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมุลี

สุทธายตนมุลจกฺกวาระ อนฺโลม

๖. สัททายตนมุละ รุบายตนมุลียมกะ

อนฺ.ป. สทฺโท, อายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าสัททะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺิ.ป. อายตนา, รุบายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ารุบายตนนะใช่ไหม?

วิ. รุบายตนํ อายตณฺเจว รุบายตนณฺจ, อวเสสา อายตนา น รุบายตนํ.

รุบายตนนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ารุบายตนนะก็ใช่, อายตนะที่เหลื่อนอกนั้น ไม่ชื่อว่า

รุบายตนนะ

ในอนฺ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ สัททารมณํ

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.ป.]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ อายตนะ ๑๑ (เว้นรุบายตนนะ) และ รุบายตนนะ

อธ. ของสั่น. ได้แก่ รุบายตนนะ เท่านั้น

[เป็นปริပ္พณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺกโดยอ้อม]

สุทธายตนมุลจกฺกวาระ ปัจจนิก

๖. สัททายตนมุละ รุบายตนมุลียมกะ

อนฺ.ป. น สทฺโท, นายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าสัททะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. สพุทฺถ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น สพุทฺโธ อายตนา,

สพุทฺถญฺจ อายตณญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว สพุทฺโธ น จ อายตนา.

ยกเว้นลัททะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าลัททะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นลัททะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าลัททะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. นายตนา, น รูปายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ารูปายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นลัททหายตนะ) และ **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. ได้แก **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขานาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนาวิสัยขานา]

หมายเหตุ: มุลิตีเหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุลิตีเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ รูปายตนมุลิตี

สุทธายตนมุลจักกวาระ อนุโลม

๗. คันธายตนมุลละ สัททหายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. คนฺโธ, อายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าคันธะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. อายตนา, สพุทฺทหายตนนฺติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าสัททหายตนะใช่ไหม?

วิ. สพุทฺทหายตณํ อายตณญฺเจว สพุทฺทหายตณญฺจ, อวเสสา อายตนา น สพุทฺทหายตณํ.

สัททหายตนะชื่อว่าอายตนะก็ไซ้ ชื่อว่าสัททหายตนะก็ไซ้, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าสัททหายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก **คันธะ** ทั้ง ๔ มี

สีลคันธะ คือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ

สมาธิคันธะ คือ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ

ปัญญาคันธะ คือ สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ กับ **คันธารมณ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นสัททายตนะ) และ สัททายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **สัททายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยอ้อม]

สุทธายตนมุลจักกวาระ ปัจฉนิก

๗. คันธายตนมุละ สัททายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **น คนุโร, นายตณนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าคันธะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **คนุโร จเปตวา อวเสสา อายตนา น คนุโร อายตนา,**

คนุญจ อายตณญจ จเปตวา อวเสสา น เจว คนุโร น จ อายตนา.

ยกเว้นคันธะทั้ง ๔ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าคันธะแต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นคันธะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าคันธะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น สัททายตณนุติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าสัททายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑ (เว้นคันธะทั้ง ๔) และ บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

หมายเหตุ: มุลที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุลเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ สัททายตนมุล

สุทธายตนมุลจักกวาระ อนุโลม

๘. รสายตนมุละ คันธายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **รโส, อายตณนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่ารสะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, คนุธายตณนุติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าคันธายตนะใช่ไหม?

วิ. **คนุทายตนํ อายตนญฺเจว คนุทายตนญฺจ, อวเสสา อายตนา น คนุทายตนํ.**

คัณทายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าคัณทายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าคัณทายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **รสะ** ทั้ง ๔ มี

อรรถรสะ คือ ผลจิตตูปบาท ๔ **ธรรมรสะ** คือ มรรคจิตตูปบาท ๔

วิมุตติรสะ คือ นิพพาน หรืออีกนัยหนึ่ง

อรรถรสะ คือ ปรมัตถธรรม มี กุศลธรรม อกุศลธรรม เป็นต้น (เว้นรสารมณ)

ธรรมรสะ คือ วจิเภาทสัททะ มี กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา เป็นต้น

วิมุตติรสะ คือ นิพพาน กับ **รสารมณ**

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นคัณทายตนะ) และ **คัณทายตนะ**

อธ. ของลัน. ได้แก **คัณทายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยอ้อม]

สุทธายตนมูลจกัถวาระ ปัจฉนิก

๘. รสายตนมูละ คัณทายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. **น รโส, นายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่ารสะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **รลํ จเปตฺวา อวเสสา อายตนา น รโส อายตนา,**

รสถฺจ อายตนญฺจ จเปตฺวา อวเสสา น เจว รโส น จ อายตนา.

ยกเว้นรสะทั้ง ๔ เสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารสะ แต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นรสะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่ารสะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น คนุทายตนนฺติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่าคัณทายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนฺตา ไซ**

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑** (เว้นรสะทั้ง ๔) และ **บัญญัติ**

อธ. ของลัน. ได้แก **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัสนา]

หมายเหตุ: มูลที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมูลเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ คันธายตนมูล

สุทธายตนมูลจกัการะ อนุโลม

๙. โยภูฏัพพายตนมูละ รสายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. โยภูฏัพพะ, อายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าโยภูฏัพพะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนุตา ใช่

ปฎิ.ป. อายตนา, รสายตนนุติ? ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่ารสายตนะใช่ไหม?

วิ. รสายนํ อายตณญเญว รสายนญจ, อวเสสา อายตนา น รสายนํ.

รสายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่ารสายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่า

รสายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **โยภูฏัพพารมณ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัสนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อายตนะ ๑๑ (เว้นรสายตนะ) และ รสายตนะ**

อธ. ของสัง. ได้แก **รสายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัสนาที่มีวัจค์โดยอ้อม]

สุทธายตนมูลจกัการะ ปัจฉนิก

๙. โยภูฏัพพายตนมูละ รสายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. น โยภูฏัพพะ, นายนตนนุติ? ธรรมที่ไม่ชื่อว่าโยภูฏัพพะ, ไม่ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. โยภูฏัพพะ รเปตวา อวเสสา อายตนา น โยภูฏัพพะ อายตนา,

โยภูฏัพพญจ อายตณญจ รเปตวา อวเสสา น เญว โยภูฏัพพะ น จ อายตนา.

ยกเว้นโยภูฏัพพะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโยภูฏัพพะแต่ชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นโยภูฏัพพะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโยภูฏัพพะและไม่ชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. **นายตนา, น รสายตนนติ?** ธรรมที่ไม่ชื่อว่าอายตนะ, ไม่ชื่อว่ารสายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นโณฏฐัพพายตนะ) **และ บัญญัติ**

อธ. ของสัง. ได้แก่ **บัญญัติ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **บัญญัติ**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวิธาน]

หมายเหตุ: มุติที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมุติเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ รสายตนมุติ

สุทธายตนมุลจักกวาระ อนุโลม

๑๐. มนายตนมุละ โณฏฐัพพายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. **มโน, อายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่ามณะ, ชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. **อามนตา** ใช่

ปฎิ.ป. **อายตนา, โณฏฐัพพายตนนติ?** ธรรมที่ชื่อว่าอายตนะ, ชื่อว่าโณฏฐัพพายตนะใช่ไหม?

วิ. **โณฏฐัพพายตน์ อายตณญเจว โณฏฐัพพายตณญ,**

อวเสสา อายตนา น โณฏฐัพพายตน์.

โณฏฐัพพายตนะชื่อว่าอายตนะก็ใช่ ชื่อว่าโณฏฐัพพายตนะก็ใช่,

อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่ชื่อว่าโณฏฐัพพายตนะ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **จิต ๘๙**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อายตนะ ๑๑** (เว้นโณฏฐัพพายตนะ)

และ โณฏฐัพพายตนะ

อธ. ของสัง. ได้แก่ **โณฏฐัพพายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยอ้อม]

สุทธายตนมูลจกัการะ ปัจจนิก

๑๐. มนายตนมูละ โณฏฐัพพายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. น มโน, มนายตนนุติ? ธรรมที่ไม่เชื่อว่ามณะ, ไม่เชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. มนํ จเปตวา อวเสสา อายตนา น มโน อายตนา,

มณญจ อายตนญจ จเปตวา อวเสสา น เจว มโน น จ อายตนา.

ยกเว้นมณะเสียแล้ว อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่เชื่อว่ามณะ แต่เชื่อว่าอายตนะ,

ยกเว้นมณะและอายตนะเสียแล้ว ที่เหลือนอกนั้น ไม่เชื่อว่ามณะและไม่เชื่อว่าอายตนะ

ปฎิ.ป. มนายตนา, น โณฏฐัพพายตนนุติ?

ธรรมที่ไม่เชื่อว่าอายตนะ, ไม่เชื่อว่าโณฏฐัพพายตนนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่อายตนะ ๑๑ (เว้นมนายตนะ) และ บัญญัติ

อธ. ของสัง. ได้แก่อายตนะ บัญญัติ เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่อายตนะ บัญญัติ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

หมายเหตุ: มูลที่เหลือ ๑๐ มีจักขายตนมูลเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ โณฏฐัพพายตนมูล

สุทธายตนมูลจกัการะ อนุโลม

๑๑. ธัมมายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ธมโม, อายตนนุติ? ธรรมที่เชื่อว่าธัมมะ, เชื่อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนตา ไช้

ปฎิ.ป. อายตนา, มนายตนนุติ? ธรรมที่เชื่อว่าอายตนะ, เชื่อว่ามนายตนะใช่ไหม?

วิ. มนายตนิ อายตนญเจว มนายตนญจ, อวเสสา อายตนา น มนายตนิ.

มนายตนะเชื่อว่าอายตนะก็ใช่ เชื่อว่ามนายตนะก็ใช่, อายตนะที่เหลือนอกนั้น ไม่เชื่อว่า

มนายตนะ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แกํ **ปรมัตถธรรม** ทั้ง ๔ (คือ ๘๙ ๕๒ ๒๘ นิพพาน)

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปจฺจกปัณฺหา ปฏฺวจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แกํ **อายตนะ ๑๑** (เวณฺมนายตนะ) และ **มนายตนะ**

อธ. ของล้ง. ได้แกํ **มนายตนะ** เท่านั้น

[เป็นปริปฺถกณฺปัญหา สรฺูปทสฺสนวิสัชนาที่มีวิมฺังคฺโดยอ้อม]

สุทฺธายตนมฺูลจกฺกวาระ ปจฺจนิก

๑๑. ฐมฺมายตนมฺูละ มนายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ปฺ. น ฐมฺโม, นายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื้อว่าฐมฺมะ, ไม่ชื้อว่าอายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ปฺ. นายตนา, น มนายตนนฺติ? ธรรมที่ไม่ชื้อว่าอายตนะ, ไม่ชื้อว่ามนายตนะใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ในอนฺ.ปฺ. และปฏฺ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แกํ **บัญญัติ**

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปจฺจกปัณฺหา ปฏฺวจนวิสัชนา]

หมายเหตุ: มฺูลีที่เหลือ ๑๐ มีจกฺขายตนมฺูลีเป็นต้น แสดงเหมือนกันกับ มนายตนมฺูลี

— จป สุทฺธายตนมฺูลจกฺกวาระ —

— จป ปณฺธัตติวาระ แต่เพียงนี้ —

แสดงจำนวนปณัตติอุทเทสวาระ

โดย... วาระ นยะ ยมกะ ปุจฉา อรรถ

ในปณัตติอุทเทสวาระ มีวาระ ๔ อย่างคือ

๑.ปทโสธนวาระ ๒.ปทโสธนมุลัจจกาวาระ ๓.สุทธายตนวาระ ๔.สุทธายตนมุลัจจกาวาระ

ในปณัตติอุทเทสวาระ มีนัย ๘ อย่างคือ

๑. ปทโสธนวาระ อนุโลมนัย	๒. ปทโสธนวาระ ปัจจนิกนัย
๓. ปทโสธนมุลัจจกาวาระ อนุโลมนัย	๔. ปทโสธนมุลัจจกาวาระ ปัจจนิกนัย
๕. สุทธายตนวาระ อนุโลมนัย	๖. สุทธายตนวาระ ปัจจนิกนัย
๗. สุทธายตนมุลัจจกาวาระ อนุโลมนัย	๘. สุทธายตนมุลัจจกาวาระ ปัจจนิกนัย

ในปณัตติอุทเทสวาระ มียมกะ ๕๗๖ คือ

๑. ในปทโสธนวาระ อนุโลมนัย	มียมกะ ๑๒
๒. ในปทโสธนวาระ ปัจจนิกนัย	มียมกะ ๑๒
๓. ในปทโสธนมุลัจจกาวาระ อนุโลมนัย	มียมกะ ๑๓๒
๔. ในปทโสธนมุลัจจกาวาระ ปัจจนิกนัย	มียมกะ ๑๓๒
๕. ในสุทธายตนวาระ อนุโลมนัย	มียมกะ ๑๒
๖. ในสุทธายตนวาระ ปัจจนิกนัย	มียมกะ ๑๒
๗. ในสุทธายตนมุลัจจกาวาระ อนุโลมนัย	มียมกะ ๑๓๒
๘. ในสุทธายตนมุลัจจกาวาระ ปัจจนิกนัย	มียมกะ ๑๓๒ รวมทั้งหมดมี ๕๗๖ ยมกะ

ในปณัตติอุทเทสวาระ มีปุจฉา ๑,๑๕๒ คือ

ในยมกะ ๕๗๖ นั้น ยมกะหนึ่งๆ มี ๒ ปุจฉาคือ อนุโลมปุจฉา ๑ ปฏิโลมปุจฉา ๑ เพราะฉะนั้น จึงมีปุจฉาทั้งหมดรวมเป็น ๑,๑๕๒

ในปณัตติอุทเทสวาระ มีอรรถ (คือ สันนิฐานะ สังสยะ) ๒,๓๐๔ คือ

ในปุจฉา ๑,๑๕๒ นั้น ปุจฉาหนึ่งๆ มีอรรถ ๒ อย่างคือ สันนิฐานะ ๑ สังสยะ ๑ เพราะฉะนั้น จึงมีอรรถทั้งหมดรวมเป็น ๒,๓๐๔

ปณตติวโร นิฐิต.

— จป ปณัตติวาระ แต่เพียงนี้ —

นามสูตร

ว่าด้วยเทวตาปัญหา ๓ ข้อ

เทวตาพุทธถามว่า : อะไรหนอครอบงำสิ่งทั้งปวง
สิ่งทั้งปวงที่ยิ่งขึ้นไปกว่าสิ่งอะไร
ย่อมไม่มีสิ่งทั้งปวงเป็นไปตามอำนาจของธรรมอันหนึ่ง คืออะไร ?

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า : ชื่อ ย่อมครอบงำสิ่งทั้งปวง
สิ่งทั้งปวงที่ยิ่งขึ้นไปกว่า ชื่อ ไม่มี
สิ่งทั้งปวงเป็นไปตามอำนาจของธรรมอันหนึ่ง คือ ชื่อ

นาม สัพพ อทุภวิ นามา ภียโย น วิชชติ,

นามสฺส เอกธมฺมสฺส สพฺเพว วส มนฺวคู.

ชื่อครอบคลุมทุกสิ่ง ที่พ้นจากชื่อไปไม่มี

ชื่อเป็นสิ่งหนึ่ง ซึ่งทุกสิ่งตกอยู่ภายใต้ (ส. สคถ. ๑/๑ น.๒๘๔)

...ชื่อจึงเป็นสิ่งหนึ่ง ซึ่งทุกสิ่งตกอยู่ภายใต้การครอบงำของมัน แม้กระทั่งตัวมันเอง...

.....

ปวัตติวาระ

อนุสนธิ

เมื่อพระองค์ทรงแสดงปณัตติวาระจบลงแล้ว ทรงแสดงปวัตติวาระ ต่อไป

ในปวัตติวาระนี้ มีวาระ ๓ อย่าง คือ :

๑. อุปปาทวาระ ๒. นิโรธวาระ ๓. อุปปาทนิโรธวาระ

พระองค์ทรงแสดงอุปปาทวาระก่อน แล้วทรงแสดงนิโรธวาระ ต่อไปตามลำดับ

ในอุปปาทวาระ เป็นต้นนี้ แบ่งเป็น ๖ วาระ คือ :

๑. ปัจจุปปันนวาระ ๒. อตีตวาระ ๓. อนาคตวาระ ๔. ปัจจุปปันนาตีตวาระ ๕. ปัจจุปปันนानาคตวาระ ๖. อตีตानาคตวาระ

พระองค์ทรงแสดงปัจจุปปันนวาระก่อน แล้วทรงแสดงอตีตวาระ ต่อไปตามลำดับ

ในปัจจุปปันนวาระ เป็นต้นนี้ ประกอบด้วย **อนุโลม** และ **ปัจจนิก** พระองค์ทรงแสดงอนุโลมก่อน แล้วทรงแสดงปัจจนิก ต่อไปตามลำดับ

ในอนุโลมนี้มีวาระ ๓ อย่างคือ ๑. ปุคคลวาระ ๒. โอกาสวาระ ๓. ปุคคโลกาสวาระ

พระองค์ทรงแสดงปุคคลวาระก่อน แล้วทรงแสดงโอกาสวาระ ต่อไปตามลำดับ

ในวาระหนึ่งๆ มีมูละ ๑๐ คือ

	๑. จักขายตนมูละ	๒. โสตายตนมูละ
๓. ขณายตนมูละ	๔. ชิวหายตนมูละ	๕. กายายตนมูละ
๖. รูปายตนมูละ	๗. คันธายตนมูละ	๘. รสายตนมูละ
๙. โผฏฐัพพายตนมูละ	๑๐. มนายตนมูละ	

พระองค์ทรงแสดงจักขายตนมูละก่อน แล้วทรงแสดงโสตายตนมูละ ต่อไปตามลำดับ

หมายเหตุ : พระองค์ไม่ทรงแสดง **สัททายตนะ** ในปวัตติวาระนี้เพราะ สัททายตนะเกิดขึ้นไม่ได้ในขณะปฏิสนธิกาลของสัตว์ทั้งหลาย ด้วยเหตุนี้ ท่านอรรถกถาจารย์จึงแสดงว่า

สัททายตนสูตร ปฏิสนธิกฺขณ อนุปฺปตฺติโต เตน สหฺมึ ยมกสฺส วิสฺซุชนเมว นตฺถิ.

คำว่าสัททายตนะที่เกี่ยวกับ สัททายตนะ นั้นไม่มี เพราะสัททายตนะไม่เกิดในขณะปฏิสนธิกาล

ในจักขายตนมูละ มีมูลี ๑๐ คือ

	๑. โสตายตนมูลี	๒. ขณายตนมูลี
๓. ชิวหายตนมูลี	๔. กายายตนมูลี	๕. รูปายตนมูลี
๖. คันธายตนมูลี	๗. รสายตนมูลี	๘. โผฏฐัพพายตนมูลี
๙. มนายตนมูลี	๑๐. รัมมายตนมูลี	

โสตายตนมูละ มีมูลี ๙ แล้วลดลงไปตามลำดับ จนถึงมนายตนมูละ มีมูลี ๑ คือ
ธัมมายตนมูลี เป็นการแสดงโดย ชัณฑจักกะ

ในโสตายตนมูลีนี้ แบ่งเป็น ๒ คือ อนุโลม และ ปฏิโลม

อนุโลมและปฏิโลมนี้ แบ่งเป็น ๒ คือ ปุจฉา และ วิสัชนา

ปุจฉานี้ แบ่งเป็น ๒ คือ สันนิฏฐานบท และ สังสยบท

คาถาจำแนกภูมิโดยกำเนิด โยนิ มี ๔

๑. ภูมิวัชเชสสุ เทเวสสุ	เปเต นิชฌามตณฺหิเก,
นิริเยสสุ จ สมฺโภติ	โยเนโก โอบปาติโก.
๒. ภูมิเมเทว มนุสฺเสสสุ	ติรจฺฉาเน ปเร ตถา,
เปเตสฺสุ อาวเสสฺสุ	จตฺสฺโส ปิจ โยนิโย.

๑. เทวดาทั้งหลาย (เว้นภูมิวัชเชสสุเทวดา) ก็ดี นิชฌามตณฺหิเกปรตก็ดี สัตว์นรกก็ดี
ย่อมได้ โอบปาติเกกำเนิด อย่างเดียว

๒. ภูมิวัชเชสสุเทวดา และ มนุषย์ทั้งหลายก็ดี ติรจฉาเนทั้งหลายก็ดี เปรตทั้งหลาย (ที่
นอกจากนิชฌามตณฺหิเกปรต) ก็ดี ย่อมได้ กำเนิดทั้ง ๔

แสดงบุคคลที่อายตนะ บกพร่องได้ และ ไม่ได้

๑. บุคคลที่มี จักขุและโสตะ บกพร่องได้ แต่อายตนะที่เหลือ ๙ บกพร่องไม่ได้นั้น
ได้แก่ **บุคคลดิโหเหตุบุคคล ๑** ที่เป็นโอบปาติเก ซึ่งกำลังเกิด จำพวกเดียวเท่านั้น

๒. บุคคลที่มี จักขุ โสตะ ฆานะ ทั้ง ๓ บกพร่องได้ แต่อายตนะที่เหลือ ๘
บกพร่องไม่ได้นั้น ได้แก่ **บุคคลดิโหเหตุบุคคล ๑ สุกตดิโหเหตุบุคคล ๑** ที่เป็น สังสทชะ
และคัพภเสยยกะ ซึ่งกำลังเกิด จำพวกเดียวเท่านั้น

๓. ผู้จะตายในระหว่าง อายตนะทั้ง ๔ คือ จักขุ โสตะ ฆานะ ชิวหา ยังเกิดไม่ครบ
นั้นได้แก่ **บุคคลดิโหเหตุบุคคล ๑ สุกตดิโหเหตุบุคคล ๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ซึ่งกำลังเกิด
จำพวกเดียวเท่านั้น

๔. รูปร่างอุปนิสัยบุคคล (เว้นอสังขัตตพรหม) อายุตั้งแต่ ๕ คือ **จักขุ โสตะ**
รูปะ มนะ รัมมะ กำลังเกิด แต่อายุนะที่เหลือ ๖ ไม่ใช่กำลังเกิด

๕. อสังขัตตอุปนิสัยบุคคล **รูปะ** และ **รัมมะ** ทั้งสองกำลังเกิด แต่อายุนะที่เหลือ ๙ ไม่ใช่กำลังเกิด

๖. รูปร่างอุปนิสัยบุคคล **มนะ** และ **รัมมะ** ทั้งสองกำลังเกิด แต่อายุนะที่เหลือ ๙ ไม่ใช่กำลังเกิด

๗. กามาวจรอุปนิสัยบุคคล อายุตั้งแต่ ๑๑ (วันสัททะ) กำลังเกิด

๘. จวันบุคคลทั้งหมด อายุตั้งแต่ ๑๑ (วันสัททะ) **ไม่ใช่** กำลังเกิด

๙. กามธาตุย์ ปณ อฆานโก โอปปาติโก นตถิ.

ส่วนในกามภูมิ ผู้ที่ปฏิสนธิเป็นโอปปาติกะนั้น ฆานปสาทบกพร่อง ย่อมไม่มี

อาสีเสถว ปุริโส น นิพพินฺทยยุ ปณฺทิตो
ปสุตานิ โวหํ อุตฺตานํ ยถา อิจฺฉี ตถา อหุ.

"บุรุษผู้เป็นบัณฑิต พึงหวังอยู่รำไป ไม่พึงท้อแท้
เราประจักษ์ด้วยตนเองแล้วว่า บรรดาอย่างใด ก็ได้เป็นอย่างนั้น"

(ขุททกนิกาย เอกนิบาตชาดก เล่ม ๓ ภาค ๒ หน้า ๗๑)

อุปาทหาระ
ปัจจุปันนาระ อนุลอม
ปุคคลวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส โสตายตนํ อุปฺปชฺชติ?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใด, โสตายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุทฺธานํ อโสตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ
 โสตายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจุทฺธานํ สโสตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ จักขายตนมฺจ
 อุปฺปชฺชติ โสตายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด จักขายตนะกำลังเกิด แต่
 โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจักขุและโสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด
 จักขายตนะกำลังเกิด โสตายตนะกำลังเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ?

หรือว่า โสตายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใด, จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. สโสตกานํ อจฺจุทฺธานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ โสตายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ
 จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, สโสตกานํ สจฺจุทฺธานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ โสตายตนมฺจ
 อุปฺปชฺชติ จักขายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีโสตะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด โสตายตนะกำลังเกิด แต่
 จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีโสตะและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด
 โสตายตนะกำลังเกิด จักขายตนะกำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ **บุคคลใดเหตุบุคคล ๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีจักขุ
 เกิดได้โสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิจึง

บุคคลใดเหตุบุคคล ๑ **สัคคิยเหตุบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ
 อันมีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิจึง

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง จักขุกเกิดแล้วแต่โสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอ เหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ (สจกขุกานํ อโสตกานํ อุปปชชนตานํ)

และ ปุณฺชน ๔ ผลเสกขบุคคล ๓ อันมีจักขุและโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ- วัฏการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของปัญจวัฏการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช- กลาป ๓-๗-๔ (สจกขุกานํ สโสตกานํ อุปปชชนตานํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีโสตะ เกิดได้จักขุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีโสตะเกิดได้จักขุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง โสตะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของ อเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ (สโสตกานํ อจกขุกานํ อุปปชชนตานํ)

และ ปุณฺชน ๔ ผลเสกขบุคคล ๓ อันมีโสตะและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ- วัฏการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของปัญจวัฏการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช- กลาป ๓-๗-๔ (สโสตกานํ สจกขุกานํ อุปปชชนตานํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส จกขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส โสตายตนํ นุปฺปชฺชติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใด, โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อจกขุกัน สโสตกาน์ อุปปชชนฺดานํ เตสํ จกขายตนํ นุปปชชติ โน จ เตสํ
 โสตายตนํ นุปปชชติ, สพฺเพสํ จวนฺดานํ อจกขุกัน อโสตกาน์ อุปปชชนฺดานํ เตสํ
 จกขายตนญจ นุปปชชติ โสตายตนญจ นุปปชชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้ โสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
 โสตายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุ
 และโสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด
 ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ นุปปชชติ, ตสฺส จกขายตนํ นุปปชชติตี?

หรือว่า โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคล
 นั้นใช่ไหม?

วิ. อโสตกาน์ สจกขุกัน อุปปชชนฺดานํ เตสํ โสตายตนํ นุปปชชติ โน จ เตสํ
 จกขายตนํ นุปปชชติ, สพฺเพสํ จวนฺดานํ อโสตกาน์ อจกขุกัน อุปปชชนฺดานํ เตสํ
 โสตายตนญจ นุปปชชติ จกขายตนญจ นุปปชชติ.

บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
 จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่โสตะ
 และจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอน.ปุ. อธ. ของสัน. ได้แก่ **บุคคลตือเหตุบุคคล ๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิด
 ไม่ได้ โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

บุคคลตือเหตุบุคคล ๑ สุตตือเหตุบุคคล ๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อัน
 จักขุเกิดไม่ได้ โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

บุคคลตือเหตุบุคคล ๑ สุตตือเหตุบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายใน
 ระหว่างโสตะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ
 อเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ (อจกขุกัน สโสตกาน์ อุปปชชนฺดานํ)

และ **ปฐุชน ๔ ผลบุคคล ๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
 จุตติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (สพฺเพสํ จวนฺดานํ)

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๕

สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ตีเหตุกบุณฺชน ๑ ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสัญญสัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก (อจกขุกันํ อโสตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺงคฺโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อัน โสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่โสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ (อโสตกานํ สจกขุกันํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

และ **บุณฺชน ๔ ผลบุคคล ๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ามํงคักขณสมังคิของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ)

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อัน โสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะและจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๕

สุดตือเหตุบุคคล ๑ ตีเหตุกฤษณ ๑ ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญ-
สัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปภูมิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวก-
กลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก (อโสตกาน์ อจกขุกัน อุปปชชนตานิ เตล)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ในมูละฐูลีที่เหลื้ทั้งหมดก็แสดงเหมือนกันกับ ปุคคโลกาสวาระ เพียงแต่ว่า
ในปัจจุภาให้ตัดคำว่า ยตถ และ ตตถ ในภูมิใด และ ในภูมินั้นออก ถ้าในวิธานและองค์ธรรม
ให้ตัดคำว่า ตตถ ในภูมินั้น และกับจำนวนภูมิออก เพียงเท่านี้ก็เป็นปุคคลวาระแล้ว

อิติ ภาณทานมุตตม.

สตรีเป็นของสูงสุดกว่าสมบัติทางโลกทั้งหลาย

(พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่ม ๑ ภาค ๑ หน้า ๓๑๑ ฉบับมหาจุฬา.)

พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า สตรีทั้งหลาย :

มีความประสงค์	ในบุรุษ
มีความนิยม	ในเครื่องประดับ
มีความมั่นใจ	ในบุตร
มีความต้องการ	ไม่ให้หญิงอื่นร่วมสามีด้วย
ความเป็นใหญ่ในบ้าน	เป็นที่สุด.

(พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ฉักกนิบาต เล่ม ๒๒ หน้า ๕๒๒ ฉบับมหาจุฬา.)

อุปปาหวาระ/นิโรธวาระ/อุปปาหิโรธวาระ

ปัจจุปปันนวาระ อนุลอม

โอภาสวาระ

๑. จักขายตนมฺหุละ โสตายตนมฺหุสิมกะ

อนุ.ป. ยตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ โสตายตนํ อุปฺปชฺชติตี?
 จักขายตนะกำลังเกิดในภุมิใด, โสตายตนะกำลังเกิดในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน โสตายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติตี?
 หรือว่า โสตายตนะกำลังเกิดในภุมิใด, จักขายตนะกำลังเกิดในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ปญฺจโวการภุมิ ๒๖

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวจนวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺหุละ โสตายตนมฺหุสิมกะ

อนุ.ป. ยตถ จักขายตนํ นฺปฺปชฺชติ, ตตถ โสตายตนํ นฺปฺปชฺชติตี?
 จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภุมิใด, โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน โสตายตนํ นฺปฺปชฺชติ, ตตถ จักขายตนํ นฺปฺปชฺชติตี?
 หรือว่า โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภุมิใด, จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ อสัณฺณสัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวจนวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลีสยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยตฺถ จักขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตตฺถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

- วิ. รูปราวจเร ตตฺถ จักขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตฺถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชติ,
 กามาวจเร ตตฺถ จักขายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชติ.
 ในรูปภุมิณัณ จักขายตฺนํกำลังเกิด แต่ฆานายตฺนํไม่ใช้กำลังเกิดในภุมิณัณ,
 ในกามภุมิณัณ จักขายตฺนํก็กำลังเกิด ฆานายตฺนํก็กำลังเกิด

ปฏฺ.ปฺ. ยตฺถ วา ปน ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตตฺถ จักขายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

- วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัณ. ได้แก **รูปภุมิ ๑๕** (เวณฺณสัณญสัตตภุมิ ๑) และ **กามภุมิ ๑๑**
 อธ. ของสัณ. ได้แก **อธ. หมวดหลัง เท่านั้น**

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรุทฺสสนวิสัณหาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของสัณ. ได้แก **กามภุมิ ๑๑**

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวจนวิสัณหา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลีสยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยตฺถ จักขายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตตฺถ ฆานายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติตี?

- วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏฺ.ปฺ. ยตฺถ วา ปน ฆานายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตตฺถ จักขายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติตี?

- วิ. รูปราวจเร ตตฺถ ฆานายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติ โน จ ตตฺถ จักขายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติ,
 อสณฺณสสฺสเต อรูปเต ตตฺถ ฆานายตฺนญฺจ นฺอุปฺปชฺชติ จักขายตฺนญฺจ นฺอุปฺปชฺชติ.

ในรูปภุมิณัณ ฆานายตฺนํไม่ใช้กำลังเกิด แต่จักขายตฺนํกำลังเกิดในภุมิณัณ, ในอัสัณญ-
 สัตตภุมิและอรุภุมิณัณ ฆานายตฺนํก็ไม่ใช้กำลังเกิด จักขายตฺนํก็ไม่ใช้กำลังเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัณ. ได้แก **อัสัณญสัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔**

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวจนวิสัณหา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **รูปภูมิ ๑๕** (เวไนยสัตว์สัตตภูมิ ๑)

และ **อสังขยัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ชิวหายตนมุลี กายายตนมุลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมุลี

ปัจจุปันนวาระ อนุโลม

๕. จักขายตนมุละ รูปายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน รูปายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อสณฺณสฺสฺเต ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ,

ปญฺจโวการํ ตตถ รูปายตนญฺจ อุปฺปชฺชติ จักขายตนญฺจ อุปฺปชฺชติ.

ในอสังขยัตตภูมินั้น รูปายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภูมินั้น,

ในปัญจโวการภูมินั้น รูปายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ปัญจโวการภูมิ ๒๖**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทจนวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อสังขยัตตภูมิ ๑ และ ปัญจโวการภูมิ ๒๖**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ ปัจจนิก

๕. จักขายตนมุละ รูปายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ จักขายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตตถ รูปายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ?

วิ. อสณฺณสฺสฺเต ตตถ จักขายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ รูปายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ,

อรุเป ตตถ จักขายตนญฺจ นฺอุปฺปชฺชติ รูปายตนญฺจ นฺอุปฺปชฺชติ.

ในอสังขญัตตภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังเกิดในภูมินั้น,
ในอรุปภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะไม่ใช่กำลังเกิด

ปฎิ.ป. ยตถ วา ปน รูปายตน์ นุปฺปชฺชติ, ตตถ จกฺขายตน์ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ **อสังขญัตตภูมิ ๑ และ อรุปภูมิ ๔**

อธ. ของสั่น. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ **อรุปภูมิ ๔**

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนมุลี รสายตนมุลี โผฏฐัพพายตนมุลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมุลี

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ จกฺขายตน์ อุปฺปชฺชติ, ตตถ มนายตน์ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ใช้

ปฎิ.ป. ยตถ วา ปน มนายตน์ อุปฺปชฺชติ, ตตถ จกฺขายตน์ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อรุเป ตตถ มนายตน์ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ จกฺขายตน์ อุปฺปชฺชติ,

ปญฺจโวการเ ตตถ มนายตณฺจ อุปฺปชฺชติ จกฺขายตณฺจ อุปฺปชฺชติ.

ในอรุปภูมินั้น มนายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภูมินั้น,

ในปัญจโวการภูมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ **ปัญจโวการภูมิ ๒๖**

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่ **อรุปภูมิ ๔ และ ปัญจโวการภูมิ ๒๖**

อธ. ของสั่น. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมฺหะ มนายตนมฺหิมกะ

อนุ.ป. ยตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อรุเป ตตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ,
อสนฺณสฺส เต ตตถ จักขายตนญจ นุปฺปชฺชติ มนายตนญจ นุปฺปชฺชติ.
ในอรุณมฺหิมํ จักขายตนํไม่ใช้กำลังเกิด แต่มนายตนํกำลังเกิดในมฺหิมํนั้น,
ในอสนฺณสฺส ตตถมฺหิมํ จักขายตนํไม่ใช้กำลังเกิด มนายตนํไม่ใช้กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่อรุณมฺหิม ๔ และ อสนฺณสฺส ตตถมฺหิม ๑

อธ. ของสั่น. ได้แก่อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณิพัตตปัญหา สรุปลัทธิสัทธนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่อสนฺณสฺส ตตถมฺหิม ๑

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนวาระ ปฏฺ.ป.]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑๐. จักขายตนมฺหะ ฐมฺมายตนมฺหิมกะ

อนุ.ป. ยตถ จักขายตนํ อฺปฺปชฺชติ, ตตถ ฐมฺมายตนํ อฺปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน ฐมฺมายตนํ อฺปฺปชฺชติ, ตตถ จักขายตนํ อฺปฺปชฺชติตี?

วิ. อสนฺณสฺส เต อรุเป ตตถ ฐมฺมายตนํ อฺปฺปชฺชติ โน จ ตตถ จักขายตนํ
อฺปฺปชฺชติ, ปณฺจโวการํ ตตถ ฐมฺมายตนญจ อฺปฺปชฺชติ จักขายตนญจ อฺปฺปชฺชติ.

ในอสนฺณสฺส ตตถมฺหิมและอรุณมฺหิม ๕ ฐมฺมายตนํกำลังเกิด แต่จักขายตนํไม่ใช้กำลัง
เกิดในมฺหิมํนั้น, ในปณฺจโวการมฺหิมํนั้น ฐมฺมายตนํกำลังเกิด จักขายตนํกำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสั่น. ได้แก่อปฺปชฺชติ ๒๖

อธ. ของสั่น. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนวาระ ปฏฺ.ป.]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อสังญัตตตถุมิ ๑ อรูปภูมิ ๔**

และ ปญจโวการภูมิ ๒๖

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑๐. จักขายตนมฺูละ ธมฺมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **นุปฺปชฺชติ** กำลังเกิด

ปฎิ.ป. ยตถ วา ปน ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **นตฺถิ** ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อสังญัตตตถุมิ ๑ อรูปภูมิ ๔**

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสังนิญฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฎิกเขปวิสัยนา]

หมายเหตุ : โสตายตนมฺูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺูละ

— จป จักขายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมฺูละ ชิวหายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฎิ.ป. ยตถ วา ปน ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **กามภูมิ ๑๑**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจณวิสัยนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺหะ ชิวหายตนมฺหิยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺ.ปฺ. ยตถ วา ปน ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนฺ.ปฺ. และ ปฏฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แกํ **รูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔**

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวจนวิสัชนา]

หมายเหตุ : กายายตนมฺหิ แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมฺหิ

ปัจจุปปันนวาระ อนฺโลม

๓. ฆานายตนมฺหะ รุปายตนมฺหิยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺ.ปฺ. ยตถ วา ปน รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชตีติ?

วิ. รุปาวจเร ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ,

กามาวจเร ตตถ รุปายตนญจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

ในรูปภุมินั้น รุปายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภุมินั้น,

ในกามภุมินั้น รุปายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แกํ **กามภุมิ ๑๑**

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แกํ **รูปภุมิ ๑๖ และ กามภุมิ ๑๑**

อธ. ของสํ. ได้แกํ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุพทสฺสนวิสัชนาที่มีวิมํค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๓. ฆานายตนมฺหุละ รุปรายตนมฺหุละ

อนฺ.ปฺ. ยตฺถ ฆานายตนํ นฺปรปฺพชฺชติ, ตตฺถ รุปรายตนํ นฺปรปฺพชฺชติ?

- วิ. รุปราวจเร ตตฺถ ฆานายตนํ นฺปรปฺพชฺชติ โน จ ตตฺถ รุปรายตนํ นฺปรปฺพชฺชติ,
 อรุเป ตตฺถ ฆานายตนญจ นฺปรปฺพชฺชติ รุปรายตนญจ นฺปรปฺพชฺชติ.
 ในรูปภูมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังเกิดในภูมินั้น,
 ในอรุปภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺิ.ปฺ. ยตฺถ วา ปน รุปรายตนํ นฺปรปฺพชฺชติ, ตตฺถ ฆานายตนํ นฺปรปฺพชฺชติ?

- วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ รูปภูมิ ๑๖ และ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของส้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ในปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.ปฏฺิวิสัยขนา]

หมายเหตุ : คณายตนมฺหุละ รสายตนมฺหุละ โผฏฐัพพายตนมฺหุละ แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมฺหุละ

ปัจจุปปันนวาระ อนฺ.โลม

๓. ฆานายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุละ

อนฺ.ปฺ. ยตฺถ ฆานายตนํ อฺปรปฺพชฺชติ, ตตฺถ มนายตนํ อฺปรปฺพชฺชติ?

- วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺิ.ปฺ. ยตฺถ วา ปน มนายตนํ อฺปรปฺพชฺชติ, ตตฺถ ฆานายตนํ อฺปรปฺพชฺชติ?

- วิ. รุปราวจเร อรุปราวจเร ตตฺถ มนายตนํ อฺปรปฺพชฺชติ โน จ ตตฺถ ฆานายตนํ
 อฺปรปฺพชฺชติ, กามาวจเร ตตฺถ มนายตนญจ อฺปรปฺพชฺชติ ฆานายตนญจ อฺปรปฺพชฺชติ.

ในรูปภูมิ อรูปภูมินั้น มนายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภูมินั้น,

ในกามภูมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **กามภุมิ ๑๑**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิจ্ঞานวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **รูปภุมิ ๑๕ (เวณอัสถัญญัตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔ และ กามภุมิ ๑๑**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. ทมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจฉนิก

๗. ฆานายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. รูปาวจร อรูปาวจร ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, อสญฺญสฺส เต ตตถ ฆานายตนญจ นุปฺปชฺชติ มนายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

ในรูปภุมิ อรูปภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ฆานายตนะกำลังเกิดในภุมินั้น, ในอัสถัญญัตตภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฎิ.ป. ยตถ วา ปน มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **รูปภุมิ ๑๕ (เวณอัสถัญญัตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔ และ อัสถัญญัตตภุมิ ๑**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. ทมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อัสถัญญัตตภุมิ ๑**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิจ্ঞานวิสัย]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๘. ฆานายตนมุละ ธมฺมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนตา ไซ่

ปฎิ.ป. ยตถ วา ปน ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. รูปร่างเร อรูปร่างเร ตตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตฺถ ฆานายตนํ
อุปฺปชฺชติ, กามาวจร ตตถ ธมฺมายตนญจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

ในรูปภูมิ อรูปภูมินั้น ธมฺมายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภูมินั้น,
ในกามภูมินั้น ธมฺมายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ กามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

และ กามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนทวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๘. ฆานายตนมฺูละ ธมฺมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ ฆานายตนํ นฺุปปชฺชติ, ตตฺถ ธมฺมายตนํ นฺุปปชฺชติตี?

วิ. อุปฺปชฺชติ กำลังเกิด

ปฎิ.ป. ยตถ วา ปน ธมฺมายตนํ นฺุปปชฺชติ, ตตฺถ ฆานายตนํ นฺุปปชฺชติตี?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญญา ปาฬิตติวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขปวิธาน]

หมายเหตุ : ชิวหายตนมฺูละ กายายตนมฺูละ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺูละ

— จป ฆานายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. รุปายตนมฺหุละ คັນธายตนมฺหุสิมกะ

อนุ.ป. ยตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. รุปาวจเร ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชติ,
กามาวจเร ตตถ รุปายตนญจ อุปฺปชฺชติ คนฺธายตนญจ อุปฺปชฺชติ.
ในรูปภูมินั้น รุปายตนะกำลังเกิด แต่คันธายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภูมินั้น,
ในกามภูมินั้น รุปายตนะก็กำลังเกิด คันธายตนะก็กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ รุปภูมิ ๑๖ และ กามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขานาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ กามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิสัยขานา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. รุปายตนมฺหุละ คັນธายตนมฺหุสิมกะ

อนุ.ป. ยตถ รุปายตนํ นฺปชฺชติ, ตตถ คนฺธายตนํ นฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน คนฺธายตนํ นฺปชฺชติ, ตตถ รุปายตนํ นฺปชฺชติตี?

วิ. รุปาวจเร ตตถ คนฺธายตนํ นฺปชฺชติ โน จ ตตถ รุปายตนํ นฺปชฺชติ,
อรุเป ตตถ คนฺธายตนญจ นฺปชฺชติ รุปายตนญจ นฺปชฺชติ.

ในรูปภูมินั้น คันธายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังเกิดในภูมินั้น,

ในอรุปภูมินั้น คันธายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทิจนวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **รูปภูมิ ๑๖ และ อรูปภูมิ ๔**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คณธายนมูลี

ปัจจุปันนวาระ อนุโลม

๔. รุปรายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อสญฺญสฺส เต ตตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ,
ปญฺจโวการํ ตตถ รุปรายตนญจ อุปฺปชฺชติ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

ในอัสญญสฺสตมฺมินั้น รุปรายตนะกำลังเกิด แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในมฺมินั้น,
ในปญฺจโวการมฺมินั้น รุปรายตนะก็กำลังเกิด มนายตนะก็กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อรูปํ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ,
ปญฺจโวการํ ตตถ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติ รุปรายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

ในอรูปมฺมินั้น มนายตนะกำลังเกิด แต่รุปรายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในมฺมินั้น,
ในปญฺจโวการมฺมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด รุปรายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อัสญญสฺสตมฺมิ ๑ และ ปญฺจโวการมฺมิ ๒๖**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **อรูปภูมิ ๔ และ ปญฺจโวการมฺมิ ๒๖**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๔. รุปายตนมฺหะ มนายตนมฺหิมกะ

อนุ.ป. ยตถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **นุปฺปชฺชติ** กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **นุปฺปชฺชติ** กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อรุภุมิ ๔**

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตติวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อสังญสัตตภูมิ ๑**

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตติวิสัยนา]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๕. รุปายตนมฺหะ ฐมมายตนมฺหิมกะ

อนุ.ป. ยตถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ฐมมายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ปฏฺ.ป. ยตถ วา ปน ฐมมายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อรุเป ตตถ ฐมมายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ ตตถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ปญฺจโวการโอสถณฺนสฺส เต ตตถ ฐมมายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ รุปายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

ในอรุภุมนั้น ฐมมายตนะกำลังเกิด แต่รูปายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในภุมนั้น, ในปัญจ-
โวการภูมิและอสังญสัตตภูมินั้น ฐมมายตนะก็กำลังเกิด รูปายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ปัญจโวการภูมิ ๒๖ อสังญสัตตภูมิ ๑**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิจนวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **อรุภุมิ ๔ และ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ อสังญสัตตภูมิ ๑**

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสสนวิสัยนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๔. รূบายตนมฺหะ ฐมฺมายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยตถ รূบายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ ฐมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อูปฺปชฺชติ กำลังเกิด

ปฏฺิ.ป. ยตถ วา ปน ฐมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตตถ รূบายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อรุပ္ภุมิ ๔**

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิสัสนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ไม่มี เมื่อองค์กรรมของสันนิฏฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขปวิสัสนา]

หมายเหตุ : คันธายตนมฺหะ มีมูลี ๔ รสายตนมฺหะ มีมูลี ๓ โผฏฐัพพายตนมฺหะ มีมูลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺหะ

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมฺหะ ฐมฺมายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยตถ มนายตนํ อูปฺปชฺชติ, ตตถ ฐมฺมายตนํ อูปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺิ.ป. ยตถ วา ปน ฐมฺมายตนํ อูปฺปชฺชติ, ตตถ มนายตนํ อูปฺปชฺชติตี?

วิ. อสฺสณฺณสฺสเต ตตถ ฐมฺมายตนํ อูปฺปชฺชติ โน จ ตตถ มนายตนํ อูปฺปชฺชติ,
จตุโวการเ ปญฺจโวการเ ตตถ ฐมฺมายตนญจ อูปฺปชฺชติ มนายตนญจ อูปฺปชฺชติ.

ในอัสสณฺณสฺสตฺตมฺมินั้น ฐมฺมายตนะกำลังเกิด แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิดในมฺมินั้น,

ในจตุโวการมฺมิ ปญฺจโวการมฺมินั้น ฐมฺมายตนะกำลังเกิด มนายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **จตุโวการมฺมิ ๔ ปญฺจโวการมฺมิ ๒๖**

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัสนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **อัสสณฺณสฺสตฺตมฺมิ ๑**

และ จตุโวการมฺมิ ๔ ปญฺจโวการมฺมิ ๒๖

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัทธิสนธิวิวัณโณโดยตรง]

ปัจจุปัณนวาระ ปัจจนิก

๑. มนายตมมูละ ฐมมยตมมูลิมกะ

อนุ.ป. ยตถ มนายตม นุปชชติ, ตตถ ฐมมยตม นุปชชติตี?

วิ. อุปชชติ กำลังเกิด

ปฏ.ป. ยตถ วา ปน ฐมมยตม นุปชชติ, ตตถ มนายตม นุปชชติตี?

วิ. นตถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ อสัณญัสตตมฺมิ ๑

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตติวิธาน]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัง. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสังนิฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขยวิธาน]

— จบ มนายตมมูละ —

หมายเหตุ : ในวาระอื่นๆ ที่เหลือคือ อติตวาระ อนาคตวาระ ปัจจุปัณนาคตวาระ ปัจจุปัณนาคตวาระ อติตานาคตวาระ แสดงเหมือนกันกับ ปัจจุปัณนวาระ ทุกประการ ต่างกันแต่เพียงว่า อุปชชติ กำลังเกิด ในคำปุจฉาและวิธานของกาลนั้นๆ ให้เปลี่ยนเป็น อุปชชติตถ เคยเกิด หรือ อุปชชติสฺสติ จักเกิด ต่างกันแต่เพียงเท่านี้

สำหรับ นิโรธวาระ อุปาทนิโรธวาระ ก็แสดงเหมือนกันกับ อุปาทวาระ ทุกประการ ต่างกันแต่เพียงว่า อุปชชติ กำลังเกิด อุปชชติตถ เคยเกิด อุปชชติสฺสติ จักเกิด ในคำปุจฉาและวิธานของกาลนั้นๆ ให้เปลี่ยนเป็น นิรุชฺชติ กำลังดับ นิรุชฺชติตถ เคยดับ นิรุชฺชติสฺสติ จักดับ เพราะว่าใน ๓๑ ภูมิเหล่านั้น อายตนะที่กำลังเกิด เคยเกิด จักเกิดในภูมิใด ในภูมินั้นก็มีอายตนะ กำลังดับ เคยดับ จักดับได้ด้วย ด้วยเหตุนี้จึงแสดงเหมือนกัน

— จบ อุปาทวาระ นิโรธวาระ อุปาทนิโรธวาระ ปัจจุปัณนวาระ โอภาสวาระ —

**อุปาทหาระ
ปัจจุปันนาระ อนุโลม
ปุคคโลกาสวาระ**

๑. จักขายตนมฺลละ โสตายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจชฺชกานํ อโสตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจชฺชกานํ สโสตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชติ โสตายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุและโสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด โสตายตนะกำลังเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า โสตายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สโสตกานํ อจฺจชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สโสตกานํ สจฺจชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชติ จกฺขายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีโสตะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น โสตายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีโสตะและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น โสตายตนะกำลังเกิด จักขายตนะกำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ทุกคตฺติอเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ **ทุกคตฺติอเหตุกบุคคล ๑ สุตฺตฺติอเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันมีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ทุดตือเหตุบุคคล ๑ สุดตือเหตุบุคคล ๑ ที่เป้นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง จักขุเกิดแล้วแต่โสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ อเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (สจกขุกัน อโสตกาน์ อุปปชชนดาน์ เตสํ ตตถ)

และ ปุณฺชน ๔ ผลเสกขบุคคล ๓ อันมีจักขุและโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกขุกัน สโสตกาน์ อุปปชชนดาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนธปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ทุดตือเหตุบุคคล ๑** ที่เป้นโอปปาติกะ อันมีโสตะ
เกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **ทุดตือเหตุบุคคล ๑ สุดตือเหตุบุคคล ๑**
ที่เป้นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันมีโสตะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุดตือเหตุบุคคล ๑ สุดตือเหตุบุคคล ๑ ที่เป้นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายใน
ระหว่างโสตะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
ของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (สโสตกาน์
อจกขุกัน อุปปชชนดาน์ เตสํ ตตถ)

และ ปุณฺชน ๔ ผลเสกขบุคคล ๓ อันมีโสตะและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สโสตกาน์ สจกขุกัน อุปปชชนดาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนธปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ คือ อบายภูมิ ๔ มนุษยภูมิ ๑ จาตุมหาราชิกาภูมิ ๑
สำหรับ จาตุมหาราชิกาภูมิ ๑ นั้น มุ่งหมายเฉพาะ ภูมิมัญญูเทวดา และ วินิปาทิกอสุรา ๒
จำพวกนี้เท่านั้น ที่เป้นเทวดาเบื้องต่ำ มิได้หมายเอาเทวดาทั้งหมดที่อยู่ในชั้นจาตุมหาราชิกาภูมิ

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺลละ โสตายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุขุگانํ สโสตگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจุขุگانํ อโสตگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญจ นุปฺปชฺชติ โสตายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่โสตายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุและโสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อโสตگانํ สจฺจุขุگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อโสตگانํ อจฺจุขุگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตนญจ นุปฺปชฺชติ จักขายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น โสตายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่โสตะและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **บุคคลดิโเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นโอบปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **บุคคลดิโเหตุกบุคคล ๑** **สุคดิโเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะเกิดแล้วแต่จักขุยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื่องต่ำ ๖

และ ปุณฺชน ๔ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคิของจติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพเพส จวนฺตานํ)

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุและโสตะเกิดไมได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุและโสตะเกิดไมได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและโสตะยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๕ กับกามภูมิเบื่องต่ำ ๖

สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ตีเหตุกปุณฺชน ๑ ผลเสกขบุคคล ๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสัญญสัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสัญญสัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจฺจุชฺชานํ อโสฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ.)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนธบัญญัติ สรุปรหัสสนวิสิขนาที่มีวิริงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ปุ. อร. ของสัง. ได้แก่ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไมได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อัน โสตะเกิดไมได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุดคตือเหตุกบุคคล ๑ สุดคตือเหตุกบุคคล ๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่โสตะยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื่องต่ำ ๖

และ ปุณฺชน ๔ ผลบุคคล ๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคิของจติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

บุคคลิอเหตุบุคคล ๑ ที่เป็นโอบปาติกะ อันโสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ **บุคคลิอเหตุบุคคล ๑** **สัคคิอเหตุบุคคล ๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

บุคคลิอเหตุบุคคล ๑ **สัคคิอเหตุบุคคล ๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะและจักขุยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๕ กับกามภูมิเบื่องต่ำ ๖

สัคคิอเหตุบุคคล ๑ **ติเหตุกปฺพุชน ๑** **ผลเสกขบุคคล ๓** ซึ่งกำลังเกิดในอสังญาลัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคิของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญาลัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนธปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิมังคิโดยตรง]

ปัจจุปันนาระ อนฺโลม

๒. จักขายตนมฺูละ ฆานายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิตี, ฆานายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไม?

วิ. สจฺจุทฺทกานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจุทฺทกานํ สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไมใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุและฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

หรือวา ฆานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิตี, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไม?

วิ. สฆานกานํ อจกขุกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ อุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ อุปปชฺชติ, สฆานกานํ สจกขุกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตณฺณจ อุปปชฺชติ จกฺขายตณฺณจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีฆานะและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีจักขุเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่ฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๔ กับรูปภุมิ ๑๕ (เว้นอัสญญัตตภุมิ ๑)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีจักขุและฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สจกขุกานํ สฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณณปัญหา สรุปลัสนนวิสันนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีฆานะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีฆานะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖ (สฆานกานํ July อจกขุกานํ อุปปชฺชนฺตานํ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีฆานะและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ สจกขุกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลักษณะวิสัยทัศน์ที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ ปัจจนิก

๒. จักขายตณฺมฺลละ ฆานายตณฺมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตณฺ ญฺปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตณฺ ญฺปฺปชฺชติตี?

จักขายตณะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, ฆานายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุขุگانํ สฆานกานํ อฺปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตณฺ ญฺปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตณฺ ญฺปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจุขุگانํ อฆานกานํ อฺปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตณฺญจ ญฺปฺปชฺชติ ฆานายตณฺญจ ญฺปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้ฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตณะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ฆานายตณะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุและฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น จักขายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ฆานายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตณฺ ญฺปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตณฺ ญฺปฺปชฺชติตี?

หรือว่า ฆานายตณะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อฆานกานํ สจฺจุขุگانํ อฺปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตณฺ ญฺปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตณฺ ญฺปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อฆานกานํ อจฺจุขุگانํ อฺปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตณฺญจ ญฺปฺปชฺชติ จักขายตณฺญจ ญฺปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตณะไม่ใช่กำลังเกิด แต่จักขายตณะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ฆานะและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิด จักขายตณะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพเพส จวนฺตานิ)

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุและฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๕ กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณิรยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญสัจตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญสัจตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกฺขุกัน อฆานกัน อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่ฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณิรยภูมิ)

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณอสังญสัจตภูมิ ๑)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะและจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๕ กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณนิรยภุมิ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยสัจตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังขยสัจตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานัน อจจุชุกานัน อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ อนุโลม

๓. จักขายตณฺมุละ ชิวหายตณฺมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตณฺ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตณฺ อุปปชฺชติตี?

จักขายตณะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, ชิวหายตณะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจจุชุกานัน อชิวหุกานัน อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ จักขายตณฺ อุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ ชิวหายตณฺ อุปปชฺชติ, สจจุชุกานัน สชิวหุกานัน อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ จักขายตณฺจ อุปปชฺชติ ชิวหายตณฺจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตณะกำลังเกิด แต่ชิวหายตณะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุและชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตณะก็กำลังเกิด ชิวหายตณะก็กำลังเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ชิวหายตณฺ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ จักขายตณฺ อุปปชฺชติตี?

หรือว่า ชิวหายตณะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตณะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สชีวหกัน อจกขุกาน อุปปชชนตานัน เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ อุปปชชติ โน จ เตสํ ตตถ จกขายตนํ อุปปชชติ, สชีวหกัน สจกขุกาน อุปปชชนตานัน เตสํ ตตถ ชิวหายตนณจ อุปปชชติ จกขายตนณจ อุปปชชติ.

บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ กับรูปภุมิ ๑๕ (เว้นอสนัญญัสตตภุมิ ๑)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีจักขุและชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สจกขุกาน สชีวหกัน อุปปชชนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีชีวหาเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีชีวหาเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖ (สชีวหกัน อจกขุกาน ฯลฯ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีชีวหาและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหกัน สจกขุกาน ฯลฯ) อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๓. จักขายตนมฺลละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุขุگانํ สชิวหกันํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจุขุگانํ อชิวหกันํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญจ นุปฺปชฺชติ ชิวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้ชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ชิวหายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุและชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อชิวหกันํ สจฺจุขุگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อชิวหกันํ อจฺจุขุگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ จักขายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ชิวหาและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกขุกัน อชีวหกัน อุปปชชนตานิ เตส ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพเพส จวนตานิ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวนนिरยภูมิ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญusstตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญusstตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกขุกัน อชีวหกัน อุปปชชนตานิ เตส ตตถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนณปัญหา สรูปัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวนนिरยภูมิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวนนสังญusstตภูมิ ๑)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพเพส จวนตานิ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาและจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวนนिरยภูมิ)

สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญัตตตฤมิ อรูปฤมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคิ
ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังญัตตตฤมิ ๑
อรูปฤมิ ๔ (สจฺจุทกานํ อจฺจุทกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิมฺกโดยตรง]

ปัจจุปันนาระ อนฺโลม

๔. จักขายตนมูละ กายายตนมูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, กายายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมิ
นั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุทกานํ อจฺจุทกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจุทกานํ สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
จักขายตนญจ อุปฺปชฺชติ กายายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด
แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุและกายะเกิดได้
เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะก็กำลังเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้น
ในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สกายกานํ อจฺจุทกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, สกายกานํ สจฺจุทกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
กายายตนญจ อุปฺปชฺชติ จักขายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น กายายตนะกำลังเกิด
แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีกายะและจักขุเกิดได้
เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น กายายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ชนสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอสังญ-
สัตตภูมิ ๑) (สจฺกชฺกานํ อากายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑
(สจฺกชฺกานํ สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ท.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในอบายภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป
๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖ (สกายกานํ อจฺกชฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑
(สกายกานํ สจฺกชฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๔. จักขายตนมูละ กายายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตํ นุปฺปชฺชติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคล
นั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจกขุกัน สกายกัน อุปปชชุนตาน เตส ตตถ จกขายตน นุปปชชติ โน จ เตส ตตถ กายายตน นุปปชชติ, สพเพส จวนตาน อจกขุกัน อกายกัน อุปปชชุนตาน เตส ตตถ จกขายตนญจ นุปปชชติ กายายตนญจ นุปปชชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้กายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุและกายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏี.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ กายายตน นุปปชชติ, ตสฺส ตตถ จกขายตน นุปปชชติ?

หรือว่า กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อกายกัน สจกขุกัน อุปปชชุนตาน เตส ตตถ กายายตน นุปปชชติ โน จ เตส ตตถ จกขายตน นุปปชชติ, สพเพส จวนตาน อกายกัน อจกขุกัน อุปปชชุนตาน เตส ตตถ กายายตนญจ นุปปชชติ จกขายตนญจ นุปปชชติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่กายะและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกขุกัน สกายกัน อุปปชชุนตาน เตส ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพเพส จวนตาน)

สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตณฺหิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิ ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญัตตตณฺหิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อากายกานํ อจกขุกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปลสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺกิตโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณอสังขญัตตตณฺหิ ๑) (อากายกานํ สจกขุกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคิของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตณฺหิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิ ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญัตตตณฺหิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อากายกานํ อจกขุกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปลสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺกิตโดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ อนฺโหลม

๔. จักขายตนมฺมูละ รุปายตนมฺมูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ **อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตฺนํ อุปปชฺชติ**?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, รุปายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น ใหน?

วิ. **อามนฺตา** ใ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตฺนํ **อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปปชฺชติ**?

หรือว่า รุปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น ใหน?

วิ. สรุปกานํ อจกขุกานํ อุปปชชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปปชชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกขายตนํ อุปปชชติ, สจกขุกานํ อุปปชชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนญจ อุปปชชติ จกขายตนญจ อุปปชชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รูปายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น รูปายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัจจุโวการภูมิ ๒๖ (สจกขุกานํ อุปปชชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นอุปาทิกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป
๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่
เกิดในขณะแรก กับอสังขยัตตตตภูมิ ๑ (สรุปกานํ อจกขุกานํ อุปปชชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ขณสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัจจุโวการ-
ภูมิ ๒๖ (สจกขุกานํ อุปปชชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๕. จักขายตนมฺลละ รูปายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุขุگانํ สรูปگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, สฬฺหฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ รูปายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้รูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ตีบุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ตี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า รูปายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังขยัตตภูมิ ๑ (อจฺจุขุگانํ สรูปگانํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สฬฺหฺเพสํ จวนฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอรุณปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอรุณปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อร. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

หมายเหตุ : คันธะ รสะ โณฏฐัพพะ ที่มีอยู่ในอวิณโณครูป ๘ ของรูปพรหม ๑๖ ชั้น ที่จัดเป็นอายตนะโดยเฉพาะๆ ไม่ได้นั้น ก็เพราะว่า อารมณฺเหล่านั้นมิได้ทำให้ถิจิตเกิดขึ้น

อารมณฺใดมีอยู่ก็จริง แต่ถ้าอารมณฺนั้นมิอาจทำให้ถิจิตเกิดขึ้นได้ อารมณฺนั้นก็จัดเป็นอายตนะโดยเฉพาะๆ ไม่ได้ แต่อารมณฺเหล่านี้ก็เป็นธรรมเหมือนกัน ฉะนั้น พระองค์จึงทรงจัดเข้าในธัมมายตนะ

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โณฏฐัพพายตนะมุขี แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะมุขี

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๙. จักขายตนะมุละ มนายตนะมุขีลยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, มนายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า มนายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจิตตทานํ อจกขุทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกขายตนํ อุปปชฺชติ, สจกขุทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญฺจ อุปปชฺชติ จกขายตนญฺจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนกำลังเกิด แต่ จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๕ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกขุทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นอุปาทิกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป
๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปปฏิสนธิจิต ๔
เจตสิก ๓๐ กับรูปภูมิ ๔ (สจิตตทานํ อจกขุทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๕ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๖ (สจกขุทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุสียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุप्ปชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุชฺชกานํ สจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุप्ปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญฺจ นุप्ปชฺชติ มนายตนญฺจ นุप्ปชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่มนายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นุप्ปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชติตี?

หรือว่า มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด ในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังสเทหะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด ในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปรูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปรูปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปรูมิ ๔ (อจฺจุชฺชกานํ สจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อจิตตกาณํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิจนวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ อหฺโลม

๑๐. จักขายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลียมกะ

อหฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปปชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, ธัมมายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปปชฺชติตี?

หรือว่า ธัมมายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุขฺกาณํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปปชฺชติ, สจฺจุขฺกาณํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนญฺจ อุปปชฺชติ จกฺขายตฺนญฺจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ธัมมายตนะกำลังเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๕ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กาลป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลป
๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตตณภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลปที่เกิดในขณะแรก กับอสังขยัตตตณภูมิ ๑
อรูปภูมิ ๔ (อจกขุกัน อุปปชชุตาน เตส ตตถ)

และ ป.๕ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทา-
ทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลป ๓-๗-๔ กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๖ (สจกขุกัน อุปปชชุตาน เตส ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๑๐. จักขายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสส ยตถ จักขายตน นุปปชชติ, ตสส ตตถ ธมมายตน นุปปชชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคล
นั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจกขุกัน อุปปชชุตาน เตส ตตถ จักขายตน นุปปชชติ โน จ เตส ตตถ
ธมมายตน นุปปชชติ, สพเพส จานุตาน เตส ตตถ จักขายตนญจ นุปปชชติ
ธมมายตนญจ นุปปชชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
ธัมมายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายในภุมินั้น
จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า ธัมมายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด
แก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในอบายภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป
๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยสัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขยสัตตภูมิ ๑
อรูปภูมิ ๔ (อจกขุกันํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
สมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

— จบ จักขายตนมฺูละ —

หมายเหตุ : โสตายตนมฺูละ แสดงทำนองเดียวกันกับ จักขายตนมฺูละ

ปัจจุปปันนาวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมฺหุละ ชิวหายตนมฺหุละ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. สฆานกานํ อชิวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, สฆานกานํ สชิวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺหุจ อุปฺปชฺชติ ชิวหายตนมฺหุจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตนะกำลังเกิด แต่ชีวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีฆานะและชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตนะก็กำลังเกิด ชิวหายตนะก็กำลังเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า ชิวหายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, ฆานายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สชิวฺหกานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สชิวฺหกานํ สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺหุจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตนมฺหุจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาและฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะเกิดแล้วแต่ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิรยภุมิ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีฆานะและชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ สชิวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันมีชีวหาเกิดได้ขณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิดแล้วแต่ขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวไนยภุมิ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีชีวหาและขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหากัน สขานากัน อุปปชชนุดานัน เตส ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ ปัจจนิก

๑. ขานายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ ขานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อขานากัน สชีวหากัน อุปปชชนุดานัน เตส ตตถ ขานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตส ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพส จวนฺตานํ อขานากัน อชีวหากัน อุปปชชนุดานัน เตส ตตถ ขานายตนญจ นุปฺปชฺชติ ชิวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ขณะเกิดไม่ได้ชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ขานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ชีวหายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ขณะและชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ขานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ขานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อชีวหากัน สขานากัน อุปปชชนุดานัน เตส ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตส ตตถ ขานายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพส จวนฺตานํ อชีวหากัน อขานากัน อุปปชชนุดานัน เตส ตตถ ชิวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ ขานายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้ขณะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหาตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ภานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ชีวหาและขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ชิวหาตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ภานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขณะเกิดไม่ได้ชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิดแล้วแต่ขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานิ)

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะและชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานํ อชีว्हกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะเกิดแล้วแต่ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานิ)

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาและฆานะยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่อาุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื่องต่ำ ๕ (เว่นนิริยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่อาุปาทักขณสมังคิของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหกานํ อฆานกานํ อุปปชชนุตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปญณปัญหา สรุบทัสสนวิสิขนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๒. ฆานายตนมุละ กายายตนมุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนํ อุปปชชติ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ อุปปชชติตี?

วิ. อามนตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ กายายตนํ อุปปชชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ อุปปชชติตี?

วิ. สกายกานํ อฆานกานํ อุปปชชนุตานํ เตสํ ตตถ กายายตนํ อุปปชชติ โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ อุปปชชติ, สฆานกานํ อุปปชชนุตานํ เตสํ ตตถ กายายตนมฺจ อุปปชชติ ฆานายตนมฺจ อุปปชชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้กำลังเกิด ในภุมินั้ กายายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไมใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้ในภุมินั้, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้กำลังเกิดในภุมินั้ กายายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่อาุปาทักขณสมังคิของกามาจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปปชชนุตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิสิขนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พ.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภะเสยยกะ อันฆานะเกิดไมได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

พ.๑ ส.๑ ที่ เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
 กามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖
 กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ) (สกายกานํ อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีขานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่า
 อุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑
 อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ ปัจจนิก

๒. ฆานายตนมฺลละ กายายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อฆานกานํ สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ
 เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ
 เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ กายายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ขานะเกิดไม่ได้กายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่
 กำลังเกิด แต่กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมด
 กำลังตายก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่
 กำลังเกิด กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พ.๑ ส.๑** ที่ เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขานะ
 เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

พ.๑ ส.๑ ที่ เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
 กามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖
 กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ) (อฆานกานํ สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิมัลลโดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิไลสนา]

ปัจจุปปันนาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมฺหุละ รุปายตนมฺหุละ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. สรุปกานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺหุ อุปฺปชฺชติ ฆานายตนมฺหุ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น รุปายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น รุปายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีขันธ์เกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สขานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนาวาระ ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีขันธ์เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขันธ์ยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณิรยภุมิ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีขันธ์เกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ ปัจจนิก

๓. ฆานายตนมฺลละ รูปายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อฆานกานํ สรุปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ รูปายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ขันธ์เกิดไม่ได้รู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตน์ นุปฺชชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตน์ นุปฺชชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก่ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะ เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะ ยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณิหรยภุมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจร-ปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภุมิ ๑๖

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุภปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุภุมิ ๔ (อรุภกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตถ)

อธ. ของล้น. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยขณที่มีวิภังคโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคัก-ขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุภปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุภุมิ ๔ (อรุภกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตถ)

อธ. ของล้น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิสัยขณ]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสอายตนะ โสณัฐพพายตนะมุลลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะมุลลี

ปัจจุปันนวาระ อนฺโหลม

๗. ฆานายตนะมุละ มนายนตนะมุลลิมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตน์ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ มนายนตน์ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. สจฺจิตถกานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชุตานํ เตสํ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สฆานกานํ อุปฺปชฺชุตานํ เตสํ ตตถ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนะกำลังเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีขณะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชุตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณฺหา ปฏิวจฺนวิสฺสหา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณิรยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณิสํญญสํตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปุณณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสหาที่มีวิภังคิโดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ ปัจจนิก

๗. ฆานายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุสิยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อฆานกานํ สจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวฺนฺตานํ อจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺหุจ นุปฺปชฺชติ มนายตนมฺหุจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ฆานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพผเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพผเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวไนยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๔ กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณีสัญญสัตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวฺนฺตานํ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสัญญสัตตภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสัญญสัตตภุมิ ๑ (อจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมัลลโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
สมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสัจตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกလာปที่
เกิดในขณะแรก กับอสังขญสัจตภูมิ ๑ (อจิตตกาณ อุปปชชุนตาน เตส ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัยนา]

ปัจจุปปันนาวาระ อนุโลม

๘. ฆานายตนมูละ ธัมมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. อามนตา ไช

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. อฆานกานํ อุปปชฺชุนตานํ เตสฺ ตตถ ธมฺมายตนํ อุปปชฺชติ โน จ เตสฺ ตตถ
ฆานายตนํ อุปปชฺชติ, สฆานกานํ อุปปชฺชุนตานํ เตสฺ ตตถ ธมฺมายตนญจ อุปปชฺชติ
ฆานายตนญจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ธัมมายตนะกำลังเกิด แต่
ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด
ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ทุ.๑ สุ.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะ
เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ **ทุ.๑ สุ.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะ
ยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒
เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื่องต่ำ ๕ (เวณิรยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีภานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ อห. ของสัง. ได้แก่ อห. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลักษณะวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๘. ฆานายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ภานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อห. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันภานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างภานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสสนวิสัยขนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
สมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขนา]

— จบ ฆานายตนมุละ —

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๑. ชิวหายตนมุละ กายายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. สกายกานํ อชิวกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, สชิวกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺจ
อุปฺปชฺชติ ชิวหายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น กายายตนะกำลังเกิด
แต่ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลัง
เกิดในภูมินั้น กายายตนะก็กำลังเกิด ชิวหายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สชิวกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภีรเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒
เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ) (สกายกานํ อชีวหกานํ ฯลฯ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑
อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. ชิวหายตนมุละ กายายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อชีวหกานํ สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ
เตสํ ตตถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ
เตสํ ตตถ ชิวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ กายายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้กายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่
กำลังเกิด แต่กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมด
กำลังตายก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่
กำลังเกิด กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภีรเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒
เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าวัจค์กขณสมังคีของจุติจิต ๑๔
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อากายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ สมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อากายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๒. ชิวหายตนมูละ รุปายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. สรุปกานํ อชิวหกันํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปปชฺชติ, สชิวหกันํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนญจ อุปปชฺชติ ชิวหายตนญจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น รุปายตนะกำลังเกิด แต่ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น รุปายตนะก็กำลังเกิด ชิวหายตนะก็กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่ง กำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สชิวหกันํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒
เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิรยภูมิ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจร-
ปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๖

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ปัจจุพนันนาระ ปัจจนิก

๒. ชิวหายตนมฺลละ รูปายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อชิวหกันํ สรุปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ
เตสํ ตตถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ
ชิวหายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ รูปายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้รู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด
แต่รูปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี
บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒
เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิรยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจร-
ปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๖

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปปฏิสนธิจิต ๕
เจตสิก ๓๐ กับรูปภูมิ ๔ (อุปฺภาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปปฏิสนธิจิต ๕
เจตสิก ๓๐ กับรูปภูมิ ๔ (อุปฺภาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โสณัฐพายตมฺมุลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตมฺมุลี

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๖. ชิวหายตมฺมุละ มนายตมฺมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตมฺ อนุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตมฺ อนุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตมฺ อนุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตมฺ อนุปฺปชฺชติตี?

วิ. สจิตฺตกานํ อชิวฺหกานํ อนุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตมฺ อนุปฺปชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ ชิวหายตมฺ อนุปฺปชฺชติ, สชิวฺหกานํ อนุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตมฺญจ
อนุปฺปชฺชติ ชิวหายตมฺญจ อนุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น มนายตนะกำลังเกิด
แต่ชีวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลัง
เกิดในภูมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด ชิวหายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สชีวหํ อนุปชฺชุนตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณฺหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พ.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหา ยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภูมิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณฺณสัณญัสตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรูปัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ ปัจจนิก

๖. ชิวหายตนมฺูละ มนายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อชีวหํ สจิตฺตกานํ อนุปชฺชุนตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจิตฺตกานํ อนุปชฺชุนตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ มนายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมิณั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่มนายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมิณั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภีรเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวไนยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคต-ปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณีสัญญัตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพเพส จวนตานุ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสัญญัตตภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสัญญัตตภุมิ ๑ (อจิตตกาณ อุปปชชุนตานุ เตส ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขนาที่มีวิภังคโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-สมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสัญญัตตภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสัญญัตตภุมิ ๑ (อจิตตกาณ อุปปชชุนตานุ เตส ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนาวาระ ปุคคโลกาสวาระ]

ปัจจุปปันนาวาระ อนุโลม

๗. ชิวหายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ อุปปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ อุปปชฺชติ?

วิ. อชิวหกาณํ อุปปชฺชุนตานุ เตสฺ ตตถ ธมฺมายตนํ อุปปชฺชติ โน จ เตสฺ ตตถ ชิวหายตนํ อุปปชฺชติ, สชิวหกาณํ อุปปชฺชุนตานุ เตสฺ ตตถ ธมฺมายตนมฺจ อุปปชฺชติ ชิวหายตนมฺจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ธัมมายตนะกำลังเกิด แต่ชีวหาตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังเกิด ชวหาตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๕ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (อชีวหกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณฺหา ปฏิจจวนวิสัณฺหา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๕ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญฺณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัณฺหาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ ปัจจนิก

๗. ชวหาตนะมฺลละ ธัมมายตนะมฺลลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชวหาตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อชีวหกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชวหาตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชวหาตนญจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตนญจ นุปฺปชฺชติ. บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ชวหาตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายในภุมินั้น ชวหาตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมาตฺถํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชีวหาตฺถํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ว่า พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาตฺถํยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสันธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสันธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหาตฺถํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ว่า อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ว่า ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฏฺวิจณวิสฺสนา]

— จบ ชีวหาตฺถนฺมูละ —

ปัจจุปปันนาระ อนฺโลม

๑. กายาตฺถนฺมูละ รุปรายตฺถนฺมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ กายาตฺถํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตฺถํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปรายตฺถํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายาตฺถํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. สรุปรากํ อกายากํ นุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตฺถํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายาตฺถํ นุปฺปชฺชติ, สกายากํ นุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตฺถนฺนํ นุปฺปชฺชติ กายาตฺถนฺนํ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รูปายตนะกำลังเกิด แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น รูปายตนะก็กำลังเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.เบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๔ ชีวิตนวกกาลาปที่ เกิดในขณะแรก กับรูปภุมิ ๑๖ (สรูปกานํ อากายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาวาระ ปัจจนิก

๑. กายายตนะมูละ รูปายตนะมูละ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อากายกานํ สรุปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชติ รูปายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้รูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๖ (อภายกานํ สรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๒. กายายตนมฺลละ คันธายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตฺนํ อุปปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ อุปปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. และ ปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ปัจจุปปันนาวาระ ปัจจนิก

๒. กายายตนมูละ คันธายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อากายกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

หมายเหตุ : รสายตนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายตนมูลี

ปัจจุปปันนาวาระ อนุโลม

๔. กายายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. สจิตฺตกานํ อากายกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติ กายายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น มนายตนะกำลังเกิด แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณฺหา ปฏิวจนวิสัณฺหา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณอัสสณฺณสํตตภูมิมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (สจิตฺตกานํ อากายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัณฺหาที่มีวิภังคฺโดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ ปัจจนิก

๕. กายายตนมฺูละ มนายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อากายกานํ สจิตฺตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจิตฺตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชติ มนายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมิณั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่มนายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมิณั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณีสัญญัตตตมฺมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (อากายกานํ สจิตตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสัญญัตตตมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสัญญัตตตมฺมิ ๑ (อจิตตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่า ภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสัญญัตตตมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสัญญัตตตมฺมิ ๑ (อจิตตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวิธาน]

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๖. กายายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ อุปปชฺชติ?

วิ. อากายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ อุปปชฺชติ, สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนญฺจ อุปปชฺชติ กายายตฺนญฺจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ธัมมายตนะกำลังเกิด แต่ กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ กามภุมิ ๑๑ (สกายกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณนาระ ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวก-กลาปที่เกิดในขณะแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อกายกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สกายกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๖. กายายตนะมูละ ธัมมายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อกายกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จานฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชติ. บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวก-
กลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมังกิโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณ-
สมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนมฺูละ มีมฺูลี ๔ รสายตนมฺูละ มีมฺูลี ๓ โภจฺจูปฺพายตนมฺูละ มีมฺูลี ๒
เหล่านี้ แสดงทำนองเดียวกันกับ กายายตนมฺูละ

— จบ กายายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนาวาระ อนุโลม

๑. รุปรายตนมฺูละ คันธายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. สรุปรากํ อคนฺธกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ อุปปชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนํ อุปปชฺชติ, สคนฺธกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนมฺูลจ
อุปปชฺชติ คนฺธายตนมฺูลจ อุปปชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้คัณธะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมิณัณ รุปรายตนะกำลังเกิด
แต่คันธายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณัณ, บุคคลที่มีคัณธะเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิดในภุมิณัณ รุปรายตนะก็กำลังเกิด คันธายตนะก็กำลังเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่ เกิดในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ (สรูปกานํ อคฺนฺธกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี ของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สคฺนฺธกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่ เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับ กามภูมิ ๑๑ (สคฺนฺธกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุพนันนาระ ปฏิจจกันวิสัยนา]

ปัจจุพนันนาระ ปัจจนิก

๑. รุบายตนมูละ คณธายตนมุขียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณธายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณธายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อคฺนฺธกานํ สรุปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ คณธายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ คณธายตนญจ นุปฺปชฺชติ รุบายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่คณธะเกิดไม่ได้รู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น คณธายตนะไม่ใช่ กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลัง ตายก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภูมินั้น คณธายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกလာปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๖ (อคนฺธกานํ สรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสัยนาที่มีวิภังคโดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนตมฺมุลี โผฏฐัพพายนตมฺมุลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายนตมฺมุลี

ปัจจุปันนวาระ อนุโลม

๔. รุปรายตมฺมุละ มนายนตมฺมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตณํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายนตณํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตณํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายนตณํ อุปฺปชฺชติ, สรูปกานํ สจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตณญจ อุปฺปชฺชติ มนายนตญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น รุปรายตนะกำลังเกิด แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีรูปะและจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น รุปรายตนะก็กำลังเกิด มนายนตนะก็กำลังเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจิตฺตกานํ สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติ รุปายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น มนายตนะกำลังเกิด แต่รูปายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจิตและรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด รูปายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญญัตตภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังญญัตตภุมิ ๑ (อจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สรูปกานํ สจฺจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจฺจิตฺตกานํ สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๔. รุปายตนมฺูละ มนายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุปายตนํ นฺปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นฺปฺปชฺชติตี?

วิ. อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ มนายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รุปายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ มนายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายในภุมินั้น รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺวิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อจิตฺตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ รุปายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ รุปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายในภุมินั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทาทักขณสมังคีของอรูปภุสณจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺวิ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ส.๑** ซึ่งกำลังเกิดในอสังญูสัตตภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังญูสัตตภุมิ ๑ (อจิตฺตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๕. รุบายตนมูละ ธัมมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชติ, สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนญจ อุปฺปชฺชติ รุบายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่รูประเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ธัมมายตนะกำลังเกิด แต่รูปายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีรูประเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังเกิด รูปายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญาสัตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญาสัตตภูมิ ๑ (สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุภูมิ ๔ (อรุภกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญาสัตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญาสัตตภูมิ ๑ (สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาระ ปัจจนิก

๕. รุบายตนมุละ ธัมมายตนมุลีมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุบายตนํ นุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ นุปปชฺชติตี?

วิ. อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ รุบายตนํ นุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนํ นุปปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ รุบายตนญจ นุปปชฺชติ ธมฺมายตนญจ นุปปชฺชติ.

บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รุบายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ ธัมมายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายในภุมินั้น รุบายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ นุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รุบายตนํ นุปปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรุภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุภุสัจจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุภุมิ ๔ (อรุภกานํ อุปปชฺชนฺตานํ)

และ **ป.๕ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุตฺติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

อธ. ของสัง. ได้แก **อธ. หมวดหลัง** เท่านั้น

[เป็นปริพนฺณปัญหา สรุปลสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังคโดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๕ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุตฺติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฏฺิ.ป.วิสฺสนา]

— จบ รุบายตนมุละ —

หมายเหตุ : คันธายตนมุละ มีมุลี ๔ รสายตนมุละ มีมุลี ๓ โผฏฐัพพายตนมุละ มีมุลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมุละ

ปัจจุปันนาระ อนุโลม

๑. มนายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนตา ไช้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. อจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายนฺนญจ อุปฺปชฺชติ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภพนั้น ธัมมายตนะกำลังเกิด แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภพนั้น ธัมมายตนะก็กำลังเกิด มนายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดในอัสสญญัตตตมฺภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก กับอัสสญญัตตตมฺภุมิ ๑ (สจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตฺตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาระ ปัจจนิก

๑. มนายตณฺมูละ ธัมมายตณฺมูลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตณฺจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตณฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ ธัมมายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายใน ภุมินั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ปฏฺ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอัสสญฺญสํตตภุมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมํคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอัสสญฺญสํตตภุมิ ๑ (สจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปฺ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าวังคักขณสมํคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานํ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิไลชนาที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ ปฺ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าวังคักขณ-สมํคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฏฺ.จณวิไลชนา]

— จบ มนายตณฺมูละ —

— จบ อุปาทหาระ ปัจจุปปันนาระ ปุคคลวาระ/ปุคคโลกาสวาระ —

อุปปาหวาระ/นิโรธวาระ/อุปปาหนิโรธวาระ

อติตวาระ อนุโลม

ปุคคลวาระ

๑. จักขายตณฺมูละ โสตายตณฺมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตณฺ อปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส โสตายตณฺ อปฺปชฺชิตฺถาติ?

จักขายตณะเคยเกิดแก่บุคคลใด, โสตายตณะก็เคยเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตณฺ อปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส จกฺขายตณฺ อปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

อติตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตณฺมูละ โสตายตณฺมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตณฺ นปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส โสตายตณฺ นปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตณฺ นปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส จกฺขายตณฺ นปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. และ ปฏฺิ.ป. อธ. ของสํ. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสํ.นินฺฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสํ. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขปวิสัชนา]

หมายเหตุ : มูละและมูลิตที่เหลือทั้งหมด แสดงเหมือนกันกับ จักขายตณฺมูละ โสตายตณฺมูลียมกะ สำหรับ นิโรธวาระ อุปปาหนิโรธวาระ ก็แสดงเหมือนกันกับ อุปปาหวาระ ทุกประการ ต่างกันแต่เพียงว่า อุปฺปชฺชิตฺถ เคยเกิด ในคำปุจฉาและวิสัชนาของกาลนั้นๆ ให้เปลี่ยนเป็น นิรุชฺฌิตฺถ เคยดับ เพราะว่า บุคคลที่อายตนะเคยเกิดมาแล้ว บุคคลนั้นก็มีอายตนะเคยดับมาแล้วด้วย ด้วยเหตุนี้จึงแสดงเหมือนกัน

— จบ อุปปาหวาระ/นิโรธวาระ/อุปปาหนิโรธวาระ อติตวาระ ปุคคลวาระ —

อุปปาทวาระ/นิโรธวาระ/อุปปาหนิโรธวาระ

อติตวาระ อนุโลม

ปุคคโลกาสวาระ

๑. จักขายตนมฺหุละ โสตายตนมฺหุสิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถาติ?

จักขายตนะเคยเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็เคยเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถาติ?

หรือว่า โสตายตนะเคยเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็เคยเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน
ปัญจโวการภุมิ กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕) (ปญจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิไลสนา]

อติตวาระ ปัจฉนิก

๑. จักขายตนมฺหุละ โสตายตนมฺหุสิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดใน
สุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิมฺมิตฺตภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่ง
กำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสัณญัสตตภุมิ กับอัสสัณญัสตตภุมิ ๑ (อสสณฺณสตฺตทานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุปฺพานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.วจนวิไลสนา]

อตีตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมุละ ฆานายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, กามาวจรานํ เตสํ ตตถ จักขายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ ฆานายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่เคยเกิด แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุททาวาสภูมิ ๕ อสฺณญสฺส ตตถภูมิ ๑) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปลสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังคฺโดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวจนวิสฺสนา]

อตีตวาระ ปัจฉนิก

๒. จักขายตนมุละ ฆานายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ นฺอุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ นฺอุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฆานายตนํ นฺอุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ นฺอุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ นฺอุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ จักขายตนํ นฺอุปฺปชฺชิตถ, สุทฺทาวาสานํ อสฺณญสฺส ตตถานํ อรูปานํ เตสํ ตตถ ฆานายตนญจ นฺอุปฺปชฺชิตถ จักขายตนญจ นฺอุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิในภพนั้น ฆานายตนะไม่เคยเกิด แต่จักขายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังญสัจตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภพนั้น ฆานายตนะก็ไม่เคยเกิด จักขายตนะก็ไม่เคยเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตภูมิ กับอสังญสัจตภูมิ ๑ (อสญฺสจฺตทานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจณวิลิชนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสังญสัจตภูมิ ๑) (รูปาวจฺรานํ เตสํ ตตถ)

และ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตภูมิ กับอสังญสัจตภูมิ ๑ (อสญฺสจฺตทานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปัสสนวิลิชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ขิวหายตมมูลี กายายตมมูลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตมมูลี

อตีตวาระ อนุโลม

๕. จักขายตมมูละ รูปายตมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รูปายตณํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตณํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อสญฺสจฺตทานํ เตสํ ตตถ รูปายตณํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิตถ, ปณฺจโวการานํ เตสํ ตตถ รูปายตมฺญจ อุปฺปชฺชิตถ จกฺขายตมฺญจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตตมฺมิ ในภุมินั้น รูปายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการมฺมิ ในภุมินั้น รูปายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็เคยเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการมฺมิ กับปัญจโวการมฺมิ ๒๑ (เวณฺสฺสทาวาสมฺมิ ๕) (ปัญจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิจนวิสฺสนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อสังขญตฺตตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการมฺมิ กับปัญจโวการมฺมิ ๒๑ (เวณฺสฺสทาวาสมฺมิ ๕) (ปัญจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปุณณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังคฺโดยตรง]

อดีตวาระ ปัจฉนิก

๕. จักขายตมฺมละ รูปายตมฺมลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตมฺ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตมฺ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อสังขญตฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตมฺ นุปฺปชฺชิตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตมฺ นุปฺปชฺชิตฺถ, สฺสทาวาสานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตมฺญจ นุปฺปชฺชิตฺถ รูปายตมฺญจ นุปฺปชฺชิตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตตมฺมิ ในภุมินั้น จักขายตนะไม่เคยเกิด แต่รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสฺสทาวาสมฺมิ อรูปมฺมิ ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่เคยเกิด รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตมฺ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตมฺ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อสังขญตฺตตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลชนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิไลชนา]

หมายเหตุ : คันธายตนมูลี รสายตนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ มนายตนมูลี

อตีตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ปญฺจโวหารานํ เตสํ ตตถ มนายตนมฺจ อุปฺปชฺชิตถ จักขายตนมฺจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวหารภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็เคยเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวหารภูมิ กับปัญจโวหารภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญจโวหารานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิไลชนา]

ในปฏี.ปุ. อธ. ของลัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับ
อรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑
(เวณิสฺสทวาราสฺมา ๕) (ปัญจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อดีตวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุสิยมกะ

อน.ปุ. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถ,
สฺสทวาราสานํ อสณฺณสตฺตานํ เตสํ ตตถ จักขายตนญจ นุปฺปชฺชิตถ มนายตนญจ นุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนจะไม่เคยเกิด แต่মনายตนจะ
เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสฺสทวาราสภาภูมิ อสณฺณสตฺตภูมิ
ในภูมินั้น จักขายตนจะไม่เคยเกิด มนายตนจะไม่เคยเกิด

ปฏี.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ปุ. อธ. ของลัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับ
อรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสฺสทวาราสภาภูมิ ๕ และกำลังตายในสฺสทวาราสภาภูมิ
๔ (เวณิกนินฺนฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสฺสทวาราสภาภูมิ กับสฺสทวาราสภาภูมิ
๕ (สฺสทวาราสานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสณฺณสตฺตภูมิ กับ อสณฺณสตฺตภูมิ ๑ (อสณฺณสตฺตานํ)

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อดีตวาระ ปัจฉนิก

๑๐. จักขายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อสณฺณสตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, สุตฺถาวาสานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตฺถ ธมฺมายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตภุมมิ อรูปภุมมิ ในภุมมินั้น จักขายตนะไม่เคยเกิด แต่ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมมิ ในภุมมินั้น จักขายตนะก็ไม่เคยเกิด ธัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตภุมมิ กับอสังขญัตตภุมมิ ๑ (อสณฺณสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภุมมิ กับอรูปภุมมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภุมมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมมิ กับสุทธาวาสภุมมิ ๕ (สุตฺถาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภุมมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมมิ กับสุทธาวาสภุมมิ ๕ (สุตฺถาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวิธาน]

— จบ จักขายตนมฺลละ —

หมายเหตุ : โสตายตนมฺลละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺลละ

อดีตวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมฺมูละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนฺ.ปฺ. และ ปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แกํ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน
กามภุมิ กับกามภุมิ ๑๑ (กามาวจจํ เศลํ ตตฺถ)

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวจนวิลัชนา]

อดีตวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺมูละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นฺุปปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นฺุปปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นฺุปปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นฺุปปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนฺ.ปฺ. และ ปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของลัน. ได้แกํ สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน
รูปภุมิ อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจจํ อรูปาวจจํ เศลํ ตตฺถ)

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวจนวิลัชนา]

หมายเหตุ : กายายตนมฺลึ แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมฺลึ

อดีตวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมฺมูละ รูปายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนญฺจ นุปฺปชฺชิตถ ฆานายตนญฺจ นุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็เคยเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ว่า ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับ กามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ว่า ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับ รูปภูมิ ๑๑ (เวณิสฺสทวาราสฺสภูมิ ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ว่า อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสฺสทวาราสฺสภูมิที่มีวิมฺกโดยตรง]

อดีตวาระ ปัจฉนิก

๓. ฆานายตนมฺมูละ รูปายตนมฺมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, สุตฺตทวารานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญฺจ นุปฺปชฺชิตถ รูปายตนญฺจ นุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่เคยเกิด แต่รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ได้เกิด รูปายตนะก็ไม่ได้เกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ว่า ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับ รูปภูมิ ๑๑ (เวณิสฺสทวาราสฺสภูมิ ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณิพัตตปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิมังกิโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวิสันนา]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะอายตนะ ๕ แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะ ๕

อตีตวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนะ มนายตนะ ๕

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตนะ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนะ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ มนายตนะ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิตถ, กามาวจรานํ เตสํ ตตถ มนายตนะ อุปฺปชฺชิตถ ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภุมินั้น มนายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภุมินั้น มนายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็เคยเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสัณณัตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจราน์)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

อดีตวาระ ปัจฉนิก

๗. ขานายตนมุละ มนายตนมุลีมกะ

อนุ.ป. ยสัส ยตถ ขานายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์ เตสํ ตตถ ขานายตนํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, สุทธาวาสาน์ อสณณสฺตตาน์ เตสํ ตตถ ขานายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตถ มนายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ขานายตนะไม่เคยเกิด แต่ มนายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ อสัณณัตตภูมิ ในภูมินั้น ขานายตนะก็ไม่เคยเกิด มนายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสัส วา ปน ยตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ขานายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสัณณัตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังบริณีพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัณณัตตภูมิ กับอสัณณัตตภูมิ ๑ (อสณณสฺตตาน์)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสัณณุตตตภูมิ กับอัสสัณณุตตตภูมิ ๑ (อัสสัณณุตตตต)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

อตีตวาระ อนุโลม

๘. ฆานายตนมุละ รัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รูปาวจฺรณํ อรูปาวจฺรณํ เตสํ ตตถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, กามาวจฺรณํ เตสํ ตตถ รัมมายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ ฆานายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น รัมมายตนะเคยเกิด แต่ ฆานายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รัมมายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็เคยเกิด

ในอนุ.ปุ. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจฺรณํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจฺรณํ อรูปาวจฺรณํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจฺรณํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

อดีตวาระ ปัจฉนิก

๘. ฆานายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. รุปาวจฺจราณํ อรูปาวจฺจราณํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, สุตฺถาวาสาณํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญจ นุปฺปชฺชิตฺถ ธมฺมายตนญจ นุปฺปชฺชิตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่เคยเกิด แต่ ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่เคยเกิด ธัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจฺจราณํ อรูปาวจฺจราณํ เตสํ ตตฺถ)

และ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาสาณํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลชานาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาสาณํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺวิจณวิไลชานา]

— จป ฆานายตนมฺลละ —

หมายเหตุ : ชิวหายตนมฺลละ มีมฺลี ๗ กายายตนมฺลละ มีมฺลี ๖ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺลละ

อตีตวาระ อนุโลม

๑. รุปายตนมุละ คันธายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รุปาวจฺจานํ เตสํ ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ คนฺธายตนํ
อุปฺปชฺชิตถ, กามาวจฺจานํ เตสํ ตตถ รุปายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ คนฺธายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะเคยเกิด แต่คันธายตนะไม่เคยเกิด
แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะก็เคยเกิด
คันธายตนะก็เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับ
รูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจฺจานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจฺจานํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสสนวิสัยนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ กับ
กามภูมิ ๑๑ (กามาวจฺจานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญา ปฏฺิ.ป.วิสัยนา]

อตีตวาระ ปัจจนิก

๑. รุปายตนมุละ คันธายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุปายตนํ นฺปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ คนฺธายตนํ นฺปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ คนฺธายตนํ นฺปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รุปายตนํ นฺปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. รุปาวจฺจานํ เตสํ ตตถ คนฺธายตนํ นฺปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ รุปายตนํ
นฺปฺปชฺชิตถ, สฺสุทฺธาสาณํ อรูปานํ เตสํ ตตถ คนฺธายตนญจ นฺปฺปชฺชิตถ รุปายตนญจ
นฺปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภूमินั้น คันธายตนะไม่เคยเกิด แต่รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ อรูปภูมิ ในภूमินั้น คันธายตนะก็ไม่เคยเกิด รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนิลัสนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจราน์ เตสํ ตตถ)

และ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนิลัสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายตนมูลี

อตีตวาระ อนุโลม

๔. รูปายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อสณฺณสตฺตานํ เตสํ ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ รูปายตนมฺจ อุปฺปชฺชิตถ มนายตนมฺจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอัสสณฺณสตตตภูมิ ในภूमินั้น รูปายตนะเคยเกิด แต่มนายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัจฉโวการภูมิ ในภूमินั้น รูปายตนะก็เคยเกิด มนายตนะก็เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปณ ยตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ มนายตนญฺจ อุปฺปชฺชิตถ รูปายตนญฺจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะเคยเกิด แต่รูปายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะก็เคยเกิด รูปายตนะก็เคยเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ส.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ กับอสังขญสัจตภูมิ ๑ (อสถเนยสัจตทานํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณฺสฺสทวาราสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณฺสฺสทวาราสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

อตีตวาระ ปัจจนิก

๔. รูปายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุละ

อน.ป. ยสฺส ยตถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, สฺสทวารานํ เตสํ ตตถ รูปายตนญฺจ นุปฺปชฺชิตถ มนายตนญฺจ นุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิในภूमินั้น รูปายตนะไม่เคยเกิด แต่มนายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสสุทวาราสภูมิในภूमินั้น รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด มนายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ นุप्ปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ นุप्ปชฺชิตถาติ?

วิ. อสยฺยสฺสตาณํ เตสํ ตตถ มนายตนํ นุप्ปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ รูปายตนํ นุप्ปชฺชิตถ, สุตฺถาวาสาณํ เตสํ ตตถ มนายตนญจ นุप्ปชฺชิตถ รูปายตนญจ นุप्ปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอัสัญญัตตภุมิ ในภุมินั้น มนายตนะไม่เคยเกิด แต่รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทฺถาวาสภุมิ ในภุมินั้น มนายตนะก็ไม่เคยเกิด รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภุมิ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปาณํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทฺถาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทฺถาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทฺถาวาสภุมิ กับสุทฺถาวาสภุมิ ๕ (สุทฺถาวาสาณํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสัญญัตตภุมิ กับอัสัญญัตตภุมิ ๑ (อสยฺยสฺสตาณํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทฺถาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทฺถาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทฺถาวาสภุมิ กับสุทฺถาวาสภุมิ ๕ (สุทฺถาวาสาณํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

อติตวาระ อนุโลม

๔. รูปายตนมฺลละ ฐมฺมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ฐมฺมายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฐมฺมายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตํ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตํ, ปญฺจโวการานํ อสณฺณสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตํ รูปายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตํ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภूमินั้น ธัมมายตนะเคยเกิด แต่รูปายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ อสัณณัตตภูมิ ในภूमินั้น ธัมมายตนะก็เคยเกิด รูปายตนะก็เคยเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวฬุสัทธาวัสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสัณณัตตภูมิ กับอัสัณณัตตภูมิ ๑ (อสณฺณสตฺตานํ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวฬุสัทธาวัสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสัณณัตตภูมิ กับอัสัณณัตตภูมิ ๑ (อสณฺณสตฺตานํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนุณณปัญหา สรุปลัสสนวิสัยนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

อดีตวาระ ปัจฉนิก

๕. รูปายตนมฺลละ ธมฺมายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตํ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตํ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชิตํ, สุตฺธาวัสานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตํ ธมฺมายตนมฺจ นุปฺปชฺชิตํ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภूमินั้น รูปายตนะไม่เคยเกิด แต่ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวัสภูมิ ในภूमินั้น รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด ธัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รุปายตํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับ อรูปภูมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตถ)

และ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และ กำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานใน สุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

— จบ รุปายตนมฺูละ —

หมายเหตุ : คันธายตนมฺูละ มีมฺูลี ๔ รสายตนมฺูละ มีมฺูลี ๓ โผฏฐัพพายตนมฺูละ มีมฺูลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺูละ

อตีตวาระ อนฺโลม

๑. มนายตนมฺูละ ธมฺมายตนมฺูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ มนายตํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อสญฺญตฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ มนายตํ อุปฺปชฺชิตถ, จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ มนายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตภูมิ ในภूमินั้น รัมมายตนะเคยเกิด แต่มนายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภूमินั้น รัมมายตนะก็เคยเกิด มนายตนะก็เคยเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวฬุสัทธาวัสสภูมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตภูมิ กับอสังขญัตตภูมิ ๑ (อสังขญัตตทาน์ เตสฺ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวฬุสัทธาวัสสภูมิ ๕) (จตุโวการานํ ปญจโวการานํ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปัสสนวิสัยนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

อดีตวาระ ปัจฉนิก

๑. มนายตนะมุละ รัมมายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ มนายตน์ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รัมมายตน์ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อสังขญัตตทาน์ เตสฺ ตตถ มนายตน์ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสฺ ตตถ รัมมายตน์ นุปฺปชฺชิตถ, สุตฺถาวาสาน์ เตสฺ ตตถ มนายตนญจ นุปฺปชฺชิตถ รัมมายตนญจ นุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะไม่เคยเกิด แต่รัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะก็ไม่เคยเกิด รัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รัมมายตน์ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตน์ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตภูมิ กับอสังขญัตตภูมิ ๑ (อสังขญัตตทาน์ เตสฺ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

— จบ มนายตนมูละ —

หมายเหตุ : นิโรธวาระ อุปาทนิโรธวาระ ก็แสดงเหมือนกันกับ อุปาทวาระ ทุกประการ ต่างกันแต่เพียงว่า อุปปชชิตถ เคยเกิด ในคำปุจฉาและวิธานของกาลนั้นๆ ให้เปลี่ยนเป็น นิรุชฌิตถ เคยดับ เพราะว่า บุคคลใดภูมิใดที่อายตนะเคยเกิดมาแล้ว บุคคลนั้นในภูมินั้นก็มีอายตนะเคยดับมาแล้วด้วย ด้วยเหตุนี้จึงแสดงเหมือนกัน

— จบ อุปาทวาระ/นิโรธวาระ/อุปาทนิโรธวาระ อดีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ —

อุปปาทวาระ
อนาคตวาระ อนุโลม
ปุคคลวาระ

๑. จักขายตนมฺหะ โสตายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส โสตายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

จักขายตนะจักเกิดแก่บุคคลใด, โสตายตนะก็จักเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในปัจจุโวการภูมิ และจะเกิดในปัจจุโวการภูมิอีก

สฺ.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยสัจตมฺหิ อรูปภูมิ

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.จณวิรัชนา]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. จักขายตนมฺหะ โสตายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ นฺอุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส โสตายตนํ นฺอุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ นฺอุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ นฺอุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลัง
เกิดในจุตฺโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺโวการภูมิ
ปัจจุโวการภูมิ (*ปัจจุฉิมภวีกานํ เตสํ*)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจุตฺตถณฺณภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้น
และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗
รูปภูมิ ๙ (เว้นจุตฺตถณฺณภูมิ) และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน (*เย อรูปํ ฯลฯ มุขยนํ*)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺหะ ฆานายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ จักขายตนมฺหะ อุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตนมฺหะ อุปฺปชฺชิสฺสตี. บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น จักขายตนจะจักเกิด แต่ฆานายตนจะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น จักขายตนจะจักเกิด ฆานายตนจะจักเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ มุขยนัย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก **สุ.๑ ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ (อิตเรสํ เตสํ) อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก **สุ.๑ ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

อนาคตวาระ ปัจฉินิก

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลีสยมกะ

อน.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺจิมภวีกานํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ ฆานายตนมฺลจํ นุปฺปชฺชิสฺสตี จกฺขายตนมฺลจํ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่จักขายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่เป็นปัจฉิมภวีกะเหล่านั้นก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นก็ดี ฆานายตนะก็จักไม่เกิด จักขายตนะก็จักไม่เกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสนฺติ มุขยนัย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ (*ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ*)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน (*เย จ อรูป อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสหนฺติ เตสํ มุชฺขนํ*)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภูมิ และจะเกิดในอรุภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (*ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย*)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ: ชิวหายตนมุลี กายายตนมุลี คันธายตนมุลี รสายตนมุลี โผฏฐัพพายตนมุลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมุลี, ส่วน รูปายตนมุลี แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนมุลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. **เย อรูป อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสหนฺติ เตสํ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ มนายตนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี จกฺขายตนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.** บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น มนายตนจะ จักเกิด แต่จักขายตนจะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น มนายตนจะจักเกิด จักขายตนจะจักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิอีก **สุ.๑ ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสณฺณัตตภูมิ อรูปภูมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก่ **ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้น จตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย อรุปร อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปรภูมิ และจะเกิดในอรุปรภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สติฐปจารนฺย)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิอีก **สุ.๑ ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสนุสัจตภูมิ อรุปรภูมิ (อิติเรสํ เตสํ)

อธ. ของล้น. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๙. จักขายตนมฺลละ มนายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. เย อรุปร อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ จกฺขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้น จักขายตนะจักไม่เกิด แต่มนายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่เป็นปัจฉิมภวีกะเหล่านั้น จักขายตนะก็จักไม่เกิด มนายตนะก็จักไม่เกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก่ **ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย อรุปร อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปรภูมิ และจะเกิดในอรุปรภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ (ปัจฉิมภิกาน์ เตส)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ (ปัจฉิมภิกาน์ เตส)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

หมายเหตุ: ธรรมายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ มนายตนมูลี

โสตายตนมูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมูละ

— จบ จักขายตนมูละ —

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมูละ ชิวหายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปรภูมิ อรุปรภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

อนาคตวาระ ปัจฉินิก

๑. ขานายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ขานายตนํ นุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ชิวหายตนํ นุปปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ นุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ขานายตนํ นุปปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ (*ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ*)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (*เย รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺตี มุขยนํ*)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (*ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย*)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามานภูมิ) และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน (*เย อรูปํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺตี เตสํ มุขยนํ*)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภูมิ และจะเกิดในอรุภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (*ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย*)

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จนวิสัชนา]

หมายเหตุ : กายายตนมุลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมุลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๓. ขานายตนมุละ รูปายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ขานายตนํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส รูปายตนํ อุปปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน รุปรายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. เย รุปราวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ รุปรายตนญฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตนญฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้น รูปายตนะจักเกิด แต่ ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น รูปายตนะก็จักเกิด ฆานายตนะก็จักเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย ในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย รุปราวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ มุขยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะ ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดใน กามภูมิอีก สุ.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ (อิตเรสํ เตสํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๓. ฆานายตนมฺมูละ รุปรายตนมฺลีสยมกะ

อน.ป. ยสฺส ฆานายตนํ นฺปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส รุปรายตนํ นฺปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. เย รุปราวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ ฆานายตนํ นฺปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ รุปรายตนํ นฺปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺฉิมภวิกานํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ ฆานายตนญฺจ นฺปฺปชฺชิสฺสตี รุปรายตนญฺจ นฺปฺปชฺชิสฺสตี.

บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่รูปายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่เป็นปัจฉิมภวีกะเหล่านั้นก็ดี บุคคลเหล่าใด จักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นก็ดี ฆานายตนะก็จักไม่เกิด รูปายตนะก็ จักไม่เกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน รูปายตน์ นุปฺปชฺชิสฺสติ, ตสฺส ฆานายตน์ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสหนฺติ มุขยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะ ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ (ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสหนฺติ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภัค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดใน จตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ (ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗

รูปภูมิ ๔ (เว้าจตุตถกณภูมิ) และจะเกิดใ้ในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ อรูป อุปปตฺติตฺวา
ปรินิพพายิสฺสนติ เตสํ มชยนํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย อรูปาวจร อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสปจารนัย)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก **สุ.๑ ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ (อิติเรสํ เตสํ) อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัทธิสนธิวิธานที่มีวิภัตโดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๗. ฆานายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. เย รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ ฆานายตนญจ นุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตนญจ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น ฆานายตนจะ จักไม่เกิด แต่มนายตนจะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ใน จตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ฆานายตนจะจักไม่เกิด มนายตนจะจักไม่เกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย รูปาวจรํ อุปปชฺชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ มุขยนัย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสปจารนัย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้นต่ำ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย อรูปาวจร อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ (ปัจฉิมภิกะ เทส) อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยที่มีวิม้งค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

หมายเหตุ : ธัมมายนมูลี แสดงเหมือนกับ มนายนมูลี, **สำหรับ :** ชิวหายตนมูละ มีมูลี ๗ กายายตนมูละ มีมูลี ๖ คันธายตนมูละ มีมูลี ๔ รสายนมูละ มีมูลี ๓ โผฏฐัพพายนมูละ มีมูลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายนมูละ — จป ฆานายนมูละ —

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. มนายนมูละ ธัมมายนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายนํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ธมฺมายนํ อุปปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายนํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายนํ อุปปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** (เว้นปัจฉิมภิกะ) ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

อนาคตวาระ ปัจฉินิก

๑. มนายตนมุละ ธัมมายตนมุลีสยัมมะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ นุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ธมฺมายตนํ นุปปชฺชิสฺสตีตี?

มนายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลใด, ธัมมายตนะก็จักไม่เกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนํ นุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ นุปปชฺชิสฺสตีตี?

หรือว่า ธัมมายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลใด, มนายตนะก็จักไม่เกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจุตฺวาการภูมิ ปญฺจวาการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปญฺจวาการภูมิ (*ปจฺฉิมภวีกานํ เสงฺ*)

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.จณวิสัชนา]

— จบ มนายตนมุละ —

— จบ อุปาทหาระ อนาคตวาระ ปุคคลวาระ —

อนาคตบุคคลของอายตนะและธาตุยมกนั้น

แยกได้ ๓ หรือ ๔ ประเภท คือ :

๑.บุคคลที่ จักเกิดในปญฺจวาการภูมิอีก (อิ)	}	จักขุ โสตะ รูปะ มนะ ธัมมะ เป็นมูละมูลีกันเอง แยกเป็น ๓ ประเภท
๒.บุคคลที่ เป็นปัจฉิมภวีกะ (จิ)		
๓.บุคคลที่ จักเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย.อ)		

๑.บุคคลที่ จักเกิดในกามภูมิอีก (อิ)	}	กลุ่ม ๕ กับกลุ่ม ๖ เป็นมูละ มูลีกัน หรือกลุ่ม ๖ เป็นมูละ มูลีกันเอง จะแยกเป็น ๔ ประเภท
๒.บุคคลที่ เป็นปัจฉิมภวีกะ (จิ)		
๓.บุคคลที่ จักเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย.จุ)		
๔.บุคคลที่ จักเกิดในอรุปรภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย.อ)		

อุปาทหาระ
อนาคตวาระ อนุโลม
ปุคคโลกาสวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?
จักขายตนะจักเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็จักเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?
หรือว่า โสตายตนะจักเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็จักเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน
ปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะโสตายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑
(เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?
จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็จักไม่เกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิด
ในปัญจโวการภูมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัญจโวการเร ปัจฉิมภิกานํ เตสฺ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในบัญญัติการภูมิ และจักขายตนะโสตายตนะ จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับบัญญัติการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ กับอสังขยัตตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณ เทส ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนะมูละ ฆานายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ เทสํ ตตถ จักขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เทสํ ตตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, กามาวจรานํ เทสํ ตตถ จักขายตณญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตณญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะจักเกิด แต่ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะก็จักเกิด ฆานายตนะก็จักเกิด

ปฏี.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ จักขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสังขยัตตภูมิ ๑)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจักขายตนะ ฆานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เทสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏี.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจักขายตนะฆานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

อนาคตวาระ ปัจฉินิก

๒. จักขายตนมุละ ฆานายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ นุप्ปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนตา ไช้

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฆานายตนํ นุप्ปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ นุप्ปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชิสฺสตี, ปญจโวการเ ปจฺฉิมภวิกานํ อสณฺณสตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตถ ฆานายตนมฺจ นุप्ปชฺชิสฺสตี จักขายตนมฺจ นุप्ปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่จักขายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสถณฺณสํตตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะก็จักไม่เกิด จักขายตนะก็จักไม่เกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปญจโวการเ ปจฺฉิมภวิกานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสถณฺณสํตตภูมิ กับอัสถณฺณสํตตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัชนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อัสถณฺณสํตตภูมิ ๑)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปญจโวการเ ปจฺฉิมภวิกานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะฆานายตนะ จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสญญัตตภูมิ กับอัสสญญัตตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุพาน์ เตลส์ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลักษณะวิสัยที่มีวิวัจค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ชิวหายตนะมุลี กายายตนะมุลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนะมุลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๕. จักขายตนะมุละ รุปายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รุปายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อสณฺณสตฺตานํ เตลฺลํ ตตถ รุปายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตลฺลํ ตตถ จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตลฺลํ ตตถ รุปายตณญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี จกฺขายตณญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอัสสญญัตตภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะจักเกิด แต่จักขายตนะ จักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะก็จักเกิด จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ส.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสญญัตตภูมิ และ จะเกิดในอัสสญญัตตภูมิอีก กับอัสสญญัตตภูมิ ๑ (อสณฺณสตฺตานํ เตลฺลํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะเกิดใน ภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตลฺลํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๕. จักขายตนมฺลละ รุบายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อสฺมณฺสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวภาเร ปจฺฉิมภวิกานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี รุบายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี. เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญสัจตมฺมิ ในภุมินั้น จักขายตนะจักไม่เกิด แต่รุบายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็จักไม่เกิด รุบายตนะก็จักไม่เกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุบายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัจตมฺมิ และจะเกิดในอสังขญสัจตมฺมิอีก กับอสังขญสัจตมฺมิ ๑ (อสฺมณฺสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ตี.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ พระอรหันต-บุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภุมิ กับปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปญฺจโวภาเร ปจฺฉิมภวิกานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมฺมฺลภุมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัจตมฺมิ และจะไม่เกิดในอสังขญสัจตมฺมิอีก กับอสังขญสัจตมฺมิ ๑ (เหลือจาก อสฺมณฺสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภุมิ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัจฉ-
โวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังบริพพานในปัจฉโวการภูมิ กับปัจฉโวการภูมิ ๒๒
(เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัจฉโวการเร ปจฉิมภิกานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัจฉโวการภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดใน
ภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัจฉโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสญญัตตภูมิ และจะไม่เกิดในอัสสญญัตตภูมิอีก
กับอัสสญญัตตภูมิ ๑ (เหลือจาก อสญญตตตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จ.นวิสัชนา]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะอายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ
อุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี จกฺขายตฺนญฺจ
อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรุปภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะจักเกิด แต่จักขายตนะ
จักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัจฉโวการภูมิ ในภูมินั้น
มนายตนะก็จักเกิด จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัจฉโวการภูมิ
และจักขายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัจฉโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จ.นวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปรภูมิ และ
จะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุปรภูมิ ๔ (อรุปราน์ เตสฺ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ และจักขายตนจะเกิด
ในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัจจุโวการภูมิ ๒๑ (เวณสุททาสภูมิ ๕) (ปัจจุโวการาน์ เตสฺ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมุละ มนายตนมุลีมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปรชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อรุปราน์ เตสฺ ตตฺถ จักขายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ โน จ เตสฺ ตตฺถ มนายตนํ
นุปรชฺชิสฺสติ, ปจฺจิมภวีกานํ อสณฺณสตฺตานํ เตสฺ ตตฺถ จักขายตนญจ นุปรชฺชิสฺสติ
มนายตนญจ นุปรชฺชิสฺสติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรุปรภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนจะจักไม่เกิด แต่มนายตนจะ
จักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อปัจจิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ
ปัจจุโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสณฺณสตฺตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนจะจัก
ไม่เกิด มนายตนจะจักไม่เกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปรชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปรภูมิ
และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุปรภูมิ ๔ (อรุปราน์ เตสฺ ตตฺถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจจิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ
พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔
ปัจจุโวการภูมิ ๒๒ (เวณอบายภูมิ ๔) ปัจจิมภวีกะโดยตรง (ปัจจิมภวีกาน์ เตสฺ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ และจักขายตนจะ
จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัจจุโวการภูมิ ๒๕ (เวณอกนิฐภูมิ)

ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัตตภูมิ กับอสังขญสัตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัตตภูมิ กับอสังขญสัตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๑๐. จักขายตนะมูละ ธัมมายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไห้

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อสณฺณสตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี จกฺขายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญสัตตภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ธัมมายตนะจักเกิด แต่จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็จักเกิด จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตตถุมิ และ
จะเกิดในอสังขญัตตตถุมิอีก กับอสังขญัตตตถุมิ ๑ (อสขญสตุตตานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปฏุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่
กับอรุปฏุมิ ๔ (อรุพานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะเกิด
ในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เวณสุททาวาสภุมิ ๕) (ปัญจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑๐. จักขายตนะมุละ ธัมมายตนะมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ จกฺขายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฐมฺมายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อสขญสตุตตานํ อรุพานํ เตสํ ตตถ จกฺขายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ
ฐมฺมายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺฉิมภวิกานํ เตสํ ตตถ จกฺขายตณญจ นุปฺปชฺชิสฺสตี
ฐมฺมายตณญจ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตตถุมิ อรุปฏุมิ ในภุมินั้น จักขายตนะจักไม่เกิด
แต่ธัมมายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อปัจฉิมภวีกุศลเหล่านั้นเกิดอยู่ใน
จตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ในภุมินั้น จักขายตนะจักไม่เกิด ธัมมายตนะจักไม่เกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฐมฺมายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ จกฺขายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตตถุมิ และ
จะเกิดในอสังขญัตตตถุมิอีก กับอสังขญัตตตถุมิ ๑ (อสขญสตุตตานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปฏุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่
กับอรุปฏุมิ ๔ (อรุพานํ เตสํ ตตถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (*ป/จฉิมภวีกานัน เตสํ ตตถ*)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภุมิ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภุมิ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนุณณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภุมิ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภุมิ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

— จบ จักขายตนะมูละ —

หมายเหตุ : โสตายตนะมูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนะมูละ

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนะมูละ ชิวหายตนะมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตณํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ชิวหายตณํ อุปปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ชิวหายตณํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตณํ อุปปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. และ ปฏ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภุมิ และฆานายตนะชิวหายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

อนาคตวาระ ปัจฉินิก

๑. ฆานายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปรชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปรชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิม-
ภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังบริณีพพานในกามสุคติภูมิ
กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (กามาวจร ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และฆานายตนะชิวหายตนะจะไม่
เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของส้น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิสัชนา]

หมายเหตุ : กายายตนมุลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมุลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมุละ รูปายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ อุปรชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ อุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปรชฺชิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ อุปรชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ
อุปรชฺชิสฺสตี, กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนญจ อุปรชฺชิสฺสตี ฆานายตนญจ
อุปรชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะจักเกิด แต่ฆานายตนะ
จักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น
รูปายตนะก็จักเกิด ฆานายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในกามภูมิ และฆานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ส.๑ ต.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และฆานายตนะ
จะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๓. ฆานายตนะมูละ รูปายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รูปายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ ฆานายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสฺ ตตถ รูปายตนะ
นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการะ ปจฺฉิมภิกขาน์ อรูปาน์ เตสฺ ตตถ ฆานายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตี
รูปายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่รูปายตนะ
จักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัจฉโวการภูมิก็ดี
บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะก็จักไม่เกิด รูปายตนะก็จักไม่เกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ส.๑ ต.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกขุ ซึ่งกำลังเกิดในปัจฉโวการภูมิ **พระอรหันต-**
บุคคล ๑ ซึ่งกำลังบริณีพพานในปัจฉโวการภูมิ กับปัจฉโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔)
ปัจฉิมภิกขุโดยตรง (ปญฺจโวการะ ปจฺฉิมภิกขาน์ เตสฺ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสญญัตตภูมิ และจะไม่เกิดในอัสสญญัตตภูมิอีก กับอัสสญญัตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลักษณะวิสัยที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังบริพพานในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัญจโวการเร ปัจฉิมภิกาน์ เตสฺ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสญญัตตภูมิ และจะไม่เกิดในอัสสญญัตตภูมิอีก กับอัสสญญัตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

หมายเหตุ: คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะอายตนะมุขี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมุขี

อนาคตวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนะมุขะ มนายนตนะมุขียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตน์ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ มนายนตน์ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายนตน์ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตน์ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ มนายนตน์ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสฺ ตตถ ฆานายตน์ อุปฺปชฺชิสฺสตี, กามาวจราน์ เตสฺ ตตถ มนายนตฺนญ อุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตฺนญ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภุมินั้น มนายนะจักเกิด แต่ภานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภุมินั้น มนายนะจักเกิด ภานายตนะจักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และภานายตนะจะเกิดในภุมินที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิเวจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภุมินที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เวณิสฺสทาวาสภูมิ ๕ อสฺสณฺณสํตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และภานายตนะจะเกิดในภุมินที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺพณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสัยที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉิก

๗. ภานายตมฺหุละ มนายนตมฺหุละ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ภานายตํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี?

วิ. รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ภานายตํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺฉิมภวีกานํ อสฺสณฺณสํตตานํ เตสํ ตตฺถ ภานายตมฺหุ นุปฺปชฺชิสฺสตี มนายนมฺหุ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภุมินั้น ภานายตนะจักไม่เกิด แต่ภานายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสฺสณฺณสํตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ภานายตนะก็จักไม่เกิด มนายนะก็จักไม่เกิด

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ภานายตํ นุปฺปชฺชิสฺสตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสัณญัสตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะ จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัณญัสตตภูมิ กับอสัณญัสตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรูปทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะ จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัณญัสตตภูมิ กับอสัณญัสตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิสฺสนา]

อนาคตวาระ อนุโลม

๘. ฆานายตนมฺูละ ธมฺมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, กามาวจรานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตณญฺ อุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตณญฺ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภุมินั้น ธมฺมายตนะจักเกิด แต่ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภุมินั้น ธมฺมายตนะก็จักเกิด ฆานายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และฆานายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และฆานายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. ทมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๘. ฆานายตณมฺูละ ธมฺมายตณมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ ฆานายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ ธมฺมายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ ตตถ ฆานายตณญฺ นุปฺปชฺชิสฺสตี ธมฺมายตณญฺ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภุมินั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่ธมฺมายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวหารภูมิ ปญฺจโวหารภูมิ ในภุมินั้น ฆานายตนะก็จักไม่เกิด ธมฺมายตนะก็จักไม่เกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฐมฺมายตํ นุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตํ นุปรชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔

และ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิภฺฐาภูมิ) และฆานายตนะ จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิภฺฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺกัโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิภฺฐาภูมิ) และฆานายตนะ จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิภฺฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉนปัญหา ปฏฺ.จณวิธาน]

— จบ ฆานายตนมฺล —

หมายเหตุ: ชิวหายตนมฺล ภายตนมฺล แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺล

อนาคตวาระ อนฺโลม

๑. รุปรายตนมฺล คณายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตถ รุปรายตํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ คณายตํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. รุปราวจรานํ เตสํ ตตถ รุปรายตํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ คณายตํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, กามาวจรานํ เตสํ ตตถ รุปรายตณฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี คณายตณฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะจักเกิด แต่คันธายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะก็จักเกิด คันธายตนะก็จักเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เวฬุสัทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิสัยขนา]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. รูปายตนะมฺลละ คันธายตนะมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ รูปายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตฺนํ นุปรฺชชิสฺสตี, ปญฺจโวกาเร ปจฺฉิมภิกขานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตฺนญฺจ นุปรฺชชิสฺสตี รูปายตฺนญฺจ นุปรฺชชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น คันธายตนะจักไม่เกิด แต่รูปายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อปัจฉิมภิกขบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัจฉิมภิกขภูมิก็เกิดบุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น คันธายตนะก็จักไม่เกิด รูปายตนะก็จักไม่เกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒
(เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัญจโวการเร ปัจฉิมภิกานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
อยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิภฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัญญสัจตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสัญญสัจตตภูมิอีก
กับอสัญญสัจตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ **พระอรหันต-
บุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔)
ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัญจโวการเร ปัจฉิมภิกานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
อยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิภฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัญญสัจตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสัญญสัจตตภูมิอีก
กับอสัญญสัจตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

หมายเหตุ: รสายนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันทายตนมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๔. รุปายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อสญฺสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตนมฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญสัตตภูมิในภूमินั้น รุปายตนะจักเกิด แต่มนายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภूमินั้น รุปายตนะก็จักเกิด มนายตนะก็จักเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี รุปายตนมฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะจักเกิด แต่รูปายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะก็จักเกิด รุปายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัตตภูมิ และจะเกิดในอสังขญสัตตภูมิอีก กับอสังขญสัตตภูมิ ๑ (อสญฺสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภूमิตนเกิดอยู่อีกกับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวฬุสทราวาสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในภุมิตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๔. รุบายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุบายตนํ นุปรชชิสฺสติ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นุปรชชิสฺสตีติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตถ รุบายตนํ นุปรชชิสฺสติ โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ นุปรชชิสฺสติ, ปจฺจิมภิกขานํ เตสํ ตตถ รุบายตนญจ นุปรชชิสฺสติ มนายตนญจ นุปรชชิสฺสติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนะจักไม่เกิด แต่มนายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อปัจจิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนะก็จักไม่เกิด มนายตนะก็จักไม่เกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ นุปรชชิสฺสติ, ตสฺส ตตถ รุบายตนํ นุปรชชิสฺสตีติ?

วิ. อสญฺสตฺตานํ เตสํ ตตถ มนายตนํ นุปรชชิสฺสติ โน จ เตสํ ตตถ รุบายตนํ นุปรชชิสฺสติ, ปจฺจิมภิกขานํ เตสํ ตตถ มนายตนญจ นุปรชชิสฺสติ รุบายตนญจ นุปรชชิสฺสติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอัสญุตตตภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะจักไม่เกิด แต่รุบายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อปัจจิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็จักไม่เกิด รุบายตนะก็จักไม่เกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

และ ตี.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจจิมภิกกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เวณบายนภูมิ ๔) ปัจจิมภิกกะโดยตรง (ปัจจิมภิกขานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตฺตภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตฺตภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม
 อธ. ของสัง. ได้แก่ ธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺพณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺภคโดยตรง]

ในปฏ.ป. ธ. ของสัง. ได้แก่ **ส.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังฺกตตมฺมภูมิ และจะเกิดในอสังฺกตตมฺมภูมิอีก กับอสังฺกตตมฺมภูมิ ๑ (อสณฺณสตฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ ต.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคค ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตฺตภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตฺตภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม
 อธ. ของสัง. ได้แก่ ธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺพณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺภคโดยตรง]

อนาคตวาระ อนุโลม

๕. รุบายตนมฺลละ รัมมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปณฺ ยตฺถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ อสณฺณสตฺตํ เตสํ ตตฺถ รัมมายตนมฺลจ อุปฺปชฺชิสฺสตี รุบายตนมฺลจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รัมมายตนะจักเกิด แต่รูปายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคเหล่านั้นเกิดอยู่ในปญฺจโวการภูมิก็ดี บุคคที่ เกิดอยู่ในอสังฺกตตมฺมภูมิละนั้นก็ดี ในภูมินั้น รัมมายตนะก็จักเกิด รูปายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัทตภูมิ และจะเกิดในอสังขญสัทตภูมิอีก กับอสังขญสัทตภูมิ ๑ (อสังขญสัทตทาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวนิสัง]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปทาน์ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีกกับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการทาน์ เตสํ ตตถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัทตภูมิ และจะเกิดในอสังขญสัทตภูมิอีก กับอสังขญสัทตภูมิ ๑ (อสังขญสัทตทาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุพัสสนนิสังขนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๕. รุบายตนมุละ รัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุบายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตถ รัมมายตนํ นุปรชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตถ รุบายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ โน จ เตสํ ตตถ รัมมายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ, ปจฺจิมภิกานํ เตสํ ตตถ รุบายตนญจ นุปรชฺชิสฺสติ รัมมายตนญจ นุปรชฺชิสฺสติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรุปภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนะจักไม่เกิด แต่รัมมายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อปัจฉิมภิกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนะก็จักไม่เกิด รัมมายตนะก็จักไม่เกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รัมมายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตถ รุบายตนํ นุปรชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และ
จะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณ ๗ เสงส์ ตตถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ
พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔
ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัจฉิมภิกะ ๗ เสงส์ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตตภูมิ) และจะไม่เกิด
ในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตตภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโว-
การภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโว-
การภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตตภูมิ) และจะไม่เกิด
ในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมิตตภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวิจณวิธาน]

— จบ รุบายตนมุละ —

หมายเหตุ : คันธายตนมุละ มีมุลี ๔ รสาयตนมุละ มีมุลี ๓ โผฏฐัพพายตนมุละ มีมุลี ๒
เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมุละ

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมุละ ธมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ มนายตนํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ธมมายตนํ อุปปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมมายตนํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ มนายตนํ อุปปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อสณฺณสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฐมฺมายตํ นุปรชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตํ นุปรชฺชิสฺสตี, จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ ฐมฺมายตณฺญจ นุปรชฺชิสฺสตี มนายตณฺญจ นุปรชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังญญัตตภูมิ ในภูมินั้น ฐมฺมายตนะจักเกิด แต่ มนายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น ฐมฺมายตนะก็จักเกิด มนายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏี.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญญัตตภูมิ และจักเกิดในอสังญญัตตภูมิอีก กับอสังญญัตตภูมิ ๑ (อสณฺณสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. มนายตมฺมุละ ฐมฺมายตมฺมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตํ นุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฐมฺมายตํ นุปรชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อสณฺณสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตํ นุปรชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฐมฺมายตํ นุปรชฺชิสฺสตี, ปจฺจิมภิกานํ เตสํ ตตฺถ มนายตณฺญจ นุปรชฺชิสฺสตี ฐมฺมายตณฺญจ นุปรชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตภูมิ ในภพนั้น มนายนะจักไม่เกิด แต่
 ธรรมายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโว-
 การภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภพนั้น มนายนะก็จักไม่เกิด ธรรมายตนะก็จักไม่เกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธรรมายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ มนายนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตภูมิ
 และจะเกิดในอสังขญัตตภูมิอีก กับอสังขญัตตภูมิ ๑ (อสมฺภสฺสตาณํ เตสํ ตตถ)

และ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ
พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔
 ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมฺมุตฺตภูมิ) และจะไม่เกิด
 ในภพที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมฺมุตฺตภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโว-
 การภูมิ ปัญจโวการภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโว-
 การภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมฺมุตฺตภูมิ) และจะไม่เกิด
 ในภพที่ตนเกิดอยู่อีก กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิมฺมุตฺตภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัย]

— จบ มนายนมฺมูละ —

— จบ อุปาทวาระ อนาคตวาระ ปุคคโลกาสวาระ —

อุปาทหาระ/อุปาทนโรธวาระ

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

บุคคลวาระ

๑. จักขายตนมฺลละ โสตายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส โสตายตนํ อุปฺปชฺชติถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ อุปฺปชฺชติถ, ตสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจุชฺชานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ โสตายตนํ อุปฺปชฺชติถ โน จ เตสํ จักขายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจุชฺชานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ โสตายตนมฺลจฺ อุปฺปชฺชติถ จักขายตนมฺลจฺ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี โสตายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ เหล่านั้นกำลังเกิด โสตายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๕ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ (สจฺจุชฺชานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนา ปฏิจจวนวิสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๕ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญusstตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ชนสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺูละ โสตายตนมฺูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส โสตายตนํ นุปฺปชฺชติถาติ?

วิ. นุปฺปชฺชติถ เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ นุปฺปชฺชติถ, ตสฺส จักขายตนํ นุปฺปชฺชติติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญญสัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคี
ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิธาน]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกฺเขยวิธาน]

หมายเหตุ : มูลีที่เหลือ ๙ มีขานายตนมฺูลีเป็นต้น จนถึงธมฺมายตนมฺูลีเป็นที่สุด แสดงเหมือน
กันกับ โสตายตนมฺูลี, สำหรับ : โสตายตนมฺูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺูละ

— จบ จักขายตนมฺูละ —

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมฺลละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติธฺดาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติธฺ, ตสฺส ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติธฺ?

วิ. สพุเพสํ จวนฺตํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติธฺ โน จ เตสํ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ชิวหายตนมฺลจฺ อุปฺปชฺชติธฺ ฆานายตนมฺลจฺ อุปฺปชฺชติ. เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมตกำลังตายก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้ เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ชิวหายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ชิวหายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชฺคฺลาป ๓-๗ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณฺหา ปฏฺ.จณวิสฺสนา]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคัก-ขณสมังคิของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชฺคฺรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชฺคฺลาป ๓-๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชฺคฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชฺคฺลาป ๓-๗

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุบทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺูละ ชิวหายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ฆานายตนํ นฺุปปชฺชติ, ตสฺส ชิวหายตนํ นฺุปปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อฺุปปชฺชิตฺถ เคยเกิด

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ นฺุปปชฺชิตฺถ, ตสฺส ฆานายตนํ นฺุปปชฺชิตฺติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก ปร.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓-๖

สฺ.๑ ตฺิ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิสัชนา]

ในปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของสํ. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสํ. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกิเชยวิสัชนา]

หมายเหตุ : มฺูลีที่เหลือ ๗ มีกายายตนมฺูลีเป็นต้น จนถึงธัมมายตนมฺูลีเป็นที่สุด แสดงเหมือน
กันกับ ชิวหายตนมฺูลี

— จป ฆานายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนฺุโลม

๑. ชิวหายตนมฺูละ กายายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ชิวหายตนํ อฺุปปชฺชติ, ตสฺส กายายตนํ อฺุปปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน กายายตนํ อฺุปปชฺชิตฺถ, ตสฺส ชิวหายตนํ อฺุปปชฺชิตฺติ?

วิ. สพุเพสั จวนฺตานํ อชีว्हกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ กายายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ชิว्हายตนํ อุปฺปชฺชติ, สชีว्हกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ กายายตนญฺจ อุปฺปชฺชิตถ ชิว्हายตนญฺจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคฺลเหล่านั้นทั้งหมตกำลังตายก็ดี บุคคฺลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี กายายตนะเคยเกิด แต่ชีวหาตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคฺลเหล่านั้น, บุคคฺลที่มีชีวหาเกิดได้ เหล่านั้นกำลังเกิด กายายตนะก็เคยเกิด ชิวหาตนะก็กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก **ป.๔ ผลบุคคฺลเบื่องต่ำ ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ (สชีว्हกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัสนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓

ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก

และ ป.๔ ผลบุคคฺลเบื่องต่ำ ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗

อธ. ของสัณ. ได้แก อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนธปัญหา สรุบทัสสนวิสัสนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. ชิวหาตนะมุละ กายายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ชิวหาตนะ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส กายายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. **อุปฺปชฺชิตถ** เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน กายายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิสัสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสํ. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขปวิสัสนา]

หมายเหตุ : มูลีที่เหลือ ๖ มีรูปายตนมูลีเป็นต้น จนถึงธัมมายตนมูลีเป็นที่สุด แสดงเหมือน
กันกับ กายายตนมูลี

— จบ ชิวหายตนมูละ —

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนฺโหลม

๑. กายายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส กายายตนํ นุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. สพุเพสํ จวนฺตานํ อากายกานํ นุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ รูปายตนํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ
เตสํ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, สกายกานํ นุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ รูปายตนญจ นุปฺปชฺชิตถ
กายายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
รูปายตนะเคยเกิด แต่กายายตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้
เหล่านั้นกำลังเกิด รูปายตนะก็เคยเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนา ปฏิจจกันตวิธาน]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของจุตติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
ของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ (สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังคโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. กายายตนมฺูละ รุปรายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติถาติ?

วิ. **อุปฺปชฺชติ** เคยเกิด

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส กายายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. **นตฺถิ** ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของจุตติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิธาน]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฐานนบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขปวิธาน]

หมายเหตุ : มุลลิตีที่เหลือ ๕ มีคณายตนมุลลิตีเป็นต้น จนถึงธัมมายตนมุลลิตีเป็นที่สุด แสดงเหมือนกันกับ รุปายตนมุลลิตี

— จป กายายตนมุลละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. รุปายตนมุลละ คณายตนมุลลิตียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส คณายตนํ อุปฺปชฺชติถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน คณายตนํ อุปฺปชฺชติถ, ตสฺส รุปายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ คณายตนํ อุปฺปชฺชติถ โน จ เตสํ รุปายตนํ อุปฺปชฺชติ, สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ คณายตนญจ อุปฺปชฺชติถ รุปายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมตกำลังตายก็ดี บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี คณายตนะเคยเกิด แต่รูปายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด คณายตนะก็เคยเกิด รูปายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักกชนสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญาสัตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก (สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ากัณฺธก-ชนสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของอรุณปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ (อรุณกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ
ปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญสัจตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่
เกิดในขณะแรก (สฺรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สฺรูปทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิวัจฺจโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. รุบายตนมฺมละ คณฺธายตนมฺมลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส รุบายตนํ นุปปชฺชติ, ตสฺส คณฺธายตนํ นุปปชฺชติถาติ?

วิ. อุปฺปชฺชติถ เคยเกิด

ปฏฺิ.ปุ. ยสฺส วา ปน คณฺธายตนํ นุปปชฺชติถ, ตสฺส รุบายตนํ นุปปชฺชติติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ากัฏฺก-
ขณสมังคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชฺรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (สพฺเพสํ
จวนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุณปฏิสนธิจิต ๔
เจตสิก ๓๐ (อรุณกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญฺหา ปาฬิตวิสฺสนา]

ในปฏฺิ.ปุ. อธ. ของสัง. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสังนิฏฺฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญฺหา ปฏฺิกเขปวิสฺสนา]

หมายเหตุ : มุลฺลิตีเหลือ ๔ มีรสายตนมฺมลีเป็นต้น จนถึงธมฺมายตนมฺมลีเป็นที่สุด แสดงเหมือน
กันกับ คณฺธายตนมฺมลี, คณฺธายตนมฺมละ มีมุลฺลิตี ๔ รสายตนมฺมละ มีมุลฺลิตี ๓ โผฏฺฐัพพายตนมฺมละ
มีมุลฺลิตี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมฺมละ

— จป รุบายตนมฺมละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมฺหุละ ธัมมายตนมฺหุสิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติธฺตาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติธฺ, ตสฺส มนายตนํ อุปฺปชฺชติธฺ?

วิ. สฬฺเพสํ จวนฺตํ อจิตฺตํ อุปฺปชฺชํ เตสํ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติธฺ โน จ เตสํ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจิตฺตํ อุปฺปชฺชํ เตสํ ธมฺมายตนญฺจ อุปฺปชฺชติธฺ มนายตนญฺจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ธัมมายตนะเคยเกิด แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ธัมมายตนะก็เคยเกิด มนายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจุตฺวารมฺมิ ปญฺจวารมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺขณสมํคฺคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปนฺหา ปฏฺิ.ป.วิจฺจนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ มฺมิ ที่เรียกว่ากัฏฺก-ขณสมํคฺคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (สฬฺเพสํ จวนฺตํ เตสํ)

สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสนฺยสฺสตฺตมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺขณสมํคฺคีของชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก (อจิตฺตํ อุปฺปชฺชํ เตสํ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจุตฺวารมฺมิ ปญฺจวารมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺขณสมํคฺคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ (สจิตฺตํ อุปฺปชฺชํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวตฺหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรฺูปทสฺสนวิจฺจนาที่มีวิจฺจโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. มนายตนมูละ ธัมมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติตฺถาติ?

วิ. **อุปฺปชฺชติตฺถ** เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติตฺถ, ตสฺส มนายตนํ นุปฺปชฺชติตฺติ?

วิ. **นตฺถิ** ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (สพฺเพสํ
จวนฺตนาํ เตสํ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญฐัตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่
เกิดในขณะแรก (อจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชุนฺตนาํ เตสํ)

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นบุเรปฺภยา ปาฬิตวิสัสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฐานนบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสํ. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปฺภยา ปฏิกเขปวิสัสนา]

— จบ มนายตนมูละ —

หมายเหตุ : ในอุปาทนโรธวาระ แสดงเหมือนกันกับ อุปาทหาระ ทุกประการ เพียงแต่คำว่า
อุปฺปชฺชติตฺถ เคยเกิด ของคำปุจฉาและวิสัสนาในอุปาทหาระนั้น ให้เปลี่ยนเป็น นิรุชฺฌิตฺถ เคย
ดับ ต่างกันแต่เพียงเท่านี้ เพราะว่า บุคคลที่เคยเกิดในภพต่างๆ นั้น ก็เคยดับมาแล้วด้วย

— จบ อุปาทหาระ อุปาทนโรธวาระ ปัจจุปันนาตีตวาระ ปุคคลวาระ —

อุปาทหาระ/อุปาทานิโรธวาระ

ปัจจุปปันนาตีตะวาระ อนุลอม

ปุคคโลกาสวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติเตติ?

วิ. สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, อิตเรสํ สจฺจกฺขกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ โสตายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่โสตายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสภูมิที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด โสตายตนะก็เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. ปญฺจโวการา จวนฺตานํ อจฺจกฺขกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจกฺขกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิที่ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิที่ดี ในภูมินั้น โสตายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น โสตายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะกำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจจมานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณฺสุทธาวาสภูมิ ๕) (อิตเรสํ สจฺจกฺขกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
รังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๑ (เวณีสุททาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการา จวนุตาน์ เตสฺ ตตถ)

ท.๑ ที่เป็นอุปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกขุกัน กามาวจร อุปปชชุนุตาน์ เตสฺ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการ-
ภูมิ ๒๑ (เวณีสุททาวาสภูมิ ๕) (สจกขุกัน อุปปชชุนุตาน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ จกขายตนํ นุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ โสตายตนํ นุปปชฺชติธตาติ?

วิ. ปญจโวการา จวนุตาน์ อจกขุกัน กามาวจร อุปปชชุนุตาน์ เตสฺ ตตถ จกขายตนํ
นุปปชชติ โน จ เตสฺ ตตถ โสตายตนํ นุปปชชติธ, สุตทาวาเส ปรินิพพุนุตาน์
อสณฺณสตตตาน์ อรูปาน์ เตสฺ ตตถ จกขายตนมฺจ นุปปชชติ โสตายตนมฺจ นุปปชชติธ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลัง
เกิดในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่โสตายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่า-
นั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุททาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสัญญ-
สัตตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด โสตายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺวิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺติ, สุตฺถาวาเส ปรีนินฺพพฺนฺตานํ อสญฺญสฺตตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนญจ นุปฺปชฺชิตฺถ จกฺขายตฺนญจ นุปฺปชฺชิตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น โสตายตนะไม่เคยเกิด แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนินพพานในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังญญัตตตตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น โสตายตนะก็ไม่เคยเกิด จักขายตนะก็ไม่ใช้กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า วัฏคักขณสมังคีของปัจจุโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัจจุโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกฺขุกันํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนินพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรีนินพัตตะโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) ปรีนินพัตตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าวัฏคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาเส ปรีนินฺพพฺนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญญัตตตตภูมิ กับอสังญญัตตตตภูมิ ๑ (อสญฺญสฺตตฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมังกิโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสกัมมิตี ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจกมณณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทธาวาสกัมมิตี ๕ (สุทธาวาส อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสกัมมิตี ๕ ปรินิพพานโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสกัมมิตี ๔ (เวณอกนิฏฐกัมมิตี) ปรินิพพานโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจกมณณจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสกัมมิตี ๕ (สุทธาวาส ปรินิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตกัมมิตี กับอสังญสัจตกัมมิตี ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณกัมมิตี กับอรุณกัมมิตี ๔

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺวํศโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชติเตติ?

วิ. รูปาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจชฺชกานํ กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปกัมมิตี ในกัมมิตีนั้น จักขายตนกำลังเกิด แต่ฆานายตนไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในกัมมิตีนั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามกัมมิตี ในกัมมิตีนั้น จักขายตนก็กำลังเกิด ฆานายตนก็เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติเตติ?

วิ. กามาวจร จวนฺตานํ อจฺจชฺชกานํ กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจชฺชกานํ กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิตี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิตี ในภุมมินั้น ฆานายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น ในภุมมินั้น บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิ ในภุมมินั้น ฆานายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ชนสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ กับรูปภุมมิ ๑๕ (เว้นอัสัญญ-
สัตตภุมมิ ๑) (รูปาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมัลลโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักชน-
สมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑
(กามาวจร จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภุมมิเบื้องต้น ๖ (อจฺจุขุกันํ กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑
(สจฺจุขุกันํ กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมัลลโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลีสยมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุप्ปชฺชติธฺตาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อจฺจุชฺชกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุप्ปชฺชติธฺต, รูปาวจรา จวนฺตานํ อสญฺญสฺสฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺลจ นุप्ปชฺชติ ฆานายตนมฺลจ นุप्ปชฺชติธฺต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ฆานายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรัญญสัตตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด ฆานายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตนํ นุप्ปชฺชติธฺต, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชติธฺติ?

วิ. รูปาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุप्ปชฺชติธฺต โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุप्ปชฺชติ, รูปาวจรา จวนฺตานํ อสญฺญสฺสฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ นุप्ปชฺชติธฺต จักขายตนมฺลจ นุप्ปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่เคยเกิด แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรัญญสัตตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่เคยเกิด จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-สมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖

และ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณีสัญญัตตตมฺมิ ๑)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัญญัตตตมฺมิ กับอสัญญัตตตมฺมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณีสัญญ-
ัตตตมฺมิ ๑) (รูปาวจร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณีสัญญัตตตมฺมิ ๑)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัญญัตตตมฺมิ กับอสัญญัตตตมฺมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิวัจโดยตรง]

หมายเหตุ : ชิวหายตนมฺลํ กายายตนมฺลํ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺลํ

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนฺโลม

๕. จักขายตนมฺลํ รุปรายตนมฺลํ ยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตฺนํ อุปฺปชฺชติเต?

วิ. สุตฺตวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
รุปรายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, อิตเรสํ สจฺจขุกันํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตฺนญ
อุปฺปชฺชติ รุปรายตฺนญ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่
รุปรายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสภูมิที่มีจักขุเกิดได้
เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังเกิด รุปรายตนะก็เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชตีติ?

วิ. ปญฺจโวการา จวนฺตานํ อจฺจุชฺชกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ อสณฺณสตฺตฺตานํ เตสํ ตตถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตถ รุปายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ จกฺขายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสัญญusstตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รุปายตนะเคยเกิดแต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น รุปายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณญาณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกาลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (อิตเรสํ สจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนธปัญหา สรุปลัสนนวิสิขณาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจิตติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต้น ๖ (อจฺจุชฺชกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัญญusstตตภูมิ กับอสัญญusstตตภูมิ ๑

และ ปุ.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการ-
ภูมิ ๒๑ (เวฬุสัทธาวัสภูมิ ๕) (สจฺจชูกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๕. จักขายตนมฺูละ รุปรายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ นุปรปฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตํ นุปรปฺชติธฺตาติ?

วิ. ปญฺจโวการา จวนฺตานํ อจฺจชูกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ อสณฺณสตฺตานํ
เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ นุปรปฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปรายตํ นุปรปฺชติธฺ, สุตฺถาวาเส
ปรินิพฺพนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนมฺูลจ นุปรปฺชติ รุปรายตนมฺูลจ นุปรปฺชติธฺ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลัง
เกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺณสตฺตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่
กำลังเกิด แต่รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพาน
ในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด
รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปรายตํ นุปรปฺชติธฺ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตํ นุปรปฺชติธฺ?

วิ. สุตฺถาวาสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตํ นุปรปฺชติธฺ โน จ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตํ นุปรปฺชติ, สุตฺถาวาเส ปรินิพฺพนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนมฺูลจ
นุปรปฺชติธฺ จกฺขายตนมฺูลจ นุปรปฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะไม่เคยเกิด แต่
จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธา-
วาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด จักขายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจ-
โวการภุมิ ๒๑ (เวณีสุทธาวาสภุมิ ๕) (ปัญจโวการา จวนตาน์ เตสฺ ตตฺถ)

ทุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักชุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักชุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักชุกยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภุมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกชุกานัน กามาวจร อุปปชฺชนตานัน เตสฺ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญญัตตภุมิ กับอสังญญัตตภุมิ ๑

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง
พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เวณอกนิฐาภุมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจจมานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพตานัน เตสฺ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุพานัน เตสฺ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ที่
เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจจมานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔
กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาส อุปปชฺชนตานัน เตสฺ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง
พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เวณอกนิฐาภุมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจจมานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพตานัน เตสฺ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุพานัน เตสฺ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

หมายเหตุ : คันทายตนมูลี รสายนมูลี ไผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมูลี

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติตฺถาติ?

วิ. สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, อิตเรสํ สจฺจชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ มนายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่ มนายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสภูมิที่มีจักขุเกิด ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังเกิด มนายตนะก็เคยเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. ปญฺจโวการา จวนฺตานํ อจฺจชฺชกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิที่ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิที่ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะเคยเกิด แต่ จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น มนายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมฆานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกาลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการ-
ภูมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภูมิ ๕) (อิตเรสํ สจฺจชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณามิวิวัจญ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๑ (เวณีสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการา จวนุตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกขุกันํ กามาวจรํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการ-
ภูมิ ๒๑ (เวณีสุทธาวาสภูมิ ๕) (สจกขุกันํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณามิวิวัจญ์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจฉนิก

๙. จักขายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติธฺตาติ?

วิ. ปญฺจโวการา จวนุตานํ อจกฺขุกันํ กามาวจรํ อุปปชฺชนุตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชติธฺ, สุตฺถาวาเส ปรินิพฺพนฺตานํ
อสณฺณสฺตฺตฺนํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ นุปฺปชฺชติ มนายตฺนญจ นุปฺปชฺชติธฺ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลัง
เกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรุณภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด
แต่เมื่อนายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธา-

วาสฏมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังญัตตตมฺมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมิณัณ จักขายตนะก็มิใช่กำลังเกิด
มนายตนะก็มิเคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตณํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ จักขายตณํ นุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. สุตฺตาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ มนายตณํ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ
จักขายตณํ นุปฺปชฺชติ, สุตฺตาวาเส ปรีนิพฺพนฺตานํ อสญฺญสฺตฺตานํ เตสํ ตตถ
มนายตณญจ นุปฺปชฺชิตถ จักขายตณญจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสฏมฺมิ ในภุมิณัณ มนายตนะมิเคยเกิด แต่
จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณัณ, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในสุทธา-
วาสฏมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังญัตตตมฺมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมิณัณ มนายตนะก็มิเคยเกิด
จักขายตนะก็มิใช่กำลังเกิด

ในอญฺ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการฏมฺมิ ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคิของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจ-
โวการฏมฺมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสฏมฺมิ ๕) (ปญจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายฏมฺมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามฏมฺมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามฏมฺมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามฏมฺมิเบื้องต่ำ ๖ (อจฺจุชฺชานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุฏมฺมิ กับอรุฏมฺมิ ๔ (อรุปาทํ เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคค ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในสุทธาวาสฏมฺมิ ๕ ปรีนิพพานโดยตรง
พระอนาคามีบุคค ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสฏมฺมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐฏมฺมิ) ปรีนิพพานโดยอ้อม
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคิของรูปาวจรปัญจมณานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับสุทธาวาสฏมฺมิ ๕ (สุตฺตาวาเส ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญัตตตมฺมิ กับอสังญัตตตมฺมิ ๑

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจฌมานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกาลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจฌมานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง สุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพฺพฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตภูมิ กับอสังญสัจตภูมิ ๑

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑๐. จักขายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปฺปชฺชติตฺติ?

วิ. สุทธาวาส อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, อิตเรสํ สจฺจกฺขานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ ธมฺมายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังเกิด แต่ ธัมมายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสภูมิที่มีจักขุเกิด ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังเกิด ธัมมายตนะก็เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติตฺติ?

วิ. สฬฺหฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจกฺขานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจกฺขานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ธัมมายตนะเคยเกิด แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ธัมมายตนะก็เคยเกิด จักขายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณมานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาส อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภุมิ ๕) (อิติเรสํ สจฺจชฺชูกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิมิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภุมิ (เวณสุทธาวาสภุมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุตติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภุมิ (เวณสุทธาวาสภุมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญสัจตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญสัจตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อจฺจชฺชูกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภุมิ ๕) (สจฺจชฺชูกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตตะวาระ ปัจจนิก

๑๐. จักขายตนมฺหะ ธัมมายตนมฺหะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติธฺตา?

วิ. สฬฺหะสํ จวนฺตารํ อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตารํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ
โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, สฬฺหะวาทสํ ปรินิพฺพนฺตารํ เตสํ ตตฺถ
จักขายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น,
เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทราวาสภุมิ ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด
ธัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. สฬฺหะวาทสํ อุปฺปชฺชนฺตารํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, โน จ เตสํ ตตฺถ
จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, สฬฺหะวาทสํ ปรินิพฺพนฺตารํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ
จักขายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทราวาสภุมิ ในภุมินั้น ธัมมายตนะไม่เคยเกิด แต่
จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทรา-
วาสภุมิ ในภุมินั้น ธัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทราวาสภุมิ ๕)
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับ ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทราวาสภุมิ ๕) (สฬฺหะสํ จวนฺตารํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภะเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่ เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓-๖ กับ กามภูมิเบื้องต้น ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขยัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกขุกัน อูปปชชุตานัน เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพันตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) ปรินิพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่ากัณคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจิตติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง สุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพุตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกาลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อูปปชชุตานัน เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพันตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) ปรินิพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่ากัณคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจิตติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง สุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพุตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

— จบ จักขายตนมฺูละ —

หมายเหตุ : โสตายตนมฺูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺูละ

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. ขานายตนมูละ ชิวหายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ขานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติเตติ?

วิ. อามนตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ขานายตนํ อุปฺปชฺชติเตติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตํ อฆานกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, โน จ เตสํ ตตถ ขานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนญจ อุปฺปชฺชติ ขานายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถี ในภุมมินั้น ชิวหายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมมินั้น ชิวหายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑ (กามาวจรา จวนฺตํ เตสํ ตตถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภุมมิเบื้องต้น ๕ (เวณิรยภุมมิ) (อฆานกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺมูละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติธฺตาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตํ อฆานกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติธฺ, รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺจ นุปฺปชฺชติ ชิวหายตนมฺจ นุปฺปชฺชติธฺ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ชิวหายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ชิวหายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติธฺ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติธฺ?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนริยภูมิ) (อฆานกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖
อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ส.๑ ต.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

หมายเหตุ : กายายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมูลี

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชติตฺถา?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตฺถา?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อฆานกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสฺ ตตถ
รูปายตนํ อุปฺปชฺชติ, โน จ เตสฺ ตตถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ
เตสฺ ตตถ รูปายตนญจ อุปฺปชฺชติ ฆานายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด
ในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะเคยเกิด แต่ฆานา-
ยตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ใน
ภูมินั้น รูปายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกาลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภุมิ) (อฆานกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑
อธ. ของส้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมังกิโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๓. ฆานายตนมฺลละ รูปายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติตฺถาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อฆานกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, สุทธาวาสานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ รูปายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมิก็ดี บุคคลที่ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของส้ง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ขณสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนริยภุมิ) (อฆานกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภุมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ กับ สุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุพานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภุมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุพานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญฺหา ปฏิวจนวิสัชนา]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะอายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมูลี

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ อุปปชฺชติถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อฆานกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปปชฺชติถ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ อุปปชฺชติ, สฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายนฺนญจ อุปปชฺชติถ ฆานายตนญจ อุปปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิ อรูปภุมมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมมินั้น มนายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมมินั้น มนายตนะก็เคยเกิด ฆานายตนะก็กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปปชฺชุนตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวนิฉันทนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภุมมิเบื้องต้น ๕ (เวณนิรยภุมมิ) (อฆานกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชุนตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๐ (เวณสุทธาวาสภุมมิ ๕ อลัญญสัตตภุมมิ ๑) อรูปภุมมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๗. ฆานายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติถาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตํ อฆานกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ
เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตํ นุปฺปชฺชติ, สุตฺถาวาสานํ
อสนฺณสฺตตฺถ เตสํ ตตฺถ ฆานายตณฺณจ นุปฺปชฺชติ มนายตณฺณจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดใน
กามภุมมิกิถิ บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิกิถิเหล่านั้นก็เกิด ในภุมมิกิถิ ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด
แต่ฆานายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิกิถิ, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมมิกิถิ
บุคคลที่เกิดอยู่ในอสนฺณสฺตตฺถภุมมิกิถิเหล่านั้นก็เกิด ในภุมมิกิถิ ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะ
ก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกิถิ ที่เรียกว่าภังคัก-
กณสมํคิของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิกิถิ ๑๑
(กามาวจรา จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ
ที่เรียกว่าอุปาทักกณสมํคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภุมมิกิถิ ๕ (เวณนิรยภุมมิกิถิ) (อฆานกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิกิถิ อรูปภุมมิกิถิ กับรูปภุมมิกิถิ ๑๐ (เวณสุทธา-
วาสภุมมิกิถิ ๕ อสนฺณสฺตตฺถภุมมิกิถิ ๑) อรูปภุมมิกิถิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๕ และกำลังตายในสุทธา-
วาสภุมมิกิถิ ๔ (เวณอกนิฐภุมมิกิถิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมมิกิถิ กับ
สุทธาวาสภุมมิกิถิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสนฺณสฺตตฺถภุมมิกิถิ กับอสนฺณสฺตตฺถภุมมิกิถิ ๑

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตลฺ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ กับอสังขยัตตภูมิ ๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นัจฉาปัญหา ปฏฺวจนวิสัชนา]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๘. ขานายตนมูละ ธัมมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ขานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติเต?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ขานายตนํ อุปฺปชฺชติเต?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตลฺ ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ
โน จ เตลฺ ตตฺถ ขานายตนํ อุปฺปชฺชติ, สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตลฺ ตตฺถ
ธมฺมายตนญจ อุปฺปชฺชติ ขานายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภูมินั้น ธัมมายตนะเคยเกิด แต่ฆานายตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็เคยเกิด ขานายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตลฺ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นัจฉาปัญหา ปฏฺวจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตลฺ ตตฺถ)

ท.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไมเกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเป็องต่ำ ๕ (เว้นหริภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคิของ มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ รูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕) อรูปภุมิ ๔ (อฆานกาน์ อุปปชชนุตาน์ เตลั ตตถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเป็องต่ำ ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่า อุปาทักกชนสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนณปัญหา สรุปรหัสสนวิลัชนาที่มีวิภังคิโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๘. ฆานายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสัส ยตถ ฆานายตนัน นุปปชชติ, ตสัส ตตถ ธมมายตนัน นุปปชชติถาตี?

วิ. สฬเพลั จวนุตานัน อฆานกานัน อุปปชชนุตานัน เตลั ตตถ ฆานายตนัน นุปปชชติ โน จ เตลั ตตถ ธมมายตนัน นุปปชชติถ, สฬฐาวาสานัน เตลั ตตถ ฆานายตนมุลจ นุปปชชติ ธมมายตนมุลจ นุปปชชติถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมิ ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะ ก็ไม่เคยเกิด

ปฏ.ป. ยสัส วา ปน ยตถ ธมมายตนัน นุปปชชติถ, ตสัส ตตถ ฆานายตนัน นุปปชชติตี?

วิ. อามนตา ไช

ในอน.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักกชนสมังคิของจุตติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้ง สุดท้าย กับ ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕) (สฬเพลั จวนุตานัน เตลั ตตถ)

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของ มหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ รูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕) อรูปภุมิ ๔ (อฆานกาน์ อุปปชฺชนฺตาน์ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิมฺมฺฐาภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ กับ สุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺถณปัญฺหา สรุพัสสนวิสัณฺหาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิมฺมฺฐาภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวงฺกวิสัณฺหา]

— จป ฆานายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. ชิวหายตนมฺูละ กายายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติเตติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อชิวฺหกานํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ, โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, สชิวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺูลจ อุปฺปชฺชติ, ชิวหายตนมฺูลจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น กายายตนะเคยเกิด แต่ชีวหาตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น กายายตนะก็เคยเกิด ชิวหาตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สชีวหกัน อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณฺหา ปฏิจจวนิสฺสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิยภูมิ) (อชีวหกัน กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสฺสนาที่มีวิภังคฺโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. ชิวหาตนะมฺลละ กายายตนะมฺลลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหาตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติธฺตาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อชีวหกัน กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหาตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติธฺ, รุปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหาตนะมฺลจ นุปฺปชฺชติ กายายตนะมฺลจ นุปฺปชฺชติธฺ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น ชิวหาตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่กายายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นใน

ภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด กายายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตฺนํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก ๒.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

๒.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓
กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภูมิ) (อชีวหกันํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ)

และ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖
อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนณปัญหา สรูปัสสนวิสัยนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.ป.วิสัยนา]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนฺโลม

๒. ชิวหายตนะมฺูละ รุปายตนะมฺูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตฺนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตฺนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. กามาวจร จวนฺตานํ อชีวหกันํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ
รูปายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, สชีวหกันํ อุปฺปชฺชนฺตานํ
เตสํ ตตฺถ รุปายตนะจ อุปฺปชฺชติ ชิวหายตนะจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะเคยเกิด แต่ชีวหาตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น รูปายตนะก็เคยเกิด ชิวหาตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สชีวหกัน อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนา ปฏิจจวนิวัชชนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภูมิ) (อชีวหกัน กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๑ (เวณฺณสุทฺธาวิภวภูมิ ๕)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิวัชชนาที่มีวิวัชคฺโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๒. ชิวหาตนะมูละ รูปายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหาตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติภาติ?

วิ. กามาวจร จวนฺตานํ อชีวหกัน กามาวจร อุปปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหาตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, สุตฺถาวาสานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหาตนญจ นุปฺปชฺชติ รูปายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตณํ นุปฺปชฺชติถ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตณํ นุปฺปชฺชติติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภูมิ) (อชีวหาณํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรยภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัสนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรยภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัสนา]

หมายเหตุ : คันธายตณมุลํ รสายตณมุลํ โผฏฐัพพายตณมุลํ แสดงเหมือนกันกับ กายายตณมุลํ

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๖. ชิวหายตนมฺหะ มนายตนมฺหียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติถาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อชิวหกันํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, สชิวหกันํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติ, ชิวหายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิกิถิเหล่านั้นกิตติ ในภุมมิกิถิ มนายตนะเคยเกิด แต่ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิกิถิ, บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมมิกิถิ มนายตนะก็เคยเกิด ชิวหายตนะก็กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมมิกิถิ ๑๑ (สชิวหกันํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันนาตีตวาระ ปฏฺ.ป.]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกิถิ ที่เรียกว่าภังคิกขณสมังคิของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิกิถิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชิวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภุมมิกิถิ ๕ (เวณฺณิรยภุมมิกิถิ) (อชิวหกันํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิกิถิ อรูปภุมมิกิถิ กับรูปภุมมิกิถิ ๑๐ (เวณฺณิสฺสวาทภุมมิกิถิ ๕ อสัณฺณสัตตภุมมิกิถิ ๑) อรูปภุมมิกิถิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมมิกิถิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๖. ชิวหายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ นุप्ปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุप्ปชฺชติธฺตาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ อชิวหกันํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุप्ปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุप्ปชฺชติธฺ, สุตฺถาวาสานํ อสณฺณสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนญจ นุप्ปชฺชติ มนายตนญจ นุप्ปชฺชติธฺ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิหรือรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแต่่มนายตนะเคยเกิด แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺณสตฺตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นุप्ปชฺชติธฺ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุप्ปชฺชติธฺ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชิวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภูมิ) (อชิวหกันํ กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อัสสณฺณสตฺตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิรยภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสกมฺมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสกมฺมิ ๔ (เวณอกนิฐกมฺมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสกมฺมิ กับสุทธาวาสกมฺมิ ๕ (สุทธาวาสกมฺมิ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวัจนวิสันนา]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๗. ชิวหายตนมฺละ ธมฺมายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติธฺตาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติธฺตี?

วิ. สพุเพสํ จวนฺตํ อชิวฺหํ อุปฺปชฺชตํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติ
โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, สชิวฺหํ อุปฺปชฺชตํ เตสํ ตตฺถ
ธมฺมายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ ชิวหายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมิณั้น ธมฺมายตนะเคยเกิด แต่ชิวหายตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมิณั้น ธมฺมายตนะก็เคยเกิด ชิวหายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชิวฺหํ อุปฺปชฺชตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวัจนวิสันนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (วันสุททาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (วันสุททาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพส จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (วันนิริยภูมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๑ (วันสุททาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (อชีวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑
 อธ. ของลัน. ได้แก **อธ. หมวดหลัง** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๗. ชิวหายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลีสยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติเต?

วิ. สพฺเพส จวนฺตานิ อชีวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ
 โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, สุตฺตาวาสานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺลจ
 นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภภูมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุททาวาสภูมิ ในภภูมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (เวณิสฺสทาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (เวณิสฺสทาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิหรยภูมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๑ (เวณิสฺสทาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (อชีวหกานํ อุปปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เวณอกนิฐฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เวณอกนิฐฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขนา]

— จบ ชิวหายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. กายายตนมฺูละ รุปายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตฺนํ อุปปชฺชติเตติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตฺนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ อุปปชฺชติเต?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานิ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ อุปฺปชฺชติ, กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รูปายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ กายายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิกิถิในภุมมิกิถินั้น รูปายตนะเคยเกิด แต่กายายตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิกิถินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิ ในภุมมิกิถินั้น รูปายตนะก็เคยเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑ (กามาวจโรอุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณนาปัญหา ปฏิวจนวิไลสนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๑ (เวณฺสฺสททาวสภุมมิ๕)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑

อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. กายายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ กายายตนํ นฺปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นฺปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานิ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นฺปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นฺปฺปชฺชิตถ, สฺสททาวสานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนญจ นฺปฺปชฺชติ รูปายตนญจ นฺปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตณํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ กายายตณํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสฺ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปาน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสิขนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสฺ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปาน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสิขนา]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๒. กายายตนะมุละ คันธายตนะมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ กายายตณํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ คนฺธายตณํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ คนฺธายตฺนํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ กายายตฺนํ อุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตํ เตสํ ตตถ คนฺธายตฺนํ อุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ กายายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ คนฺธายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชิตถ กายายตฺนญฺจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมิ ในภุมินั้น คันธายตนะเคยเกิด แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น คันธายตนะก็เคยเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ กามภุมิ ๑๑ (กามาวจโรอุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณนาปัญหา ปฏิวจนวิสัสนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
ของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๒. กายายตนะมูละ คันธายตนะมูละียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ กายายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ คนฺธายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตํ เตสํ ตตถ กายายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ คนฺธายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชิตถ, รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ กายายตฺนญฺจ นฺอุปฺปชฺชติ คนฺธายตฺนญฺจ นฺอุปฺปชฺชิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมิ ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
 คันธายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภุมิ อรูปภุมิ
 ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด คันธายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังค-
 ฆณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

และ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๖
 อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ
 อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฎิจจวิธาน]

หมายเหตุ : รสายนมูลี โภฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายตนมูลี

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๕. กายายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชตีติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ นุปฺปชฺชิตฺถ
 โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, กามาวจรมํ นุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
 มนายตนญจ นุปฺปชฺชิตฺถ กายายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายณะเคยเกิด แต่กายายณะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อ บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิ ในภูมินั้น มนายณะก็เคยเกิด กายายณะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ กามภูมิ ๑๑ (กามาวจรอุปปชฺชนตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่ากัณฺถก- ชนสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เวณ สุทฺธาวาสภูมิ ๕ อสัณฺณสัตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคี ของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัณหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิมฺกโดยตฺร]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๕. กายายตนมฺละ มนายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติเต?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, สุทฺธาวาสานํ อสัณฺณสัตฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺจ นุปฺปชฺชติ มนายตนมฺจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น กายายณะไม่ใช่กำลังเกิด แต่มนายณะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อ บุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทฺธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสัณฺณสัตตภูมิละเหล่านั้นก็ดี ใน ภูมินั้น กายายณะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายณะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตํ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ กายายตํ นุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๐ (เว้น
สุทธาวาสภุมิ ๕ อสัณฺณสัตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายใน
สุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ
กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัณฺณสัตตภุมิ กับอสัณฺณสัตตภุมิ ๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณิพณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕
และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพาน
ในสุทธาวาสภุมิ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัณฺณสัตตภุมิ กับอสัณฺณสัตตภุมิ ๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๖. กายายตนมฺูละ รัมมายตนมฺูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ กายายตํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รัมมายตํ อุปฺปชฺชิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รัมมายตํ อุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ กายายตํ อุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. สฬุเพสํ จวนฺตานิ อากายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตถ รัมมายตํ อุปฺปชฺชิตถ
โน จ เตสํ ตตถ กายายตํ อุปฺปชฺชติ, สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตถ
รัมมายตนญจ อุปฺปชฺชิตถ กายายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคเหล่านี้ทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ธัมมายตนะเคยเกิด แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ธัมมายตนะก็เคยเกิด กายายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ กามภุมิ ๑๑ (สกายกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณฺหา ปฏิวจนวิสัณฺหา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภุมิ (เวณฺสฺสทาวาสภุมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักกชนสมังคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภุมิ (เวณฺสฺสทาวาสภุมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของ มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ รูปภุมิ ๑๑ (เวณฺสฺสทาวาสภุมิ ๕) อรูปภุมิ ๔ (อกายกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรูปทสฺสนวิสัณฺหาที่มีวิภังคฺโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๖. กายายตนะมูละ ธัมมายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติเต?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ อกายกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, สฺสทาวาสานํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนญจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตฺนญจ นุปฺปชฺชติ. เมื่อบุคคเหล่านี้ทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะเคยเกิดแก่บุคคเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคเหล่านั้นเกิดอยู่ในสฺสทาวาสภุมิในภุมินั้น กายายตนะ

ก็ไม่ใช่กำลังเกิด ชัมมายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นุปฺปชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติตฺติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขนาที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิสัยขนา]

หมายเหตุ : คันธายตนมฺูละ มีมุลํ ๔ รสายตนมฺูละ มีมุลํ ๓ โผฏฐัพพายตนมฺูละ มีมุลํ ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมฺูละ

— จป กายายตนมฺูละ —

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. รุปรายตนมฺหะ คันธายตนมฺหิมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชติธฺดาติ?

วิ. รูปาวจรํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชติ, กามาวจรํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนมฺหะ อุปฺปชฺชติ คนฺธายตนมฺหะ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิ ในภูมินั้น รุปรายตนะกำลังเกิด แต่คันธายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิ ในภูมินั้น รุปรายตนะก็กำลังเกิด คันธายตนะก็เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ, กามาวจรํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนมฺหะ อุปฺปชฺชติ รุปรายตนมฺหะ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิ ในภูมินั้น คันธายตนะเคยเกิด แต่รุปรายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิ ในภูมินั้น คันธายตนะก็เคยเกิด รุปรายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ (รูปาวจรํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมฺกัโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังค-
 ฆณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑
 (กามาวจรา จวนตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักฆณสมังคี
 ของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลักษณะวิสัยที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. รุบายตนมฺลละ คันธายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ นุปรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตนํ นุปรุชฺชติตฺถาติ?

วิ. กามาวจรา จวนตานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ นุปรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 คนฺธายตนํ นุปรุชฺชติ, รูปาวจรา จวนตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนมฺลจ นุปรุชฺชติ
 คนฺธายตนมฺลจ นุปรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมิ ในภุมินั้น รุบายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่คันธ-
 ยตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภุมิก็ดี บุคคลที่เกิด
 อยู่ในอรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น รุบายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด คันธายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตนํ นุปรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ นุปรุชฺชติตี?

วิ. รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนํ นุปรุชฺชติ, โน จ เตสํ ตตฺถ
 รุบายตนํ นุปรุชฺชติ, รูปาวจรา จวนตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนมฺลจ นุปรุชฺชติ
 รุบายตนมฺลจ นุปรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภุมิ ในภุมินั้น คันธายตนะไม่เคยเกิด แต่รุบายตนะ
 กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภุมิก็ดี บุคคลที่เกิด
 อยู่ในอรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น คันธายตนะก็ไม่เคยเกิด รุบายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑
(กามาวจรา จวนตาน์ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของรูปาวจร-
จุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ (รูปาวจรา
จวนตาน์ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณาน์ เตสํ ตตฺถ)
อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักชนสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ๔ ชีวิตนวกกาลาที่
เกิดในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ (รูปาวจร อุปปชฺชนตาน์ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของรูปาวจร-
จุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ (รูปาวจรา
จวนตาน์ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณาน์ เตสํ ตตฺถ)
อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนมูลี โภฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายนมูลี

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๔. รุบายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ อุปปชฺชติเต?

วิ. สุทฺธาวาสํ อุปปชฺชนตานํ อสถณฺสตุตํ อุปปชฺชนตานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ
อุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปปชฺชติ, อิตเรสํ ปญฺจโวการํ อุปปชฺชนตานํ
เตสํ ตตฺถ รุบายตนญจ อุปปชฺชติ มนายตนญจ อุปปชฺชติเต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังเกิดในอัสสญญัตตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะกำลังเกิด แต่มนายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิที่นอกจากสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะก็กำลังเกิด มนายตนะก็เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตน์ อุปฺปชฺชติถ, ตสฺส ตตถ รูปายตน์ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. ปญจโวการา จวนฺตानํ อรูปานํ เตสํ ตตถ มนายตน์ อุปฺปชฺชติถ โน จ เตสํ ตตถ รูปายตน์ อุปฺปชฺชติ, ปญจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตถ มนายตนญจ อุปฺปชฺชติถ รูปายตนญจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะเคยเกิด แต่รูปายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็เคยเกิด รูปายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกาลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอัสสญญัตตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่เกิดในขณะแรก กับอัสสญญัตตตภูมิ ๑ (อสญฺญตตต อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (อิติเรสํ ปญจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญจโวการา จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)
 และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
 ของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑
 (เวณิสฺสทาวสภูมิมิ ๕) (ปัญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลักษณะวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๔. รุปรายตนมฺหะ มนายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติตฺถาติ?

วิ. ปญจโวการา จวนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, สฺสทาวาเส ปรินิพฺพนฺตานํ อสณฺณสฺสตา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
 รุปรายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ มนายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้น
 ก็ดี ในภูมินั้น รุปรายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่มนายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น,
 เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุททาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังตายในอัสสณฺณสฺสตาตตฺถภูมิ
 เหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รุปรายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สฺสทาวาสํ อุปปชฺชนฺตานํ อสณฺณสฺสตา อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ
 นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติ, สฺสทาวาเส ปรินิพฺพนฺตานํ
 อสณฺณสฺสตา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ รุปรายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุททาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังเกิดในอัสสณฺณสฺสตาตตฺถภูมิ
 เหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะไม่เคยเกิด แต่รุปรายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น,
 เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุททาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังตายในอัสสณฺณสฺสตาตตฺถภูมิ
 เหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะก็ไม่เคยเกิด รุปรายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการา จวนตาน์ เตลส์ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาน์ เตลส์ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง
พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เวณอกนิฐฐาภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณมานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพันตาน์ เตลส์ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปีที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตภูมิ ๑ (อสขญสตตตา จวนตาน์ เตลส์ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณณปัญหา สรูปทสสนวิสิขนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณมานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลา ๔
กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อุปชชุนตาน์ เตลส์ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสัจตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปีที่
เกิดในขณะแรก กับอสังขญสัจตภูมิ ๑ (อสขญสตตต อุปชชุนตาน์ เตลส์ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง
พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เวณอกนิฐฐาภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณมานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพันตาน์ เตลส์ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปีที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตภูมิ ๑ (อสขญสตตตา จวนตาน์ เตลส์ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณณปัญหา สรูปทสสนวิสิขนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๕. รุปรายตนมุละ รัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชติเต?

วิ. สุตฺตวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชติ, อิตเรสํ สรฺูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ รุปรายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ รัมมายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น รุปรายตนะกำลังเกิด แต่ รัมมายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสภูมิที่มีรูปะเกิด ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น รุปรายตนะก็กำลังเกิด รัมมายตนะก็เคยเกิด

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติเต?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ อรฺูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ รัมมายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ รุปรายตนํ อุปฺปชฺชติ, สรฺูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ รัมมายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ รุปรายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภูมินั้น รัมมายตนะเคยเกิด แต่รุปรายตนะไม่ใช้กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น รัมมายตนะก็เคยเกิด รุปรายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานิฏฺฐนิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺตวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณฺสุทธาวาสภูมิ ๕)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอัสสนุสัจตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของชีวิตนวกฺลาปที่ เกิดในขณะแรก กับอัสสนุสัจตภูมิ ๑ (อิตเรสํ สรฺูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ออ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (วันสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (วันสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุณปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (วันสุทธาวาสภูมิ ๕)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตตมภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังขยัตตตมภูมิ ๑ (อรุณกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ออ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๕. รุปรายตนมุละ ธัมมารายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมารายตนํ นุปฺปชฺชติภาติ?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานิ อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชติโน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมารายตนํ นุปฺปชฺชติ, สุทฺธาวาเส ปรินิพฺพณฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนมฺจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมารายตนมฺจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภูมินั้น รุปรายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมารายตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น รุปรายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมารายตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมาตณฺ์ นุปฺปชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ รุปรายตณฺ์ นุปฺปชฺชิตฺติ?

วิ. สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมาตณฺ์ นุปฺปชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ รุปรายตณฺ์ นุปฺปชฺชติ, สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมาตณฺญจ นุปฺปชฺชิตถ รุปรายตณฺญจ นุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น ธมฺมาตณะไม่เคยเกิด แต่ รุปรายตณะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น ธมฺมาตณะก็ไม่เคยเกิด รุปรายตณะก็ไม่ใช้กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าวัฏคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรีนิพฺพณฺตโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรีนิพฺพณฺตโดยอ้อม ที่เรียกว่าวัฏคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรีนิพฺพณฺตโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรีนิพฺพณฺตโดยอ้อม ที่เรียกว่าวัฏคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

— จป รุบายตนมฺมละ —

หมายเหตุ : คันถายตนมฺมละ มีมูลี ๔ รสายตนมฺมละ มีมูลี ๓ โภฏจฺฐัพพายตนมฺมละ มีมูลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมฺมละ

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมฺมละ ธัมมายตนมฺมลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติตฺถาติ?

วิ. สุตฺตาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติตฺถ, อิตฺเรสํ สจฺจิตฺกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ ธมฺมายตนมฺจ อุปฺปชฺชติตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะกำลังเกิด แต่ ธัมมายตนะไม่เคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสภูมิที่มีจิตเกิดได้ เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น มนายตนะก็กำลังเกิด ธัมมายตนะก็เคยเกิด

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจิตฺกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ อุปฺปชฺชติตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชติ, สจฺจิตฺกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺจ อุปฺปชฺชติตฺถ มนายตนมฺจ อุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภูมินั้น ธัมมายตนะเคยเกิด แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็เคยเกิด มนายตนะก็กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนม้งค์ของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺตาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจิตุโการภูมิ ปัญจโการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณ-
สมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กัจจตุโการภูมิ ๔ ปัญจโการ-
ภูมิ ๒๑ (เวณฺสฺสทาวาสภูมิ ๕) (อิตฺเตสํ สจฺจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺกฺโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (เวณฺสฺสทาวาสภูมิ ๕)
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจิตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺกฺลาปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (เวณฺสฺสทาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังฺญสฺตตฺตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกฺกฺลาปที่
เกิดในขณะแรก กับอสังฺญสฺตตตฺตภูมิ ๑ (อจฺจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจิตุโการภูมิ ปัญจโการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณ-
สมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กัจจตุโการภูมิ ๔ ปัญจโการ-
ภูมิ ๒๑ (เวณฺสฺสทาวาสภูมิ ๕) (สจฺจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺกฺโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. มนายนฺตมฺมละ ธมฺมายนฺตมฺมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายนฺตํ นฺุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายนฺตํ นฺุปฺปชฺชติเต?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ อจฺจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายนฺตํ นฺุปฺปชฺชติ
โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายนฺตํ นฺุปฺปชฺชติ, สฺสทาวาสํ ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ
มนายนฺตมฺมจ นฺุปฺปชฺชติ ธมฺมายนฺตมฺมจ นฺุปฺปชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
ในภุมิณั้น มนายนฺตนะไม่ใช้กำลังเกิด แต่ธมฺมายนฺตนะเคยเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, เมื่อ
บุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทฺธาวาสภูมิ ในภุมิณั้น มนายนฺตนะก็ไม่ใช้กำลังเกิด
ธมฺมายนฺตนะก็ไม่เคยเกิด

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมาตณฺ์ นุปรุชฺชิตถ, ตสฺส ตตถ มนายตณฺ์ นุปรุชฺชิตฺติ?

วิ. สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมาตณฺ์ นุปรุชฺชิตถ โน จ เตสํ ตตถ มนายตณฺ์ นุปรุชฺชิต, สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตถ ธมฺมาตณฺญจ นุปรุชฺชิตถ มนายตณฺญจ นุปรุชฺชิต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น ธมฺมาตณะไม่เคยเกิด แต่ มนายตณะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น ธมฺมาตณะก็ไม่เคยเกิด มนายตณะก็ไม่ใช้กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าวัฏจักรกัณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอัสสัณญัตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอัสสัณญัตตภูมิ ๑ (อจิตตกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรีนิพพันตะโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) ปรีนิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าวัฏจักรกัณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัสนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรีนิพพันตะโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) ปรีนิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าวัฏจักรกัณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

— จบ มนายตมฺมุละ —

— จบ อุปาทะและอุปาทนโรธวาระ ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ —

หมายเหตุ : ในอุปาทนโรธวาระ แสดงเหมือนกันกับ อุปาทหาระ ทุกประการ เพียงแต่คำว่า อุปปชฺชิตถ เคยเกิด ของคำปุจฉาและวิธานในอุปาทหาระนั้น ให้เปลี่ยนเป็น นิรุชฺชิตถ เคยดับ ต่างกันแต่เพียงเท่านี้ เพราะว่า บุคคลที่เคยเกิดในภพต่างๆ นั้น ก็เคยดับมาแล้วด้วย

นิโรธวาระ
ปัจจุบันนวาระ อนุโลม
บุคคลวาระ

๑. จักขายตนมฺลละ โสตายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จักขายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส โสตายตนํ นิรุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใด, โสตายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจชูกานํ อโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ จักขายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ
โสตายตนํ นิรุชฺชติ, สจฺจชูกานํ สโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ จักขายตนญจ นิรุชฺชติ
โสตายตนญจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุก่อเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย จักขายตนะกำลังดับ แต่
โสตายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจักขุและโสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย
จักขายตนะก็กำลังดับ โสตายตนะก็กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส จักขายตนํ นิรุชฺชติตี?

หรือว่า โสตายตนะกำลังดับแก่บุคคลใด, จักขายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. สโสตกานํ อจฺจชูกานํ จวนฺตानํ เตสํ โสตายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ
จักขายตนํ นิรุชฺชติ, สโสตกานํ สจฺจชูกานํ จวนฺตानํ เตสํ โสตายตนญจ นิรุชฺชติ
จักขายตนญจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีโสตะเกิดได้จักขุก่อเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย โสตายตนะกำลังดับ แต่
จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีโสตะและจักขุก่อเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย
โสตายตนะก็กำลังดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีจักขุก่อเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้
ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีจักขุก่อเกิดได้โสตะ
เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุก่อเกิด
แล้วแต่โสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจตุตติจิต ๒
เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (สจฺจชูกานํ อโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุและโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
 วัฏคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
 อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีโสตะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้
 ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีโสตะเกิดได้จักขุ
 เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะ
 เกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าวัฏคักขณสมังคีของเหตุกจุติจิต ๒
 เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (สโสตกานํ อจกฺขุกานํ จวนฺตानํ เตสํ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีโสตะและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
 วัฏคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
 อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺูละ โสตายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ น นฺริชฺชมติ, ตสฺส โสตายตนํ น นฺริชฺชมติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใด, โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อจกฺขุกานํ สโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ จกฺขายตนํ น นฺริชฺชมติ โน จ เตสํ
 โสตายตนํ น นฺริชฺชมติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อจกฺขุกานํ อโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ
 จกฺขายตนญฺจ น นฺริชฺชมติ โสตายตนญฺจ น นฺริชฺชมติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
 โสตายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุ
 และโสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส จกฺขายตนํ น นิรุชฺชติตี?

หรือว่า โสตายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อโสตกานํ สจฺจชฺชูกานํ จวนฺตानํ เตสํ โสตายตนํ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ จกฺขายตนํ น นิรุชฺชติ, สฬฺหเสํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อโสตกานํ อจฺจชฺชูกานํ จวนฺตानํ เตสํ โสตายตนญฺจ น นิรุชฺชติ จกฺขายตนญฺจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย โสตายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่โสตะและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (อจฺจชฺชูกานํ สโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก (สฬฺหเสํ อุปฺปชฺชนฺตानํ)

พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (อโสตกานํ อจฺจชฺชูกานํ จวนฺตानํ..)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิไลขนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่โสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (อโธตกานํ สจฺจชูกานํ จวนฺตานิ เตสํ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ)

พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะและจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตตมภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (อโธตกานํ อจฺจชูกานํ จวนฺตานิ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัทธิสนธิวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ส่วนมูละมูลีที่เหลือทั้งหมดก็แสดงเหมือนกันกับ บุคคลโลกสวาระ เพียงแต่ว่าในปุจฉาให้ตัดคำว่า ยตถ และ ตตฺถ ในภูมิใด และ ในภูมินั้นออก ถ้าในวิธานและองค์ธรรมให้ตัดคำว่า ตตฺถ ในภูมินั้น และกับจำนวนภูมิออก เพียงเท่านี้ก็จบบุคคลวาระแล้ว

นิโรธวาระ
ปัจจุบันนวาระ อนุโลม
บุคคลโลกสวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ นีรุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจชฺชกานํ อโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นีรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ นีรุชฺชติ, สจฺจชฺชกานํ สโสตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญฺจ นีรุชฺชติ โสตายตฺนญฺจ นีรุชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่โสตายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุและโสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะกำลังดับ โสตายตนะกำลังดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นีรุชฺชติตี?

หรือว่า โสตายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สโสตกานํ อจฺจชฺชกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ นีรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นีรุชฺชติ, สโสตกานํ สจฺจชฺชกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนญฺจ นีรุชฺชติ จกฺขายตฺนญฺจ นีรุชฺชติ.

บุคคลที่มีโสตะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น โสตายตนะกำลังดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีโสตะและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น โสตายตนะกำลังดับ จักขายตนะกำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังฆะและคัพภเสยยกะ อันมีจักขุเกิดได้โสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุก่อแล้วแต่โสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๖ (สจกขุกัน อโสตกาน จวนตาน เตส ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุและโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจกขุกัน สโสตกาน จวนตาน เตส ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิมจโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พ.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีโสตะเกิดได้จักขุก่อไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภุมิ **พ.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีโสตะเกิดได้จักขุก่อไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ **พ.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๖ (สโสตกาน อจกขุกัน จวนตาน)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีโสตะและจักขุก่อได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สโสตกาน สจกขุกัน จวนตาน เตส ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิมจโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺลละ โสตายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ น นฺริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตํ น นฺริชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจกฺขุกันํ สโสตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตณฺ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตณฺ น นิรุชฺชติ, สฬฺหุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ อจกฺขุกันํ อโสตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตณฺญจ น นิรุชฺชติ โสตายตณฺญจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตณะไม่ใช่กำลังดับ แต่โสตายตณะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุและโสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตณะก็ไม่ใช่กำลังดับ โสตายตณะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตณฺ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตณฺ น นิรุชฺชติตี? หรือว่า โสตายตณะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตณะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อโสตกานํ สจกฺขุกันํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ โสตายตณฺ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตณฺ น นิรุชฺชติ, สฬฺหุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ อโสตกานํ อจกฺขุกันํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ โสตายตณฺญจ น นิรุชฺชติ จกฺขายตณฺญจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น โสตายตณะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตณะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่โสตะและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น โสตายตณะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตณะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภุมิ พุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้โสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ พุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฐิสนิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ

พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุและโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิม์โดยตรง]

ในปฏี.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ท.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่โสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของภวิสณจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกอลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะและจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อโสดกานํ อจกขุกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิม์โดยตรง]

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลีสยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินี, ฆานายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินีไหม?

วิ. สจฺจชูกานํ อฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติ, สจฺจชูกานํ สฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺลจ นิรุชฺชติ ฆานายตนมฺลจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่มีจักขุและฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น จักขายตนะกำลังดับ ฆานายตนะกำลังดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติตี?

หรือว่า ฆานายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินี, จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินีไหม?

วิ. สฆานกานํ อจฺจชูกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, สฆานกานํ สจฺจชูกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ นิรุชฺชติ จักขายตนมฺลจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น ฆานายตนะกำลังดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่มีฆานะและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น ฆานายตนะกำลังดับ จักขายตนะกำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีจักขุเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่ฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคิของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณีสัญญัตตตมฺมิ ๑)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุและฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ท.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีฆานะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีฆานะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต้น ๖ (สฆานกานํ อจฺจุชฺชกานํ จวนฺตานํ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีฆานะและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ สจฺจุชฺชกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. จักขายตนมฺหุละ ฆานายตนมฺหุละ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ น นินฺรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตํ น นินฺรุชฺชติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุชฺชกานํ สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ น นินฺรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ น นินฺรุชฺชติ, สพุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจฺจุชฺชกานํ อฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนญฺจ น นินฺรุชฺชติ ฆานายตนญฺจ น นินฺรุชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้ขณะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ภานายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุและภานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ภานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ภานายตณํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตถ จักขายตณํ น นิริชฺฆติตี? หรือว่า ภานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินี้ได้, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อฆานกานํ สจฺจชฺชกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ ภานายตณํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตถ จักขายตณํ น นิริชฺฆติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ อฆานกานํ อจฺจชฺชกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ ภานายตณญฺจ น นิริชฺฆติ จักขายตณญฺจ น นิริชฺฆติ.

บุคคลที่ภานะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ภานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ภานะและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ภานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างภานะเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจฺจชฺชกานํ สฆานกานํ จวนฺตานิ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุและภานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและภานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺณิยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขณัตตตมฺมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
อรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขณัตตตมฺมิ ๑ อรูปภูมิ ๔
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิธานที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พ.๑ สุ.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันฆานะ
เกิดไม่ได้จักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

พ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่ฆานะยังไม่เกิด ซึ่ง
กำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภูมิ)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอสังขณัตตตมฺมิ ๑) (อฆานกานํ
สจฺจุชฺชกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏฺ.สนธิ-
จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ

พ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันฆานะและจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลัง
ตายในกามภูมิ **พ.๑ สุ.๑** ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะและจักขุยังไม่เกิด
ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูป
ที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขณัตตตมฺมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
อรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขณัตตตมฺมิ ๑ อรูปภูมิ ๔
(อฆานกานํ อจฺจุชฺชกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิธานที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๓. จักขายตนมฺลละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินี, ชิวหายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจชูกานํ อชิวฺหกันํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, สจฺจชูกานํ สชิวฺหกันํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺลจ นิรุชฺชติ ชิวหายตนมฺลจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่มีจักขุและชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น จักขายตนะกำลังดับ ชิวหายตนะกำลังดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติตี?

หรือว่า ชิวหายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินี, จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สชิวฺหกันํ อจฺจชูกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, สชิวฺหกันํ สจฺจชูกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺลจ นิรุชฺชติ จักขายตนมฺลจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น ชิวหายตนะกำลังดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่มีชิวหาและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น ชิวหายตนะกำลังดับ จักขายตนะกำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุเกิดแล้วแต่ชิวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนिरยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณอลัญญุตตตภุมิ ๑)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุและชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
 ฆณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑
 อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันมีชีวหาเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้
 ซึ่งกำลังตายในอบายภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีชีวหาเกิดได้จักขุ
 เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิด
 แล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักฆณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒
 เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖ (สชีวหกานํ อจฺจุชฺชกานํ จวนฺตานํ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
 ฆณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑
 อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๓. จักขายตนมฺหุละ ชิวหายตนมฺหุละ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ น นิสฺสุมฺติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตํ น นิสฺสุมฺติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินิใด, ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคล
 นั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุชฺชกานํ สชีวหกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ น นิสฺสุมฺติ โน จ
 เตสํ ตตฺถ ชิวหายตํ น นิสฺสุมฺติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจฺจุชฺชกานํ อชีวหกานํ
 จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตณฺณจ น นิสฺสุมฺติ ชิวหายตณฺณจ น นิสฺสุมฺติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้ชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่
 กำลังดับ แต่ชิวหายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมด
 กำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุและชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็
 ไม่ใช่กำลังดับ ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ชิวหายตํ น นริชฺชติ, ตสฺส ตตถ จกฺขายตํ น นริชฺชติตี? หรือว่า ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อชิวหกันํ สจฺจชฺชกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ ชิวหายตํ น นริชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ จกฺขายตํ น นริชฺชติ, สพุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ อชิวหกันํ อจฺจชฺชกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ ชิวหายตณฺญจ น นริชฺชติ จกฺขายตณฺญจ น นริชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ชีวหาและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิดแล้วแต่จักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุและชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภุมิ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังญาลัตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญาลัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อจฺจชฺชกานํ อชิวหกันํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภีรเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง จักขุก่อแล้วแต่ชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุก- จุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณนิริยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณัลลัญญัตตภุมิ ๑)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิ- จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภุมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภีรเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาและจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลัง ตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง- สุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณนิริยภุมิ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอัสสัญญัตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ อรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอัสสัญญัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมัลลโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๔. จักขายตนมุละ กายายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ นิสฺสํมตฺติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตํ นิสฺสํมตฺติ?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินั้น, กายายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น ใช่มั้ย?

วิ. สจฺจกฺขกานํ อกายกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ นิสฺสํมตฺติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตํ นิสฺสํมตฺติ, สจฺจกฺขกานํ สกายกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนญจ นิสฺสํมตฺติ กายายตนญจ นิสฺสํมตฺติ.

บุคคลที่มีจักขุก่อได้กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุและกายะเกิดได้ เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะก็กำลังดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ นิรุชฺฌติ?

หรือว่า กายายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สกายกานํ อจฺจุชฺฌกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นิรุชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนํ นิรุชฺฌติ, สกายกานํ สจฺจุชฺฌกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ กายายตนญฺจ นิรุชฺฌติ จกฺขายตนญฺจ นิรุชฺฌติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น กายายตนะกำลังดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีกายะและจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น กายายตนะก็กำลังดับ จักขายตนะก็กำลังดับ
ในอนุ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-สมังคี ของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๕ (เว้น อสัณฺญ สัตตภุมิ ๑) (สจฺจุชฺฌกานํ อจฺจุชฺฌกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺกัโดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ **ท.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภุมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๖ (สกายกานํ อจฺจุชฺฌกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺกัโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๔. จักขายตนมฺหุละ กายายตนมฺหุละ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฌติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุขุگانํ สกายگانํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ น นิริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฌติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจฺจุขุگانํ อกายگانํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญฺจ น นิริชฺฌติ กายายตนญฺจ น นิริชฺฌติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้กายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่กายายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุและกายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ น นิริชฺฌติ?

หรือว่า กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อกายگانํ สจฺจุขุگانํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ น นิริชฺฌติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อกายگانํ อจฺจุขุگانํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนญฺจ น นิริชฺฌติ จักขายตนญฺจ น นิริชฺฌติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้จักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่กายะและจักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายใน
กามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกขุภานํ สกายภานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของปฐิสนธิจิต
๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภุมิ

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอัสัญญัตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
อรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอัสัญญัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิมังค์โดยตรง]

ในปฏี.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ตี.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
สมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณ
อัสัญญัตตภุมิ ๑) (อกายภานํ สจกขุภานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของปฐิสนธิ-
จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภุมิ

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอัสัญญัตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
อรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอัสัญญัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณที่มีวิมังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๕. จักขายตนมฺหะ รูปายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ นิสฺสํมตฺติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตํ นิสฺสํมตฺติ?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, รูปายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น
ใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ จกฺขายตนํ นิรุชฺชติตี?

หรือว่า รุปายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สรูปกานํ อจฺจุชฺชกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ จกฺขายตนํ นิรุชฺชติ, สจฺจุชฺชกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ รุปายตนญจ นิรุชฺชติ จกฺขายตนญจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น รุปายตนะกำลังดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น รุปายตนะก็กำลังดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจตุตติจ ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจฺจุชฺชกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพผเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพผเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจตุตติจ ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขยัตตตตภูมิ ๑ (สรูปกานํ อจฺจุชฺชกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจตุตติจ ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจฺจุชฺชกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของส้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๕. จักขายตนมฺหุละ รูปายตนมฺหุสิยมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุชฺชกานํ สรฺูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญฺจ น นิริชฺฆติ รูปายตนญฺจ น นิริชฺฆติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้รู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ น นิริชฺฆติตี?

หรือว่า รูปายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภุมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตภุมิ ๑ (อจฺจุชฺชกานํ สรฺูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กัณณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมัลโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักกณณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่ เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กัณณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพายตนะ ๓ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะ ๓

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนะมูละ มนายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นฺริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ นฺริชฺฌติตี?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, มนายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภูมินั้น ใช่มั้ย?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ นฺริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นฺริชฺฌติตี?

หรือว่า มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่มั้ย?

วิ. สจฺจิตฺตกานํ อจกฺขกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ นฺริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นฺริชฺฌติ, สจกฺขกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนญฺจ นฺริชฺฌติ จกฺขายตฺนญฺจ นฺริชฺฌติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น มนายตนะกำลังดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น มนายตนะก็กำลังดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกขุกัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยสนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ท.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย ในอบายภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย ในกามภูมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตาย ในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของเหตุจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรุปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรุปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุปภูมิ ๔ (สจิตฺตกาณํ อจกขุกัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกขุกัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยสนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนะมุละ มนายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ น นินฺรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ น นินฺรุชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินีใด, มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. อจกขุกัน สจิตตกาน จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนํ น นิริชฺฆมติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฆมติ, สฬฺหฬํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนญฺจ น นิริชฺฆมติ มนายตนญฺจ น นิริชฺฆมติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภพนั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภพนั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฆมติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ น นิริชฺฆมติ? หรือว่า มนายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภพใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภพนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย ในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย ในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตาย ในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรุณจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อจกขุกัน สจิตตกาน จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สฬฺหฬํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขยัตตภูมิ ๑ (อจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลสนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิก.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปปา-
ทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิด
ในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญญัตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอสังญญัตตภูมิ ๑ (อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑๐. จักขายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นිරุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นිරุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, ธัมมายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภูมิ
นั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิก.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นिरุชฺชติตี?

หรือว่า ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้น
ในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจฺจุชฺชกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตฺนํ นिरุชฺชติ, สจฺจุชฺชกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนญฺจ นिरุชฺชติ
จกฺขายตฺนญฺจ นिरุชฺชติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น ธัมมายตนะกำลังดับ แต่
จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจฺจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย
 ในอภายภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังสัทธะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย
 ในกามภูมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตาย
 ในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของเหตุกัจจิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
 สุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
 อรูปจัตติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔
 (อจกขุกัน จวนตํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
 สมังคีของปัญจโวการจัตติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺณณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสัยที่มีวิภังคโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑๐. จักขายตนมฺูละ ธมฺมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ น นฺิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตํ น นฺิรุชฺฌติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิตใด, ธมฺมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคล
 นั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. อจกขุกัน จวนตํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ น นฺิรุชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 ธมฺมายตํ น นฺิรุชฺฌติ, สพฺเพสํ อุปปชฺชนตํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนญจ น นฺิรุชฺฌติ
 ธมฺมายตนญจ น นฺิรุชฺฌติ.

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
 ธมฺมายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดในภูมินั้น
 จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธมฺมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมาตฺถํ น นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺถํ น นีรุชฺชติ?
หรือว่า ธัมมาตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่
บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนตา ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย
ในอบายภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังสหัสและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตาย
ในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตาย
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
อรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขยัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔
(อจกฺขุกัน จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิ-
จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ
(สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขณที่มีวิภังคโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทัก-
ขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิด
ในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

— จบ จักขายตมฺมละ —

หมายเหตุ : โสตายตมฺมละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตมฺมละ

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. ขานายตนมฺหะ ชิวหายตนมฺหิสมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติตีติ?

วิ. สฆานกานํ อชิวฺหกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, สฆานกานํ สชิวฺหกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ขานายตนมฺห จ นิรุชฺชติ ชิวหายตนมฺห จ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น ขานายตนะกำลังดับ แต่ชีวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีฆานะและชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ขานายตนะก็กำลังดับ ชิวหายตนะก็กำลังดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติตีติ?

วิ. สชิวฺหกานํ อฆานกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, สชิวฺหกานํ สฆานกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺห จ นิรุชฺชติ ขานายตนมฺห จ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น ชิวหายตนะกำลังดับ แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาและฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็กำลังดับ ขานายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะเกิดแล้วแต่ชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของเหตุกัจจติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิรยภุมิ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆานะและชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจัจจติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิมัลลโดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีชีวหาเกิดได้ฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ

พ.๑ ส.๑ ที่ เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิดแล้วแต่ฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูป ที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิรยภุมิ) (สชีวหากัน อฆานากัน จวนตาน)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาและฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนณปัญหา สรุปลักษณะวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺลละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ น นฺริชฺชมติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นฺริชฺชมติตี?

วิ. อฆานากัน สชีวหากัน จวนตาน เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นฺริชฺชมติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นฺริชฺชมติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อฆานากัน อชีวหากัน จวนตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญจ น นฺริชฺชมติ ชิวหายตนญจ น นฺริชฺชมติ.

บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้ชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ชีวหายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ฆานะและชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ น นฺริชฺชมติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นฺริชฺชมติตี?

วิ. อชีวหากัน สฆานากัน จวนตาน เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นฺริชฺชมติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นฺริชฺชมติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อชีวหากัน อฆานากัน จวนตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนญจ น นฺริชฺชมติ ฆานายตนญจ น นฺริชฺชมติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้ฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ฆานายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ชีวหาและฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาเกิดแล้วแต่ฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภูมิ) (อฆานกานํ สชีวหกานํ จวนฺตานํ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะและชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต-จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะเกิดแล้วแต่ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภูมิ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหาและฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต-จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลสนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๒. ขานายตนมูละ กายายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สกายกานํ อฆานกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, สฆานกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ กายายตนญจ นิรุชฺชติ ขานายตนญจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น กายายตนะกำลังดับ แต่ขานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีขานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น กายายตนะก็กำลังดับ ขานายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีขานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เว้นนิรยภุมิ) (สกายกานํ อฆานกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีขานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. ฆานายตนมูละ กายายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อฆานกานํ สกายกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฆติ, สฬฺหเพลํ อุปปชฺชนฺตानํ อกายกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญฺจ น นิริชฺฆติ กายายตนญฺจ น นิริชฺฆติ.

บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้กายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่กายายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินีนั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณนิรยภุมิ) (อฆานกานํ สกายกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ (สฬฺหเพลํ อุปปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อกายกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลขนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๕ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต จุตฺติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ปัจจุบันนวาระ อุนโลม

๓. ฆานายตนมฺลละ รุปรายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นฺริชฺชมติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ นฺริชฺชมติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปรายตนํ นฺริชฺชมติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นฺริชฺชมติ?

วิ. สรุปรากานํ อฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นฺริชฺชมติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นฺริชฺชมติ, สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนมฺลจ นฺริชฺชมติ ฆานายตนมฺลจ นฺริชฺชมติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น รุปรายตนะกำลังดับ แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภูมินั้น รุปรายตนะก็กำลังดับ ฆานายตนะก็กำลังดับ

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๕ ผล.๔ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจฺตฺติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายใน
กามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวนนิริยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต
๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลชนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๓. ฆานายตนมฺลละ รูปายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อฆานกานํ สรุปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ
เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ อรูปกานํ จวนฺตานํ
เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ น นิริชฺฆติ รูปายตนมฺลจ น นิริชฺฆติ.

บุคคลที่ขณะเกิดไม่ได้รู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่
กำลังดับ แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลัง
เกิดก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ
รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏี.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พ.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขณะ
เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ **พ.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะ
ยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐
กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวนนิริยภุมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานัน จวนุตานัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ปุ.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานัน จวนุตานัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขาน]

หมายเหตุ : คันถายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะมูลี

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนะมูละ มนายนตนะมูลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตฺนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตฺนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สจิตฺตกานํ อฆานกานํ จวนุตานํ เตสํ ตตฺถ มนายนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตฺนํ นิรุชฺชติ, สฆานกานํ จวนุตานํ เตสํ ตตฺถ มนายนตฺตญจ นิรุชฺชติ ฆานายตตฺตญจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภพนั้น มนายนะกำลังดับ แต่ขณายณะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, บุคคลที่มีขณะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภพนั้น มนายนะก็กำลังดับ ขณายณะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๕ ผล.๕** อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภพ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภพ ๑๑ (สขานกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภพ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภพ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภพเบื้องต้น ๕ (เวณิหรยภพ)

ติ.๑ ผล.๕ ซึ่งกำลังตายในรูปภพ อรูปภพ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภพ ๑๕ (เวณิสถัญญัสตตภพ ๑) อรูปภพ ๔ (สจิตตกานํ อฆานกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๕ ผล.๕** อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภพ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภพ ๑๑ (สขานกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๗. ขณายตมมูละ มนายนตมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ขณายตมํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายนตมํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. อฆานกานํ สจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ขณายตมํ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายนตมํ น นิรุชฺชติ, สพุเพสํ อุปปชฺชุนฺตานิ อจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ขณายตมญฺจ น นิรุชฺชติ มนายนตมญฺจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินีนั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ฆานายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินีนั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตณํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตณํ น นิริชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๕ (เว้นอสังญัสตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานํ สจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญัสตตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญัสตตภุมิ ๑ (อจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ (สพเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญัสตตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญัสตตภุมิ ๑ (อจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสันนา]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๘. ขานายตนมุละ ธัมมายตนมุลีสยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, สฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายนฺนญจ นิรุชฺชติ ขานายตนญจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ธัมมายตนะกำลังดับ แต่ ขานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังดับ ขานายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยสนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะ เกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะ ยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณิรยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๘. ขานายตนมูละ ธัมมายนตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ขานายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายนตนํ น นิรุชฺชติตีติ?

วิ. อฆานกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ขานายตนํ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายนตนํ น นิรุชฺชติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ขานายตนญจ น นิรุชฺชติ ธมฺมายนตนญจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่ฆาณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ขานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ ธัมมายนตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิด ในภุมินั้น ขานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายนตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายนตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ขานายตนํ น นิรุชฺชติตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆาณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆาณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าวัฏฏกขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าวัฏฏกขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกอลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภุมิ

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกอลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภุมิ อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฏฺวิจนวนิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. ชิวหายตนมฺหะ กายายตนมฺหียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ กายายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สกายกานํ อชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ กายายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, สชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ กายายตนมฺจ นิรุชฺชติ ชิวหายตนมฺจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินีนั้น กายายตนะกำลังดับ แต่ชีวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินีนั้น กายายตนะก็กำลังดับ ชิวหายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิ ๑๑ (สชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จนวิสัยสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ) (สกายกานํ อชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑ (สชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยสนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. ชิวหายตนมฺหะ กายายตนมฺหิยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อชิวิหกันํ สกายกันํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฆติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อกายกันํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺห จ น นิริชฺฆติ กายายตนมฺห จ น นิริชฺฆติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้กายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่กายายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ พุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิรยภุมิ) (อชิวิหกันํ สกายกันํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต-
จตุตติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔
อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิวิจนวิสัย]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๒. ชิวหายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สรูปกานํ อชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ รูปายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ
ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, สชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ รูปายตนญจ นิรุชฺชติ
ชิวหายตนญจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น รูปายตนะกำลังดับ
แต่ชีวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลัง
ตายในภุมินั้น รูปายตนะก็กำลังดับ ชิวหายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจตุตติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
กับกามภูมิ ๑๑ (สชิวิหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิวิจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ท.๑ สุ.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจตุตติจิต ๒ เจตสิก
๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิรยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจตุตติจิต ๕
เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ (สรูปกานํ อชิวิหกานํ
จวนฺตानํ เตสํ ตตถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. ชิวหายตนมฺลละ รุปายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ น นิริชฺชติตี?

วิ. อชีวหกานํ สรุปกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ น นิริชฺชติ, สพฺเพสํ อปฺปชฺชนฺตํ อรูปกานํ จวนฺตํ
เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนญจ น นิริชฺชติ รุปายตนญจ น นิริชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้รูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่
กำลังดับ แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลัง
เกิดก็ดี บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ
รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตนํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก
๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภุมิ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต
๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิ-
จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกอลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภุมิ

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก
๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพเพส อุปปชชุตาน เตส ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของอรุณจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณกาน จวนุตาน เตส ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะอายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะมูลี

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๖. ชิวหายตนะมุละ มนายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนะ นิสฺสุมติ, ตสฺส ตตถ มนายตนะ นิสฺสุมติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนะ นิสฺสุมติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนะ นิสฺสุมติตี?

วิ. สจิตฺตกานํ อชิวหกานํ จวนุตานํ เตสฺ ตตถ มนายตนะ นิสฺสุมติ โน จ เตสฺ ตตถ ชิวหายตนะ นิสฺสุมติ, สชิวหกานํ จวนุตานํ เตสฺ ตตถ มนายตนะญจ นิสฺสุมติ ชิวหายตนะญจ นิสฺสุมติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภูมินั้น มนายตนะกำลังดับ แต่ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภูมินั้น มนายตนะก็กำลังดับ ชิวหายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้ายกับกามภูมิ ๑๑ (สชิวหกานํ จวนุตานํ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภสยยะกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุตฺติจิต ๒ เจตสิก
๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุตฺติจิต
๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณอสังญสัทตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
ของกามาวจรจุตฺติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๖. ชิวหายตนมฺูละ มนายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ น นีรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺฌติตี?

วิ. อชิวหากานํ สจิตฺตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นีรุชฺฌติ โน จ
เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺฌติ, สพุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ อจิตฺตกานํ จวนฺตานิ
เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺฺจ น นีรุชฺฌติ มนายตนมฺฺจ น นีรุชฺฌติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ
แต่มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นีรุชฺฌติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภสยยะกะ ผู้จะตายในระหว่าง
ชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุตฺติจิต ๒ เจตสิก
๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณอสังญูสัจตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญูสัจตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญูสัจตภุมิ ๑ (อจิตตทานัน จวนฺตทานัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขานาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ปุ.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตทานัน เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญูสัจตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญูสัจตภุมิ ๑ (อจิตตทานัน จวนฺตทานัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยขานา]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๗. ชิวหายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อชิวฺหทานัน จวนฺตทานัน เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, สชิวฺหทานัน จวนฺตทานัน เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺลจ นิรุชฺชติ ชิวหายตนมฺลจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ธัมมายตนะกำลังดับ แต่ชีวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ธัมมายตนะกำลังดับ ชิวหายตนะกำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหากัน จวนุตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่าง ชิวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิรยภุมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต- จุติจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญญา สรูปทสสนวิสัยที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๗. ชิวหายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. อชีวหากัน จวนุตานัน เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนํ น นิรุชฺชติ, สพุเพสํ อุปปชฺชนุตานัน เตสํ ตตถ ชิวหายตนญจ น นิรุชฺชติ ธมฺมายตนญจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัมภสยยะกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังค์กขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังค์กขณสมังคีของมหัคคต-จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิ-จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลสนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ (สพเพส อูปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวัจนวิไลสนา]

— จบ ชิวหายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. กายายตนมฺูละ รุบายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุบายตฺนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุบายตฺนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สรุปกานํ อากายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตฺนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นิรุชฺชติ, สกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนมฺูลจ นิรุชฺชติ กายายตนมฺูลจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น รุบายตนะกำลังดับ แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น รุบายตนะก็กำลังดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค์ก-
 ฆณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิเวจนวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่า
 ภังค์กฆณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย
 กับรูปภูมิ ๑๖ (สรูปกานํ อกายกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กฆณสมังคีของกามาวจร-
 จุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสัยที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. กายายตนมูละ รุปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตํ น นิริชฺชติ?

วิ. อกายกานํ สรูปกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ กายายตํ น นิริชฺชติ โน จ
 เตสํ ตตฺถ รุปายตํ น นิริชฺชติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ อรูปกานํ จวนฺตानํ
 เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺจ น นิริชฺชติ รุปายตนมฺจ น นิริชฺชติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้รู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ
 แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี
 บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รูปายตนะก็
 ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตํ น นิริชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่า
 ภังค์กฆณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย
 กับรูปภูมิ ๑๖ (อากายกานํ สรูปกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิ-
จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุตฺติจิต ๔ เจตสิก
๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่
เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุตฺติจิต ๔ เจตสิก
๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๒. กายายตนมูละ คันธายตนมูลีสยมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตฺนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตฺนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
สมังคีของกามาวจรจุตฺติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
สมังคีของกามาวจรจุตฺติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. กายายตนมูละ คันธายตนมูลีสัมมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ น นිරุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตนํ น นिरุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นिरุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวก-
กฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่ากัณฺธักขณสมังคีของมหัคคต-
จุตฺติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของส้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.จณวิสัชนา]

หมายเหตุ : รสายตนมูลี โภฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายตนมูลี

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๔. กายายตนมูละ มนายตนมูลีสัมมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นिरุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นिरุชฺชติตี?

วิ. สจฺจิตฺตกาณํ อากายกาณํ จวนฺตนาณํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นिरุชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นिरุชฺชติ, สกายกาณํ จวนฺตนาณํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺจ นिरุชฺชติ
กายายตนมฺจ นिरุชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น มนายตนะกำลังดับ
แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในภูมินั้น มนายตนะก็กำลังดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
กณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิเวจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า
ภังคักกณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๕
(เวไนยสัญญาสัตตตมฺมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (สจิตตกานํ อากายกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักกณสมังคีของกามาวจร-
จุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (สกายกานํ จวนฺตानํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัยที่มีวิภังคโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๕. กายายตนมฺลละ มนายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ น นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ น นีรุชฺชติตี?

วิ. อากายกานํ สจิตตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ น นีรุชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ น นีรุชฺชติ, สพุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อจิตตกานํ จวนฺตानํ
เตสํ ตตฺถ กายายตฺนญฺจ น นีรุชฺชติ มนายตฺนญฺจ น นีรุชฺชติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภูมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ
แต่মনายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภูมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ น นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ น นีรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า
ภังคักกณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๕
(เวไนยสัญญาสัตตตมฺมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (อากายกานํ สจิตตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ ที่เรียกว่ามังกักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตภูมิ ๑ (อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสัชนาที่มีวิมฺกโดยตฺร]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ ที่เรียกว่ามังกักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตภูมิ ๑ (อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏิวจฺนวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๖. กายายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นีรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นีรุชฺชติตี?

วิ. อากายกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นีรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นีรุชฺชติ, สกายกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนญฺจ นีรุชฺชติ กายายตฺนญฺจ นีรุชฺชติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น ธัมมายตนะกำลังดับ แต่ กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็กำลังดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิเวจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่
เรียกว่าภังคักชนสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของกามาวจร-
จุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (สภายกานํ จวนฺตานิ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัทธิสนวิสัยที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๖. กายายตนมฺหะ ธมฺมายตนมฺหะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ น นิสฺสํมตฺติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมตฺติ?

วิ. อภายกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นิสฺสํมตฺติ โน จ เตสํ ตตฺถ
ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมตฺติ, สหุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ กายายตนญฺจ น นิสฺสํมตฺติ
ธมฺมายตนญฺจ น นิสฺสํมตฺติ.

บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
ธมฺมายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดในภูมินั้น
กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธมฺมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมตฺติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นิสฺสํมตฺติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่
เรียกว่าภังคักชนสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสสนวิสัยขนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฏิวจนวิสัยขนา]

หมายเหตุ : คันธายตนมฺูละ มีมฺูลี ๔ รสายตนมฺูละ มีมฺูลี ๓ โผฏฐัพพายตนมฺูละ มีมฺูลี ๒ เหล่านี้ แสดงทำนองเดียวกันกับ กายายตนมฺูละ

— จบ กายายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนวาระ อนฺุโลม

๑. รุปายตนมฺูละ คันธายตนมฺูลียมกะ

อนฺุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สรุปกานํ อคนฺธกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนํ นิรุชฺชติ, สคนฺธกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺฺจ นิรุชฺชติ คนฺธายตนมฺฺจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้คันธะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมิณั้น รุปายตนะกำลังดับ แต่คันธายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, บุคคลที่มีคันธะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมิณั้น รุปายตนะก็กำลังดับ คันธายตนะก็กำลังดับ

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺุ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้ายกับรูปภุมิ ๑๖ (สรุปกานํ อคนฺธกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังค์กณสมังคีของกามาวจร-
จตุตติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑ (สคนธกานัน จวนุตานัน)
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสัยที่มิวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังค์-
กณสมังคีของกามาวจรจตุตติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑
อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. รุบายตนมุละ คณายตนมุลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณายตนํ น นิริชฺชติตี?

วิ. อามนฺตา ไช

ปฏิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณายตนํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ น นิริชฺชติตี?

วิ. อคณฺธกานํ สรุปกานํ จวนุตานํ เตสํ ตตฺถ คณายตนํ น นิริชฺชติ โน จ
เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ น นิริชฺชติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อรูปกานํ จวนุตานํ
เตสํ ตตฺถ คณายตนมฺจ น นิริชฺชติ รุบายตนมฺจ น นิริชฺชติ.

บุคคลที่คันธะเกิดไม่ได้รู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น คณายตนะไม่ใช่
กำลังดับ แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลัง
เกิดก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น คณายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ
รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนุ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่า
อุปปากกณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่
เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังค์กณสมังคีของอรูปจตุตติจิต ๔ เจตสิก
๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ จวนุตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก **ส.๑ ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่า ภัคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ (*อคนธกานํ สรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ*)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๓๑ ภูมิ

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภัคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (*อรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ*)

อธ. ของล้ง. ได้แก **อธ. หมวดหลัง** เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนตมมูลี โฝฏฐัพพายตมมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายนตมมูลี

ปัจจุปปันนวาระ อุนโลม

๔. รุปรายตมมูละ มนายตมมูลียมกะ

อุน.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตณํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตณํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อจิตฺตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปรายตณํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตณํ นิรุชฺชติ, สรูปกานํ สจิตฺตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปรายตมญฺจ นิรุชฺชติ มนายตมญฺจ นิรุชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น รุปรายตนะกำลังดับ แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีรูปะและจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น รุปรายตนะก็กำลังดับ มนายตนะก็กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตณํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตณํ นิรุชฺชติตี?

วิ. อรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตณํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปรายตณํ นิรุชฺชติ, สจิตฺตกานํ สรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตมญฺจ นิรุชฺชติ รุปรายตมญฺจ นิรุชฺชติ. บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น มนายตนะกำลังดับ แต่ รุปรายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจิตและรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมินั้น มนายตนะก็กำลังดับ รุปรายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ส.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตภุมมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตภุมมิ ๑ (อจิตตกาณัน จวนฺตานิ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจ-
โวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมมิ ๒๖ (สรูปกาณัน
สจิตตกาณัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺณณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏี.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในอรุภุมมิ ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของอรุจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุภุมมิ ๔ (อรุภกาณัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจ-
โวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมมิ ๒๖ (สจิตตกาณัน
สรูปกาณัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺณณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๔. รุปรายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อรูปกาณัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตฺถ
มนายตนํ น นิริชฺฆติ, สพฺเพสํ อรูปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนญจ น นิริชฺฆติ
มนายตนญจ น นิริชฺฆติ.

บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมมินั้น รุปรายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดในภุมมินั้น
รุปรายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏี.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 ৰূপায়ตนํ ন নিৰুচ্ছতি, সপ্পেহঁ উপপ্ৰসন্নতানি তেহঁ তত্ৰ মনায়তনয় ন নিৰুচ্ছতি
 ৰূপায়তনয় ন নিৰুচ্ছতি.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภพนั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
 ৰূপายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดในภพนั้น
 มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ৰূপายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่า
 វិវັក័ក្ខន្ធសំរតីของอรูปจิตติ ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิ-
 จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกလာปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ
 (สพฺเพหঁ อุปปฺพฺสนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตตภูมิ ที่เรียกว่าวิวัจค์-
 ក្ខន្ធសំរតីของชีวิตนวกกလာปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตตภูมิ ๑ (อจิตตกานํ จวนฺตานิ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิ-
 จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกလာปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ
 (สพฺเพหঁ อุปปฺพฺสนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๕. ৰূপায়তনমুলে ঠম্মমায়তনমুলীয়মকে

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ৰূপายตนํ นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ ฐมมายตนํ นิริชฺฆติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฐมมายตนํ นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ ৰূপায়ตนํ นิริชฺฆติตี?

วิ. อรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตฺถํ นිරุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 รูปายตฺถํ นිරุชฺชติ, สรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตฺถนญฺจ นिरุชฺชติ รูปายตฺถนญฺจ
 นिरุชฺชติ. บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมิณั้น ธัมมาตถะกำลังดับ แต่
 รูปายตถะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, บุคคลที่มีรู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย
 ในภุมิณั้น ธัมมาตถะก็กำลังดับ รูปายตถะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่
 เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
 กับปัญจโวการภุมิ ๒๖

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญสัจตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับ
 ครั้งสุดท้าย กับอสังญสัจตภุมิ ๑ (สรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ ที่เรียกว่า
 ภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจ-
 วอการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๖

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญสัจตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับ
 ครั้งสุดท้าย กับอสังญสัจตภุมิ ๑ (สรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทัสสนวิสัชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๔. รูปายตณมูละ ธัมมาตณมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รูปายตฺถํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมาตฺถํ น นिरุชฺชติตี?

วิ. อรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รูปายตฺถํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 ธมฺมาตฺถํ น นिरุชฺชติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รูปายตฺถนญฺจ น นिरุชฺชติ
 ธมฺมาตฺถนญฺจ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภพนั้น รูปายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดในภพนั้น
รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตฺนํ น นිරุชฺชติ, ตสฺส ตตถ รูปายตฺนํ น นिरุชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภพ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของอรุปัจจุจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุภพ ๔ (อรุภกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิ-
จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ
(สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่
เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภูมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

— จป รูปายตนมฺละ —

หมายเหตุ : คันธายตนมฺละ มีมฺลํ ๔ รสายตนมฺละ มีมฺลํ ๓ โผฏฐัพพายตนมฺละ มีมฺลํ ๒
เหล่านี้ แสดงทำนองเดียวกันกับ กายายตนมฺละ

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมฺละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ มนายตฺนํ นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตฺนํ นिरุชฺชติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตฺนํ นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตถ มนายตฺนํ นिरุชฺชติ?

วิ. อจิตตกานัง จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตนิ นีรुชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนิ นีรुชฺชติ, สจิตตกานัง จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตนญฺจ นีรุชฺชติ มนายตนญฺจ นีรุชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภพนั้น ธมฺมาตนะกำลังดับ แต่มนายตนะ ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภพนั้น ธมฺมาตนะก็กำลังดับ มนายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๕ ผล.๕ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ จตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตกานัง จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏี.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสญญัตตตฺตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอัสสญญัตตตฺตภูมิ ๑ (อจิตตกานัง จวนฺตานิ)

และ ป.๕ ผล.๕ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตกานัง จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิภังคโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. มนายตมฺมุละ ธมฺมาตมฺมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตนิ น นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมาตนิ น นีรุชฺชติ?

วิ. อจิตตกานัง จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตนิ น นีรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตนิ น นีรุชฺชติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตนญฺจ น นีรุชฺชติ ธมฺมาตนญฺจ น นีรุชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมิฉะนั้น มนายนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
ธัมมายนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิฉะนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดในภุมิฉะนั้น
มนายนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายนํ น นิสฺสํชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายนํ น นิสฺสํชติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตภุมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของชีวิตนวกกาลปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขยัตตภุมิ ๑ (อจิตตกาณํ จวนฺตานํ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิ-
จิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลปที่เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ
(สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่า
อุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลปที่
เกิดในขณะแรก กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

— จป มนายนมฺมละ —

— จป นิโรธวาระ ปัจจุบันนวาระ บุคคลวาระ/บุคคลโลกสวาระ —

นิโรธวาระ
อนาคตวาระ อนุโลม
บุคคลวาระ

๑. จักขายตนมฺหะ โสตายตนมฺหิยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส จกฺขายตฺนํ นฺริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส โสตายตฺนํ นฺริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตฺนํ นฺริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตฺนํ นฺริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนฺ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ และจะเกิดในปัจจุโวการภูมิอีก

ส.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสํตตภูมิ อรูปภูมิ

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺหะ โสตายตนมฺหิยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส จกฺขายตฺนํ น นฺริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส โสตายตฺนํ น นฺริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตฺนํ น นฺริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตฺนํ น นฺริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนฺ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปัจจุโวการเร ปรินิพพตํ เตสํ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจจุภววิกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในอรูปภูมิ (อรุเป ปจฺฉิมภววิกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกัจจิจิต ๘ (เว้นรูปา-

วจรปัญจมณานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อุรูป อุปปชชิตวา
ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
(เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตณํ นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตณํ นีรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺจิมภวีกานํ รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตวา
ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ จกฺขายตณํ นีรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตณํ
นีรุชฺฌิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ จกฺขายตณญจ นีรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตณญจ นีรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในอรุณภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรุณภูมิ
แล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี จักขายตนจะจักดับ แต่ฆานายตนจะจักไม่ดับแก่
บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น จักขายตนจะจักดับ ฆานายตนจะจักดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ฆานายตณํ นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตณํ นีรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสันธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔
(ปัจฉิมภวีกานํ รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
(เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิอีกแล้วจะ
ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสั่ง. เหมือนกัน [เป็นปัญหา ปฏิจจวนิรุทธ]

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ
แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ฆานายตนะจักไม่ดับ แต่จักขายตนะจักดับ
แก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิก็ดี ปัจฉิมภวีกบุคคล

เหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่านี้ได้จักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ฆาณายณะก็จักไม่ดับ จักขายณะก็จักไม่ดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปัญจโวการะ ปรินิพพุตตานํ เตสํ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในรูปภูมิ (อรุเป ปัจฉิมภิกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญจกมมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อูปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุขยนํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ (ปัจฉิมภิกานํ รูปาวจร อูปชชุตตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรติเหตุกัจจิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ รูปาวจร อูปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุขยนํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้น่า และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๔ (เว้นรูปา-

วจรปัญญาจณวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ (ไม่มีพระบาลี สติฐูปจารนัย)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปัญจโวการปรินิพพณฺทานํ เตสํ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในอรุณภูมิ (อรุณเป ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๔ (เว้นรูปาวจรปัญญาจณวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อูปปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุขยนํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สติฐูปจารนัย)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังกิโดยตรง]

หมายเหตุ : ชิวหายตนมฺลํ กายายตนมฺลํ คันธายตนมฺลํ รสายตนมฺลํ โผฏฐัพพายตนมฺลํ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺลํ, ส่วน รูปายตนมฺลํ แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนมฺลํ

อนาคตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนมฺลํ มนายตนมฺลํ ยมกะ

อน.ป. ยสฺส จกฺขายตํ นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส มนายตํ นีรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน มนายตํ นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตํ นีรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ อรูป อูปปชฺชนฺตานํ เย จ อรูป อูปปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มนายตํ นีรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตํ นีรุชฺฌิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ มนายตนญจ นีรุชฺฌิสฺสตี จกฺขายตนญจ นีรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในอรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี มนายตนะจักดับ แต่จักขายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น มนายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ (ปัจฉิมภวีกาน์ อรูป อุปปชฺชุนตาน์)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกมณภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าวัฏักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุจตุตถจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญจกมณวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อุปปชฺชิตวา ปรินิพพายิสฺสหนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุขยนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิ (อิติเรสํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๙. จักขายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ น นิสฺสํภิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ น นิสฺสํภิสฺสตีติ?

ปฏิจ. ยสฺส วา ปน มนายตนํ น นිරุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขาเขตํ น นिरุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. **อามนตา** ไช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรุณปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ (ปัจฉิมภวีกานํ อรูป อปปชฺชนฺตานํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่ากัณฑ์ขณสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกัจจัตติ ๘ (เว้นรูปาวจรปัญจฌมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อูปปชชิตวา ปรีนิพพายีสสนติ เตล จวนตาน์ เตล มขณัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาฬี สทิสฺสปจารย์)

และ พระอรหันตบุคคละ ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุฬารามณีย์ บัญชรามณีย์ ที่เรียกว่ามณฑลคณสมังคีของติเตตทกจติจติ ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสิ่ง ใดแก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลักษณะวิสัยทัศน์ที่มีวิสัยทัศน์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังบริณีพพานในจุตวการ-
ภูมิ ปญจวการภูมิ ที่เรียกว่าวงค์กษณสมังคีของดิเหตุกจุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย (บริณีพพนตาน์ เศล)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

หมายเหตุ : ทัมมายตนมฺมูลี แสดงเหมือนกันกับ มนายตนมฺมูลี

ส่วน โสตายตนมฺมูละ รุปายตนมฺมูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺมูละ

— จบ จักขายตนมฺมูละ —

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมฺมูละ ชิวหายตนมฺมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภุมิ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ และจะเกิดในกามภุมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ และจะเกิดในกามภุมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺมูละ ชิวหายตนมฺมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ฆานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ชิวหายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพาน
ในกามสุคติภุมิ ที่เรียกว่าภังค์กชนสมังคีของกามาวจรตเหตุกัจจติต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (กามาวจเร ปรีนิพพณฺตํ เตสํ)

ตี.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ พระอรหันตบุคคล ๑
ซึ่งกำลังปรินิพพานในรูปภุมิ อรูปภุมิ (รูปาวจเร อรูปาวจเร ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ รูปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนัย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ รูปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนัย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิวิจณวิสัยนา]

หมายเหตุ : กายายตนมูลี คันธายตนมูลี รสายตนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับชีวหายตนมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ รูปายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ
แล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี รูปายตนะจักดับ แต่ภานายตนะจักไม่ดับแก่
บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น รูปายตนะก็จักดับ ภานายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิวิจณวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ตี.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ (ปัจฉิม-
ภวีกานํ รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตฺเตตฺถกฺขณจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
(เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวณฺตานํ เตสํ มุชฺยนํ)

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะ
ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกฺมานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้น และจะเกิด
ในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกฺมานภูมิ) และจะเกิด
ในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๔ (เว้นรูปา-
วจรปัญจกฺมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณณปัญหา สรุปลัสนวิสัยที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๓. ฆานายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ฆานายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส รูปายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺจิมภิกขุ กานํ รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ ฆานายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ รูปายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวภาเร ปรินิพฺพชฺชิตานํ อรูปเ ปจฺจิมภิกขุ กานํ เย จ อรูปํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ ฆานายตนญจ น นิริชฺฌิสฺสตี รูปายตนญจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ฆานายตนะจักไม่ดับ แต่รูปายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิก็ดี ปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ฆานายตนะจักไม่ดับ รูปายตนะจักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน รูปายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกขุ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ (ปัจฉิมภิกขุ กานํ รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของกามาวจรตีเหตุกจฺติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุชฺยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสวจารนฺย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เวณฺจตฺตถณฺณภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เวณฺจตฺตถณฺณภูมิ) และจะเกิด

ในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของรูปาวจรปฐิสณจิต ๔ (เว้นรูปา-
วจรปัญจมณานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปัญจโวการ
ปรินิพพุตตานํ เตสํ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลัง
ปรินิพพานในอรุณภูมิ (อรุเป ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถมณานภูมิ) และจะเกิดใน
อรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ (เว้นรูปา-
วจรปัญจมณานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อูปปชฺชิตฺวา
ปรินิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุขยนํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
(เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานใน ปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย (ปัญจโวการ ปรินิพพุตตานํ เตสํ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลัง
ปรินิพพานในอรุณภูมิ (อรุเป ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถมณานภูมิ) และจะเกิดใน
อรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ (เว้นรูปา-
วจรปัญจมณานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูปาลฯ มุขยนํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
(เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ ไผฏฐัพพายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนะมูละ มนายนตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ฆานายตนะ นิสฺสํมิตฺตํ, ตสฺส มนายนตนะ นิสฺสํมิตฺตํ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน มนายนตนะ นิสฺสํมิตฺตํ, ตสฺส ฆานายตนะ นิสฺสํมิตฺตํ?

วิ. ปจฺฉิมภิกขุํ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ
อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสํมิตฺตํ เตสํ จวนฺตํ เตสํ มนายนตนะ นิสฺสํมิตฺตํ โน จ เตสํ
ฆานายตนะ นิสฺสํมิตฺตํ, อิตเรสํ เตสํ มนายนตนะ นิสฺสํมิตฺตํ ฆานายตนะ
นิสฺสํมิตฺตํ.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดใน
รูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี มนายนตนะจักดับ แต่ฆานายตนะ
จักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น มนายนตนะก็จักดับ ฆานายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

ส.๑ ต.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ต.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกขุะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ
อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔
(ปัจฉิมภิกขุํ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกจิตติ ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
(เย จ รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสํมิตฺตํ เตสํ จวนฺตํ เตสํ มุชฺยนํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะ
ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิติจติ ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ
อรุปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนฺย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิด
ในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ)
และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
(เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

ส.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลชนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๗. ขานายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ขานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวิกานํ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ
อุปปชฺชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ ขานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ
เตสํ มนายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ปรีนิพพณฺตานํ เตสํ ขานายตนญจ น นิรุชฺฌิสฺสตี
มนายตนญจ น นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่านั้นได้จักเกิดใน
รูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ขานายตนจะจักไม่ดับ แต่

มหายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ มหายตนะก็จักไม่ดับ มหายตนะก็จักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน มหายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส มหายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ (ปัจฉิมภวีกานํ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสตี เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุชฺยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสฺจารนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสตี เตสํ จวนฺตานํ เตสํ มุชฺยนฺย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เวณฺจตฺตถฺมานภฺมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (เวณฺจตฺตถฺมานภฺมิ) และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสฺจารนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เวณฺญมฺมิตํ) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสฺจารนฺย)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของตีเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังบริณีพพานในจตุโวการ-
ภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าวัฏฏกัณฐสมังคีของติเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย (บริณีพพานัน เตส)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิจณวิธาน]

หมายเหตุ : ธรรมายตนมูเล แสดงเหมือนกันกับ มนายตนมูเล, **สำหรับ :** ชิวหายตนมูละ
มีมูเล ๗ กายายตนมูละ มีมูเล ๖ คันธายตนมูละ มีมูเล ๔ รสายตนมูละ มีมูเล ๓ โผฏฐัพ-
พายตนมูละ มีมูเล ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมูละ

— จป ฆานายตนมูละ —

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมูละ ธรรมายตนมูเลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

มนายตนะจักดับแก่บุคคลใด, ธรรมายตนะก็จักดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

หรือว่า ธรรมายตนะจักดับแก่บุคคลใด, มนายตนะก็จักดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. และ ปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ
และกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิจณวิธาน]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๑. มนายตนมูละ ธรรมายตนมูเลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ธมฺมายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

มนายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลใด, ธรรมายตนะก็จักไม่ดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตํ น นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส มนายตํ น นีรุชฺฌิสฺสตีตี?
หรือว่า ธมฺมายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลใด, มนายตนะก็จักไม่ดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ปฺ. และ ปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังบริณีพพาน
ในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจฺติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕
กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปริณีพพฺพตํ เตสํ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวจนวิลัชนา]

— จป มนายตนมฺูละ —

— จป นิโรธวาระ อนาคตวาระ ปุคคลวาระ —

นิโรธวาระ
อนาคตวาระ อนุโลม
ปุคคโลกาสวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุและโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะโสตายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังบรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการดิเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) บรินิพพันตะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะโสตายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจัจจิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภูมิ) บรินิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตภุมิ กับอสังขญัตตภุมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจรณํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, กามาวจรณํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺลจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตนมฺลจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภุมิ ในภุมินั้น จักขายตนะจักดับ แต่ฆานายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภุมิในภุมินั้น จักขายตนะก็จักดับ ฆานายตนะก็จักดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๕ (เว้นอสังขญัตตภุมิ ๑) ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภุมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕ อสังขญัตตภุมิ ๑) (รูปาวจรณํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีจักขุและฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ และจักขายตนะฆานายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภุมิ ๑๑ (กามาวจรณํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีฆานะและจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจักขายตนะฆานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจราน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฆานายตนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจราน์ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ จักขายตนํ น นฺรุชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวการเ ปรีนินฺพพฺตานํ อสณฺณสตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตถ ฆานายตนมฺลจ น นฺรุชฺฌิสฺสตี จักขายตนมฺลจ น นฺรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะจักไม่ดับ แต่จักขายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺณสตตฺตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะก็จักไม่ดับ จักขายตนะก็จักไม่ดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการตฺเตตฺตจติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรีนินฺพพฺตเโดยตฺรจ

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมฺลฐาภูมิ) ปรีนินฺพพฺตเโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสณฺณสตตฺตภูมิ กับอัสสณฺณสตตฺตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ในปฏี.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๕ (เว้น
อสังขยัตตภูมิ ๑) **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับ
รูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสังขยัตตภูมิ ๑) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

และ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคกชน-
สมังคีของปัญจโวการติเหตุจตุจิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโว-
การภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพันตะโดยตรง (ปัญจโวการเร ปรินิพันตทานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิ
ที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของปัญจโวการจตุจิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปรินิพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ กับอสังขยัตตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภูมิ กับอรุภูมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนณปัญฺหา สรูปัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺวํค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ชีวหายตนมุลี กายายตนมุลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมุลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๕. จักขายตนมุละ รุปายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ จกฺขายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รุปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏี.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ จกฺขายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อสณฺณสตฺตทานํ เตสํ ตตถ รุปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ จกฺขายตนํ
นิรุชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ รุปายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี จกฺขายตนญจ
นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขยัตตภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะจักดับ แต่
จักขายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ
ในภูมินั้น รุปายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโว-
การภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะ
จะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวนิสัง]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตภูมิ ส.๑ ซึ่งกำลังตาย
ในอสังขญัตตภูมิ และจักเกิดในอสังขญัตตภูมิอีก กับอสังขญัตตภูมิ ๑ (อสถมยสตุตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก
กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการานัน เตส ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสังขนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๕. จักขายตนะมูละ รูปายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รูปายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อสถมยสตุตถานัน เตส ตตถ จักขายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี โน จ เตส ตตถ
รูปายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวการเ ปรีนิพฺพนฺตานํ อรูปานํ เตส ตตถ จักขายตนะญ
น นิริชฺฌิสฺสตี รูปายตนะญ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะจักไม่ดับ แต่
รูปายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโว-
การภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะจักไม่ดับ รูปายตนะ
ก็จักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ จักขายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺมิ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ และจักเกิดในอสังขญัตตตมฺมิอีก กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อสณฺณสฺตฺตานํ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการมฺมิ ที่เรียกว่าภังคกฺขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกฺขติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการมฺมิ ๒๒ (เว้นอบายมฺมิ ๔) ปรินิพพันตะโดยตรง (ปญฺจโวการเ ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการมฺมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคกฺขณสมังคีของปัญจโวการจฺติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการมฺมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภุมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ และจะไม่เกิดในอสังขญัตตตมฺมิอีก ที่เรียกว่าภังคกฺขณสมังคีของชีวิตนวกกาลปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (เหลือจาก อสณฺณสฺตฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปมฺมิ กับอรุปมฺมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนฺณปัญฺหา สรฺูปสํสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังคฺโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการมฺมิ ที่เรียกว่าภังคกฺขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกฺขติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการมฺมิ ๒๒ (เว้นอบายมฺมิ ๔) ปรินิพพันตะโดยตรง (ปญฺจโวการเ ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการมฺมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคกฺขณสมังคีของปัญจโวการจฺติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการมฺมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภุมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ และจะไม่เกิดในอสังขญัตตตมฺมิอีก ที่เรียกว่าภังคกฺขณสมังคีของชีวิตนวกกาลปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (เหลือจาก อสณฺณสฺตฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปมฺมิ กับอรุปมฺมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉนปัญฺหา ปฏฺวิจฺจนวิสฺสนา]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โภญฺฐัพพายตนมฺมูลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตํ นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตํ นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตํ นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ มนายตํ นฺรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ นฺรุชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญจ นฺรุชฺฌิสฺสตี จกฺขายตนญจ นฺรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะจักดับ แต่จักขายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภूमินั้น มนายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัยนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ น นฺรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตํ น นฺรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตณฺ น นิร์ชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตณฺ น นิร์ชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพตํ อสฺสณฺณสฺสตาณํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตณฺญจ น นิร์ชฺฌิสฺสตี มนายตณฺญจ น นิร์ชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภพนั้น จักขายตนะจักไม่ดับ แต่মনายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจ-วาการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสฺสณฺณสฺสตาณภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภพนั้น จักขายตนะก็จักไม่ดับ มนายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตณฺ น นิร์ชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตณฺ น นิร์ชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซฺ

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในภพที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจวาการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุจฺจุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจุตฺวาการภูมิ ๔ ปัญฺจวาการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพฺพตโดยตรง (ปรินิพฺพตํ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจวาการภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภพที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจฺจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจุตฺวาการภูมิ ๔ ปัญฺจวาการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพฺพตโดยอ้อม

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสฺสณฺณสฺสตาณภูมิ กับอสฺสณฺณสฺสตาณภูมิ ๑ (อสฺสณฺณสฺสตาณํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภัค์โดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจวาการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุจฺจุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจุตฺวาการภูมิ ๔ ปัญฺจวาการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพฺพตโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจวาการภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภพที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจฺจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสิ่ง. ใดแก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลักษณะวิสัยทัศน์ที่มีวิสัยทัศน์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อร. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุติวารภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าวงศ์กัณณสมังคีของดิเหตุกจุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจุติวารภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพันธุ์โดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) และจักขายตนะจะไม่เกิดใน ภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังค์ภณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวก กลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานตะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัญหา ปฏิจจวนิรุทธ]

— จบ จักขายตนมฺหะ —

หมายเหตุ : โสตายตนมฺลูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺลูละ

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. ขานายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อนุ. ยสัส ยตถ ฆานายตนํ นิรุชฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ชิวฺหายตนํ นิรุชฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนตา ไช

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตุถ ชิวหายตณํ นโรชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตุถ ฆานายตณํ นโรชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. **อามนตา** ไช่

ในอนุ.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก้ **ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** อันมีฐานะและ
ชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ **ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
และมานายตนะชีวหาตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธิ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัญหา ปฏิจจวนิรุทธ]

อนาคตวาระ ปัจจุบัน

๑. ข้าราชการตม. ชีวหายตม. ลี้มกะ

อ.บ. ยสส ยตถ ฆานายตนํ น นิรขมิสสตี, ตสส ตตถ ชิวหายตนํ น นิรขมิสสตีตี?

วิ. อามนตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนตา ไช้

ในอน.ป. และ ปฎิ.ป. อธ. ของล้น. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพาน ในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าวัฏจักรขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามสุคติภูมิ ๗ ปรินิพพันตะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และฆานายตนะชิวหายตนจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าวัฏจักรขณสมังคีของกามาวจรจติจติ ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ ปรินิพพันตะโดยอ้อม

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของล้น. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

หมายเหตุ : กายายตนมุขี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมุขี

อนาคตวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมุขะ รูปายตนมุขียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิในภูมินั้น รูปายตนะจักดับ แต่ฆานายตนะจักไม่ดับ แก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิในภูมินั้น รูปายตนะก็จักดับ ฆานายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ อันมีขานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และขานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เวินสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ อันมีขานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และขานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจราน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๓. ขานายตนะมูละ รุบายตนะมุขียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ขานายตน์ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รุบายตน์ น นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจราน์ เตสฺ ตตถ ขานายตน์ น นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสฺ ตตถ รุบายตน์ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ปญจโวการะ ปรินิพฺพทนํ อรูปานํ เตสฺ ตตถ ขานายตนะจ น นิรุชฺฌิสฺสตี รุบายตนะจ น นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น ขานายตนะจักไม่ดับ แต่รูปายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ขานายตนะก็จักไม่ดับ รูปายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุบายตน์ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ขานายตน์ น นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖
สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑
 (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจรานัน เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กขณ-
 สมังคีของปัญจโวการติเหตุจตุตติจ ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโว-
 การภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปัญจโวการเร ปรินิพพณตานุ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
 อยู่อีก ที่เรียกว่าภังค์กขณสมังคีของปัญจโวการจตุตติจ ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
 สุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตตภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังขญัตตตภูมิอีก ที่เรียกว่าภัง-
 คักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจรานัน)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปานัน เตสํ ตตถ)
 อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโว-
 การภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุจตุตติจ ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
 ครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
 อยู่อีก ที่เรียกว่าภังค์กขณสมังคีของปัญจโวการจตุตติจ ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
 สุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตตภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังขญัตตตภูมิอีก ที่เรียกว่าภัง-
 คักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจรานัน)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปานัน เตสํ ตตถ)
 อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โสภณรูปายตนะ ๓ แสดงเหมือนกันกับ ชีวิตายตนะ ๓

อนาคตวาระ อนุโลม

๗. ขานายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจรณํ อรูปาวจรณํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ขานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, กามาวจรณํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี ขานายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะจักดับ แต่ขานายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็จักดับ ขานายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีขานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และขานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรณํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอัสัญญัตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อัสัญญัตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรณํ อรูปาวจรณํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีขานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และขานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรณํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิมัลโดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๗. ฆานายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพตานํ อสฺสณฺสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี มนายตนญฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะจักไม่ดับ แต่ มนายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺสตฺตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะก็จักไม่ดับ มนายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอน.ป. อธ. ของล้น. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอัสสณฺสตฺตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทฺถาวาสภูมิ ๕ อัสสณฺสตฺตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุจฺจติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ จตุโวการภูมิ ๔ ปัญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพฺพตโดยตรง (ปรินิพฺพตานํ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจุตฺวาการภูมิ ปัญฺจโวการภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจฺจติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจุตฺวาการภูมิ ๔ ปัญฺจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฺฐาภูมิ) ปรินิพฺพตโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสณฺสตฺตภูมิ กับอัสสณฺสตฺตภูมิ ๑ (อสฺสณฺส-
ตฺตานํ เตสํ ตตฺถ) อธ. ของล้น. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการุณฺมิ ปญฺจวาการุณฺมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกฺจฺติจฺติ ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจุตฺวาการุณฺมิ ๔ ปญฺจวาการุณฺมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมฺมิ ๔) ปรินิพพันตะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจุตฺวาการุณฺมิ ปญฺจวาการุณฺมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมฺมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจฺติจฺติ ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจุตฺวาการุณฺมิ ๔ ปญฺจวาการุณฺมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฺฐาภูมฺมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังฺญสฺตตภูมฺมิ กับอสังฺญสฺตตภูมฺมิ ๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวจนวิสัชนา]

อนาคตวาระ อนุโลม

๘. ฆานายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตนมฺฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมฺมิ อรูปภูมฺมิ ในภูมฺมินั้น ธัมมายตนะจักดับ แต่ฆานายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมฺมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมฺมิ ในภูมฺมินั้น ธัมมายตนะก็จักดับ ฆานายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมฺมิ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังตายในกามภูมฺมิ และฆานายตนะจะเกิดในภูมฺมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมฺมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺิวจนวิสัชนา]

ในปฏิจ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิ
ที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีมานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และภวานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตน
เกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจราน์ เศล ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๘. ภานายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ ภานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์ เศล ตตถ ภานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เศล ตตถ
ธมฺมายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพณฺตานํ เศล ตตถ ภานายตนญจ น นิรุชฺฌิสฺสตี
ธมฺมายตนญจ น นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ภานายตนะจักไม่ดับ แต่
ธัมมายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺวา-
การภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น ภานายตนะจักไม่ดับ ธัมมายตนะจักไม่ดับ

ปฏิจ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ภานายตนํ น นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิ
ที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จุตฺวาการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพฺพณฺตโดยตรง (ปรินิพฺพณฺตาน)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐภูมิ) และฆานายตนะจะไม่เกิดใน ภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิต- นวากลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐภูมิ) ปรีนิพพันตะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรีนิพพานในจุตฺตวการ- ภูมิ ปญฺจวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของตฺเตตฺตจุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ ดับครั้งสุดท้าย กับจุตฺตวการภูมิ ๔ ปญฺจวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรีนิพพันตะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐภูมิ) และฆานายตนะจะไม่เกิดใน ภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิต- นวากลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐภูมิ) ปรีนิพพันตะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจวิธาน]

หมายเหตุ: ชิวหายตนะมูละ มีมูลี ๗ กายายตนะมูละ มีมูลี ๖ คันธายตนะมูละ มีมูลี ๔ รสาย- ตนะมูละ มีมูลี ๓ โสณฺณูปายตนะมูละ มีมูลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนะมูละ

— จบ ฆานายตนะมูละ —

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. รุปายตนะมูละ คันธายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตํ นฺริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตํ นฺริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. รุปาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ รุปายตํ นฺริชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตํ นฺริชฺฌิสฺสตี, กามาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ รุปายตณฺญจ นฺริชฺฌิสฺสตี คณฺธายตณฺญจ นฺริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะจักดับ แต่คันธายตนะจักไม่ ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะก็ จักดับ คันธายตนะก็จักดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตํ นฺริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุปายตํ นฺริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖
สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑
 (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒**
 ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลักษณะวิสัยที่มีวิมัลลโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก
 กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทจนวิสัย]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๑. รูปายตนมฺลละ คณฺธายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รูปายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตีติ?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ
 น นิสฺสํมยสฺสตี, ปญฺจโวการํ ปรินิพฺพนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนมฺลจํ น นิสฺสํมยสฺสตี
 รูปายตนมฺลจํ น นิสฺสํมยสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภูมินั้น คณฺธายตนจะจกไม่ดับ แต่รูปายตนจะ
 จกดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิก็ดี
 บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น คณฺธายตนจะจกไม่ดับ รูปายตนจะจกไม่ดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโว
 การภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
 ครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพฺพนฺตํโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภูมิ) ปรีนิพันตะโดยอ้อม (ปญจโวการเร ปรีนิพันตะ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญสัจตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังญสัจตภูมิอีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญสัจตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจราน)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาณ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ส.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๑๖

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในอรุปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจราน เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการเหตุจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรีนิพันตะโดยตรง (ปญจโวการเร ปรีนิพันตะ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภูมิ) ปรีนิพันตะโดยอ้อม

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญสัจตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังญสัจตภูมิอีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญสัจตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจราน)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาณ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิมิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนมูลี โณฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๔. รุปรายตนมุละ มนายตนมุสัยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อสฺมณฺสตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนญฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี มนายตนญฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตภุมิในภุมินั้น รุปรายตนะจักดับ แต่มนายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภุมิ ในภุมินั้น รุปรายตนะก็จักดับ มนายตนะก็จักดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี รุปรายตนญฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภุมิ ในภุมินั้น มนายตนะจักดับ แต่รุปรายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภุมิ ในภุมินั้น มนายตนะก็จักดับ รุปรายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตภุมิ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตภุมิ และจักเกิดในอสังขญัตตภุมิอีก กับอสังขญัตตภุมิ ๑ (อสฺมณฺสตุตฺตานํ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ กับปัญจโวการภุมิ ๒๖

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เวณฺณสุทฺธาตฺวาตฺถภุมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิมฺงคฺโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภุมิ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ กับปัญจโวการภุมิ ๒๖

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัจจุ-
โวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัจจุโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๔. รุบายตนมฺลละ มนายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ
น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนมฺลจ น นิริชฺฌิสฺสตี มนายตนมฺลจ
น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรุปภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนะจักไม่ดับ แต่มนายตนะ
จักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในจตุโวการภูมิ ปัจจุ-
โวการภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนะก็จักไม่ดับ มนายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อสญฺญสฺสตาณํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ
รุบายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺลจ น นิริชฺฌิสฺสตี
รุบายตนมฺลจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสัญญสตัดตภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะจักไม่ดับ แต่รุบา-
ยตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในจตุโวการภูมิ
ปัจจุโวการภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็จักไม่ดับ รุบายตนะก็จักไม่ดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรุปภูมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่ง
กำลังตายในอรุปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จตุโวการภูมิ ๔ ปัจจุโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรีนิพพานโดยตรง (ปรีนิพฺพนฺตานํ)

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภूमินั้น รัชมายตนะจักดับ แต่รูปายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขญสัจตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภूमินั้น รัชมายตนะก็จักดับ รูปายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสัจตตภูมิ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตตภูมิ และจะเกิดในอสังขญสัจตตภูมิอีก กับอสังขญสัจตตภูมิ ๑ (อสขญสัจตตทานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนิวัชชาน]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสัจตตภูมิ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตตภูมิ และจะเกิดในอสังขญสัจตตภูมิอีก กับอสังขญสัจตตภูมิ ๑ (อสขญสัจตตทานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนิวัชชานาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๕. รูปายตนมุละ รัชมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รูปายตนํ น นิสฺสํยสฺสตี, ตสฺส ตตถ รมฺมายตนํ น นิสฺสํยสฺสตีตี?

วิ. อรูปานํ เตสํ ตตถ รูปายตนํ น นิสฺสํยสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ รมฺมายตนํ น นิสฺสํยสฺสตี, ปรินิพฺพณฺทานํ เตสํ ตตถ รูปายตนมฺจ น นิสฺสํยสฺสตี รมฺมายตนมฺจ น นิสฺสํยสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะจักไม่ดับ แต่ธัมมายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะก็จักไม่ดับ ธัมมายตนะก็จักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตโน น นිරุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รูปายตโน น นिरุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปาเน เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปรินิพพานตาน)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุจิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลขนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุจิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม (ปรินิพพานตาน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิไลขนา]

— จบ รูปายตนมุละ —

หมายเหตุ : คันธายตนมุละ มีมุลลี ๔ รสายตนมุละ มีมุลลี ๓ โผฏฐัพพายตนมุละ มีมุลลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมุละ

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ มนายตนํ นิรุชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นิรุชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อสฺสยสฺสตาณํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ นิรุชฺชิสฺสตี, จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนญจ นิรุชฺชิสฺสตี มนายตนญจ นิรุชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังญฐัตตภูมิ ในภพนั้น ธัมมายตนะจักดับ แต่มนายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภพนั้น ธัมมายตนะก็จักดับ มนายตนะก็จักดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภพที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญฐัตตภูมิ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญฐัตตภูมิ และจักเกิดในอสังญฐัตตภูมิอีก กับอสังญฐัตตภูมิ ๑ (อสฺสยสฺสตาณํ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภพที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิมัลลโดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. มนายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตีตี?
มนายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลใดในภุมินี, ธัมมายตนะก็จักไม่ดับแก่บุคคลนั้นในภุมินี
ใช่ไหม?

วิ. อสฺสณฺณสฺสตาณํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ
ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตี, ปรีนิพฺพณฺตาณํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญจ น นิสฺสํมยสฺสตี
ธมฺมายตนญจ น นิสฺสํมยสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังขญัตตภุมินี ในภุมินีนั้น มนายตนะจักไม่ดับ แต่
ธัมมายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺวา-
การภุมิ ปัญจโวการภุมิในภุมินีนั้น มนายตนะก็จักไม่ดับ ธัมมายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิสฺสํมยสฺสตีตี?
หรือว่า ธัมมายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลใดในภุมินีใด, รุบายตนะก็จักไม่ดับแก่บุคคลนั้น
ในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตภุมินี สฺ.๑ ซึ่งกำลังตาย
ในอสังขญัตตภุมินี และจะเกิดในอสังขญัตตภุมินีอีก กับอสังขญัตตภุมินี ๑ (อสฺสณฺณสฺสตาณํ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่
เรียกว่าวัฏฏกัณฐสมังคีของติเหตุกัจจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จุตฺวาการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปรีนิพฺพณฺตโดยตรง (ปรีนิพฺพณฺตาณํ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภุมิ (เว้นอกนิฐฐาภุมิ) และจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าวัฏฏกัณฐสมังคีของจติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภุมิ (เว้นอกนิฐฐาภุมิ) ปรีนิพฺพณฺตโดยอ้อม

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรหัสสนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏิจ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการ-
ภูมิ ปัจจโวการภูมิ ที่เรียกว่ารังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัจจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพันตะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่ารังคักขณสมังคีของจตุจิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐภูมิ) ปรินิพันตะโดยอ้อม (ปรินิพพตตัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจทวิธาน]

— จบ มนายตนมุละ —

— จบ นิโรธวาระ อนาคตวาระ ปุคคโลกาสวาระ —

นิโรธวาระ
ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม
ปุคคลวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จักขายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส โสตายตนํ นิรุชฺฌติถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ นิรุชฺฌติถ, ตสฺส จักขายตนํ นิรุชฺฌติตี?

วิ. สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจฺจุชฺฌานํ จวนฺตานํ เตสํ โสตายตนํ นิรุชฺฌติถ โน จ เตสํ จักขายตนํ นิรุชฺฌติ, สจฺจุชฺฌานํ จวนฺตานํ เตสํ โสตายตนมฺจ นิรุชฺฌติถ จักขายตนมฺจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี โสตายตนะเคยดับ แต่จักขายตนะไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้ เหล่านั้นกำลังตาย โสตายตนะก็เคยดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัจจุ-
 โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัจจุโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
 ครั้งสุดท้าย (สจฺจุชฺฌานํ จวนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาหักขณ
 สมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก

ทุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ทุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพผเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพผเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
 ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญลัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
 ของอรูปรจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (อจฺจุชฺฌานํ จวนฺตานํ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (สจกชูกานํ จวนฺตํ)
อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น
[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมัลลโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จักขายตํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส โสตายตํ น นิริชฺฌติภาติ?

วิ. นิริชฺฌติถ เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตํ น นิริชฺฌติถ, ตสฺส จักขายตํ น นิริชฺฌติตี?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาทัก-
ขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก

ทุ.๑ ที่เป็นอุปปาติกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังญูสตัดตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
ของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (อจกชูกานํ จวนฺตํ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิธาน]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขปวิธาน]

หมายเหตุ : มุลิตีเหลือ ๙ มีขานายตนมุลีเป็นต้น จนถึงธัมมายนมุลีเป็นที่สุด แสดงเหมือน-
กันกับ โสตายตนมุลี, ส่วน โสตายตนมุละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมุละ

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. ขาณายตนมฺหุละ ชิวหายตนมฺหุสิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ขาณายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ชิวหายตนํ นิรุชฺชติธฺตาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ นิรุชฺชติธฺ, ตสฺส ขาณายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สพุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติธฺ, โน จ เตสํ ขาณายตนํ นิรุชฺชติ, สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ชิวหายตนญจ นิรุชฺชติธฺ ขาณายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ฆาณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ชิวหายตนะเคยดับ แต่ฆาณายตนะไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีฆาณะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ชิวหายตนะก็เคยดับ ขาณายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆาณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของล้ง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปัญหา ปฏฺ.จณวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาหักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆาณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆาณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆาณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺูละ ชิวหายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ฆานายตนํ น นฺิรฺุชฺฌติ, ตสฺส ชิวหายตนํ น นฺิรฺุชฺฌติถาติ?

วิ. นฺิรฺุชฺฌิตถ เคยด้าบ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ น นฺิรฺุชฺฌิตถ, ตสฺส ฆานายตนํ น นฺิรฺุชฺฌติตี?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาหักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกฺจฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตฺจฺติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นปุเรปัญฺหา ปาฬิตวิสัสนา]

ในปฏฺิ.ปฺ. อธ. ของสํ. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสํ.นิฏฺฐานบพไม่มีแล้ว

อธ. ของสํ. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญฺหา ปฏฺิกฺเขปวิสัสนา]

หมายเหตุ : มฺูลีที่เหลื่อ ๗ มีกายายตนมฺูลีเป็นต้น จนถึงธมฺมายตนมฺูลีเป็นที่สุด แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมฺูลี

— จป ฆานายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนฺุโลม

๑. ชิวหายตนมฺูละ กายายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ชิวหายตนํ นฺิรฺุชฺฌติ, ตสฺส กายายตนํ นฺิรฺุชฺฌิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน กายายตนํ นฺิรฺุชฺฌิตถ, ตสฺส ชิวหายตนํ นฺิรฺุชฺฌติตี?

วิ. สพุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อชิวิหกาณํ จวนฺตานํ เตสํ กายายตณํ นิริชฺฌมิตฺถ โน จ เตสํ ชิวฺหายตณํ นิริชฺฌมิตฺถ, สชิวิหกาณํ จวนฺตานํ เตสํ กายายตณญฺจ นิริชฺฌมิตฺถ ชิวฺหายตณญฺจ นิริชฺฌมิตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี กายายตณะเคยดับ แต่ชีวหายตณะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้ เหล่านั้นกำลังตาย กายายตณะก็เคยดับ ชิวหายตณะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฏ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (สชิวิหกาณํ จวนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนฺณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิวัจฺจโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. ชิวหายตณมฺูละ กายายตณมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ชิวฺหายตณํ น นิริชฺฌมิตฺถ, ตสฺส กายายตณํ น นิริชฺฌมิตฺถาติ?

วิ. นิริชฺฌมิตฺถ เคยดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน กายายตณํ น นิริชฺฌมิตฺถ, ตสฺส ชิวฺหายตณํ น นิริชฺฌมิตฺตีติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของเหตุกฺจฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของมหัคคตฺจฺติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นปุเรปัญฺหา ปาฬิตวิสัณฺหา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสํ.นิฏฺฐานบพ.ไม่มีแล้ว

อธ. ของสํ. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญฺหา ปฏิกฺเขปวิสัณฺหา]

หมายเหตุ : มุลฺลีที่เหลือ ๖ มีรูปายตนมุลฺลีเป็นต้น จนถึงธมฺมายตนมุลฺลีเป็นที่สุด แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมุลฺลี

— จป ชิวหายตนมุลละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนฺโหลม

๑. กายายตนมุลละ รูปายตนมุลลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส กายายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส รูปายตนํ นิรุชฺฌิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ใช่

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน รูปายตนํ นิรุชฺฌิตฺถ, ตสฺส กายายตนํ นิรุชฺฌิตฺติ?

วิ. สพุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ รูปายตนํ นิรุชฺฌิตฺถ โน จ เตสํ กายายตนํ นิรุชฺฌติ, สกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ รูปายตนญฺจ นิรุชฺฌิตฺถ กายายตนญฺจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี รูปายตนะเคยดับ แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย รูปายตนะก็เคยดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ
สมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทจนวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณ
สมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
มหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจร-
จุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (สกายกานัน จวนตานัน เตส)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสสนวิสัยที่มีวิภังคโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. กายายตนมุละ รุปายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส กายายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส รุปายตนํ น นิรุชฺชติถาติ?

วิ. นิรุชฺชติถ เคยดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน รุปายตนํ น นิรุชฺชติถ, ตสฺส กายายตนํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณ
สมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
มหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิสัย]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสันนิฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัน. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฏิกเขวิสัย]

หมายเหตุ : มุลลิตีที่เหลือ ๕ มีคณธายตนมุลีเป็นต้น จนถึงธัมมธายตนมุลีเป็นที่สุด แสดงเหมือนกันกับ รูปายตนมุลี

— จป กายายตนมุละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. รูปายตนมุละ คณธายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส รูปายตณํ นิรุชฺชติ, ตสฺส คณธายตณํ นิรุชฺชติถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน คณธายตณํ นิรุชฺชติถ, ตสฺส รูปายตณํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สฬฺหฬสํ อุปปชฺชนฺตานํ อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ คณธายตณํ นิรุชฺชติถ โน จ เตสํ รูปายตณํ นิรุชฺชติ, สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ คณธายตณญจ นิรุชฺชติถ รูปายตณญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี คณธายตณะเคยดับ แต่รูปายตณะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีรู้ปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย คณธายตณะก็เคยดับ รูปายตณะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า วัฏกัณธสมังคีของปัจจุโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสัณฺณสัจตภูมิ ที่เรียกว่าวัฏกัณธสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปบาทกัณธสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกาลาปที่เกิดในขณะแรก (สฬฺหฬสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าวัฏกัณธสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในบัญญัติการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของบัญญัติการจตุตติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย (สรูปกานัน จวนตานัน เตส)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิไลสนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. รุปายตนมูละ คณธายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส รุปายตนํ น นิรุชฺฌติ, ตสฺส คณธายตนํ น นิรุชฺฌติถาติ?

วิ. นิรุชฺฌติถ เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน คณธายตนํ น นิรุชฺฌติถ, ตสฺส รุปายตนํ น นิรุชฺฌติตี?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปปา-
ทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิด
ในขณะแรก (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตส)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจตุตติจิต ๔ เจตสิก
๓๐ (อรูปกานัน จวนตานัน เตส)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นปุเรปัญหา ปาฬิตวิไลสนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ไม่มี เมื่อองค์ธรรมของสังขนิฐานบทไม่มีแล้ว

อธ. ของสัง. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปัญหา ปฎิกเขปวิไลสนา]

หมายเหตุ : มูลิตีเหลือ ๔ มีรสายตนมูลิตีเป็นต้น จนถึงธัมมายตนมูลิตีเป็นที่สุด แสดงเหมือนกันกับ คณธายตนมูลิตี, คณธายตนมูละ มีมูลิตี ๔ รสายตนมูละ มีมูลิตี ๓ ไผฏฐัพพายตนมูละ มีมูลิตี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมูละ

— จบ รุปายตนมูละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติถา? ๑๖

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติถ, ตสฺส มนายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติถ โน จ เตสํ มนายตนํ นิรุชฺชติ, สจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ธมฺมายตนญจ นิรุชฺชติถ มนายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ธัมมายตนะเคยดับ แต่มนายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ธัมมายตนะก็เคยดับ มนายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจุตฺวาการภูมิ ปญฺจวาการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมํคิของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปฺปา-
ทักขณสมํคิของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้น
ในขณะแรก (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสนฺยญฺสํตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมํคิของชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย (อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจุตฺวาการภูมิ ปญฺจวาการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมํคิ
ของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (สจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. มนายตนมฺหุละ ธมฺมายตนมฺหุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ น นีรุชฺฌติ, ตสฺส ธมฺมายตนํ น นีรุชฺฌติธฺตาติ?

วิ. นีรุชฺฌติธฺตาติ เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนํ น นีรุชฺฌติธฺตาติ, ตสฺส มนายตนํ น นีรุชฺฌติธฺตาติ?

วิ. นตฺถิ ไม่มี

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าอุปปา-
ทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้น
ในขณะแรก (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังฺกตญฺยสํตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย (อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นอุปฺเปตฺตภา ปาฬิตฺตวิสฺสนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสํ. ไม่มี เมื่อองค์กรรมของสํ.นิฏฺฐานบพไม่มีแล้ว

อธ. ของสํ. ก็ไม่มีเหมือนกัน [เป็นโมฆปฏฺิ.ป. ปฏฺิ.กเขปวิสฺสนา]

— จป มนายตนมฺหุละ —

หมายเหตุ : คันธายตนมฺหุละ มีมุลํ ๔ รสายตนมฺหุละ มีมุลํ ๓ โภจฺจัพฺพายตนมฺหุละ มีมุลํ ๒
เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมฺหุละ

— จป นิโรธวาระ ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปุคคลวาระ —

นิโรธวาระ

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุลอม

ปุคคโลกาสวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ โสตายตนํ นิรุชฺชติเถว?

วิ. สุตฺตวาเส ปรีนิพฺพตฺตานํ เตสํ ตตถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ โสตายตนํ นิรุชฺชติ, อิตเรสํ สจฺจชฺชกานํ จวนฺตฺตานํ เตสํ ตตถ จักขายตนญจ นิรุชฺชติ โสตายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่โสตายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสปรินิพพานตะ ที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังดับ โสตายตนะก็เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ โสตายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ?

วิ. ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชตฺตานํ อจฺจชฺชกานํ กามาวจรา จวนฺตฺตานํ เตสํ ตตถ โสตายตนํ นิรุชฺชติ, โน จ เตสํ ตตถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, สจฺจชฺชกานํ จวนฺตฺตานํ เตสํ ตตถ โสตายตนญจ นิรุชฺชติ, จักขายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น โสตายตนะเคยดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น โสตายตนะก็เคยดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอรหันตบุคค ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพพานโดยตรง พระอนาคามีบุคค ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณณจติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาเส ปรีนิพฺพตฺตานํ.)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคีของปัญจโวการจติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑

(เวณิสฺสททาวาสกฺกมฺ ๕) (อิติเรสฺส สจฺจกฺขุกันฺ จวนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

อธ. ของส้ง. ได้แก ๑ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺภังคฺโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของส้ง. ได้แก **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปญฺจโวการกฺกมฺ ที่เรียกว่า อุปาทกฺกชนสมํคฺคิของปญฺจโวการปฏฺิสนธิจติ ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชฺคฺลาป ๓-๗-๔ กับ ปญฺจโวการกฺกมฺ ๒๑ (เวณิสฺสททาวาสกฺกมฺ ๕) (ปญฺจโวการํ อุปปชฺชุนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายกฺกมฺ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามกฺกมฺ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามกฺกมฺ ที่เรียกว่าภังคกฺกชนสมํคฺคิของอเหตุกฺขุจติจติ ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชฺรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามกฺกมฺเบืองต่ำ ๖ (อจฺจกฺขุกันฺ กามาวจรา จวนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปญฺจโวการกฺกมฺ ที่เรียกว่าภังคกฺกชนสมํคฺคิของปญฺจโวการจติจติ ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชฺรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปญฺจโวการกฺกมฺ ๒๑ (เวณิสฺสททาวาสกฺกมฺ ๕) (สจฺจกฺขุกันฺ จวนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

อธ. ของส้ง. ได้แก ๑ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺภังคฺโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺมูละ โสตายตนมฺมูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ น นิสฺสํมตฺติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ น นิสฺสํมตฺติตฺถ?

วิ. ปญฺจโวการํ อุปปชฺชุนฺตานิ อจฺจกฺขุกันฺ กามาวจรา จวนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ น นิสฺสํมตฺติ โน จ เตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ น นิสฺสํมตฺติ, สุตฺตาวาสํ อุปปชฺชุนฺตานิ อสฺสณฺณสฺตตฺตานิ อรูปานํ เตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนญฺจ น นิสฺสํมตฺติ โสตายตฺนญฺจ น นิสฺสํมตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่โสตายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ โสตายตนะก็ไม่เคยดับ ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ โสตายตณํ น นิริชฺฌิตถ, ตสฺส ตตถ จักขายตณํ น นิริชฺฌิตฺติ?

วิ. สุทฺธาวาเส ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตถ โสตายตณํ น นิริชฺฌิตถ โน จ เตสํ ตตถ จักขายตณํ น นิริชฺฌิตฺติ, สุทฺธาวาสํ อุปปชฺชนฺตานํ อสญฺญสตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตถ โสตายตณญจ น นิริชฺฌิตถ จักขายตณญจ น นิริชฺฌิตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น โสตายตนะไม่เคยดับ แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น โสตายตนะก็ไม่เคยดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัจจุโวการภูมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ทุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกฺขุกันํ กามาวจฺรา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณมานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕

สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ กับอสังขยัตตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพพานโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักกชนสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณญาณจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณญาณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตภูมิ กับอสังญสัจตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปปภูมิ กับอรูปปภูมิ ๔

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺหะ ฆานายตนมฺหีเยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติเตติ?

วิ. รูปาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติเต, สจฺจชฺชกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺหจ นิรุชฺชติ ฆานายตนมฺหจ นิรุชฺชติเต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่ฆานายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังดับ ฆานายตนะก็เคยดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติเต, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติเต?

วิ. กามาวจโร อูปชฺชชฺชกานํ อจฺจชฺชกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺชติเต, โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติเต, สจฺจชฺชกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺหจ นิรุชฺชติเต, จักขายตนมฺหจ นิรุชฺชติเต.

ปัจจุปันนาตีตตะวาระ ปัจจนิก

๒. จักขายตนมฺหะ ฆานายตนมฺหียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตํ น นีรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตํ น นีรุชฺฌติเต?

วิ. กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ อจฺจุชฺชกานํ กามาวจรา จวฺนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตํ น นีรุชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ น นีรุชฺฌติ, รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ อสญฺญสฺสฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตณฺณจ น นีรุชฺฌติ ฆานายตณฺณจ น นีรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ฆานายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสญฺญสฺสฺตตฺตมฺมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตํ น นีรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตํ น นีรุชฺฌติเต?

วิ. รูปาวจรา จวฺนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ น นีรุชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตํ น นีรุชฺฌติ, รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ อสญฺญสฺสฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตณฺณจ น นีรุชฺฌติ จักขายตณฺณจ น นีรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่เคยดับ แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสญฺญสฺสฺตตฺตมฺมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่เคยดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักกขณสมังคีของกามาวจรปฏฺิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทฺ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักกขณสมังคีของอเหตุกจฺจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ

กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกขุกัน กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจร-
ปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณัสสัณฺณสัตตภูมิ ๑)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสัณฺณสัตตภูมิ กับอัสสัณฺณสัตตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนฺณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺภังคฺโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณ-
อัสสัณฺณสัตตภูมิ ๑) (รูปาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจร-
ปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณัสสัณฺณสัตตภูมิ ๑)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสัณฺณสัตตภูมิ กับอัสสัณฺณสัตตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนฺณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺภังคฺโดยตรง]

หมายเหตุ : ชิวหายตนมฺูลี กายายตนมฺูลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺูลี

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนฺุโลม

๕. จักขายตนมฺูละ รุบายตนมฺูลียมกะ

อนฺุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ นิรุชฺฌติถาติ. ?

วิ. สุทฺธาวาเส ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนํ นิรุชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ
รุบายตนํ นิรุชฺฌติถ, อิตฺเรสํ สจฺกขุกัน จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนมฺฺจ นิรุชฺฌติ
รุบายตนมฺฺจ นิรุชฺฌติถ.

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๖ (อจกขุกัน กามาวจรา จวนตาน์ เตลฺ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัตตภุมิ กับอสังขญสัตตภุมิ ๑

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภุมิ ๕) (สจกขุกัน จวนตาน์ เตลฺ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปรหัสสนวิธานที่มีวิวัจโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๕. จักขายตนมฺูละ รุปรายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ น นิสฺสุมฺติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตฺนํ น นิสฺสุมฺติถาตี?

วิ. ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ อจกฺขุกัน กามาวจรา จวนตานํ อสณฺณสฺตฺตานํ เตลฺ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ น นิสฺสุมฺติ โน จ เตลฺ ตตฺถ รุปรายตฺนํ น นิสฺสุมฺติถ, สฺสฺฐาวาสํ อุปปชฺชนฺตานํ อรูปานํ เตลฺ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ น นิสฺสุมฺติ รุปรายตฺนญจ น นิสฺสุมฺติถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขญสัตตภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่รูปายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รูปายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปรายตฺนํ น นิสฺสุมฺติถ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ น นิสฺสุมฺตีตี?

วิ. สฺสฺฐาวาเส ปรินิพฺพนฺตานํ เตลฺ ตตฺถ รุปรายตฺนํ น นิสฺสุมฺติถ โน จ เตลฺ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ น นิสฺสุมฺติ, สฺสฺฐาวาสํ อุปปชฺชนฺตานํ อรูปานํ เตลฺ ตตฺถ รุปรายตฺนญจ น นิสฺสุมฺติถ จกฺขายตฺนญจ น นิสฺสุมฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะไม่เคยดับ แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะก็ไม่เคยดับ จักขายตนะก็ไม่ใช้กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจฺกขุกันํ กามาวจฺรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ กับอสังขยัตตภูมิ ๑

และ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณิพณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพัตตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) ปรินิพัตตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕

และ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โภญฐัพพายตมฺหูลี แสดงเหมือนกันกับ มนายตมฺหูลี

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตมฺหูละ มนายตมฺหูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ?

วิ. สุตฺถาวาเส ปรีนัพพตฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ, อิตฺเรสํ สจฺจชฺชกานํ จวนฺตฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ มนายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทฺถาวาสภุมฺม ในภุมฺมินั้น จักขายตนะกำลังดับ แต่มนายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมฺมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทฺถาวาสปรินิพพานตะที่มี จักขุกเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมฺมินั้น จักขายตนะก็กำลังดับ มนายตนะก็เคยดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ?

วิ. ปญฺจวอการํ อุปฺปชฺชตฺตานํ อจฺจชฺชกานํ กามาวจฺรา จวนฺตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ มนายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ, สจฺจชฺชกานํ จวนฺตฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ จักขายตมฺหูลี นรฺชฺชตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปญฺจวอการภุมฺมิกิตฺติ บุคคลที่จักขุกเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมฺมิกิตฺติ บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภุมฺมเหล่านั้นกิตฺติ ในภุมฺมินั้น มนายตนะเคยดับ แต่ จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมฺมินั้น, บุคคลที่มีจักขุกเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมฺมินั้น มนายตนะก็เคยดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทฺถาวาสภุมฺม ๕ ปรินิพพานตะโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทฺถาวาสภุมฺม ๔ (เว้น อภิญญฐาภุมฺม) ปรินิพพานตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปญฺญมมณจตฺติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชฺรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทฺถาวาสภุมฺม ๕ (สุทฺถาวาเส ปรีนัพพตฺตานํ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑
(เวณีสุททาวาสภูมิ ๕) (อิตเรสฺส จกฺขุกฺขณํ จวนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺวํค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับ
ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณีสุททาวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นอุปาทิกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพผเสยยกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพผเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจฺกฺขุกฺขณํ กามาวจฺรา จวนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณานิ เตสฺส ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑
(เวณีสุททาวาสภูมิ ๕) (สจฺกฺขุกฺขณํ จวนฺตานิ เตสฺส ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺวํค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ น นฺริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตํ น นฺริชฺชติธฺตาติ?

วิ. ปญฺจโวการํ อุปปชฺชนฺตานิ อจฺกฺขุกฺขณํ กามาวจฺรา จวนฺตานิ อรุณานิ เตสฺส ตตฺถ
จกฺขายตํ น นฺริชฺชติ โน จ เตสฺส ตตฺถ มนายตํ น นฺริชฺชติธฺต, สุทฺธาวาสํ อุปปชฺชนฺตานิ
อสณฺณสตฺตานิ เตสฺส ตตฺถ จกฺขายตณฺณจ น นฺริชฺชติ มนายตณฺณจ น นฺริชฺชติธฺต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายณะไม่ใช่กำลังดับ แต่มนายณะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขญสัจตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น จักขายณะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายณะก็ไม่เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตํ น นิริชฺฌิตถ, ตสฺส ตตถ จกฺขายตํ น นิริชฺฌิตฺติ?

วิ. สุทธาวาสะ ปรินิพฺพตํ เตสํ ตตถ มนายตํ น นิริชฺฌิตถ โน จ เตสํ ตตถ จกฺขายตํ น นิริชฺฌิต, สุทฺทาวสํ อุปฺปชฺชนฺตํ อสญฺญสฺตตํ เตสํ ตตถ มนายตมฺภจ น นิริชฺฌิตถ จกฺขายตมฺภจ น นิริชฺฌิต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น มนายณะไม่เคยดับ แต่จักขายณะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขญสัจตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายณะก็ไม่เคยดับ จักขายณะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับ ปัจจุโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญจโวการ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพผเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพผเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ (อจฺจุชฺฌานํ กามาวจฺรา จวนฺตํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ กับอสังขญสัจตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. ได้แก๊ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสันนาที่มีวิกังคโดยตริง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก๊ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุททาวาส
ภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตริง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุททาวาสภูมิ ๔ (เว้น
อกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่ากังคักขณสมังคิของรูปาวจรปัญจมณณจุติจิต ๑
เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุททาวาสภูมิ ๕

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุททาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิ
ของรูปาวจรปัญจมณณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุททาวาสภูมิ ๕

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสณญัสตตภูมิ กับอัสสณญัสตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. ได้แก๊ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสันนาที่มีวิกังคโดยตริง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุลอม

๑๐. จักขายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติถาตี?

วิ. สุททาวาส ปรินิพพุตตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติถ, อิตเรสํ สจฺจชฺชานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญจ นิรุชฺชติ
ธมฺมายตนญจ นิรุชฺชติถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุททาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะกำลังดับ
แต่ธัมมายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุททาวาสปรินิพพันตะที่
มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น จักขายตนะก็กำลังดับ ธัมมายตนะก็เคยดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติถ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สพุเพสํ อุปปชฺชนฺตานํ อจฺจชฺชานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติถ
โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นิรุชฺชติ, สจฺจชฺชานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนญจ
นิรุชฺชติถ จักขายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ธัมมายตนะเคยดับ แต่จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ธัมมายตนะก็เคยดับ จักขายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิจฐาภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณมณจตุตติย ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพตตาน.)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญญาโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญญาโวการจตุตติย ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญญาโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (อิตเรลฺ สจฺจชูกานํ จวนฺตานิ เตลฺ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนณปัญฺหา สรูปทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺภคฺโดยตฺรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพลฺ อุปปชฺชนฺตานิ เตลฺ ตตฺถ)

ทุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพพะเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจตุตติย ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต้น ๖

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสตัดตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจตุตติย ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญสตัดตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจฺจชูกานํ จวนฺตานิ เตลฺ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณ-
สมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑
(เวฬุสัทธาวัสสภูมิ ๕) (สัจจชูกาน์ จวนฺตนา เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปถนปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑๐. จักขายตนมฺลละ ธมฺมายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ น นිරุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นිරุชฺชติตฺถาตี?

วิ. สฬุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจฺจชูกานํ จวนฺตนา เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ น นिरุชฺชติ
โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺชติตฺถ, สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
จักขายตนญฺจ น นिरุชฺชติ ธมฺมายตนญฺจ น นिरุชฺชติตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จักขุก่อเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี
ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ธมฺมายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อ
บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธมฺมายตนะ
ก็ไม่เคยดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ น นिरุชฺชติตี?

วิ. สุตฺถาวาสํ ปรินิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺชติตฺถ โน จ
เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ น นिरุชฺชติ, สุตฺถาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
ธมฺมายตนญฺจ น นिरุชฺชติตฺถ จักขายตนญฺจ น นिरุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น ธมฺมายตนะไม่เคยดับ
แต่จักขายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ
ในภูมินั้น ธมฺมายตนะก็ไม่เคยดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภูมิ (เวฬุสัทธาวัสสภูมิ ๕)
ที่เรียกว่าอุปปากักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวก-
กลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๒๖ ภูมิ (เวฬุสัทธาวัสสภูมิ ๕) (สฬุเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักชุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักชุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิเบื้องต่ำ ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคีของ อรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกขุกัน จวนตาน์ เตส ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคี ของรูปาวจรปัญจมณณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลา ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อุปปชชุนตาน์ เตส ตตถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรูปทสสนวิสัชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏี.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาส ภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้น อกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่ามังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณณจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพุนตาน์)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคี ของรูปาวจรปัญจมณณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลา ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อุปปชชุนตาน์ เตส ตตถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรูปทสสนวิสัชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

— จป จักขายตนมฺูละ —

หมายเหตุ : โสตายตนมฺูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺูละ

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุลอม

๑. ฆานายตนมฺลละ ชิวหายตนมฺลีสยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌติธฺตาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌติธฺ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌติธฺ?

วิ. กามาวจรํ อูปปชฺชนฺตานํ อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌติธฺ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌติ, สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺจ นิรุชฺฌติธฺ ฆานายตนมฺจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิธึ บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิธึ ในภุมมิกิธึ ชิวหายตนะเคยดับ แต่ฆานายตนะไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิกิธึ บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมมิกิธึ ชิวหายตนะก็เคยดับ ฆานายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกิธึที่เรียกว่าวังคักขณสมังคิของกามาวจรจฺติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมมิกิธึ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัณ. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณนาปัญหา ปฏิวจณวิสัณหา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ บุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกิธึที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ กามภุมมิกิธึ ๑๑ (กามาวจรํ อูปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกิธึ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกิธึที่เรียกว่าวังคักขณสมังคิของอเหตุกจฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมมิกิธึเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺนิริยภุมมิกิธึ) (อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกิธึที่เรียกว่าวังคักขณสมังคิของกามาวจรจฺติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมมิกิธึ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตะวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺมละ ชิวหายตนมฺมลิยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ น นฺริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นฺริชฺชติตฺถาติ?

วิ. กามาวจรํ อุปปชฺชุตานํ อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นฺริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นฺริชฺชติตฺถ, รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺจ น นฺริชฺชติ ชิวหายตนมฺจ น นฺริชฺชติตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ชิวหายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิ ในภูมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ชิวหายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ น นฺริชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นฺริชฺชติตฺติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับ กามภูมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปปชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺนิริยภูมิ) (อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

หมายเหตุ : กายายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมูลี

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺฌติภาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌติตี?

วิ. กามาวจรํ อุปปชฺชุนฺตานํ อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ
เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺฌติ, โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌติ, สฆานกานํ
จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนญจ นิรุชฺฌติ, ฆานายตนญจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะเคยดับ แต่ฆานายตนะ
ไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น
รูปายตนะก็เคยดับ ฆานายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
กามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่
เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ
กามภูมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่ เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภุมิ) (อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังคโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๓. ขานายตนมุละ รูปายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ขานายตนํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฌติตฺถาตี?

วิ. กามาวจรํ อุปปชฺชุนฺตานํ อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตानํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ขานายตนํ น นิริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฌติตฺถ, สุทฺธาวาสานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ขานายตนมฺจ น นิริชฺฌติ รูปายตนมฺจ น นิริชฺฌติตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมิก็ดี บุคคลที่ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ขานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ รูปายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ขานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รูปายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฌติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ขานายตนํ น นิริชฺฌติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ กามภุมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่ เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันขณะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพะเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไมเกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกัจฉิตติ ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภุมิ) (อฆานกานํ กามาวจรา จวนตํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕)

และ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายใน สุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภุมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุพานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญฺหา สรุปลัสนวิสัชนาที่มีวิภังคโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภุมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพาน ในสุทธาวาสภุมิ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุพานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญฺหา ปฏฺวิจณวิสัชนา]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะอายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมูลี

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนะมูละ มนายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตํ นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตํ นิริชฺฌิตฺตาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตํ นิริชฺฌิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตํ นิริชฺฌิตฺติ?

วิ. กามาวจโร อูปฺปชฺชนฺตํ อฆานกานํ กามาวจรา จวนตํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ มนายตํ นิริชฺฌิตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ นิริชฺฌติ, สฆานกานํ จวนตํ เตสํ ตตฺถ มนายตณฺจ นิริชฺฌิตฺถ ฆานายตณฺจ นิริชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิ อรูปภุมมิเหล่านั้นก็เกิดในภุมมินั้น มนายตนะเคยดับ แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภุมมินั้น มนายตนะก็เคยดับ ฆานายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมมิ ๑๑ (สขานกานํ จวนุตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ กามภุมมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมมิ) (อขานกานํ กามาวจรา จวนุตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภุมมิ ๕ อลัญญสัตตภุมมิ ๑) อรูปภุมมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัชนาที่มีวิมังคโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๗. ฆานายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิรุชฺชติธฺตาติ?

วิ. กามาวจร อุปฺปชฺชุนตานํ อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌติ, สุทฺธาวาสานํ อสณฺณสฺสฺตฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญฺจ น นิริชฺฌติ มนายตนญฺจ น นิริชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิตี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิตี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิ อรูปภุมมิเหล่านั้นกิตี ในภุมมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ฆานายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทฺธาวาสภุมมิกิตี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺณสฺสฺตฺตภุมมิเหล่านั้นกิตี ในภุมมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปฺปาทักขณสมังคิของกามาวจรปฏฺิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับ กามภุมมิ ๑๑ (กามาวจร อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคิของอเหตุกฺจฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมมิเบื่องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมมิ) (อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๐ (เวณสุทฺธาวาสภุมมิ ๕ อสณฺณสฺสฺตฺตภุมมิ ๑) อรูปภุมมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทฺธาวาสภุมมิ ๕ และกำลังตายในสุทฺธาวาสภุมมิ ๔ (เวณอกนิฏฐาภุมมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทฺธาวาสภุมมิ กับสุทฺธาวาสภุมมิ ๕ (สุทฺธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสณฺณสฺสฺตฺตภุมมิ กับอัสสณฺณสฺสฺตฺตภุมมิ ๑(อสณฺณสฺสฺตฺตฺตานํ)

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุบทสฺสนวิสัณฺหาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตลส์ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสถัญญัตตภูมิ กับอัสถัญญัตตภูมิ ๑ (อสมภยสตุตทาน)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัชนา]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๘. ขานายตนมูละ ธัมมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตถ ขานายตนํ นิรุชฺชติตฺติ?

วิ. สพุเพลล์ อุปปชฺชนฺตานํ อฆานกานํ จวนฺตานํ เตลล์ ตตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติตฺถ
โน จ เตลล์ ตตถ ขานายตนํ นิรุชฺชติ, สฆานกานํ จวนฺตานํ เตลล์ ตตถ ธมฺมายตนญจ
นิรุชฺชติตฺถ ขานายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภูมินั้น ธัมมายตนะเคยดับ แต่ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็เคยดับ ฆานายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตานํ เตลล์ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจนวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวก-กลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพุเพลล์ อุปปชฺชนฺตานํ เตลล์ ตตถ)

ท.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสหะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างขณะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต-จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธา-วาสภุมิ ๕) อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานัน จวนตานัน เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ อันมีขณะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๘. ฆานายตนมุลละ ธัมมายตนมุลลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิริชฺฌติเต?

วิ. สฬเพสฺส อุปฺปชฺชนฺตานํ อฆานกานัน จวนตานัน เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิริชฺฌติเต, สฬฐาวาสานัน เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺจ น นิริชฺฌติ ธมฺมายตนมฺจ น นิริชฺฌติเต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ขณะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ธัมมายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อ บุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมิ ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายตนะก็ ไม่เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นิริชฺฌติเต, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นิริชฺฌติเต?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปปากขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวก-กาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕) (สฬเพสฺส อุปฺปชฺชนฺตานัน เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นลัษณะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิรยภุมิ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคต- จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุทธา- วาสภุมิ ๕) อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานัน จวนุตานัน เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธา- วาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมิ กับ สุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนธปัญหา สรูปัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพาน ในสุทธาวาสภุมิ กับสุทธาวาสภุมิ ๕ (สุทธาวาสานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

— จป ฆานายตนมูละ —

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. ชิวหายตนมูละ กายายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ นิรุชฺฌิตถาติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ กายายตนํ นิรุชฺฌิตถ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิตีติ?

วิ. กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ อชิวฺหกันํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ กายายตนํ นิรุชฺฌิตถ โน จ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌติ, สชิวฺหกันํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ กายายตนญจ นิรุชฺฌิตถ ชิวหายตนญจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี ในภูมินั้น กายายตนะเคยดับ แต่ชีวหาตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น กายายตนะก็เคยดับ ชิวหาตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิ ๑๑ (สชีวหกัน กามาวจรา จวนตันท เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปัณหา ปฏิวจนวิสังคยา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูป ๓-๗ กับ กามภูมิ ๑๑ (กามาวจร อุปปชฺชนตันท เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพลเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหา ยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวไนยภูมิ) (อชีวหกัน กามาวจรา จวนตันท เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสังคยาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. ชิวหาตนะมุละ กายายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหาตนํ น นิสฺสุมฺติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นิสฺสุมฺติเตว?

วิ. กามาวจร อุปปชฺชนตันท อชีวหกัน กามาวจรา จวนตันท เตสํ ตตฺถ ชิวหาตนํ น นิสฺสุมฺติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นิสฺสุมฺติ, รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหาตนญฺจ น นิสฺสุมฺติ กายายตนญฺจ น นิสฺสุมฺติเต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถี ในภุมมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่กายายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ ในภุมมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ กายายตฺนํ น นิสฺสุมิตฺถ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตฺนํ น นิสฺสุมิตฺติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมมิ ๑๑ (กามาวจร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพลเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภุมมิ) (อชีวหกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๖ อรูปภุมมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๖ อรูปภุมมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัสนา]

ปัจจุปันนาทีตวาระ อนฺโลม

๓. ชิวหายตนะมุละ รุปายตนะมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตฺนํ นิสฺสุมิตฺติ, ตสฺส ตตถ รุปายตฺนํ นิสฺสุมิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตฺนํ นิสฺสุมิตฺถ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตฺนํ นิสฺสุมิตฺติ?

วิ. กามาวจร อุปฺปชฺชนฺตานํ อชีวฺหกาณํ กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ
 รูปายตนํ นิรุชฺฌิตถ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวฺหายตนํ นิรุชฺฌติ, สชีวฺหกาณํ จวนฺตานํ
 เตสํ ตตฺถ รูปายตนญฺจ นิรุชฺฌิตถ ชิวฺหายตนญฺจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายใน
 กามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะเคยดับ แต่ชีวหายตนะ
 ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น
 รูปายตนะก็เคยดับ ชิวหายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
 ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
 กามภูมิ ๑๑ (สชีวฺหกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่
 เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ
 กามภูมิ ๑๑ (กามาวจโร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
 ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
 กามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺนิรยภูมิ) (อชีวฺหกาณํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๑ (เวณฺสัทธาवासภูมิ ๕)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
 ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๒. ชิวหายตนมฺูละ รูปายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวฺหายตนํ น นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ น นิรุชฺฌิตถาติ?

วิ. กามาวจร อุปฺปชฺชนฺตานํ อชิวิหกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติ, สุตฺถาวาสานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนญฺจ น นิริชฺฆติ รูปายตนญฺจ น นิริชฺฆติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกิถิ บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิกิถิเหล่านั้นกิตติ ในภุมมิกิถิ ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่รูปายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิกิถิ, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมมิกิถิ บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภุมมิกิถิเหล่านั้นกิตติ ในภุมมิกิถิ ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รูปายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอน.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกิถิ เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมมิกิถิ ๑๑ (กามาวจร อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพลเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกิถิ เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิกิถิ ๕ (เวณนิริชฺฆติ) (อชิวิหกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิกิถิ กับรูปภุมมิกิถิ ๑๑ (เวณสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๕)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๔ (เวณอกนิฐภุมมิกิถิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมมิกิถิ กับสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภุมมิกิถิ กับอรูปภุมมิกิถิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๔ (เวณอกนิฐภุมมิกิถิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมมิกิถิ กับสุทธาวาสภุมมิกิถิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจาปัญหา ปฏิจจทวิสหิต]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โสณัฐพหยาตมมูลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตมมูลี

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๗. ชิวหายตมมูละ มนายตมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตมํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตมํ นิรุชฺชติเตธาติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตมํ นิรุชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตมํ นิรุชฺชติตี?

วิ. กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อชิวิหฺกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ มนายตมํ นิรุชฺชติตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตมํ นิรุชฺชติ, สชิวิหฺกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตมญฺจ นิรุชฺชติตฺถ ชิวหายตมญฺจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะเคยดับ แต่ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตายในภูมินั้น มนายตนะก็เคยดับ ชิวหายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (สชิวิหฺกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจาปัญหา ปฏิจจทวิสหิต]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพผเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชิวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภูมิ) (อชิวิหฺกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กัปรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อลัญญัตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี ของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๖. ชิวหายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ น นิริชฺฆติธตา?

วิ. กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อชิวฺหกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ เตสํ ตตถ มนายตนํ น นิริชฺฆติธ, สุทฺธาวาसानํ อสณฺณสฺตฺตานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนมฺจ น นิริชฺฆติ มนายตนมฺจ น นิริชฺฆติธ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่মনายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอลัญญัตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺิ.ปุ. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ น นิริชฺฆติธ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฆติตี?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอนุ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต้น ๕ (เว้นนิริยภูมิ) (อชิวฺหกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสังขณัฐตตภูมิ ๑) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิจฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขณัฐตตภูมิ กับอสังขณัฐตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณามิวิมังคโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิจฐาภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขณัฐตตภูมิ กับอสังขณัฐตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิสัย]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๘. ชิวหายตนมฺหะ รัมมายตนมฺหิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ รัมมายตนํ นิรุชฺชติถาตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รัมมายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. สพุเพสํ อุปปชฺชนฺตานํ อชิวหกัน จวนฺตานํ เตสํ ตตถ รัมมายตนํ นิรุชฺชติ
โน จ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, สชิวหกัน จวนฺตานํ เตสํ ตตถ รัมมายตนมฺห
นิรุชฺชติ ชิวหายตนมฺห นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น รัมมายตนะเคยดับ แต่ชิวหายตนะไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น รัมมายตนะก็เคยดับ ชิวหายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิ ๑๑ (สชีวหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของลัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปปันยา ปฏิจันวิสัชนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภุมิ (เวณฺสฺสทวารภุมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวก-
กลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ ๒๖ ภุมิ (เวณฺสฺสทวารภุมิ ๕) (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺนิริยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ มหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๑ (เวณฺสฺสทวารภุมิ ๕) อรูปภุมิ ๔ (อชีวหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัชนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

— จบ ชิวหายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๗. ชิวหายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ น นิสฺสํมิตฺติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมิตฺตภาติ?

วิ. สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อชีวหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิสฺสํมิตฺติ
โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิสฺสํมิตฺต, สุตฺตทวารานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺูล
น นิสฺสํมิตฺติ ธมฺมายตนมฺูลจ น นิสฺสํมิตฺต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมตกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ธัมมายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อ บุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุททาวาสภุมิ ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายตนะก็ไม่ เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ น นิรุชฺฌิตถ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺฌิตฺติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภุมิ (เว้นสุททาวาสภุมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชิวิตนวก-กลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๒๖ ภุมิ (เว้นสุททาวาสภุมิ ๕) (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพพลเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในภามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคิของอเหตุกจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ภามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภุมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคิของ มหัคคตจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชิวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๑ (เว้นสุททาวาสภุมิ ๕) อรูปภุมิ ๔ (อชีวหกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุททาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายใน สุททาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฐฐาภุมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุททาวาสภุมิ กับสุททาวาสภุมิ ๕ (สุททาวาสานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก **อธ. หมวดหลัง เท่านั้น**

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิสิขนาที่มีวิภังคิโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุททาวาสภุมิ ๕ และกำลังตายในสุททาวาสภุมิ ๔ (เว้นอกนิฐฐาภุมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพาน ในสุททาวาสภุมิ กับสุททาวาสภุมิ ๕ (สุททาวาสานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฎิวจนวิสิขนา]

ปัจจุปันนาตีตะวาระ อนุโลม

๑. กายายตนมูละ รุปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ กายายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ รุปายตนํ นิรุชฺชติถาติ?

วิ. อามนตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตนํ นิรุชฺชติถ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตถ รุปายตนํ นิรุชฺชติถ โน จ เตสํ ตตถ กายายตนํ นิรุชฺชติ, กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ รุปายตนญจ นิรุชฺชติถ กายายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกัตถิ บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิกะเหล่านั้นก็ดี ในภุมมิกะนั้น รุปายตนะเคยดับ แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิกะนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิกะ ในภุมมิกะนั้น รุปายตนะก็เคยดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกะ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิกะ ๑๑
(กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจจุปันนาตีตะ ปฎิ.ป.]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิกะ ที่เรียกว่าอุปาทักกชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามภุมมิกะ ๑๑ (กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิกะ กับรูปภุมมิกะ ๑๑ (เวณฺสุททาวาสภุมมิกะ ๕)
(รูปาวจรานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิกะ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของกามาวจร-
จุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิกะ ๑๑ (กามาวจรา จวนฺตานํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมัลลโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. กายายตนมูละ รุปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตํ น นิริชฺฌติเต?

วิ. กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ กายายตํ น นิริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตํ น นิริชฺฌติ, สุตฺถาวาสานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺจ น นิริชฺฌติ รุปายตนมฺจ น นิริชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิลเหล่านั้นก็ดี ในภุมมิลนั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่รูปายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิลนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภุมมิลเหล่านั้นก็ดี ในภุมมิลนั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รูปายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตํ น นิริชฺฌติ?

วิ. อามนฺตา ไช

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิลที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามภุมมิล ๑๑ (กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิล กับรูปภุมมิล ๑๑ (วันสุทธาวาสภุมมิล ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมมิล ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภุมมิล ๔ (วันอกนิฏฐภุมมิล) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมมิล กับสุทธาวาสภุมมิล ๕ (สุตฺถาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภุมมิล กับอรูปภุมมิล ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลชนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสฺ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปาน์ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺวจนวิสัชนา]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๒. กายายตนมฺูละ คัณธายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ กายายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌิตถ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ นิรุชฺฌิตฺติ?

วิ. กามาวจรํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสฺ ตตถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌิตถ โน จ เตสฺ ตตถ กายายตนํ นิรุชฺฌติ, กามาวจรา จวณฺตานํ เตสฺ ตตถ คณฺธายตนมฺฺจ นิรุชฺฌิตถ กายายตนมฺฺจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิ ในภูมินั้น คัณธายตนะเคยดับ แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิ ในภูมินั้น คัณธายตนะก็เคยดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺวจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสฺ ตตถ)

และ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรา จวณฺตานํ เตสฺ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลษณาที่มีวิวัคค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๒. กายายตนมฺูละ คัณธายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตํ น นิริชฺฌติฯ

วิ. กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตํ น นิริชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตํ น นิริชฺฌติ, รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺูลํ น นิริชฺฌติ คณฺธายตนมฺูลํ น นิริชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ คัณธายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภุมิ อรูปภุมิ ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ คัณธายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตํ น นิริชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตํ น นิริชฺฌติฯ

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่ เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับ กามภุมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลษณาที่มีวิวัคค์โดยตรง]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจจนปัญหา ปฏฺิ.ป.วิไลษณา]

หมายเหตุ : รสายนมฺูลี โณฏฐัพพายนมฺูลี แสดงเหมือนกันกับ คัณธายตนมฺูลี

ปัจจุปันนาตีตะวาระ อนุโลม

๕. กายายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ นีรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ นีรุชฺฌิตฺถาติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ นีรุชฺฌิตฺถ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นีรุชฺฌิตฺติ?

วิ. กามาวจโร อูปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ นีรุชฺฌิตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นีรุชฺฌติ, กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญจ นีรุชฺฌิตฺถ กายายตนญจ นีรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิ อรูปภุมมิเหล่านั้น กิถี ในภุมมินั้น มนายตนะเคยดับ แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภุมมิ ในภุมมินั้น มนายตนะก็เคยดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑
(กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่
เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับ
กามภุมมิ ๑๑ (กามาวจโร อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๐ (เวณสุทธา-
วาสภุมมิ ๕ อลัญญสัตตภุมมิ ๑) อรูปภุมมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของกามาวจร-
จุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑ (กามาวจรา จวนฺตานํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญญา สรุปลัสนวิสัยนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๕. กายายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุสิยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ น นฺริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นฺริชฺชติตฺถาติ?

วิ. กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ รูปาวจฺรณํ อรูปาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นฺริชฺชติ
โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นฺริชฺชติตฺถ, สุตฺถาวาสานํ อสฺสณฺณสฺตฺตานํ เตสํ ตตฺถ
กายายตนมฺหุจ น นฺริชฺชติ มนายตนมฺหุจ น นฺริชฺชติตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภุมมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมมิ อรูปภุมมิเหล่านั้น
กิถี ในภุมมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่มนายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น,
เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภุมมิกิถี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺณสฺตฺตภุมมิเหล่านั้นกิถี
ในภุมมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นฺริชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นฺริชฺชติตฺติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่
เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับ
กามภุมมิ ๑๑ (กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ กับรูปภุมมิ ๑๐ (เว้นสุทธา-
วาสภุมมิ ๕ อัสสณฺณสฺตฺตภุมมิ ๑) อรูปภุมมิ ๔ (รูปาวจฺรณํ อรูปาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภุมมิ ๕ และกำลังตายใน
สุทธาวาสภุมมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภุมมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภุมมิ
กับสุทธาวาสภุมมิ ๕ (สุตฺถาวาสานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสณฺณสฺตฺตภุมมิ กับอัสสณฺณสฺตฺตภุมมิ ๑ (อสฺสณฺณ-
สฺตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขนาที่มีวิม้งค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐภูมิ) **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ กับอสังขยัตตภูมิ ๑ (อสภฺว-สตุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิจนวิสัชนา]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๖. กายายตนมฺหะ ธมฺมายตนมฺหะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ นฺริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นฺริชฺชติเต?

ว. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นฺริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นฺริชฺชติเต?

ว. สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นฺริชฺชติ
โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นฺริชฺชติ, สกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺจ
นฺริชฺชติ กายายตนมฺจ นฺริชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ธมฺมายตนะเคยดับ แต่กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ธมฺมายตนะก็เคยดับ กายายตนะก็กำลังดับ

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑
(สกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวก-
กลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (อภายกานัน จวนตานัน เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (สภายกานัน จวนตานัน)

อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๖. กายายตนมฺลละ ธมฺมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ กายายตนํ น นีรุชฺฌติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺฌติ?

วิ. สฬเพสํ อุปปชฺชนตานัน อภายกานัน จวนตานัน เตสํ ตตถ กายายตนํ น นีรุชฺฌติ โน จ เตสํ ตตถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺฌติ, สุทฺธาวาสานัน เตสํ ตตถ กายายตนมฺลจ น นีรุชฺฌติ ธมฺมายตนมฺลจ น นีรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ธมฺมายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ ในภุมมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธมฺมายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺฌติ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ น นีรุชฺฌติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ในอน.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปปากขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สฬเพสํ อุปปชฺชนตานัน เตสํ ตตถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (อภายกานัน จวนตานัน เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาสาน์ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิจจวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนมฺูละ มีมฺูลี ๔ รสายตนมฺูละ มีมฺูลี ๓ โผฏฐัพพายตนมฺูละ มีมฺูลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมฺูละ — จป กายายตนมฺูละ —

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนฺุโลม

๑. รุปายตนมฺูละ คันธายตนมฺูลียมกะ

อนฺุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌติถาติ?

วิ. รุปาวจรา จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺฌติ โน จ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌติถ, กามาวจรา จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปายตนญจ นิรุชฺฌติ คณฺธายตนญจ นิรุชฺฌติถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะกำลังดับ แต่คันธายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะก็กำลังดับ คันธายตนะก็เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌติถ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺฌติตี?

วิ. กามาวจโร อปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌติถ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺฌติ, กามาวจรา จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนญจ นิรุชฺฌติถ รุปายตนญจ นิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิ ในภูมินั้น คันธายตนะเคยดับ แต่รูปายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในกามภูมิ ในภูมินั้น คันธายตนะก็เคยดับ รูปายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่า ภัคคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ (รูปาวจรา จวนตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภัคคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรา จวนตฺตานํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจโร อุปปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภัคคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรา จวนตฺตานํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. รูปายตนะมุละ คันธายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รูปายตฺนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตฺนํ น นิรุชฺชติธฺตาตี?

วิ. กามาวจโร อุปปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ รูปายตฺนํ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตฺนํ น นิรุชฺชติธฺ, รูปาวจโร อุปปชฺชนฺตํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตฺนญจ น นิรุชฺชติ คณฺธายตฺนญจ น นิรุชฺชติธฺ. เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามภูมิในภูมินั้น รูปายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่คันธายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะก็

ไม่ใช่กำลังดับ คันชยตนะก็ไม่เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ คนฺธายตน์ น นิรุชฺฌิตถ, ตสฺส ตตถ รูปายตน์ น นิรุชฺฌิตฺติ?

วิ. รูปาวจรา จวนฺตานิ เตสํ ตตถ คนฺธายตน์ น นิรุชฺฌิตถ โน จ เตสํ ตตถ รูปายตน์ น นิรุชฺฌิต, รูปาวจโร อูปชฺชนฺตานิ อรูปานิ เตสํ ตตถ คนฺธายตนญจ น นิรุชฺฌิตถ รูปายตนญจ น นิรุชฺฌิต.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในรูปภูมิ ในภูมินั้น คันชยตนะไม่เคยดับ แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น คันชยตนะก็ไม่เคยดับ รูปายตนะก็ไม่ใช้กำลังดับ

ในอน.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจโร อูปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตถ)

และ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺณณปัญหา สรุปลัสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ ส.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ ที่เรียกว่ารังคักขณสมังคีของรูปาวจรจุติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ (รูปาวจรา จวนฺตานิ เตสํ ตตถ)

และ ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของรูปาวจรปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔

อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺณณปัญหา สรุปลัสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนมฺลิตี โณฏฐัพพายตนฺมฺลิตี แสดงเหมือนกันกับ คันชยตนฺมฺลิตี

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๔. รุปายตนมฺลละ มนายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺชติถาติ?

วิ. สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพณฺตานํ อสณฺณสฺสตา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺชติถ, อิตเรสํ ปญฺจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺลจ นิรุชฺชติ มนายตนมฺลจ นิรุชฺชติถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังตายในอสังขตตมฺมิมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รุปายตนะกำลังดับ แต่มนายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสปรินิพพานตะเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะก็กำลังดับ มนายตนะก็เคยดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นิรุชฺชติถ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. ปญฺจโวการํ อุปชฺชุนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺชติถ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ, ปญฺจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺลจ นิรุชฺชติถ รุปายตนมฺลจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะเคยดับ แต่รูปายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็เคยดับ รุปายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ๕ ปรินิพพานตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ) ปรินิพพานตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณณจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุตฺถาวาเส ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขตตมฺมิมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขตตมฺมิมิ ๑ (อสณฺณสฺสตา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กชนสมังคีของปัญจ-
โวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้น
สุทธาวาสภูมิ ๕) (อิตเรสฺส ปญจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนนวิสนาที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทกชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับ
ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กชนสมังคีของปัญจ-
โวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้น
สุทธาวาสภูมิ ๕) (ปญจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนนวิสนาที่มีวิมฺกโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๔. รุปรายตนมฺลละ มนายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ น นิริชฺฆติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฆติถาตี?

วิ. ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ อรุณํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ น นิริชฺฆติ โน จ
เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺฆติถ, สุทธาวาสํ อุปปชฺชนฺตานํ อสณฺณสฺสํ อุปปชฺชนฺตานํ
เตสํ ตตฺถ รุปรายตนญจ น นิริชฺฆติ มนายตนญจ น นิริชฺฆติถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรุณภูมิเหล่านั้น
ก็ดี ในภูมินั้น รุปรายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่มนายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น,
เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังเกิดในอสนฺยญสฺสตฺตภูมิเหล่านั้น
ก็ดี ในภูมินั้น รุปรายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตํ น นิสฺสํมิตฺตํ, ตสฺส ตตถ รุปายตํ น นิสฺสํมิตฺติ?

วิ. สุตฺตาวาสํ ปรินิพฺพตํ อสฺสณฺสตุตา จวนฺตํ เตสํ ตตถ มนายตํ น นิสฺสํมิตฺตํ โน จ เตสํ ตตถ รุปายตํ น นิสฺสํมิตฺติ, สุตฺตาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตํ อสฺสณฺสตุตํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ มนายตํนญจ น นิสฺสํมิตฺตํ รุปายตํนญจ น นิสฺสํมิตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทราวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังตายในอสังขย-
สัจตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะไม่เคยดับ แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น
ในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทราวาสภูมิก็ดี บุคคลที่กำลังเกิดในอสังขยสัจตตภูมิ
เหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะก็ไม่เคยดับ รูปายตนะก็ไม่ใช้กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับ
ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณสุทราวาสภูมิ ๕) (ปัญจโวการ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทราวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
ของรูปาวจรปัญญาจณญาณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทราวาสภูมิ ๕
(สุทฺตาวาสํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยสัจตตภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่
เกิดในขณะแรก กับอสังขยสัจตตภูมิ ๑ (อสฺสณฺสตุตํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณิพณปัญหา สรุปลัสนวิสนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทราวาส-
ภูมิ ๕ ปรินิพฺพตโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทราวาสภูมิ ๔ (เวณ
อกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพฺพตโดยอ้อม ที่เรียกว่าวัจค์กขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณญาณจิตติจิต ๑
เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทราวาสภูมิ ๕ (สุทฺตาวาสํ ปรินิพฺพตํ เตสํ ตตถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยสัจตตภูมิ ที่เรียกว่าวัจค์กขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอสังขยสัจตตภูมิ ๑ (อสฺสณฺสตุตา จวนฺตํ เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักชนสมังคี ของรูปาวจรปัญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญสัจตภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักชนสมังคีของชีวิตนวกฺลาปที่ เกิดในขณะแรก กับอสังญสัจตภูมิ ๑ (อสังญสตฺตํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ อนุโลม

๕. รุปรายตนมฺลละ ธมฺมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ นิสฺสํมตฺติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิสฺสํมตฺติตาติ?

วิ. สุทฺธาวาส ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นิสฺสํมตฺติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิสฺสํมตฺติ, อิตเรสํ สรุปรากํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนมฺลจ นิสฺสํมตฺติ ธมฺมายตนมฺลจ นิสฺสํมตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น รุปรายตนะกำลังดับ แต่ ธมฺมายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสปรินิพพานตะที่มี ฐปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น รุปรายตนะก็กำลังดับ ธมฺมายตนะก็เคยดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นิสฺสํมตฺติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ นิสฺสํมตฺติตี?

วิ. สพฺเพสํ อุปปชฺชนฺตานํ อรุปรากํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิสฺสํมตฺติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นิสฺสํมตฺติ, สรุปรากํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺลจ นิสฺสํมตฺติ รุปรายตนมฺลจ นิสฺสํมตฺติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ฐปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภูมินั้น ธมฺมายตนะเคยดับ แต่รุปรายตนะไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่มีฐปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น ธมฺมายตนะก็เคยดับ รุปรายตนะก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาส-
ภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้น
อกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณญาณจุติจิต ๑
เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพันตานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจ-
โวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้น
สุทธาวาสภูมิ ๕)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอสังขยัตตตภูมิ ๑ (อิตเรสํ สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรูปทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาส-
ภูมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔
ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (สพฺเพสํ อุปปชฺชนฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก
๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจ-
โวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้น
สุทธาวาสภูมิ ๕)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอสังขยัตตตภูมิ ๑ (สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรูปทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ปัจจุปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๕. รุปายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ รุปายตํ น นฺิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตํ น นฺิรุชฺฌติเต?

วิ. สฬฺหเส อูปฺปชฺชนฺตานํ อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตํ น นฺิรุชฺฌติ
โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตํ น นฺิรุชฺฌติ, สฬฺหาวาสํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
รูปายตนญฺจ น นฺิรุชฺฌติ ธมฺมายตนญฺจ น นฺิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมตกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี
ในภุมิณั้น รุปายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ธัมมายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, เมื่อ
บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุททาวาสภุมิ ในภุมิณั้น รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายตนะก็
ไม่เคยดับ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตํ น นฺิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตํ น นฺิรุชฺฌติเต?

วิ. สฬฺหาวาเส ปรีนฺิพพฺนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตํ น นฺิรุชฺฌติ โน จ
เตสํ ตตฺถ รุปายตํ น นฺิรุชฺฌติ, สฬฺหาวาสํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนญฺจ
น นฺิรุชฺฌติ รุปายตนญฺจ น นฺิรุชฺฌติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุททาวาสภุมิ ในภุมิณั้น ธัมมายตนะไม่เคยดับ
แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมิณั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุททาวาสภุมิ
ในภุมิณั้น ธัมมายตนะก็ไม่ได้ดับ รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภุมิ (เว้นสุททาวาส-
ภุมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔
ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๒๖ ภุมิ (เว้นสุททาวาสภุมิ ๕) (สฬฺหเส อูปฺปชฺชนฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจิตติ ๔ เจตสิก
๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุททาวาสภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคี
ของรูปาวจรปัญญาสมณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุททาวาสภุมิ ๕
(สฬฺหาวาสํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุทธาวาส-
ภูมิ ๕ ปรินิพพันตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้น
อกนิฏฐภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญญาจณญาณจิต ๑
เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส ปรินิพพุตตัน เตสํ ตตถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคี
ของรูปาวจรปัญญาจณญาณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕
(สุทธาวาส อุปปชชุนตัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

— จป รูปายตนมุละ —

หมายเหตุ : คันธายตนมุละ มีมุลี ๔ รสายตนมุละ มีมุลี ๓ โผฏฐัพพายตนมุละ มีมุลี ๒
เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมุละ

ปัจจุปปันนาตีตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ มนายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติเตว?

วิ. สุทธาวาส ปรินิพพุตตัน เตสํ ตตถ มนายตนํ นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ
ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติ, อิตเรสํ สจิตฺตกาณํ จวนฺตตัน เตสํ ตตถ มนายตนญจ นิรุชฺชติ
ธมฺมายตนญจ นิรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะกำลังดับ แต่
ธัมมายตนะไม่เคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากสุทธาวาสปรินิพพันตะที่มี
จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น มนายตนะก็กำลังดับ ธัมมายตนะก็เคยดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นิรุชฺชติเต?

วิ. สพุเพล์ อุปปชชุนตาน์ อจิตตูกาน์ จวนตาน์ เตลส์ ตตุถ ธมฺมายนัน นิร์ชฌิตถ
โน จ เตลส์ ตตุถ มนายตนัน นิร์ชฌิตถ, สจิตตูกาน์ จวนตาน์ เตลส์ ตตุถ ธมฺมายนนญจ
นิร์ชฌิตถ มนายตนนญจ นิร์ชฌิตถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี
ในภุมินั้น ธมฺมายนนญจเคยดับ แต่มนายตนนญจไม่ใช้กำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคล
ที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ธมฺมายนนญจก็เคยดับ มนายตนนญจก็กำลังดับ

ในอนุ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในสุททาส-
ภุมิ ๕ ปรินิพพานโดยตรง พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุททาสภุมิ ๔ (เว้น
อกนิฏฐาภุมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของรูปาวจรปัญจมณณจิตติ ๑
เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับสุททาสภุมิ ๕ (สุททาส ปรินิพพาน เตลส์ ตตุถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของจิตติ ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจ-
โวการภุมิ ๒๑ (เว้นสุททาสภุมิ ๕) (อิตเรลส์ สจิตตูกาน์ จวนตาน์ เตลส์ ตตุถ)

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสิขนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของลัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภุมิ (เว้นสุททาส-
ภุมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔
ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับ ๒๖ ภุมิ (เว้นสุททาสภุมิ ๕) (สพุเพล์ อุปปชชุนตาน์)

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสญญัตตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอัสสญญัตตภุมิ ๑ (อจิตตูกาน์ จวนตาน์ เตลส์ ตตุถ)

และ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของจิตติ ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจ-
โวการภุมิ ๒๑ (เว้นสุททาสภุมิ ๕) (สจิตตูกาน์ จวนตาน์ เตลส์ ตตุถ)

อธ. ของลัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรูปทสสนวิสิขนาที่มีวิวัคโดยตรง]

ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปัจจนิก

๑. มนายตนมฺหุละ ธัมมายตนมฺหุสิยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺชติตฺถาติ?

วิ. สฬฺหเส อูปปชฺชนฺตานํ อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺชติ
โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺชติตฺถ, สฬฺหาวาสํ อูปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
มนายตนมฺหุจ น นีรุชฺชติ ธมฺมายตนมฺหุจ น นีรุชฺชติตฺถ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ใน
ภุมินั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ธัมมายตนะเคยดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคล
เหล่านั้นกำลังเกิดในสุทราวาสภุมิ ในภุมินั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ธัมมายตนะก็ไม่เคยดับ

ปฏฺ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺชติตฺถ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺชติตฺติ?

วิ. สฬฺหาวาเส ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺชติตฺถ โน จ
เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺชติ, สฬฺหาวาสํ อูปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺหุจ
น นีรุชฺชติตฺถ มนายตนมฺหุจ น นีรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในสุทราวาสภุมิ ในภุมินั้น ธัมมายตนะไม่เคยดับ
แต่มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทราวาสภุมิ
ในภุมินั้น ธัมมายตนะก็ไม่เคยดับ มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทราวาส-
ภุมิ ๕) ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔
ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ ๒๖ ภุมิ (เว้นสุทราวาสภุมิ ๕) (สฬฺหเส อูปปชฺชนฺตานํ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสญฺญสํตตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอัสสญฺญสํตตภุมิ ๑ (อจิตฺตกาณํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทราวาสภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาทักขณสมังคี
ของรูปาวจรปญฺญจมณานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกฺลาป ๔ กับสุทราวาสภุมิ ๕
(สฬฺหาวาสํ อูปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังบริณีพพานในสุทธาวาส-
 ภูมิ ๕ บริณีพพันตะโดยตรง **พระอนาคามีบุคคล ๑** ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้น
 อกนิฏฐาภูมิ) บริณีพพันตะโดยอ้อม ที่เรียกว่าก้งคักกณสม้งคิของรูปาวจรปัญญาจณณจติจิต ๑
 เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้ย กับสุทธาวาสภูมิ ๕ (สุทธาวาส บริณีพพันตาน์ เศล ตตถ)
และ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกกณสม้งคิ
 ของรูปาวจรปัญญาจณณณปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔ กับสุทธาวาสภูมิ ๕
 (สุทธาวาส อุปปชชชชตาน์ เศล ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิม้งค์โดยตรง]

— จป มนายตณมุละ —

— จป นิโรธวาระ ปัจจุปปันนาตีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ แต่เพียงนี้ —

**อุปาทนโรธวาระ
ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม
บุคคลวาระ**

๑. จักขายตนมฺหุละ โสตายตนมฺหุสิยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส โสตายตนํ นฺริชฺชติ?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใด, โสตายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ นฺริชฺชติ, ตสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชติ?

หรือว่า โสตายตนะกำลังดับแก่บุคคลใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กฺลาป ๓-๗-๔ (สจฺกชฺชานํ อุปฺปชฺชชฺชานํ เตสํ)

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย (สโธตกานํ จวนฺตํ เตสํ)

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิสัยนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺหุละ โสตายตนมฺหุสิยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตสฺส โสตายตนํ น นฺริชฺชติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใด, โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. สโธตกานํ จวนฺตํ เตสํ จกฺขายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ โสตายตนํ
น นฺริชฺชติ, อจฺกชฺชานํ อุปฺปชฺชชฺชานํ อโธตกานํ จวนฺตํ เตสํ จกฺขายตนญจ นฺอุปฺปชฺชติ
โสตายตนญจ น นฺริชฺชติ.

บุคคลที่มีโสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่โสตายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนะ น นินฺรุชฺชติ, ตสฺส จกฺขายตนะ นุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า โสตายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจกฺขกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ โสตายตนะ น นินฺรุชฺชติ โน จ เตสํ จกฺขายตนะ นุปฺปชฺชติ, อโสตกานํ จวนฺตานํ อจฺจกฺขกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ โสตายตนะจ น นินฺรุชฺชติ จกฺขายตนะจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด โสตายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัจจุ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของปัจจุโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย (สโสตกานํ จวนฺตานํ เตสํ)

และ ทุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ทู.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทู.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยสัตตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคี
ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก (อจฺจกฺขกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ)

ทู.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

ทู.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทู.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมํ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
อรุปัจจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย (อโธตกานํ จวนฺตํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนวิไลขนาที่มีวิมฺกัโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กฺลาป ๓-๗-๔ (สจฺจชุกานํ อุปปชฺชนฺตํ เตสํ)

และ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายภูมิ

พ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

พ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกฺจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมํ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของ
อรุปัจจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย (อโธตกานํ จวนฺตํ เตสํ)

พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

พ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

พ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖

สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺมํ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคี
ของอรุปปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก (อจฺจชุกานํ อุปปชฺชนฺตํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนวิไลขนาที่มีวิมฺกัโดยตรง]

หมายเหตุ : ในมูละมุขีที่เหลือทั้งหมดก็แสดงเหมือนกันกับ บุคคลโลกสวาระ เพียงแต่ว่า
ในปุจฉาให้ตัดคำว่า ยตฺถ และ ตตฺถ ในภูมิใด และ ในภูมินั้นออก ถ้าในวิไลขนาและองค์ธรรม
ให้ตัดคำว่า ตตฺถ ในภูมินั้น และกับจำนวนภูมิออก เพียงเท่านั้นก็เป็นบุคคลวาระแล้ว

**อุปาทนโรธวาระ
ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม
บุคคลโลกาสวาระ**

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ นีรชฺชตฺติ?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น
ใช่ไหม?

ว. โน ไม่ใช่

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ นีรชฺชตฺติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชตฺติ?

หรือว่า โสตายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้น
ในภุมินั้นใช่ไหม?

ว. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กาลป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจฺจชฺชูกานํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของส้ง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สโสตฺถกานํ จวฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของส้ง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ น นีรชฺชตฺติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคล
นั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สโสดกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 สโสดายตํ น นิริชฺชติ, อจฺกขกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ อโสดกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ
 จกฺขายตณฺณจ นุปฺปชฺชติ สโสดายตณฺณจ น นิริชฺชติ.

บุคคลที่มีโสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
 สโสดายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
 บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด สโสดา-
 ยตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ สโสดายตํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชติ?
 หรือว่า สโสดายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่
 บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺกขกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ สโสดายตํ น นิริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 จกฺขายตํ นุปฺปชฺชติ, อโสดกานํ จวนฺตํ อจฺกขกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ
 สโสดายตณฺณจ น นิริชฺชติ จกฺขายตณฺณจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น สโสดายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
 จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี
 บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น สโสดายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะ
 ก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในปัญจ-
 โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
 สุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สโสดกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ ทุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ทุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
 ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
 กามภูมิเบื้องต่ำ ๖

สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺมิ อรูปมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺกชนสมํคฺคิ ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ อรูปมฺมิ ๔ (อจกฺขุการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทฺ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายมฺมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามมฺมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามมฺมิ ที่เรียกว่าภังคกฺกชนสมํคฺคิของอเหตุกฺจฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามมฺมิเบื่องต่ำ ๖ **สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ อรูปมฺมิ ที่เรียกว่า ภังคกฺกชนสมํคฺคิของอรูปจฺติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญ- สัตตตมฺมิ ๑ อรูปมฺมิ ๔ (อโสฺตการํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนณปัญฺหา สรุบทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺกฺโดยตฺรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ปฺ.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญฺจ- โวการมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺกชนสมํคฺคิของปัญฺจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช- กฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญฺจโวการมฺมิ ๒๖ (สจกฺขุการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ทฺ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในอบายมฺมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันโสตะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามมฺมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างโสตะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามมฺมิ ที่เรียกว่าภังคกฺกชนสมํคฺคิของอเหตุกฺจฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามมฺมิเบื่องต่ำ ๖ **สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ อรูปมฺมิ ที่เรียกว่า ภังคกฺกชนสมํคฺคิของอรูปจฺติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญ- สัตตตมฺมิ ๑ อรูปมฺมิ ๔ (อโสฺตการํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทฺ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายมฺมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามมฺมิ

ทฺ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามมฺมิ

ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
 กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ **สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า
 อุปาทกชนสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก
 กับอสังขญัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกชูกาน์ อุปปชชุนตาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิวัจโดยตรง]

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๑. จักขายตนมุละ ฆานายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จกฺขายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ นිරุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, ฆานายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภูมิ
 นั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฆานายตนํ นිරุชฺชติ, ตสฺส ตตถ จกฺขายตนํ อุปปชฺชติตี?

หรือว่า ฆานายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลนั้น
 ในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
 โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
 กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกชูกาน์ อุปปชชุนตาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ
 ที่เรียกว่ามังคักชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
 กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกาน์ จวนฺตาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลีสยมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ น นිරุชฺชติตีติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมินีใด, ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นिरุชฺชติ, อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ จักขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ ฆานายตนมฺลจ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ฆานายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินีนั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติตีติ?

หรือว่า ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินีใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, อฆานกานํ จวนฺตानํ อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ น นिरุชฺชติ จักขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินีนั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินีนั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้ายกับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ทุ.๑ ที่เป็นอุปปาติกะ อันจักชุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักชุกเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักชุกยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับ กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยสัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า อุปปาตักชนสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังขยสัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกฺขุกันฺ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ

ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายใน กามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของอเหตุกจุตฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺณิรยภูมิ) สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่ เรียกว่าภังคักชนสมังคีของมหัคคตจุตฺติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้ง สุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิไลชนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักชุกเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกฺขุกันฺ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังตายใน
กามภูมิ ทุ.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายใน
กามภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของอเหตุกจุตฺติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺณิรยภูมิ) สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่
เรียกว่าภังคักชนสมังคีของมหัคคตจุตฺติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิจึง

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังสเทหะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิจึง

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิจึง
ที่เรียกว่าอุปปาตักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภูมิจึง ๖

ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตตมมิจึง อรูปภูมิจึง ที่เรียกว่าอุปปาตักชนสมังคี
ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังขยัตตตมมิจึง ๑
อรูปภูมิจึง ๔ (อจากุชูกาน์ อุปปชชุตาน์ เตสส์ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่อ. หนวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังคโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๓. จักขายตนมุละ ชิวหายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสส ยตถ จักขายตนํ อุปปชชติ, ตสส ตตถ ชิวหายตนํ นิรุชฌตีติ?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมมิจึง, ชิวหายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมมิจึง
นั้นใช่ไหม?

ว. โน ไม่ใช่

ปฏ.ป. ยสส วา ปน ยตถ ชิวหายตนํ นิรุชฌตีติ, ตสส ตตถ จักขายตนํ อุปปชชตีติ?

หรือว่า ชิวหายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมมิจึง, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้น
ในภุมมิจึงนั้นใช่ไหม?

ว. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่อ. ๒.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิจึง ที่เรียกว่าอุปปาตักชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิจึง ๒๖ (สจากุชูกาน์ อุปปชชุตาน์ เตสส์ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโณมปัญหา ปฏิสทวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๓. จักขายตนมฺูละ ชิวหายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตฺนํ น นีรฺุชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคล
นั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สชีวหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
ชิวหายตฺนํ น นีรฺุชฺชติ, อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อชีวหกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตนญจ นุปฺปชฺชติ ชิวหายตนญจ น นีรฺุชฺชติ.

บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
ชิวหายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ชิวหา-
ยตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตฺนํ น นีรฺุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่
บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตฺนํ น นีรฺุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, อชีวหกานํ จวนฺตानํ อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ
ชิวหายตนญจ น นีรฺุชฺชติ จกฺขายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี

บุคคลที่จักขุก่อเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมมะนั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมมิ ๑๑ (สชีวหกัน จวนุตาน เตสํ ตตถ)

และ พ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภุมมิเบื้องต่ำ ๖ **ส.๑ ต.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอสังญญัตตภุมมิ อรูปภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังญญัตตภุมมิ ๑ อรูปภุมมิ ๔ (อจกขุกาน อุปปชชุตาน เตสํ ตตถ)

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิรยภุมมิ) **ส.๑ ต.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมมิ ๑๖ อรูปภุมมิ ๔ (อชีวหกัน จวนุตาน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณณมัญญา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมมิ ๒๖ (สจกขุกาน อุปปชชุตาน เตสํ ตตถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิรยภุมมิ) **ส.๑ ต.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ ที่

เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อชีวหกัน จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก
กับอสังขยัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจฺจุหกัน อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิมังกิโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๔. จักขายตนมูละ กายายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตํ นิรุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, กายายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภูมิ
นั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตํ อุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า กายายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้น
ในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑
(สกายกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัย]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๔. จักขายตนมูละ กายายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นිරุชฺชติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคล
นั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สกายกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
กายายตนํ น นිරุชฺชติ, อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ อกายกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ
จักขายตนญจ นุปฺปชฺชติ กายายตนญจ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่กายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
กายายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด
กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ?

หรือว่า กายายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่
บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, อกายกานํ จวนฺตานิ อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ
กายายตนญจ น นिरุชฺชติ จักขายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี

บุคคลที่จักขุก่อเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมมะนั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภุมมิ ที่เรียกว่าภังคก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมมิ ๑๑
(สกายกาน จวนตานุ เตส ตตถ)

และ **ท.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ
กามภุมมิเบื้องต่ำ ๖ **ส.๑ ต.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภุมมิ อรูปภุมมิ ที่เรียกว่า
อุปาทกชนสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก
กับอสังขยัตตภุมมิ ๑ อรูปภุมมิ ๔ (อจกชูกาน อุปปชชุนตานุ เตส ตตถ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของมหัคคต-
จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมมิ ๑๖ อรูปภุมมิ ๔
(อกายกาน จวนตานุ เตส ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังกิโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุก่อเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมมิ ๒๖

และ **ส.๑ ต.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมมิ อรูปภุมมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของ
มหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมมิ ๑๖
อรูปภุมมิ ๔ (อกายกาน จวนตานุ เตส ตตถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุก่อเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเบื้องต้น ๖

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคี ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังขยัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อจากุชูกาน์ อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๕. จักขายตนมุละ รุปายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รุปายตนํ นิรุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, รุปายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น ไซ้ไหม?

วิ. โน ไม่ไซ้

ปฏี.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ อุปปชฺชติตี?

หรือว่า รุปายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นไซ้ไหม?

วิ. โน ไม่ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๕ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจากุชูกาน์ อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของปัจจุโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
ปัจจุโวการภูมิ ๒๖

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตตภูมิ ๑ (สรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโสมปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๕. จักขายตนมฺหุละ รุปายตนมฺหุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตํ น นิริชฺชติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้น
ในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. สรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
รูปายตํ น นิริชฺชติ, อจฺจุขฺกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ อรูปกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ รุปายตนญฺจ น นิริชฺชติ.

บุคคลที่รูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภูมินั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รุปายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รุปายตํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชติ?

หรือว่า รุปายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่
บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุขฺกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ รุปายตํ น นิริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตํ นุปฺปชฺชติ, อรูปกานํ จวนฺตานิ อจฺจุขฺกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ
รูปายตนญฺจ น นิริชฺชติ จกฺขายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุก่อได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รูปายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่รูประเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่จักขุก่อไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในออสัญญัตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับออสัญญัตตภูมิ ๑ (สรุปกาน จวนตาน์ เตส ตตถ)

และ **ท.๑** ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุก่อไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุก่อไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๖ **สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในออสัญญัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับออสัญญัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกชูกาน อุปปชชนตาน์ เตส ตตถ)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (สรุปกาน จวนตาน์ เตส ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปทสสนวิสิขนาที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุก่อได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกชูกาน อุปปชชนตาน์ เตส ตตถ)

และ **ตี.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (สรุปกาน จวนตาน์ เตส ตตถ)

ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุก่อไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเบื้องต้น ๖ **ส.๑ ตี.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่า อุปาทกขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังขยัตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อจกขุกัน อุปปชฺชนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โณภูมัพพายตนะมุขี แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะมุขี

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนะมุขะ มนายตนะมุขีลยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จกฺขายตณํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ มนายตณํ นิรุชฺชติตี?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, มนายตนะก็กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้น ใช่มั้ย?

ว. โน ไม่ใช่มั้ย

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตณํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ จกฺขายตณํ อุปปชฺชติตี?

หรือว่า มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภุมิใด, จักขายตนะก็กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่มั้ย?

ว. โน ไม่ใช่มั้ย

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจกขุกัน อุปปชฺชนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการ-
ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ น นිරุชฺชติตี?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมินีใด, มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคล
นั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
มนายตฺนํ น นිරุชฺชติ, อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ อจิตตกานํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ มนายตนญฺจ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินีนั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่มนาย-
ตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคล
ที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินีนั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็
ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

หรือว่า มนายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินีใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่
บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, อจิตตกานํ จวนฺตานิ อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ
มนายตนญฺจ น นिरุชฺชติ จกฺขายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินีนั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี

บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุตติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ จตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตกานัน จวนุตานัน เตสํ ตตถ)

และ พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ **ส.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสัจตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับอสังขญสัจตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกขุกัน อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตตภูมิ ๑ (อจิตตกานัน จวนุตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพนธปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกขุกัน อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ)

และ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตตภูมิ ๑ (อจิตตกานัน จวนุตานัน เตสํ ตตถ)

พุ.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

พุ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ

กามภูมิเบื้องต่ำ ๖ **สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทกขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก
กับอสังขยัตตภูมิ ๑ อรูปภูมิ ๔ (อจกขุกัน อูปปชชนตาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลสนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๑๐. จักขายตนมูละ ธัมมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ จักขายตนํ อูปปชชติ, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนํ นีรुชฌตีติ?

จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด, ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลนั้นในภูมิ
นั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนํ นีรุชฌตี, ตสฺส ตตถ จักขายตนํ อูปปชชตีติ?

หรือว่า ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลใดในภูมิใด, จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลนั้น
ในภูมินั้นใช่ไหม?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจกขุกัน อูปปชชนตาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิไลสนา]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่ากัณ-
ขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
(สพฺเพสํ จวนตาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิไลสนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑๐. จักขายตนมฺหุละ ธัมมายตนมฺหุละ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นිරุชฺชติตีติ?

จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภุมินีใด, ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สฬฺหะสฺส จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นිරุชฺชติ, อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ จักขายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตนญฺจ น นिरุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย ในภุมินีนั้น จักขายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินีนั้น จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติตีติ?

หรือว่า ธัมมายตนะไม่ใช่กำลังดับแก่บุคคลใดในภุมินีใด, จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภุมินีนั้นใช่ไหม?

วิ. สจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ จักขายตนํ นุปฺปชฺชติ, อจฺจุชฺชกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนญฺจ น นिरุชฺชติ จักขายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินีนั้น ธัมมายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่จักขายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินีนั้น, บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินีนั้น ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ จักขายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคก-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
(สฬฺหะสฺส จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๖

ส.๑ ทิ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญัตตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคี ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญัตตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อจากขุภานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปรหัสสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** อันมีจักขุเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมช-
กลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจากขุภานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ท.๑ ที่เป็นโอปปาติกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในอบายภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันจักขุเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างจักขุยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับ กามภุมิเบื้องต่ำ ๖

ส.๑ ทิ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญัตตตภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปปาตักขณสมังคี ของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญัตตตภุมิ ๑ อรูปภุมิ ๔ (อจากขุภานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปรหัสสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

— จบ จักขายตนมฺูละ —

หมายเหตุ : โสตายตนมฺูละ แสดงทำนองเดียวกันกับ จักขายตนมฺูละ

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมฺหุละ ชิวหายตนมฺหุละ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัณสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชชฺชานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นโฆฆปัญฺหา ปฏิเสธวิสฺสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่ากัณคักกัณสมังคิของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ไม่มี [เป็นโฆฆปัญฺหา ปฏิเสธวิสฺสนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. ฆานายตนมฺหุละ ชิวหายตนมฺหุละ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. สชีวหกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺชติ, อฆานกานํ อุปฺปชฺชชฺชานํ อชีวหกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญจ นฺอุปฺปชฺชติ ชิวหายตนญจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ชีวหายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, อชิวหกานํ จวนฺตานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนญฺจ น นิรุชฺชติ ฆานายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ ฆานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่มีฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ อันมีชิวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ กามภุมิ ๑๑ (สชิวหกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดใน กามภุมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่มีเกิด ซึ่งกำลังเกิดใน กามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺนิริยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของ มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ รูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชิวหายังไม่มีเกิด ซึ่งกำลังตายใน กามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจุติจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺนิริยภุมิ) ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่ เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้ง สุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชิวหกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีมานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอเหตุกจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภุมิ) **ส.๑ ต.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของมหัคคตจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีมานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างมานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภุมิ)

ส.๑ ต.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๒. ฆานายตนมฺูละ กายายตนมฺูลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นිරุชฺฌติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ นिरุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๕ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีมานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๕ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของกามาวจรจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. ฆานายตนมฺลละ กายายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ น นිරุชฺชติตี?

วิ. สกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นිරุชฺชติ, อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ อกายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ กายายตนมฺลจ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่กายายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่มานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, อกายกานํ จวนฺตานํ อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺลจ น นिरุชฺชติ ฆานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีมานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ฆานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่มานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑

และ ๗.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภูมิ **๗.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖
กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภูมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกาน์ อุปปชชนุตาน์ เตสํ ตตถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของมหัคคต
จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔
อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรุทฺสสนวิสิขฺณาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกาน์ อุปปชชนุตาน์ เตสํ ตตถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของ
มหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖
อรูปภูมิ ๔ (อภายกาน์ จวนุตาน์ เตสํ ตตถ)

๗.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

๗.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖
กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เว้นนิริยภูมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๖

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสญฺญัตตภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับอัสสญฺญัตตภูมิ ๑

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุบันนวาระ ปัจจนิก

๓. ฆานายตนมฺหะ รูปายตนมฺหิยมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ น นිරุชฺชติตีติ?

วิ. สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ น นිරุชฺชติ, อฆานกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ รูปายตนมฺหะ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตีติ?

วิ. สฆานกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, อรูปกานํ จวนฺตานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนมฺหะ น นिरุชฺชติ ฆานายตนมฺหะ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รูปายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ฆานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น รูปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัจจุโวการภุมิ ที่เรียกว่า วัฏฏกขณสมังคีของปัจจุโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัจจุโวการภุมิ ๒๖ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังฺกตตตฺตมฺหิ ที่เรียกว่าวัฏฏกขณสมังคีของชีวิตนวก-กลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังฺกตตตฺตมฺหิ ๑ (สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภะเสยยะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดใน กามภุมิ ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภะเสยยะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน

กามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิรยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของอรูปจุตฺติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลชนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของอรูปจุตฺติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ทุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ

ทุ.๑ สุ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณิรยภูมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลชนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

หมายเหตุ : คันถายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะอายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะมูลี

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัณธสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโฆฆปัญฺหา ปฏิเสธวิสัณฺหา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปญฺจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักกัณธสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปญฺจโวการภุมิ ๒๖ (สจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโฆฆปัญฺหา ปฏิเสธวิสัณฺหา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๗. ฆานายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. สจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นฺอุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิรุชฺชติ, อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญจ นฺอุปฺปชฺชติ มนายตนญจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ น นิรุชฌติ, ตสฺส ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ มนายตนํ น นิรุชฌติ โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชติ, อจิตฺตกานํ จวนฺตานํ อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ มนายตนญจ น นิรุชฌติ ฆานายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ ฆานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่มีฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุจิตติ ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ จตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด ในกามภุมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด ในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺนิรยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ รูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสัณฺณสัจตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอัสสัณฺณสัจตภุมิ ๑ (อจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัณ. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัทธิสนธิที่มิวิวัจโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัณ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๑ บุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

และ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของชีวิตนวกกลาป ที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อจิตฺตกาณํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺณิรยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อฆานกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัสนาที่มีวิมฺกัโดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ อนฺโลม

๘. ฆานายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สฆานกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัสนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ (สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัสนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๘. ฆานายตนมฺหะ ธัมมายตนมฺหียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตํ น นีรुชฺชติตี?

วิ. สฬฺหะสํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตํ น นีรुชฺชติ, อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ ธมฺมายตนญฺจ น นีรुชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย ในภุมินั้น ฆานายตนะไม่ใช้กำลังเกิด แต่ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ฆานายตนะก็ไม่ใช้กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช้กำลังดับ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตํ น นีรुชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตํ น นีรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ นุปฺปชฺชติ, อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนญฺจ น นีรุชฺชติ ฆานายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีฆานะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ธัมมายตนะไม่ใช้กำลังดับ แต่ ฆานายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ธัมมายตนะก็ไม่ใช้กำลังดับ ฆานายตนะก็ไม่ใช้กำลังเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๕ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคก-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
(สฬฺหะสํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันฆานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฆานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป
๓-๖ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺนิริยภูมิ) ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิต-
นวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อฆานกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีฉานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สขานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นสังเสทชะและคัพภเสยยกะ อันมีฉานะเกิดไม่ได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ **ท.๑ ส.๑** ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างฉานะยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคิของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓-๖ กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณฺณิรยภุมิ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคิของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อขานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิวัจค์โดยตรง]

— จป ฆานายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. ชิวหายตนมฺูละ กายายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นิสฺสํขมฺตีติ?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ กายายตนํ นิสฺสํขมฺติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑
(สกายกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุปันนวาระ ปัจจนิก

๑. ชิวหายตนมฺล ภายายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ภายายตนํ น นිරุชฺชติตี?

วิ. สกายกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
ภายายตนํ น นිරุชฺชติ, อชิฺวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ อกายกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ
ชิฺวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ ภายายตนญจ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภูมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
ภายายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่ชิฺวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภูมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ภาย-
ายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ภายายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สชิฺวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ ภายายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
ชิฺวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, อกายกานํ จวนฺตํ อชิฺวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ
ภายายตนญจ น นिरุชฺชติ ชิฺวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีชิฺวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ภายายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
ชิฺวหายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี
บุคคลที่ชิฺวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภูมินั้น ภายายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ชิวหายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑
(สกายกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ พุ.๑ ส.๑ ที่ เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓
กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณนิริยภุมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ
รูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของมหัคคต
จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔
(อภายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรุทฺสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺภคฺโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคี
ของมหัคคตจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖
อรูปภุมิ ๔ (อภายกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

พุ.๑ ส.๑ ที่ เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน
กามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓
กับกามภุมิเบื้องต้น ๕ (เวณนิริยภุมิ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับ
รูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุปรุทฺสสนวิสฺสนาที่มีวิมฺภคฺโดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๒. ชิวหายตนมูละ รูปรายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รูปรายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปรายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ ชิวหายตนํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหกัน อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของส้ง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญูสัจตภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวก-
กลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญูสัจตภุมิ ๑ (สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของส้ง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. ชิวหายตนมูละ รูปรายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตถ รูปรายตนํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. สรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตถ รูปรายตนํ น นิรุชฺชติ, อชีวหกัน อุปฺปชฺชนฺตานํ อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตถ ชิวหายตนญจ นุปฺปชฺชติ รูปรายตนญจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่รูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่รูปรายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปรายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตนํ น นිරุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวฺหายตนํ นุปฺปชฺชติ?

วิ. สชีวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวฺหายตนํ นุปฺปชฺชติ, อรูปกานํ จวนฺตานํ อชีวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺจ น นिरุชฺชติ ชิวฺหายตนมฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รุปายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ชีวหายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่รู้ปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่า วัฏคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญาสัตตภุมิ ที่เรียกว่าวัฏคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญาสัตตภุมิ ๑ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายยังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺนิรยภุมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าวัฏคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวฺหกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ติ.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกานัน จวนตานัน เตสํ ตตฺถ)

ท.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดใน กามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิรยภูมิ) **ส.๑ ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (สชีวหกานัน อุปปชฺชนตานัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิไลสนาที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพายตนะ ๓ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะ ๓

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๖. ชิวหายตนะมุละ มนายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนะ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนะ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนะ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนะ อุปปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สชีวหกานัน อุปปชฺชนตานัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิไลสนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตฺตกานัน จวนตานัน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิไลสนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๖. ชิวหายตนมฺหะ มนายตนมฺหียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺชติตี?

วิ. สจิตฺตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺชติ, อชิวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อจิตฺตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนมฺหจ นุปฺปชฺชติ มนายตนมฺหจ น นิริชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภพนั้น ชิวหายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภพนั้น ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สชิวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นิริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นุปฺปชฺชติ, อจิตฺตกานํ จวนฺตानํ อชิวหกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺหจ น นิริชฺชติ ชิวหายตนมฺหจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีชิวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภพนั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ ชิวหายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภพนั้น, บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่ชิวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภพนั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ ชิวหายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของจตุจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ จตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจิตฺตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชิวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด ในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓ กับกามภุมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณนิริยภุมิ)

สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ)

สฺ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังฺญญสํตตภุมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังฺญญสํตตภุมิ ๑ (อจิตฺตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนนวิสัสนาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ สฺ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังฺญญสํตตภุมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังฺญญสํตตภุมิ ๑ (อจิตฺตกานํ จวนฺตานํ)

ท.๑ สฺ.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกฺลาป ๓ กับกามภุมิเบื่องต่ำ ๕ (เวณฺณิรยภุมิ)

สฺ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อชีวหฺกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนนวิสัสนาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๗. ชิวหายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ ชิวหายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นฺิรุชฺชติ?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมาตฺถํ นีรुชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชีวหาตฺถํ อุปฺปชฺชตีติ?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สชีวหํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโสมปฏฺหา ปฏิเสธวิสัณฺหา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภุมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของจุตฺติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภุมิ

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโสมปฏฺหา ปฏิเสธวิสัณฺหา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๗. ชีวหาตฺถนฺมฺลละ ธมฺมาตฺถนฺมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ชีวหาตฺถํ นฺอุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมาตฺถํ น นีรुชฺชตีติ?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชีวหาตฺถํ นฺอุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตฺถํ น นีรุชฺชติ, อชีวหํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชีวหาตฺถนฺนฺจ นฺอุปฺปชฺชติ ธมฺมาตฺถนฺนฺจ น นีรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย ในภุมินั้น ชีวหาตฺถะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธมฺมาตฺถะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ชีวหาตฺถะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธมฺมาตฺถะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมาตฺถํ น นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ชีวหาตฺถํ นฺอุปฺปชฺชตีติ?

วิ. สชีวหํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตฺถํ น นีรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ ชีวหาตฺถํ นฺอุปฺปชฺชติ, อชีวหํ อูปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมาตฺถนฺนฺจ น นีรุชฺชติ ชีวหาตฺถนฺนฺจ นฺอุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น ธมฺมาตฺถะไม่ใช่กำลังดับ แต่ชีวหาตฺถะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภุมินั้น ธมฺมาตฺถะก็ไม่ใช่กำลังดับ ชีวหาตฺถะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
(สพฺเพสํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓
กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺณิยภูมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อชีว्हกานํ อุปปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สชีว्हกานํ อุปปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

และ พ.๑ ส.๑ ที่เป็นคัพภเสยยกะ ผู้จะตายในระหว่างชีวหายังไม่เกิด ซึ่งกำลังเกิด
ในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอเหตุกปฏิสนธิจิต ๒ เจตสิก ๑๐ กัมมชกลาป ๓
กับกามภูมิเบื้องต่ำ ๕ (เวณฺณิยภูมิ)

ส.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อชีว्हกานํ อุปปชฺชนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

— จบ ชิวหายตนมูละ —

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๑. กายายตนมมูละ รูปายตนมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ อนุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตฺนํ นิรุชฺฌติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตฺนํ นิรุชฺฌติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ อนุปฺปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับ กามภูมิ ๑๑ (สกายกานํ อนุปฺปชฺชชฺชานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัยนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า กัณฺถกัชนสมังคีของปัญจโวการจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจ-
โวการภูมิ ๒๖ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยสัจตตภูมิ ที่เรียกว่ากัณฺถกัชนสมังคีของชีวิตนวก-
ชกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขยสัจตตภูมิ ๑ (สรูปกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัยนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. กายายตนมมูละ รูปายตนมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตฺนํ อนุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รูปายตฺนํ น นิรุชฺฌติตี?

วิ. สรูปกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ อนุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
รูปายตฺนํ น นิรุชฺฌติ, อกายกานํ อนุปฺปชฺชชฺชานํ อรูปกานํ จวนฺตํ เตสํ ตตฺถ
กายายตฺนญจ อนุปฺปชฺชติ รูปายตฺนญจ น นิรุชฺฌติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
รูปายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด รูปายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รุปายตนํ น นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชตีติ?

วิ. สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ น นิรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, อรูปกานํ จวนฺตานํ อกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺจ น นิรุชฺชติ กายายตนมฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น รุปายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่รูประเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่า วังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๖ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญาสัตตภุมิ ที่เรียกว่าวังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญาสัตตภุมิ ๑ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าวังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ (สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภุมิ ที่เรียกว่าวังคักขณสมังคีของอรูปจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภุมิ ๔ (อรูปกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุปปันนวาระ อนุโลม

๒. กายายตนมูละ คันธายตนมูเลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่
เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับ
กามภูมิ ๑๑ (สภายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
กขณสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑
(สคนฺธกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๒. กายายตนมูละ คันธายตนมูเลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ นุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตนํ น นิรุชฺชติตี?

วิ. สคนฺธกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
คนฺธายตนํ น นิรุชฺชติ, อภายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ อคนฺธกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
กายายตนญฺจ นุปปชฺชติ คนฺธายตนญฺจ น นิรุชฺชติ.

บุคคลที่มีคันระเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่คันธายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่คันระเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด คันธายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ คนฺธายตฺนํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตฺนํ น นิริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตฺนํ นุปฺปชฺชติ, อคนฺธกานํ จวนฺตานํ อกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตฺนญฺจ น นิริชฺชติ กายายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น คันธายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่คันระเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น คันธายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในภามภุมิ ที่เรียกว่าภักก-
ชนสมังคีของภามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับภามภุมิ ๑๑
(สคนฺธกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคี
ของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก
กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อากายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภักกชนสมังคีของมหัคคต
จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔
อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในภามภุมิ
ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของภามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗
กับภามภุมิ ๑๑ (สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
ของมหัคคตจุตติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖
อรูปภูมิ ๔ (อคนธกานัน จวนตานัน เตสํ ตตถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ
มหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับ
รูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อภายกานัน อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันทายตนมูลี

ปัจจุบันนวาระ อรูปโลก

๕. กายายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตถ กายายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตถ มนายตนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตถ กายายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๕ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ
ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗
กับกามภูมิ ๑๑ (สกายกานัน อุปปชชุนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๕ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการ-
ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุตติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสทวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๕. กายายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุสียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นีรฺชฺชติตีติ?

วิ. สจิตฺตกาณํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นีรฺชฺชติ, อากายกาณํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อจิตฺตกาณํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ กายายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ มนายตนญฺจ น นีรฺชฺชติ.

บุคคลที่จิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นีรฺชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติตีติ?

วิ. สกายกาณํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นีรฺชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, อจิตฺตกาณํ จวนฺตानํ อากายกาณํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ มนายตนญฺจ น นีรฺชฺชติ กายายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่ กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าวังคักขณสมังคีของจตุจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ จตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๖ (สจิตฺตกาณํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๔ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔ (อากายกาณํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อจิตตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัสนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภุมฺมิ ๑๑ (สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อจิตตกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมฺมิ อรูปภุมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๔ ชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นครั้งแรก กับรูปภุมฺมิ ๑๖ อรูปภุมฺมิ ๔ (อกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัสนาที่มีวิมังค์โดยตรง]

ปัจจุปันนวาระ อนุโลม

๖. กายายตนมูละ ธัมมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตํ นีรुชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตํ นีรुชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตํ อุปปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภุมฺมิ ๑๑ (สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัสนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
 ฆณสมังคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
 อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโสมปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๖. กายายตนมฺูละ ธัมมายตนมฺูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นฺริชฺชติตีติ?

วิ. สพุเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 ธมฺมายตนํ น นฺริชฺชติ, อกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ กายายตนมฺฺจ นุปฺปชฺชติ
 ธมฺมายตนมฺฺจ น นฺริชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย ในภูมินั้น กายายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมา-
 ยตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดในภูมินั้น
 กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นฺริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ กายายตนํ นุปฺปชฺชติตีติ?

วิ. สกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นฺริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
 กายายตนํ นุปฺปชฺชติ, อกายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนมฺฺจ น นฺริชฺชติ
 กายายตนมฺฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีกายะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ธัมมายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
 กายายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด
 ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ กายายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
 ฆณสมังคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

และ ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺกณสมังคี
 ของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก
 กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อากายกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณามังคังคโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ (สกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ส.๑ ตี.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของมหัคคตปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๔ ชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขณามังคังคโดยตรง]

— จป กายายตนมฺูละ —

ปัจจุปปันนวาระ อนฺโหลม

๑. รุปรายตนมฺูละ คณฺธายตนมฺูลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ อุปปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตนํ นินฺรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตนํ นินฺรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ อุปปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช้

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๖ **ส.๑** ซึ่งกำลังเกิดในอสนฺธุญฺสํตตฺตมฺูลิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของชีวิตนวกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสนฺธุญฺสํตตตมฺูลิ ๑ (สฺวปรกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัย]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ ที่เรียกว่ากัฏฺก-ชนสมังคิของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ (สคณฺธกานํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิสัย]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. รุปายตนมฺหุละ คณฺธายตนมฺหุละ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตํ น นิริชฺชติตีติ?

วิ. สคนฺธกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ รุปายตํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตํ น นิริชฺชติ, อรูปกานํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ อคนฺธกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺหุละ นุปฺปชฺชติ คณฺธายตนมฺหุละ น นิริชฺชติ

บุคคลที่มีคันธะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น รุปายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่คันธายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี บุคคลที่คันธะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด คันธายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตํ น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตํ นุปฺปชฺชติตีติ?

วิ. สรูปกานํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตํ น นิริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตํ นุปฺปชฺชติ, อคนฺธกานํ จวนฺตानํ อรูปกานํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนมฺหุละ น นิริชฺชติ รุปายตนมฺหุละ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น คันธายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่รูปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่คันธะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น คันธายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในกามภุมิ ที่เรียกว่าภังคกฺ-
ชนสมังคีของกามาวจรจุติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภุมิ ๑๑
(สคนฺธกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺชนสมังคีของอรุภุฏฺฐิสนธิ-
จิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุภุมิ ๔ (อรูปกานํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ ที่เรียกว่าภังคกฺชนสมังคีของมหัคคต-
จุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภุมิ ๑๖ อรูปภุมิ ๔

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทกชนสมังคิของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับ ปัจจุโวการภูมิ ๒๖ **ส.๑** ซึ่งกำลังเกิดในอสังญัตตตมภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคิของ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญัตตตมภูมิ ๑ (สรุปกาน์ อุปปชชนตาทัน เตส ตตถ)

และ **ส.๑ ตี.๑ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคิของมหัคคตจุตติจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔ (อคนธกาน์ จวนตาทัน เตส ตตถ)

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคิของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (สรุปกาน์ อุปปชชนตาทัน เตส ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนตมมูลี โฝฏฐัพพายตมมูลี แสดงเหมือนกันกับ คันธายนตมมูลี

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๔. รุบายตมมูละ มนายตมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ รุบายตมฺ อนุปชชติ, ตสฺส ตตถ มนายตมฺ นิรุชฌตีติ?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตมฺ นิรุชฌตี, ตสฺส ตตถ รุบายตมฺ อนุปชชตีติ?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทกชนสมังคิของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับ ปัจจุโวการภูมิ ๒๖ **ส.๑** ซึ่งกำลังเกิดในอสังญัตตตมภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคิของ ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญัตตตมภูมิ ๑ (สรุปกาน์ อุปปชชนตาทัน เตส ตตถ)

อธ. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการ-
ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๔. รุปายตนมฺหุละ มนายตนมฺหุละมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นිරุชฺชติตี?

วิ. สจิตตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
มนายตนํ น นිරุชฺชติ, อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ อจิตตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ
รูปายตนมฺหุ นุปฺปชฺชติ มนายตนมฺหุ น นिरุชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย ในภุมินั้น รุปายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
มนายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี
บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี ในภุมินั้น รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด มนายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, อจิตตกานํ จวนฺตानํ อรูปกานํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ตตฺถ
มนายตนมฺหุ น นिरุชฺชติ รูปายตนมฺหุ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภุมินั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่
รูปายตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตายก็ดี
บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ในภุมินั้น มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รูปายตนะ
ก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ปุ.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการ-
ภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตกานํ จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ)

และ ตี.๑ พล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักชนสมังคีของอรุณปฏิสนธิ-
จิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณกาน์ อุปปชชนตานัน เตสํ ตตถ)

ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญสัจตมฺมิ ที่เรียกว่าภังคภณสมังคิของชีวิตนวกกลาปที่ดับ
 ครั้งสุดท้าย กับอสังขญสัจตมฺมิ ๑ (อจิตตกานํ จวนตานํ เศลํ ตตถ)

อธ. ของสิ่ง. ใดแก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุบทสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๕ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับ ปัจจุโวการภูมิ ๒๖ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตตณฺณิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังขยัตตตณฺณิ ๑ (สรุปงาน *อปปชฺชนตานํ เตสํ ตตถ*)

และ ส.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขณัตตภูมิ ที่เรียกว่าภังค์ขณสมังคีของชีวิตนวกกาลา
ที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขณัตตภูมิ ๑ (อจิตตกานํ จวนตานํ เต้ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของอรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปกาม อปปรชนตานัน เตสํ ตตถ)

อธ. ของสิ่ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุบทสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ปัจจุพนันนวาระ อนุโลม

๕. รূปายตมมูละ ธรรมายตมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสส ยตถ รุपाยตนํ อุปปชชติ, ตสส ตตถ ฌมมายตนํ นิรชฌตีติ?

๖. โหน ไมใช่

ปฏิจ. ยสส วา ปน ยตถ ธมฺมา ยตณํ นโรชฺฌติ, ตสฺส ตตถ รุปายตณํ อุปฺปชฺชตีติ?

៦. លេខ ២ ម៉ែត្រ

ในอนุ.ป. อธ. ของสน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปาทักขณสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับ ปัจจุโวการภูมิ ๒๖

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญสัจตณฺหิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่
เกิดในขณะแรก กับอสังขญสัจตณฺหิ ๑ (สรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของส้ง. ไม่มี [เป็นโสมปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของส้ง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ

อธ. ของส้ง. ไม่มี [เป็นโสมปัญหา ปฏิเสธวิสัชนา]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๕. รุปายตนมฺหุละ ธัมมายตนมฺหุละ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นිරุชฺชติตีติ?

วิ. สฬุเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
ธมฺมายตนํ น นිරุชฺชติ, อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ
ธมฺมายตนญฺจ น นिरุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย ในภูมินั้น รุปายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่
ธัมมายตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ใน
ภูมินั้น รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ นุปฺปชฺชติตีติ?

วิ. สรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
รูปายตนํ นุปฺปชฺชติ, อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนญฺจ น นिरุชฺชติ
รูปายตนญฺจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ธัมมายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่รูปา-
ยตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่รูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น
ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ รุปายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของส้ง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
(สฬุเพสํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอรุณปฏิสนธิ-
จิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่า
อุปาทกชนสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับ
ปัจจุโวการภูมิ ๒๖ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญญัตตตมภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของ
ชีวิตนวกกลาปที่เกิดในขณะแรก กับอสังญญัตตตมภูมิ ๑ (อรุณกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของอรุณปฏิสนธิ-
จิต ๔ เจตสิก ๓๐ กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

— จบ ฐาปนตมมูละ —

หมายเหตุ : คันธายตมมูละ มีมูลี ๔ รสายตมมูละ มีมูลี ๓ โผฏฐัพพายตมมูละ มีมูลี ๒
เหล่านี้ แสดงทำนองเดียวกันกับ กายายตมมูละ

ปัจจุบันนวาระ อนุโลม

๑. มนายตมมูละ ธัมมายนตมมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตํ อุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายนํ นิรุชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายนํ นิรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตํ อุปฺปชฺชติตี?

วิ. โน ไม่ใช่

ในอนุ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการ-
ภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับ
จตุโวการภูมิ ๔ ปัจจุโวการภูมิ ๒๖ (สจิตตกาน์ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อร. ของสัง. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
(สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ไม่มี [เป็นโมฆปัญหา ปฏิเสธวิธาน]

ปัจจุปปันนวาระ ปัจจนิก

๑. มนายตนมฺลละ ธัมมายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นีรुชฺชติตี?

วิ. สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
ธมฺมายตนํ น นีรुชฺชติ, อจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ มนายตนญจ นุปฺปชฺชติ
ธมฺมายตนญจ น นีรุชฺชติ.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย ในภูมินั้น มนายตนะไม่ใช่กำลังเกิด แต่ธัมมา-
ยตนะกำลังดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น
มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปฺปชฺชติตี?

วิ. สจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นีรุชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ
มนายตนํ นุปฺปชฺชติ, อจิตฺตกาณํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนญจ น นีรุชฺชติ
มนายตนญจ นุปฺปชฺชติ.

บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น ธัมมายตนะไม่ใช่กำลังดับ แต่มนา-
ยตนะกำลังเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่จิตเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังเกิด ในภูมินั้น
ธัมมายตนะก็ไม่ใช่กำลังดับ มนายตนะก็ไม่ใช่กำลังเกิด

ในอนฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๔ ผล.๔** ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่าภังค-
ขณสมังคีของจุติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๑ ภูมิ
(สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺหิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของชีวิตนวก-
กลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญัตตตมฺหิ ๑ (อจิตตทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺงคฺโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๕ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการมฺหิ ปญฺจโวการ-
มฺหิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับ
จตุโวการมฺหิ ๔ ปญฺจโวการมฺหิ ๒๖ (สจิตตทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺหิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคิของชีวิตนวก-
กลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญัตตตมฺหิ ๑ (อจิตตทานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺพณปัญฺหา สรุปรหัสสนวิสัชนาที่มีวิมฺงคฺโดยตรง]

— จป มนายตนมฺูละ —

— จป อุปปาหนิโรธวาระ บัจจุปปันนวาระ ปุคคลวาระ/ปุคคโลกาสวาระ —

อุปาทานโรธวาระ
อนาคตวาระ อนุโลม
ปุคคลวาระ

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส โสตายตนํ นีรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ โสตายตนํ นีรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ โสตายตนมฺญจ นีรุชฺฌิสฺสตี จกฺขายตนมฺญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดใน อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี โสตายตนะจักดับ แต่จักขายตนะจักไม่ เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น โสตายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการ-ภูมิและจะเกิดในปัญจโวการภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสถัญญัตตภูมิ อรูปภูมิ

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ตี.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้นๆ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๔ (เว้น จตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโว-การติเหตุกปฏิสนธิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญจฌานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ (เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในปัญจ-
โวการภูมิอีก ส.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสถุณฐัตตภูมิ อรูปภูมิ (อิตเรสฺ เตสฺ)
อธ. ของสัจ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนมฺลละ โสตายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส จักขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส โสตายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี?

วิ. ปัจฉิมภิกขุ ปญจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ
เตสํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ จักขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ โสตายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี,
ปญจโวการเ ปรินิพฺพนฺตานํ อรูปเ ปัจฉิมภิกขุณํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ
เตสํ จวนฺตานํ เตสํ จักขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี โสตายตนมฺลจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลเหล่านั้นได้จักเกิดใน
อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี จักขายตนะจักไม่เกิด แต่โสตายตนะ
จักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิก็ดี ปัจฉิมภิก-
ษุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่านั้นได้จักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคล
เหล่านั้นกำลังตายก็ดี จักขายตนะก็จักไม่เกิด โสตายตนะก็จักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน โสตายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จักขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของสัจ. ได้แก่ ตี.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกขุ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕
กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภิกขุณํ ปญจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๕ (เว้นจตุตถกามภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ
และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๕ (เว้น
จตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของปัญจโว-
การติเหตุกปฏิสนธิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญญาสมณวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔

(เย จ อรูป อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสฺสนฺติ เตสฺ อุปปชฺชนฺตานํ เตสฺ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-
ชนสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปัญจโวการ
ปรีนิพพฺพตานํ เตสฺ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลัง
ปรีนิพพานในอรุปภูมิ (อรุเป ปจฺฉิมภิกานํ เตสฺ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดใน
อรุปภูมิแล้วจะปรีนิพพาน ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๘ (เว้นรูปา-
วจรปัญจฌมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อุปปชชิตวา
ปรีนิพพายิสฺสฺสนฺติ เตสฺ จวนฺตานํ เตสฺ มุชฺขณฺนํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ และจะเกิดในอรุปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
(เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรีนิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺฐปจารณฺย)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังกิโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรีนิพพานในปัญจ
โวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคัก-ชนสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย (ปัญจโวการ ปรีนิพพฺพตานํ เตสฺ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลัง
ปรีนิพพานในอรุปภูมิ (อรุเป ปจฺฉิมภิกานํ เตสฺ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดใน
อรุปภูมิแล้วจะปรีนิพพาน ที่เรียกว่าภังคักชนสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๘ (เว้นรูปา-
วจรปัญจฌมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป ฯลฯ มุชฺขณฺนํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ และจะเกิดในอรุปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
(เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรีนิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺฐปจารณฺย)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลียมกะ

อนฺ.ปฺ. ยสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตानํ เตสํ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ จักขายตนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี.

บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตาย จักขายตนะจักเกิด แต่ฆานายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น จักขายตนะก็จักเกิด ฆานายตนะก็จักดับ

ปฏฺิ.ปฺ. ยสฺส วา ปน ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จักขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺจิมภวิกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปฺปชฺชนฺตानํ เตสํ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ จักขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ ฆานายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี จักขายตนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจจิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ฆานายตนะจักดับ แต่จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น ฆานายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนฺ.ปฺ. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุจตุตติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตानํ เตสํ มุขยนฺ))

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ **ปฺ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิ

ปฺ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสํ. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฺตฤทฺธิสํนิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่จะได้มรรคเบื่องต่ำ และจะเกิดในอรุปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรุปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฺตฤทฺธิสํนิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ (เย จ อรูปํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีนินฺพพยิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิ

ป.๔ ผลบุคคลเบื่องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ อรุปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสํ. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญฺหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๒. จักขายตนมฺูละ ฆานายตนมฺูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ น นีรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ อรูปํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีนินฺพพยิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตนํ น นีรุชฺฌิสฺสตี, กามาวจรํ ปรีนินฺพพนฺตานํ รุปาวจรํ อรูปาวจรํ ปจฺฉิมภวีกานํ เย จ อรูปํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีนินฺพพยิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ จกฺขายตนมฺูลจํ นุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตนมฺูลจํ น นีรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรุปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี จักขายตนะจักไม่เกิด แต่ฆานายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิก็ดี ปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรุปภูมิ อรุปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรุปภูมิแล้วจะปรินิพพาน

บุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี จักขายตนะก็จักไม่เกิด ฆานายตนะก็จักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ฆานายตณํ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. เย รูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตानํ เตสํ ฆานายตณํ น นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, กามาวจรํ ปรินิพฺพนฺตानํ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ ปจฺจิมภวิกานํ ये จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตानํ เตสํ ฆานายตณญฺจ น นิรุชฺฌิสฺสตี จกฺขายตณญฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

บุคคลเหล่านี้ได้จักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังตาย ฆานายตนะจักไม่ดับ แต่จักขายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิก็ดี ปจฺจิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่านี้ได้จักเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ฆานายตนะก็จักไม่ดับ จักขายตนะก็จักไม่เกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ (ปจฺจิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ เตสํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่จะได้มรรคเบื้องต้น และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ (เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปฺปชฺชุนฺตानํ เตสํ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรติเหตุกจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (กามาวจรํ ปรินิพฺพนฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในรูปภูมิ อรูปภูมิ (รูปาวจรํ อรูปาวจรํ ปจฺจิมภวีกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรติเหตุกจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตानํ เตสํ มุขยนฺย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำและจะเกิดใน
 อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ)
 และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
 (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิด
 ในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิต ๔ เจตสิก ๓๓
 กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย รูปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนัพพายิสสนตี เตส จวนต่าน เตส มุขยนัย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะ
 ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
 ของกามาวจรตีเหตุกัจจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (กามาวจร ปรีนัพพต่าน)

ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑**
 ซึ่งกำลังปรินิพพานในรูปภูมิ อรูปภูมิ (รูปาวจร รูปาวจร ปัจฉิมภวีกาน เตส)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่า
 ภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ
 รูปูป อุปปชชิตวา ปรีนัพพายิสสนตี เตส จวนต่าน เตส มุขยนัย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำและจะเกิดใน
 อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ)
 และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
 (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ชิวหายตณมุลี กายายตณมุลี คันธายตณมุลี รสายตณมุลี โผฏฐัพพายตณมุลี แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตณมุลี, ส่วน รูปายตณมุลี แสดงเหมือนกันกับ โสตายตณมุลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตณมุละ มนายตณมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายตณํ นิรุชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน มนายตณํ นิรุชฺชิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวิกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ มนายตณํ นิรุชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ จกฺขายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ มนายตณญจ นิรุชฺชิสฺสตี จกฺขายตณญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลเหล่านั้นได้จักเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นก็ดี มนายตณะจักดับ แต่จักขายตณะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น มนายตณะก็จักดับ จักขายตณะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในปัญจโวการภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขยัตตภูมิ อรูปภูมิ

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ตี.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของดิเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภวิกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้น และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในอรุภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารณัย)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ และจะเกิดในปัจจุโวการภูมิอีก **ส.๑ ตี.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขณัตตภูมิ อรุณภูมิ (อิตรัส เตส)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๙. จักขายตนมุละ มนายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺจิมภวิกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพณฺตานํ เตสํ จกฺขายตนมฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตนมฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจจิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิก็ดี บุคคลเหล่านั้นได้จักเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นก็ดี จักขายตนจะจักไม่เกิด แต่মনายตนจะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ จักขายตนจะจักไม่เกิด มนายตนจะจักไม่ดับ

ปฏี.ป. ยสฺส วา ปน มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส จกฺขายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ตี.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจจิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของติเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ (ปัจจิมภวีกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ อรูปํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารณัย)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนุณณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฎิ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปรินิพพานตาน์ เตส)

อร. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัย]

หมายเหตุ : ธรรมายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ มนายตนมูลี

ส่วน โสตายตนมูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมูละ

— จบ จักขายตนมูละ —

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมูละ ชิวหายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ฆานายตนํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ อุปปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตนํ อุปปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ ชิวหายตนมฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตนมฺจ อุปปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ชิวหายตนะจักดับ แต่ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น ชิวหายตนะจักดับ ฆานายตนะจักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ตี.๑ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓
กัมมชกาลาป ๓-๗ (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะ
ปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓
กัมมชกาลาป ๓-๗ (เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชติวาทา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะ
ปรินิพพาน **ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะ
ปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓
กัมมชกาลาป ๓-๗ (เย จ อรูปาวจรํ อุปปชฺชติวาทา ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดใน
กามภูมิอีก **สุ.๑ ตี.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ
(อิตเรสํ เตสํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยนาที่มีวิวงศ์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. ขานายตนมฺมูละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ขานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ชิวหายตนํ น นิสฺสุณฺณิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺจิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชติวาทา
ปรีนิพพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ขานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ
ชิวหายตนํ น นิสฺสุณฺณิสฺสตี, กามาวจรํ ปรีนิพพณฺตานํ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ ปจฺจิมภวีกานํ

**เย จ รูปาวจร อรูปาวจร อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จานฺตानํ เตสํ
ฆานายตณฺณจ นฺอุปปชชิสฺสตี ชิวฺหายตณฺณจ น นฺริชฺฌิสฺสตี.**

เมื่อปัจฉิมภวีกุศลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดใน
รูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่
ชีวหายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิก็ดี
ปัจฉิมภวีกุศลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ
แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ฆานายตนะจักไม่เกิด ชิวหายตนะจักไม่ดับ
ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ชิวฺหายตณํ น นฺริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตณํ นฺอุปปชชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓
กัมมชกลาป ๓-๗ (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจร อุปปชฺชชิตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะ
ปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓
กัมมชกลาป ๓-๗ (เย จ รูปาวจร อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชชิตานํ เตสํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่จะได้มรรคเบื้องต้น และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะ
ปรินิพพาน **ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะ
ปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓
กัมมชกลาป ๓-๗ (เย จ อรูปาวจร อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชชิตานํ เตสํ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคี
ของกามาวจรตีเหตุกจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (กามาวจร ปรินิพพตฺตานํ)

ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑**
ซึ่งกำลังปรินิพพานในรูปภูมิ อรูปภูมิ (รูปาวจร อรูปาวจร ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

(เย จ รูปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนัพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะ
ปรีนัพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสปจารนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรีนัพพาน ที่เรียกว่า
ภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ
อรูปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนัพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนฺย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เวณฺจตฺตถณฺณภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำและจะเกิดใน
อรูปภูมิแล้วจะปรีนัพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (เวณฺจตฺตถณฺณภูมิ)
และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรีนัพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสปจารนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
(เวณฺณภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรีนัพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสปจารนฺย)

อธ. ของล้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนุณณปัญหา สรุพทสฺสนวิสฺสนาที่มีวิมฺงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของล้ง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรีนัพพานในกามสุคติภูมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
(กามาวจร ปรีนัพพนฺตานิ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑**
ซึ่งกำลังปรีนัพพานในรูปภูมิ อรูปภูมิ (รูปาวจร อรูปาวจร ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรีนัพพาน ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
(เย จ รูปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนัพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุขยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิอีกแล้วจะ
ปรีนัพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสปจารนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่า ภัคคัชนสมังคีของกามาวจรตีเหตุกัจจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูปาวจร อุปปชชิตวา ปรีนุพพยิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานิ เตสํ มุชฺขนฺย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้นและจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถกามภูมิ) และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัยนา]

หมายเหตุ : กายายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๓. ฆานายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ฆานายตนํ อุปปชฺชิสฺสตี, ตสฺส รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตนํ อุปปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปณฺจโวการํ อุปปชฺชนฺตานิ เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชิตวา ปรีนุพพยิสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานิ เตสํ รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ฆานายตนํ อุปปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ รูปายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตนญจ อุปปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลเหล่านั้นได้จักเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี รูปายตนะจักดับ แต่ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น รูปายตนะก็จักดับ ฆานายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก

สุ.๑ ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฎิวจนวิสัยนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุ-
 โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕
 กัมมชกลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภิกานํ ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภุมิ และจะเกิดในรูปภุมิแล้วจะ
 ปรีนิพพาน (เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ มุขยนํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ และจะเกิดในรูปภุมิอีกแล้วจะ
 ปรีนิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสฺจารนํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภุมิ ๗ รูปภุมิ ๕ (เว้นจตุตถกามภุมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ
 และจะเกิดในรูปภุมิแล้วจะปรีนิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภุมิ ๗ รูปภุมิ ๕ (เว้น
 จตุตถกามภุมิ) และจะเกิดในรูปภุมิแล้วจะปรีนิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัจจุโว-
 การติเหตุกปฏิสนธิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปญฺจกมฺมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔
 (เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภุมิ และจะเกิด
 ในกามภุมิอีก **สุ.๑ ติ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ รูปภุมิ และจะเกิดในกามภุมิ
 (อิติเรสํ เตสํ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภัค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๓. ฆานายตนมฺลละ รุบายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสฺติ, ตสฺส รุบายตนํ น นีรุชฺฌิสฺสฺติตี?

วิ. ปจฺฉิมภิกานํ ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา
 ปรีนิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสฺติ โน จ เตสํ รุบายตนํ
 น นีรุชฺฌิสฺสฺติ, ปญจโวกาเร ปรีนิพฺพนฺตานํ อรูปเ ปจฺฉิมภิกานํ เย จ อรูปํ อุปปชฺชิตฺวา
 ปรีนิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตานํ เตสํ ฆานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสฺติ รุบายตนมฺลจ น นีรุชฺฌิสฺสฺติ.

เมื่อปัจฉิมภวีกุศลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ฆานายตนะจักไม่เกิด แต่รูปายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัจจุโวการภูมิก็ดี ปัจฉิมภวีกุศลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรุณภูมิก็ดี บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังตายก็ดี ฆานายตนะจักไม่เกิด รูปายตนะจักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน รูปายตณํ น นินฺชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฆานายตณํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภวีกานํ ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ รูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสหนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ มุขยนฺย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๕ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๕ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญญาฌานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ (เย จ อรูปาวจรํ อุปปชฺชิตฺวา ปรีณิพฺพายิสฺสหนฺติ เตสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคกขณสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกจิต ๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปัจจุโวการปรีณิพพฺพตฺตานํ เตสํ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในอรุณภูมิ (อรุเป ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญจฌมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตानํ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สติฐูปจารนัย)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-สมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปัญจโวการ ปรินิพพตฺวาน เตสํ)

ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในอรูปภูมิ (อรูปเป ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ)

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกัจจิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญจฌมานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เย จ อรูป อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ จวนฺตानํ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สติฐูปจารนัย)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัย]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โสณัฐัพพายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๗. ขานายตนะมูละ มนายนตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ขานายตนะ อุปปชชิสฺสตี, ตสฺส มนายนตนะ นิรุณิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน มนายตฺนํ นิร์ชฌิสฺสติ, ตสฺส ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เย จ รุปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา
ปรีนิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ มนายตฺนํ นิร์ชฌิสฺสติ โน จ เตสํ ฆานายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสติ,
อิตเรสํ เตสํ มนายตฺนญจ นิร์ชฌิสฺสติ ฆานายตฺนญจ อุปฺปชฺชิสฺสติ.

เมื่อปัจฉิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจุตฺตวาทรมุขิ ปัญจวาทรมุขิก็ดี บุคคล
เหล่าใดจักเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นก็ดี มนายตนะจักดับ แต่
ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น มนายตนะก็จักดับ ฆานายตนะ
ก็จักเกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในกามภุมิ และจะเกิดในกามภุมิอีก

สุ.๑ ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ และจะเกิดในกามภุมิ

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิ.จ.นวิสฺสนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก **ตี.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจุตฺตวาทรมุขิ
ปัญจวาทรมุขิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของติเหตุกปฏฺิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕
กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ (ปจฺฉิมภวีกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภุมิ และจะเกิดในรูปภุมิแล้วจะ
ปรินิพพาน (เย จ รุปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนฺย)

ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ และจะเกิดในรูปภุมิอีกแล้วจะ
ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสฺจารนฺย)

ตี.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภุมิ ๗ รูปภุมิ ๙ (เว้นจตุตถกฺมานภุมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ
และจะเกิดในอรูปภุมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภุมิ ๗
รูปภุมิ ๙ (เว้นจตุตถกฺมานภุมิ) และจะเกิดในอรูปภุมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ อรูปาวจรํ
อุปฺปชฺชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภุมิ และจะเกิดในอรูปภุมิภุมิใดภุมิหนึ่งอีก
(เว้นภุมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสฺจารนฺย)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในกามภูมิอีก ส.๑ ต.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในกามภูมิ (อิติเรสํ เตสํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๗. ขานายตนมฺลละ มนายตนมฺลียมกะ

อนุ.ปุ. ยสฺส ขานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภิกขุขาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ ขานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ ขานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตนมฺลจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจุตฺตวาทกรรม ญาณวาทกรรมก็ดี บุคคลเหล่านี้ได้จักเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพานบุคคลเหล่านั้นก็ดี ขานายตนะจักไม่เกิด แต่มนายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺตวาทกรรม ญาณวาทกรรม ขานายตนะก็จักไม่เกิด มนายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏฺวิ.ปุ. ยสฺส วา ปน มนายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ขานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ปุ. อธ. ของสัง. ได้แก่ ต.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกขุ ซึ่งกำลังเกิดในจุตฺตวาทกรรม ญาณวาทกรรม ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของติเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภิกขุขาณํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปฺปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสนฺติ เตสํ มุชฺยนํ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสฺสจฺจํ)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถฌานภูมิ) และจะเกิดในอรุณภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เย จ อรูปาวจร อุปปชชิตวา ปรินิพพายิสฺสนฺติ เตสํ มุขยนฺย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในอรุณภูมิภูมิใดภูมิหนึ่งอีก (เว้นภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี สทิสูปจารนัย)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริณิพณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปรินิพพณฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

หมายเหตุ : ธรรมายตนมูลี แสดงเหมือนกับ มนายตนมูลี, **สำหรับ :** ชิวหายตนมูละ มีมูลี ๗ กายายตนมูละ มีมูลี ๖ คันธายตนมูละ มีมูลี ๔ รสายตนมูละ มีมูลี ๓ โผฏฐัพพายตนมูละ มีมูลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมูละ — จป ฆานายตนมูละ —

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมูละ ธรรมายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺจิมภวิกานํ อุปฺปชฺชชนฺตานํ เตสํ ธมฺมายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ เตสํ ธมฺมายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี มนายตนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจุตฺตวาทกรรม ปญฺจวาทกรรม ฌมฺมายตนะ จักกัฏฐ แต่มนายตนะจักกัฏฐไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น, บุคคลที่นอกจากนั้น ฌมฺมายตนะก็จักกัฏฐ มนายตนะก็จักกัฏฐ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** (เวณปัจฉิมภวิกะ) ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เวณอกนิฏฐภูมิ) (อิตเรสฺ เตสฺ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัชนา]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจุตฺตวาทกรรม ปญฺจวาทกรรม ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของติเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภวิกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสฺ)

และ **ป.๔ ผล.๓** (เวณปัจฉิมภวิกะ) ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เวณอกนิฏฐภูมิ) (อิตเรสฺ เตสฺ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. มนายตนมุละ ฌมฺมายตนมุลีสยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ฌมฺมายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวิกานํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสฺ มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสฺ ฌมฺมายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพชฺชานํ เตสฺ มนายตนญฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี ฌมฺมายตนญฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจุตฺตวาทกรรม ปญฺจวาทกรรม มนายตนะ จักกัฏฐไม่เกิด แต่ฌมฺมายตนะจักกัฏฐแก่บุคคลเหล่านั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานใน จตุวาทกรรม ปญฺจวาทกรรม มนายตนะก็จักกัฏฐไม่เกิด ฌมฺมายตนะก็จักกัฏฐไม่ดับ

ปฏิ.ป. ยสฺส วา ปน ฌมฺมายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส มนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกขา ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของติเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ (ปัจฉิมภิกขาน์ อุปปชชนฺตานํ เตสํ)

และ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจุตติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิไลสนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจุตติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (ปรินิพพนฺตานํ เตสํ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉนปัญหา ปฏิวจนวิไลสนา]

— จป มนายตนมฺลูละ —

— จป อุปปาตนิโรธวาระ อนาคตวาระ ปุคคลวาระ แต่เพียงนี้ —

**อุปาทานโรธวาระ
อนาคตวาระ อนุโลม
ปุคคโลกาสวาระ**

๑. จักขายตนมุละ โสตายตนมุลิยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ นีรุชฺฌิสฺสตีตี?

จักขายตนะจักเกิดแก่บุคคลใดในภุมิใด, โสตายตนะก็จักดับแก่บุคคลนั้นในภุมินั้นใช่ไหม?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ นีรุชฺฌิสฺสตี
โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ
โสตายตฺนญจ นีรุชฺฌิสฺสตี จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ ในภุมินั้น โสตายตนะจักดับ
แต่จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้น
เกิดอยู่ในปัญจโวการภุมิ ในภุมินั้น โสตายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการ-
ภุมิ และจักขายตนะโสตายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เว้น
สุทธาวาสภุมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิวงนวิสัชนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕
กัมมชกาลป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ อันมีโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิด
ในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕
กัมมชกาลป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐภุมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะโสตา-
ยตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๑. จักขายตนะมูละ โสตายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ โสตายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี
โน จ เตสํ ตตฺถ โสตายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปญฺจโวการเ ปรีนึพฺพนฺตานํ อสณฺณสฺตฺตานํ
อรฺุปานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี โสตายตฺนญฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น จักขายตนะจัก
ไม่เกิดแต่โสตายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพาน
ในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสัญญสัจตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น
จักขายตนะก็จักไม่เกิด โสตายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ โสตายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕
กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เวณอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง

ปุ.๔ ผล.๓ อันมิโสตะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิด
ในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕
กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เวณอกนิฐภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่ามังก์กขณ-
สมังคีของปัญจโวการติเหตุกจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการ-
ภูมิ ๒๒ (เวณอบายภูมิ ๔) ปรีนึพฺพนฺตเโดยตรง (ปญฺจโวการเ ปรีนึพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในบัญญัติโวการภูมิ และจักขายตนะโสตายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของบัญญัติโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับบัญญัติโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปรีนิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ กับอสังขญสัจตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาเน เตสํ ตตฺถ) อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลักษณะวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรีนิพพานในบัญญัติโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของบัญญัติโวการจุติจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับบัญญัติโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรีนิพพันตะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในบัญญัติโวการภูมิ และจักขายตนะโสตายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของบัญญัติโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับบัญญัติโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปรีนิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัจตภูมิ กับอสังขญสัจตภูมิ ๑

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาเน เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๒. จักขายตนะมูละ ฆานายตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตฺนํ นิสฺสชฺชิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตฺนํ นิสฺสชฺชิสฺสตี, กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญฺจ อปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตฺนญฺจ นิสฺสชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิในภูมินั้น จักขายตนะจักเกิด แต่ฆานายตนะจักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิในภูมินั้น จักขายตนะก็จักเกิด ฆานายตนะก็จักดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปัจฉิมภิกขุ กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี
โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนญจ
นิรุชฺฌิสฺสตี จกฺขายตนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ในภุมินั้น ฆานายตนะจักดับ
แต่จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภิกขุเหล่านั้น
เกิดอยู่ในกามภูมิ ในภุมินั้น ฆานายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และ
จะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อสัณฺณุตตตภูมิ ๑)
(รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจักขายตนะ
ฆานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภิกขุ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฤปิสนธิจิต ๔ เจตสิก
๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภิกขุโดยตรง (ปัจฉิมภิกขุ กามาวจร
อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และจักขายตนะ
จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฤปิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก
๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภิกขุโดยอ้อม

และ ปุ.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจักขายตนะ
ฆานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๒. จักขายตนมฺลละ ฆานายตนมฺลีสยมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตํ น นีรฺชฺฉิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺจิมภิกฺกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ น นีรฺชฺฉิสฺสตี, กามาวจเร ปรินิพฺพนฺตานํ รูปาวจเร ปจฺจิมภิกฺกานํ อสณฺณสตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี ฆานายตนมฺลจ น นีรฺชฺฉิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิในภุมินั้น จักขายตนะจักไม่เกิด แต่ฆานายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิก็ดี ปัจฉิมภิกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺณสตตฺตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็จักไม่เกิด ฆานายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฆานายตํ น นีรฺชฺฉิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตํ น นีรฺชฺฉิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, กามาวจเร ปรินิพฺพนฺตานํ รูปาวจเร ปจฺจิมภิกฺกานํ อสณฺณสตฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ น นีรฺชฺฉิสฺสตี จกฺขายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภุมินั้น ฆานายตนะจักไม่ดับ แต่จักขายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิก็ดี ปัจฉิมภิกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺณสตตฺตภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็จักไม่ดับ จักขายตนะก็จักไม่เกิด

ในอน.ป. อธ. ของส้น. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฺเตตฺถกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัจฉิมภิกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีฆานะเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมินิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก

๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของกามาวจรตีเหตุจตุตติจ ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามสุคติภูมิ ๗
ปรินิพพานโดยตรง (กามาวจร ปรินิพพานตาม เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจักขายตนะมานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตน
เกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจตุตติจ ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ ปรินิพพานโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลัง
ปรินิพพานในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๕ (เวณีสัญญัตตตมภูมิ ๑) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (รูปาวจร
ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ ตตถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก
กับรูปภูมิ ๑๔ (เวณอกนิฐฐาภูมิ ๑ อสังญัตตตมภูมิ ๑) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญัตตตมภูมิ กับอสังญัตตตมภูมิ ๑ (อสภยสตุตตาม)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภูมิ กับอรุภูมิ ๔ (อรุพานํ เตสํ ตตถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสันนาที่มีวิมังก์โดยตรง]

ในปฏ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๐ (เวณสุทธาวาสภูมิ ๕ อสังญัตตตมภูมิ ๑)
(รูปาวจรรานํ เตสํ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณ-
สมังคีของกามาวจรตีเหตุจตุตติจ ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามสุคติภูมิ ๗
ปรินิพพานโดยตรง (กามาวจร ปรินิพพานตาม เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจักขายตนะมานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตน
เกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของกามาวจรจตุตติจ ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ ปรินิพพานโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลัง
ปรินิพพานในรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๕ (เวณีสัญญัตตตมฺมิ ๑) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (รูปาวจร
ปัจฉิมภวีกานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภุมิ และจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก
กับรูปภุมิ ๑๔ (เวณอกนิฐฐาภุมิ ๑ อสฺสญฺญัตตตมฺมิ ๑) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสฺสญฺญัตตตมฺมิ กับอสฺสญฺญัตตตมฺมิ ๑ (อสฺสญฺญตฺตตมฺมิ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุภานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺปนณปัญหา สรุปรหัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

หมายเหตุ : ชิวหายตนมฺลํ กายายตนมฺลํ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺลํ

อนาคตวาระ อนุโลม

๕. จักขายตนมฺลํ รูปายตนมฺลํ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นิสฺสํยิสฺสตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ นิสฺสํยิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปณฺจโวการํ อุปฺปชฺชชฺชานํ อสฺสญฺญตฺตตมฺมิ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ
นิสฺสํยิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ ปณฺจโวการานํ
เตสํ ตตฺถ รูปายตนมฺลํ นิสฺสํยิสฺสตี จกฺขายตนมฺลํ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปณฺจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสฺสญฺญ-
ัตตตมฺมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น รูปายตนะจักดับ แต่จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น
ในภุมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้นเกิดอยู่ในปณฺจโวการภุมิในภุมินั้น รูปายตนะ
ก็จักดับ จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปณฺจโวการภุมิ
และจักขายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปณฺจโวการภุมิ ๒๑ (เวณสุทฺถาวาสภุมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิพนวิธาน]

ในปฏ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมม-
ชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (*ป/จฉิมภวีกานัน*
ปญจโวการ อุปชชชุตานัน เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป
๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภุมิ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตภุมิ และจะเกิด
ในอสังขยัตตภุมิอีก กับอสังขยัตตภุมิ ๑ (*อสนฺยตฺตตฺตานัน เตสํ ตตฺถ*)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะเกิด
ในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เว้นสุททาวาสภุมิ ๕) (*อิตเรสํ ปญจโวการานัน*)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนธปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๕. จักขายตนมฺลละ รูปายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตนํ นุปฺชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ น นฺริชฺชิสฺสตีตี?

วิ. **ปจฺฉิมภวีกานัน ปญจโวการ อุปชชชุตานัน อสนฺยตฺตตฺตานัน เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนํ**
นุปฺชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ น นฺริชฺชิสฺสตี, ปญจโวการเ ปรีนฺพุพฺพตฺตานัน
อรฺุปานัน เตสํ ตตฺถ จกฺขายตนมฺลจ นุปฺชฺชิสฺสตี รูปายตนมฺลจ น นฺริชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขย-
ัตตภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะจักไม่เกิด แต่รูปายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้น
ในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรฺุภุมิ
เหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะจักไม่เกิด รูปายตนะจักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ น นฺริชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตนํ นุปฺชฺชิสฺสตีตี?

วิ. **อามนฺตา** ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕
กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง
(ปัจฉิมภิกะ ปญจโวการ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป
๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขยัตตภุมิ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตภุมิ และจะเกิด
ในอสังขยัตตภุมิอีก กับอสังขยัตตภุมิ ๑ (อสภยสฺตตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคกชน-
สมังคีของปัญจโวการติเหตุกจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโว-
การภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปญจโวการเ ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของปัญจโวการจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขยัตตภุมิ และจะไม่เกิดในอสังขยัตตภุมิอีก ที่เรียกว่า
ภังคกชนสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังขยัตตภุมิ ๑ (เหลือจาก
อสภยสฺตตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ กับอรุภุมิ ๔ (อรุปฺหานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการ
ภุมิ ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของปัญจโวการติเหตุกจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปญจโวการ
ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจุติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมฺมฐาภูมิ) ปรินิพฺพนฺตํโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญาสัตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังญาสัตตภูมิอีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอสังญาสัตตภูมิ ๑ (เหลือจาก *อสนฺยสฺส ตฺตานํ เตสํ ตตฺถ*)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปภูมิ กับอรุปภูมิ ๔ (*อรุปํ เตสํ ตตฺถ*)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัชนา]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โผฏฐัพพะยตนะ ๓ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนะ ๓

อนาคตวาระ อนุโลม

๙. จักขายตนะมุละ มนายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ นีรฺุชฺฉิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ นีรฺุชฺฉิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อรุปํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ นีรฺุชฺฉิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนญจ นีรฺุชฺฉิสฺสตี จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรุปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะจักดับ แต่จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิจจนวิสัชนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมม-
ชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (*ป/จฉิมภวีกานัน*
ปญจโวการ อุปปชฺชนตานัน เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป
๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภุมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุภุมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรุภุมิ และจะ
เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุภุมิ ๔ (*อรุปานัน เตสํ ตตฺถ*)

และ **ป.๔ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะเกิด
ในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภุมิ ๒๑ (เว้นสุททาวาสภุมิ ๕) (*อิตเรสํ ปญจโวการานัน*)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปนธปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมังก์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๙. จักขายตนะมุละ มนายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตฺนํ น นีรฺชฺฉิสฺสตีตี?

วิ. **ปจฺฉิมภวีกานัน ปญจโวการํ อุปปชฺชนตานัน อรุปานัน เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ**
นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตฺนํ น นีรฺชฺฉิสฺสตี, ปรินิพฺพนฺตานัน อสณฺณสตฺตานัน
เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนญจ นุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตฺนญจ น นีรฺชฺฉิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรุภุมิ
เหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะจักไม่เกิด แต่มนายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมินั้น,
เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺตโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ใน
อัสสญฺญสํตตภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น จักขายตนะก็จักไม่เกิด มนายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตฺนํ น นีรฺชฺฉิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. **อามนฺตา** ใช่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจ-
โวการภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมม-
ชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (*ป/จฉิมภิกะ* *ป/ปัญจโวการ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ*)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป
๓-๗-๔ กับปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมฺลฐาภุมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุภุมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรุภุมิ และจะ
เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุภุมิ ๔ (*อรุปํหนํ เตสํ ตตฺถ*)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดใน
ภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมฺลฐาภุมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตภุมิ กับอสังญสัจตภุมิ ๑

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิไลขนาที่มีวิวัจโดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการ-
ภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดใน
ภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิมฺลฐาภุมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

ส.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตภุมมิ กับอสังขญัตตภุมมิ ๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทจนวิธาน]

อนาคตวาระ อนุโลม

๑๐. จักขายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นิสฺสณฺณิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตฺนํ นิสฺสณฺณิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภิกฺขุ ปญฺจวาทํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ อสณฺณสฺสชฺชุตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนํ นิสฺสณฺณิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ จกฺขายตฺนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ ปญฺจวาทานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตฺนญจ นิสฺสณฺณิสฺสตี จกฺขายตฺนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกษุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจวาทภุมมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขญัตตภุมมิ อรูปภุมมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมมินั้น ธัมมายตนะจักดับ แต่จักขายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภิกษุเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจวาทภุมมิ ในภุมมินั้น ธัมมายตนะก็จักดับ จักขายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจวาทภุมมิ และจักขายตนะจะเกิดในภุมมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจวาทภุมมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภุมมิ ๕)

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทจนวิธาน]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ต.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกษุ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจวาทภุมมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจวาทภุมมิติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ กับปัญจวาทภุมมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมมิ ๔) ปัจฉิมภิกษุโดยตรง (ปัจฉิมภิกฺขุ ปญฺจวาทํ อุปฺปชฺชชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจวาทภุมมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภุมมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจวาทภุมมิปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกาลาป ๓-๗-๔ กับปัญจวาทภุมมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตฺตภุมมิ) ปัจฉิมภิกษุโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺมิ สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ และจะเกิดในอสังขญัตตตมฺมิอีก กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อสณฺณสตุตฺตํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุปฏมฺมิ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในอรุปฏมฺมิ และจะเกิดในภุมมิตฺตํเกิดอยู่อีก กับอรุปฏมฺมิ ๔ (อรุปํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการมฺมิ และจักขายตนะจักเกิดในภุมมิตฺตํเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการมฺมิ ๒๑ (เวณฺณสวาทมฺมิ ๕) (อิติเรสํ ปญฺจโวการานํ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลักษณะวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๑๐. จักขายตนะมฺลละ ฐมฺมายตนะมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ จักขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฐมฺมายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภิกฺขุํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อสณฺณสตุตฺตํ อรุปํ เตสํ ตตฺถ จักขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฐมฺมายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ จักขายตฺนญฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี ฐมฺมายตฺนญฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการมฺมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังขญัตตตมฺมิ อรุปฏมฺมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมมิตฺตํนั้น จักขายตนะจักไม่เกิด แต่ฐมฺมายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภุมมิตฺตํนั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺตโวการมฺมิ ปัญจโวการมฺมิในภุมมิตฺตํนั้น จักขายตนะก็จักไม่เกิด ฐมฺมายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏฺธิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฐมฺมายตฺนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ จักขายตฺนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการมฺมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคฺของปัญจโวการตฺเตฏฺฐกปฏฺธิสํนิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการมฺมิ ๒๒ (เวณฺณบายมฺมิ ๔) ปัจฉิมภิกกะโดยตรง (ปจฺฉิมภิกฺขุํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ และจักขายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญฐัตตภูมิ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังญฐัตตภูมิ และจะเกิดในอสังญฐัตตภูมิอีก กับอสังญฐัตตภูมิ ๑ (อสญญสตุตตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจุตฺติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปรินิพฺพณตานํ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) และจักขายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวก-กฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิสัยขานาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจุตฺติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) และจักขายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวก-กฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิสัยขานา]

— จบ จักขายตนมฺูละ —

หมายเหตุ : โสตายตนมฺูละ แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมฺูละ

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. ฆานายตนมฺลละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไห

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี
โน จ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ
ชิวหายตนมฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตนมฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ในภूमินั้น ชิวหายตนะจักดับ
แต่ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้น
เกิดอยู่ในกามภูมิ ในภूमินั้น ชิวหายตนะก็จักดับ ฆานายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในกามภูมิ และฆานายตนะชิวหายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺิพนวิสัชนา]

ในปฏฺิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก
๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจรํ
อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวหาเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และฆานายตนะ
จะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรปฏิสนธิจิต ๑๐
เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และฆานายตนะ
ชิวหายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. ฆานายตนมฺลละ ชิวหายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺจิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี
โน จ เตสํ ตตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, กามาวเร ปรีนิพฺพณฺตานํ รุปาวจรานํ
อรุปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ฆานายตนมฺลจ นุปฺปชฺชิสฺสตี ชิวหายตนมฺลจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ในภूमินั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด
แต่ชิวหายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกาม-
สุคติภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภूमินั้น ฆานายตนะจักไม่เกิด
ชิวหายตนะจักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ชิวหายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไห

ในอน.ป. อข. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของกามาวจรตฤติภูตจติ ๔ เจตสิก
๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจรํ
อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ อันมีชีวิตรเกิดได้ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และฆานายตนะ
จะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคีของกามาวจรตฤติภูตจติ ๑๐
เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าภังคกชน-
สมังคีของกามาวจรตฤติภูตจติ ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามสุคติภูมิ ๗
ปรินิพพณะโดยตรง (กามาวเร ปรีนิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และฆานายตนะชิวหายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตน
เกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคกชนสมังคีของกามาวจรตฤติภูตจติ ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ ปรีนิพพณะโดยอ้อม

สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖
อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺณณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิมฺกโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ
ที่เรียกว่าภังคักขณสมํคํของการมาวจรตฺเตตฺถจฺติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
กับกามสุคติภูมิ ๗ ปรินิพฺพตโดยตรง (การมาวจร ปรินิพฺพตํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และภานายตนะชีวหายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตน
เกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมํคํของการมาวจรจฺติจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑ ปรินิพฺพตโดยอ้อม

สฺ.๑ ตี.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิธาน]

หมายเหตุ : กายายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๓. ภานายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ภานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รูปายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ภานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภิกขุ กามาวจรํ อุปฺปชฺชชฺชานํ รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ รูปายตนํ
นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ภานายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ
รูปายตนญจ นิรุชฺฌิสฺสตี ภานายตนญจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ
เหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รูปายตนะจักดับ แต่ภานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น,
บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภิกขุเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น รูปายตนะก็จักดับ
ภานายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในกามภูมิ และภวนายตนจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทิจนวิธาน]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฤทฏฐิสนธิจิต ๔ เจตสิก
๓๓ กัมมชลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกาน์ กามาวจร
อุปปชชุนตาน์ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และภวนายตนจะไม่เกิดในภูมิที่
ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฤทฏฐิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑
(เวฬุสัทธาวัสสภูมิ ๕) (รูปาวจราน์ เตสํ ตตถ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และภวนายตนจะ
เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (อิตเรสํ กามาวจราน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๓. ภวนายตนมูละ รูปายตนมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ภวนายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ น นีรฺุชฺฉิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกาน์ กามาวจรํ อุปฺปชฺชุนตาน์ รูปาวจราน์ เตสํ ตตถ ภวนายตนํ
นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ รูปายตนํ น นีรฺุชฺฉิสฺสตี, ปญฺจโวกาเร ปรินิพฺพนฺตาน์
อรฺุพาน์ เตสํ ตตถ ภวนายตนญจ นุปฺปชฺชิสฺสตี รูปายตนญจ น นีรฺุชฺฉิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ
เหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ภวนายตนจะจักไม่เกิด แต่รูปายตนจะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น,

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ฆาณายตนะก็จักไม่เกิด รูปายตนะก็จักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ รูปายตนะ น นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฆาณายตนะ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนตา ไซ

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคิของกามาวจรตฤตฤตฤต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกาณ กามาวจรอุปปชฺชุตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และฆาณายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคิของกามาวจรตฤตฤต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖

สุ.๑ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เวณิสฺสททาสฺสภูมิ ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคัชนสมังคิของปัญจโวการตฤตฤตฤต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เวณอบายภูมิ ๔) ปรินิพพันตะโดยตรง (ปัญจโวการปรินิพพุตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และฆาณายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคัชนสมังคิของปัญจโวการตฤตฤต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เวณอกนิมิตฺตภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสณฺณัตตภูมิ และจะไม่เกิดในอัสสณฺณัตตภูมิอีก ที่เรียกว่าภังคัชนสมังคิของชีวิตนวกกลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอัสสณฺณัตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจรานํ)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจตุตถจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโว-การภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพันตะโดยตรง (ปัญจโวการปรินิพพันทาน์ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของปัญจโวการจตุตถจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิมิตตภูมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังตายในอัสสณฺณัตตภูมิ และจะไม่เกิดในอัสสณฺณัตตภูมิอีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับอัสสณฺณัตตภูมิ ๑ (เหลือจาก รูปาวจราน์)

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุปปภูมิ กับอรุปปภูมิ ๔ (อรุปปาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิธาน]

หมายเหตุ : คันธายตนะ รสายตนะ โสณฺณูปายตนะมูลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตนะมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๗. ฆานายตนะมูละ มนายนตนะมูลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ มนายนตณํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายนตณํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภิกขุ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ มนายนตณํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตณํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตถ มนายนตณฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี ฆานายตณฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิละเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายนตนะจักดับ แต่ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภิกขุเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น มนายนตนะก็จักดับ ฆานายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในกามภุมิ และภานายตนะจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภุมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉิมปัญหา ปฏิทิจนวิธาน]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภุมิจะ ซึ่งกำลัง
เกิดในกามสุคติภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรตฤทฏฐนธิจิต ๔ เจตสิก
๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามสุคติภุมิ ๗ ปัจฉิมภุมิโดยตรง (ปัจฉิมภุมิกาน์ กามาวจร
อุปปชชุนตาน์ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ และภานายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่
ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทักขณสมังคีของกามาวจรตฤทฏฐนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมม-
ชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ ปัจฉิมภุมิโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๕ (เว้นอัสสณฺณสํตตภุมิ ๑)
อรูปภุมิ ๔ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก
กับรูปภุมิ ๑๐ (เว้นสุททาวาสภุมิ ๕ อัสสณฺณสํตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภุมิ และภานายตนะ
จะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภุมิ ๑๑ (อิตเรสํ กามาวจราน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉินิก

๗. ภานายตนะมุละ มนายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ภานายตน์ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ มนายตน์ น นิสฺสณฺณสํตตตี?

วิ. ปจฺฉิมภุมิกาน์ กามาวจร อุปปชฺชุนตาน์ รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์ เตสํ ตตถ
ภานายตน์ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ มนายตน์ น นิสฺสณฺณสํตตตี, ปรินิพฺพณฺตาน์
อสณฺณสํตตตาน์ เตสํ ตตถ ภานายตนะญ นุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตนะญ น นิสฺสณฺณสํตตตี.

เมื่อปัจฉิมภุมิบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภุมิ
อรูปภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ภานายตนะจักไม่เกิด แต่ภานายตนะจักดับกับบุคคลเหล่านั้น

ในภุมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสถัญญัตตภุมิเหล่านั้นก็ดี ในภุมินั้น ฆานายตนะก็จักไม่เกิด มนายตนะก็จักไม่ดับ

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตน์ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตน์ นุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. อามนตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภุมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัณสมังคิกของกามาวจรตฤฏฐนิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามสุคติภุมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกาน์ กามาวจรอุปปชฺชุนตาน์ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภุมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกัณสมังคิกของกามาวจรตฤฏฐนิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกลาป ๓-๗ กับกามภุมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภุมิ อรูปภุมิ กับรูปภุมิ ๑๕ (เว้นอัสถัญญัตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในรูปภุมิ อรูปภุมิ และจะเกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภุมิ ๑๐ (เว้นสุทธาวาสภุมิ ๕ อัสถัญญัตตภุมิ ๑) อรูปภุมิ ๔ (รูปาวจราน์ อรูปาวจราน์)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ ที่เรียกว่ามังคัณสมังคิกของตฤฏฐนิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๒ (เว้นอบายภุมิ ๔) ปรินิพพันตะโดยตรง (ปรินิพพันตาน์)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภุมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่ามังคัณสมังคิกของจตุจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภุมิ ๔ ปัญจโวการภุมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภุมิ) ปรินิพพันตะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสถัญญัตตภุมิ กับอัสถัญญัตตภุมิ ๑ (อสนฺน-สฺตตาน์ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏิจ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจุตโวการ-
ภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจจิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่
ดับครั้งสุดท้าย กับจุตโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจุตโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดใน
ภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจัตติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้ง
สุดท้าย กับจุตโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญสัจตตภูมิ กับอสังขญสัจตตภูมิ ๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทจนวิสัยนา]

อนาคตวาระ อนุโลม

๘. ฆานายตนะมุละ ธัมมายตนะมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตถ ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ธมฺมายตนะ นีรฺุชฺฉิสฺสตีตี?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏิจ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ ธมฺมายตนะ นีรฺุชฺฉิสฺสตี, ตสฺส ตตถ ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวิกานํ กามาวจรํ อุปฺปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตถ
ธมฺมายตนะ นีรฺุชฺฉิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ กามาวจรานํ
เตสํ ตตถ ธมฺมายตนะ นีรฺุชฺฉิสฺสตี ฆานายตนะ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ
อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ธัมมายตนะจักดับ แต่ฆานายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้น
ในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็
จักดับ ฆานายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย
ในกามภูมิ และฆานายตนะจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิทจนวิสัยนา]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตูปฏิสันธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และภวนายตนจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตูปฏิสันธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เวณฺสุททาวสภูมि ๕) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และภวนายตนจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๘. ภวนายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ ภวานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นිරุชฺฌิสฺสตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ ภวานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นිරุชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ ภวานายตนญฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี ธมฺมายตนญฺจ น นिरุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในรูปภูมิ อรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ภวนายตนจะจักไม่เกิด แต่ธัมมายตนจะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺวาการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ในภูมินั้น ภวนายตนจะจักไม่เกิด ธัมมายตนจะจักไม่ดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นिरุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ภวานายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี?

วิ. อามนตา ไซ่

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฤทฏฐิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตฤทฏฐิสนธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกฺลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๖ อรูปภูมิ ๔

สุ.๑ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในรูปภูมิ อรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) อรูปภูมิ ๔ (รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของตฤทฏฐิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปรินิพฺพณฺตานํ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุตฺติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนวิไลสนาที่มีวิวัจค์โดยตรง]

ในป.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของตฤทฏฐิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) และฆานายตนะจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุตฺติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญญา ปฏิภาณวิสัย]

— จป ฆานายตนมฺหะ —

หมายเหตุ: ชิวหายตนมฺหะ มีมุขี ๗ กายายตนมฺหะ มีมุขี ๖ คันธายตนมฺหะ มีมุขี ๔ รสา-
ยตนมฺหะ มีมุขี ๓ โภฏฐัพพายตนมฺหะ มีมุขี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนมฺหะ

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. รุปายตนมฺหะ คันธายตนมฺหะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. รุปาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนํ
นิรุชฺฌิสฺสตี, กามาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺห จ อุปฺปชฺชิสฺสตี คณฺธายตนมฺห จ นิรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ ในภूमินั้น รุปายตนะจักเกิด แต่คันธายตนะจัก
ไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามภูมิ ในภूमินั้น รุปายตนะ
ก็จักเกิด คันธายตนะก็จักดับ

ปฏฺิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺจิมภวีกานํ กามาวจฺรํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตฺถ คณฺธายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี
โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ กามาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ
คณฺธายตนมฺห จ นิรุชฺฌิสฺสตี รุปายตนมฺห จ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ในภूमินั้น คันธายตนะจักดับ
แต่รูปายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภूमินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้นเกิด
อยู่ในกามภูมิ ในภूमินั้น คันธายตนะก็จักดับ รุปายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ส.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ
และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ)

และ ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดใน
ภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (กามาวจฺรณํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริพฺรณณปัญญา สรุพหัสสนวิสัยที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **ติ.๑ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตูปฏิสันธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามสุคติภูมิ ๗ ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปัจฉิมภวีกานํ กามาวจโรอุปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒ ซึ่งกำลังเกิดในกามภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของกามาวจรตูปฏิสันธิจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชกาลาป ๓-๗ กับกามภูมิ ๑๑ ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

และ **ป.๔ ผลบุคคลเบื้องต้น ๒** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับกามภูมิ ๑๑ (อิตเรสํ กามาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมัลลโดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉินิก

๑. รุปรายตนมุลละ คณธายตนมุลลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ คนฺธายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ กามาวจโร อุปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, กามาวจเร ปรินิพฺพณฺตานํ รูปาวจเร ปจฺฉิมภวีกานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนมฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี คนฺธายตนมฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ในภูมินั้น รุปรายตนะจักไม่เกิด แต่คณธายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิก็ดี ปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รุปรายตนะก็จักไม่เกิด คณธายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏฺ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ คนฺธายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี?

วิ. รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รุปรายตนํ นุปฺปชฺชิสฺสตี, กามาวจเร ปรินิพฺพณฺตานํ รูปาวจเร ปจฺฉิมภวีกานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ คนฺธายตนมฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี รุปรายตนมฺจ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

[เป็นปริพจน์ปัญหา สรุปลักษณะวิสัยทัศน์ที่มีวิสัยทัศน์โดยตรง]

ในปฏิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ **สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (รูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ ที่เรียกว่าภังค์กัณ-
สมังคีกของกามาวจรตติยจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามสุคติภูมิ ๗
ปรินิพพานโดยตรง (กามาวจร ปรินิพฺพตํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่า
ภังค์กัณสมังคีกของกามาวจรตติยจิต ๑๐ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับกามภูมิ ๑๑
ปรินิพพานโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลัง
ปรินิพพานในรูปภูมิ กับรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอสังญสัจตภูมิ ๑) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (รูปาวจร
ปัจฉิมภิกานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ตี.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
อยู่อีก กับรูปภูมิ ๑๕ (เว้นอกนิจฺฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภูมิ กับอรุภูมิ ๔ (อรุปานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริบูรณ์ปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิวงศ์โดยตรง]

หมายเหตุ : รสายนมูลี โภจณูปายตนมูลี แสดงเหมือนกันกับ คณธายนมูลี

อนาคตวาระ อนุโลม

๔. รุบายตนมูละ มนายตนมูลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นิรุชฺชิสฺสตี?

วิ. อสณฺณสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ
นิรุชฺชิสฺสตี, ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนมฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี มนายตนมฺจ นิรุชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสังญสัจตภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนะจักเกิด แต่มนายตนะ
จักไม่ดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น
รุบายตนะก็จักเกิด มนายตนะก็จักดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีตี?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตถ มนายตนํ นิรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตถ รูปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ มนายตนมฺจ นิรุชฺฌิสฺสตี รูปายตนมฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะจักดับ แต่รูปายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวีกะเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็จักดับ รูปายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสสณฺณัตตภูมิ และจะเกิดในอัสสณฺณัตตภูมิอีก กับอัสสณฺณัตตภูมิ ๑ (อสมฺภสฺสตาณํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณฺสุทฺธาวัสสภูมิ ๕) (ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัน. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺงคฺโดยตรง]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เวณฺบายนฺภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชุนฺตานํ เตสํ ตตถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เวณฺนอกนิฐฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรูปภูมิ ๔ (อรูปานํ เตสํ ตตถ)

และ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เวณฺสุทฺธาวัสสภูมิ ๕) (อิตเรสํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิสัยขนาที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๔. รุปายตนมฺลละ มนายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ นุปรุชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. ปัจฉิมภิกขุ ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นุปรุชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺฌิสฺสตี, ปรินิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุปายตนมฺลจ นุปรุชฺชิสฺสตี มนายตนมฺลจ น นีรุชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รุปายตนะจักไม่เกิด แต่มนายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น รุปายตนะก็จักไม่เกิด มนายตนะก็จักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ นุปรุชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อสญฺญสฺตฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ น นีรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ นุปรุชฺชิสฺสตี, ปรินิพฺพณฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺลจ น นีรุชฺฌิสฺสตี รุปายตนมฺลจ นุปรุชฺชิสฺสตี.

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอัสญญัตตภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะจักไม่ดับ แต่รูปายตนะจักเกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ในภูมินั้น มนายตนะก็จักไม่ดับ รุปายตนะก็จักไม่เกิด

ในอน.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ที่เป็นปัจฉิมภิกขุ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการดิเทตูกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกขุโดยตรง (ป/ปัจฉิมภิกขุ ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔

กับปัจจุโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุปภูมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรุปภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปราน์ เตสฺ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจฉิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัจจุโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปรินิพพานตาน)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุจิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัจจุโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังญสัจตตภูมิอีก กับอสังญสัจตตภูมิ ๑ (เหลือจาก อสญสตตตาน เตสฺ ตตถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปุณณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฎิ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ **สุ.๑** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตตภูมิ และจะเกิดในอสังญสัจตตภูมิอีก กับอสังญสัจตตภูมิ ๑ (อสญสตตตาน เตสฺ ตตถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกัจฉิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัจจุโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานโดยตรง (ปรินิพพานตาน)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัจจุโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจตุจิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัจจุโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปรินิพพานโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังญสัจตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังญสัจตตภูมิอีก กับอสังญสัจตตภูมิ ๑ (เหลือจาก อสญสตตตาน เตสฺ ตตถ)

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปุณณปัญหา สรุปลัสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ อนุโลม

๕. รุปายตนมุละ ธัมมายตนมุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ นีรุชฺฌิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฎิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ นีรุชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อรูปานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ นีรุชฺฌิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ รุปายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตเรสํ ปญฺจโวการานํ อสณฺณสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนญฺจ นีรุชฺฌิสฺสตี รุปายตนญฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภวिकบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรูปภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ธัมมายตนะจักดับ แต่รูปายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจฉิมภวिकะเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสถุญสัตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น ธัมมายตนะก็จักดับ รูปายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอัสถุญสัตตภูมิ และจะเกิดในอัสถุญสัตตภูมิอีก กับอัสถุญสัตตภูมิ ๑ (อสนฺณสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏิวจนวิสัยนา]

ในปฎิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวिकะ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการดิเทตฺกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวिकะโดยตรง (ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจโวการํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิรฐาภูมิ) ปัจฉิมภวिकะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺหิ และจะไม่เกิดในอสังขญัตตตมฺหิอีก ที่เรียกว่า อุปาทกัชนสมังคีของชีวิตนวกกาลาที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญัตตตมฺหิ ๑ (เหลือจาก อสขญสตุตตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุณภูมิ ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในอรุณภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุณภูมิ ๔ (อรุณานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัจจุโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับปัจจุโวการภูมิ ๒๑ (เวณสุททาวาสภูมิ ๕) (อิติเรสํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสังขญัตตตมฺหิ และจะเกิดในอสังขญัตตตมฺหิอีก กับอสังขญัตตตมฺหิ ๑ (อสขญสตุตตานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิภังค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจจนิก

๕. รุบายตนมฺหุละ ธมฺมายตนมฺหุละยมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ รุบายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิร์ชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺฉิมภวิกานํ ปญฺจโวการํ อุปรชฺชนฺตานํ อรุณานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนํ นุปรชฺชิสฺสติ โน จ เตสํ ตตฺถ ธมฺมายตนํ น นิร์ชฺชิสฺสติ, ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ รุบายตนมฺหุจ นุปรชฺชิสฺสติ ธมฺมายตนมฺหุจ น นิร์ชฺชิสฺสติ.

เมื่อปัจฉิมภวบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอรุณภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รุบายตนจะจักไม่เกิด แต่ธมฺมายตนจะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจุตฺโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ในภูมินั้น รุบายตนจะจักไม่เกิด ธมฺมายตนจะจักไม่ดับ

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ธมฺมายตนํ น นิร์ชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตฺถ รุบายตนํ นุปรชฺชิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอนุ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ ติ.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกัชนสมังคีของปัจจุโวการติเหตุกปฏฺวิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมม-

ชกลาป ๓-๗-๔ กับปัจจุโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภวีกะโดยตรง (ป/ฉิมภวีกาหํ
ปญจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัจจุโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่
เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปัจจุโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔
กับปัจจุโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญุตตตภูมิ และจะไม่เกิดในอสังขญุตตตภูมิอีก ที่เรียกว่า
อุปาทกขณสมังคีของชีวิตนวกกลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก กับอสังขญุตตตภูมิ ๑ (เหลือจาก
อสญฺยสฺตตฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรุปภูมิ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังตายในอรุปภูมิ และจะเกิด
ในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับอรุปภูมิ ๔ (อรุปาหํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปญจโวการภูมิ ที่
เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจุตติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ
จตุโวการภูมิ ๔ ปญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานะโดยตรง (ปรินิพฺพณฺตานํ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุตติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรุปลัสนวิสัชนาที่มีวิงค์โดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อธ. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ
ปญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกจุตติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพพานะโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิด
อยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจุตติจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกลาปที่ดับ
ครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปรินิพพานะโดยอ้อม

อธ. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญหา ปฏฺ.จณวิสัชนา]

— จป รุปายตนมฺหุละ —

หมายเหตุ : คันทายตนมฺหุละ มีมฺหุลี ๔ รสายตนมฺหุละ มีมฺหุลี ๓ โผฏฐัพพายตนมฺหุละ มีมฺหุลี ๒ เหล่านี้ แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมฺหุละ

อนาคตวาระ อนุโลม

๑. มนายตนมฺหุละ รัมมายตนมฺหุลียมกะ

อนุ.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ รัมมายตนํ นิสฺรุณิสฺสตีติ?

วิ. อามนฺตา ไช้

ปฏฺวิ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ รัมมายตนํ นิสฺรุณิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?

วิ. ปจฺจิมภวีกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ อสฺสณฺสตฺตานํ เตสํ ตตฺถ รัมมายตนํ นิสฺรุณิสฺสตี
โน จ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตฺเรสํ จตฺตวโถการานํ ปญฺจวโถการานํ
เตสํ ตตฺถ รัมมายตนญฺจ นิสฺรุณิสฺสตี มนายตนญฺจ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

เมื่อปัจจิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจวโถการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอัสสณฺสตฺตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น รัมมายตนะจักดับ แต่มนายตนะจักไม่เกิดแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, บุคคลที่นอกจากปัจจิมภวีกะเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปญฺจวโถการภูมิ ในภูมินั้น รัมมายตนะก็จักดับ มนายตนะก็จักเกิด

ในอนุ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปญฺจวโถการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจวโถการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (จตุโวการานํ ปญฺจวโถการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของสัน. เหมือนกัน [เป็นปัจฉาปัญฺหา ปฏฺวิจนวนิสฺสนา]

ในปฏฺวิ.ป. อธ. ของสัน. ได้แก่ ตี.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจจิมภวีกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจวโถการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกฺกชนสมังคีของติเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปญฺจวโถการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปจฺจิมภวีกะโดยตรง (ปจฺจิมภวีกานํ อุปฺปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปญฺจวโถการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกฺกชนสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๔ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔

กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) ปัจฉิมภิกะโดยอ้อม

สฺ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังญสัตตภูมิ สฺ.๑ ซึ่งกำลังตายในอสังญสัตตภูมิ และจะเกิดในอสังญสัตตภูมิอีก กับอสังญสัตตภูมิ ๑ (อสญสตุตตานํ เตสํ ตตฺถ)

และ ปุ.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และจะเกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕) (อิตเรสํ จตุโวการานํ ปญจโวการานํ เตสํ ตตฺถ)

อธ. ของส้ง. ได้แก่ อธ. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปัญณปัญหา สรุบทัสสนวิธานที่มีวิงค์โดยตรง]

อนาคตวาระ ปัจฉนิก

๑. มนายตนมฺล ฐมมายตนมฺลียมกะ

อน.ป. ยสฺส ยตฺถ มนายตนํ นุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ ฐมมายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี?

วิ. ปัจฉิมภิกานํ อุปชฺชนฺตานํ อสญสตุตตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนํ นุปรชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ ตตฺถ ฐมมายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรีนิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ มนายตนมฺจ นุปรชฺชิสฺสตี ฐมมายตนมฺจ น นิริชฺฌิสฺสตี.

เมื่อปัจฉิมภิกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิก็ดี บุคคลที่เกิดอยู่ในอสังญสัตตภูมิเหล่านั้นก็ดี ในภูมินั้น มนายตนะจักไม่เกิด แต่ฐมมายตนะจักดับแก่บุคคลเหล่านั้นในภูมินั้น, เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิในภูมินั้น มนายตนะจักไม่เกิด ฐมมายตนะจักไม่ดับ

ปฏ.ป. ยสฺส วา ปน ยตฺถ ฐมมายตนํ น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ มนายตนํ นุปรชฺชิสฺสตี?

วิ. อามนฺตา ไซ้

ในอน.ป. อธ. ของส้ง. ได้แก่ ต.๑ ผล.๓ ที่เป็นปัจฉิมภิกะ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของติเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปัจฉิมภิกะโดยตรง (ปัจฉิมภิกานํ อุปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ)

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าอุปาทกขณสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปัจฉิมภวีกะโดยอ้อม

สุ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในอสังขญัตตตมฺมิ **สุ.๑** ซึ่งกำลังตายในอสังขญัตตตมฺมิ และจะเกิดในอสังขญัตตตมฺมิอีก กับอสังขญัตตตมฺมิ ๑ (อสณฺณสฺตตํ เตสํ ตตฺถ)

และ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกฺขุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพฺพณฺเตโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจฺตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปรินิพฺพณฺเตโดยอ้อม

อร. ของสัง. ได้แก่ อร. หมวดหลัง เท่านั้น

[เป็นปริปฺพณปัญหา สรุปลัสนนวิธานที่มีวิมฺภังคฺโดยตรง]

ในปฏฺ.ป. อร. ของสัง. ได้แก่ **พระอรหันตบุคคล ๑** ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของติเหตุกฺขุติจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย กับจตุโวการภูมิ ๔ ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔) ปรินิพฺพณฺเตโดยตรง

ป.๔ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายใน ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) และจะไม่เกิดในภูมิที่ตนเกิดอยู่อีก ที่เรียกว่าภังคักขณสมังคีของจฺตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกฺลาปที่ดับครั้งสุดท้าย กับ ๓๐ ภูมิ (เว้นอกนิฐฐาภูมิ) ปรินิพฺพณฺเตโดยอ้อม

อร. ของสัง. เหมือนกัน [เป็นปัจฉนปัญหา ปฏฺวิจณวิธาน]

— จบ มนายตนมฺูละ —

— จบ อุปาทนโรธวาระ อนาคตวาระ ปุคคโลกาสวาระ แต่เพียงนี้ —

จักขายตณยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	จ น	น จ	จ น	น จ
ทิพพจักขุ				
ปัญญาจักขุ				
จักขุปสาท				
อายตนะ 11 (-จักขุทั้ง ๓) บัญญัติ				

โสตายตณยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	โส น	น โส	โส น	น โส
ทิพพโสตะ				
ตัทธหาโสตะ				
โสตปสาท				
อายตนะ 11 (-โสตะทั้ง ๓) บัญญัติ				

ฌา. ชิว. สัท. โภฏ.	ปทโสธนวาระ			
	ฌา น	น ฌา	ฌา น	น ฌา
ฌานปสาท				
อายตนะ 11 (-ฌานปสาท) บัญญัติ				

กายายตณยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	กา น	น กา	กา น	น กา
นามกาย 89 52 นิพ				
รูปกาย 27 (-กาย)				
สมุหบัญญัติ				
กายปสาท				
เอกเทศบัญญัติ				

หมายเหตุ: แม่ชีวหายตณยมกะ ลัททหายตณยมกะ

โภฏฐัพพายตณยมกะ และมนายตณยมกะ

ก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

รูปายตณยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	ร น	น ร	ร น	น ร
ปิยรูปสาดรูป 81 52				
รูป 27 (-รูปารมณ)				
รูปารมณ				
8+36+นิพ+บัญญัติ				

คันธายตณยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	ค น	น ค	ค น	น ค
สีลคันธะ				
สมาธิคันธะ				
ปัญญาคันธะ				
คันธารมณ				
อายตนะ 11 (-คันธะทั้ง ๔) บัญญัติ				

รสายตนยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	ร	น	น	ร
อรรณรสะ				
ธรรมรสะ				
วิมุติรสะ				
รสารมณ				
อายตนะ 11 (-รสะทั้ง ๔) บัญญัติ				

ธัมมยตนยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	ธ	น	น	ธ
ปรหมัตถธรรมคือ 89 (-ธัมมยตนนะ)				
โอฬาริกรูป 12				
สมุหบัญญัติ				
ธัมมยตนนะ				
เอกเทศบัญญัติ				

— จป ปทโสธนวาระ แห่งอายตนยมก —

จักขุ. โสต. ฆาน.	ปทโสธนวาระ			
	จ	ธ	ธ	จ
ชีวหา. กายวิญญ.				
จักขุวิญญานจิต 2				
ธาตุ 17 (-จักขุวิญญานธาตุ) บัญญัติ				

มโนธาตุยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	ม	ธ	ธ	ม
มโนธาตุ 3				
จิต 86 (-มโนธาตุ 3)				
ธาตุ 11 (52 28 นิพ) (-วิญญานธาตุ 7) บัญญัติ				

หมายเหตุ: แม้อิสตวิญญานธาตุ ฆานวิญญานธาตุ

ชีวหาวิญญานธาตุ และกายวิญญานธาตุยมกะ

ก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

สำคัญ: ตั้งแต่ จักขุธาตุ เป็นต้นจนถึง
โณภูมิจักขุธาตุ และ ธัมมธาตุ ก็ใช้ตาราง
คำวิสันนา การแสดงองค์ธรรม เหมือนกันกับ
ตารางของอายตนยมก นั้นเอง

มโนวิญญานธาตุ ยมกะ	ปทโสธนวาระ			
	โน	ธ	ธ	โน
จิต 76 (-ทวิ 10 มโน. 3)				
ธาตุ 17 (10 3 52 28 นิพ) (-มโนวิญญานธาตุ) บัญญัติ				

— จป ปทโสธนวาระ แห่งธาตุยมก —

จักขุ มี 3 เป็นมูละ มีมูลี 11	ปทโสธนมูลจักกวาระ			
	จ น	อา โส	จ น	อา โส
ทิพพจักขุ ^{ทุติยวิชา}				
ปัญญาจักขุ ^{ตติยวิชา}				
จักขุปลาท มุละ				
อายตนะ 10				
โสธายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

โสตะ มี 3 เป็นมูละ มีมูลี 11	ปทโสธนมูลจักกวาระ			
	ต น	อา จ	ต น	อา จ
ทิพพโสตะ ^{อภิญญา}				
ตันทาโสตะ ^{โลกเจ.}				
โสตปลาท มุละ				
อายตนะ 10				
จักขายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

ฉาน. ชิว. ลัท. โภฏ มนามูละ มีมูลี 11	ปทโสธนมูลจักกวาระ			
	ฆ น	อา โส	ฆ น	อา โส
ฉานปลาท มุละ				
อายตนะ 10				
โสธายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

กายะ มี 4 เป็นมูละ มีมูลี 11	ปทโสธนมูลจักกวาระ			
	ก น	อา ชี	ก น	อา ชี
นามกาย 89 52 นิพ				
รูปกาย 26 (-กาย.ชิว)				
บัญญัติกาย สมุห.				
กายปลาท มุละ				
ชีวกายตนะ มูลี				
เอกเทศบัญญัติ				

หมายเหตุ: แม่ชีวกายตนะมุละ

ลัททายตนะมุละ โภฏจุฬัพพายตนะมุละ

มนายตนะมุละ ก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

รูปะ มี 2 เป็นมูละ มีมูลี 11	ปทโสธนมูลจักกวาระ			
	ร น	อา ก	ร น	อา ก
ปิยรูปสาดรูป 81 52				
รูป 26 (-รูป.กาย)				
รูปารมณ มุละ				
กายายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

คันธะ มี 4 เป็นมูละ มีมูลี 11	ปทโสธนมูลจักกวาระ			
	ค น	อา ส	ค น	อา ส
สีลคันธะ ^{วา กัม อา}				
สมาธิคันธะ ^{ม ตี ธิ}				
ปัญญาคันธะ ^{ทัญ สัง}				
คันธารมณ มุละ				
อายตนะ 10				
ลัททายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

รละ มี 4 เป็นมูละ มีมูลี 11	ปทโสธณมูลจักกวาระ			
	ร น	อา ค	ร น	อา ค
อรรถรส ^{ผลตป4}				
ธรรมรส ^{มคตป4}				
วิมุตติรส ^{นิพพาน}				
รสารมณ มูละ				
อายตนะ 10				
คันธอายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

ธัมมะ มี 3 เป็นมูละ มีมูลี 11	ปทโสธณมูลจักกวาระ			
	ธ น	อา ม	ธ น	อา ม
ปรมัตถธรรม (-ธัม โอฬาริกรูป 12				
บัญญัติธรรม สมุท.				
ธัมมายตนะ มูละ				
มนายตนะ 89 มูลี				
เอกเทศบัญญัติ				

— จป ปทโสธณมูลจักกวาระ แห่งอายตณยมก —

จักขุ. โสต. ฆาน. ชิว กาย. มูละ มีมูลี 17	ปทโสธณมูลจักกวาระ			
	จ ต	ธา โส	จ ต	ธา โส
จักขุวิญญาณ 2 มูละ				
ธาตุ 16				
โสตวิญาณธาตุ มูลี				
บัญญัติ				

หมายเหตุ: แม้โสตวิญาณธาตุมูละ

ฆานวิญาณธาตุมูละ ชิวหาวิญาณธาตุมูละ

กายวิญาณธาตุมูละก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

สำคัญ: ตั้งแต่ จักขุธาตุ เป็นต้นจนถึง
โงฐัพพธาตุ และ ธัมมธาตุ ก็ใช้ตาราง
คำวิสันหา การแสดงองค์ธรรม เหมือนกันกับ
ตารางของอายตณยมก นั้นเอง

— จป ปทโสธณมูลจักกวาระ แห่งธาตุยมก —

มโนธาตุ 3 เป็นมูละ มีมูลี 17	ปทโสธณมูลจักกวาระ			
	ม ต	ธา โน	ม ต	ธา โน
มโนธาตุ 3 มูละ				
มโนวิญาณธาตุ 76				
ทวิปัญจวิญาณ 5				
โอฬาริกรูป 12 52+16+นิพ (เป็นธาตุ 11)				
บัญญัติ				

มโนวิญาณธาตุ เป็นมูละ มีมูลี 17	ปทโสธณมูลจักกวาระ			
	โน ต	ธา ธ	โน ต	ธา ธ
จิต 76 (-10-3) มูละ				
ธาตุ 16				
ธัมมธาตุ มูลี				
บัญญัติ				

จักขายตณยมก	สุทธายตณวาระ			
	จ อ	อา จ	จ อ	อา จ
ทิวพจักขุ ^{ทตยวิธา}				
ปัญญจักขุ ^{ตตยวิธา}				
จักขุปสาท				
อายตนะ 11 (เว้นจักขายตนะ)				
บัญญัติ				

โสตายตณยมก	สุทธายตณวาระ			
	โส อ	อา โส	โส อ	อา โส
ทิวพโสต ^{อภิญญา}				
ตณหาโสต ^{โลกเจ.}				
โสตปสาท				
อายตนะ 11 (เว้นโสตายตนะ)				
บัญญัติ				

ชีว. สัท. โผฏ. มนา ฆานายตณยมก	สุทธายตณวาระ			
	ฆ อ	อา ฆ	ฆ อ	อา ฆ
ฆานปสาท				
อายตนะ 11 (เว้นฆานายตนะ)				
บัญญัติ				

กายายตณยมก	สุทธายตณวาระ			
	ก อ	อา ก	ก อ	อา ก
นามกาย 89 52 นิพ				
รูปกาย 27 (-กายา)				
กายายตนะ				
บัญญัติ				

หมายเหตุ: แม่ชีวิหยาตณยมก

สัททายตณยมก โผฏฐัพพายตณยมก

ฆานายตณยมก ก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

รูปายตณยมก	สุทธายตณวาระ			
	ร อ	อา ร	ร อ	อา ร
ปิยรูปสตรูป 81 52 รูป 27 (เว้นรูปา.)				
รูปายตนะ				
โลกุต.8+36+นิพ				
บัญญัติ				

คันธายตณยมก	สุทธายตณวาระ			
	ค อ	อา ค	ค อ	อา ค
สีลคันธ ^{วา กัม อา}				
สมาธิคันธ ^{ม ตี ธิ}				
ปัญญาคันธ ^{ทิฏ สัง}				
คันธารมณ				
อายตนะ 11 (เว้นคันธายตนะ)				
บัญญัติ				

รสายตนยมกะ	สุทธายตนวาระ			
	ร อ	อา ร	ร อ	อา ร
อรรณรสะ ^{ผลตป4}				
ธรรมรสะ ^{มคตป4}				
วิมุตติรสะ ^{นิพพาน}				
รสารมณ				
อายตนะ 11 (เว้นรสายตนะ)				
บัญญัติ				

ธัมมายตนยมกะ	สุทธายตนวาระ			
	ธ อ	อา ธ	ธ อ	อา ธ
ปรมัตถธรรม (-ธัม โอฬาริกรูป 12				
ธัมมายนะ				
บัญญัติ				

— จป สุทธายตนวาระ แห่งอายตนยมก —

โสต. ฆาน. ชิว. กาย จักขุวิญญาณธาตุ.	สุทธายตนวาระ			
	จ ธ	ธ จ	จ ธ	ธ จ
จักขุวิญญาณจิต 2				
ธาตุ 17 (-จักขุวิญญาณธาตุ)				
บัญญัติ				

หมายเหตุ: แม้อิสตวิญญานธาตุยมกะ

ฆานวิญญานธาตุยมกะ ชิวหาวิญญานธาตุยมกะ

กายวิญญานธาตุยมกะ ก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

มโนธาตุยมกะ	สุทธายตนวาระ			
	ม ธ	ธ ม	ม ธ	ธ ม
มโนธาตุ 3				
มโนวิญญานธาตุ 76				
ทวิปัญจวิญญาน 5				
โอฬาริกรูป 12 52+16+นิพ (เป็นธาตุ 11)				
บัญญัติ				

สำคัญ: ตั้งแต่ จักขุธาตุ เป็นต้นจนถึง
โณภูมิจักขุธาตุ และ ธัมมธาตุ ก็ใช้ตาราง
คำวิสันหา การแสดงองค์ธรรม เหมือนกันกับ
ตารางของอายตนยมก นั้นเอง

— จป สุทธธาตุวาระ แห่งธาตุยมก —

มโนวิญญานธาตุ ยมกะ	สุทธายตนวาระ			
	โน ธ	ธ โน	โน ธ	ธ โน
จิต 76 (-10-3)				
ธาตุ 17 (-มโนวิญญานธาตุ)				
บัญญัติ				

จักขุ มี 3 เป็นมูละ มีมูลี 11	สุทธายตนะมูลจักกวาระ			
	จ	อา	อา	โส
ทิพพจักขุ ^{ทตฺตวิขา}				
ปัญญาจักขุ ^{ตตฺตวิขา}				
จักขุปสาท มูละ				
อายตนะ 10				
โสธายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

โสตะ มี 3 เป็นมูละ มีมูลี 11	สุทธายตนะมูลจักกวาระ			
	ต	อา	อา	จ
ทิพพโสตะ ^{อภิญญา}				
ตณฺหาโสตะ ^{โลกเจ.}				
โสตปสาท มูละ				
อายตนะ 10				
จักขายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

ฉาน. ชิว. สัท. โผฏฐ	สุทธายตนะมูลจักกวาระ			
	ฆ	อา	อา	โส
มหา.มูละ มีมูลี 11				
ฉานปสาท มูละ				
อายตนะ 10				
โสธายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

กายะ มี 2 เป็นมูละ มีมูลี 11	สุทธายตนะมูลจักกวาระ			
	ก	อา	อา	ช
นามกาย 89 52 นิพ				
รูปกาย 26 (-กาย.ชิว)				
กายายตนะ มูละ				
ชีวหายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

หมายเหตุ: แม่ชีวหายตนะมูละ

สัทหายตนะมูละ โผฏฐัพพายตนะมูละ

มนายตนะมูละ ก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

รูปะ มี 2 เป็นมูละ มีมูลี 11	สุทธายตนะมูลจักกวาระ			
	ร	อา	อา	ก
ปิยรูปสาตรูป 81 52				
รูป 26 (-รูป.กาย)				
รูปายตนะ มูละ				
กายายตนะ มูลี				
โลกุต.8+36+นิพ				
บัญญัติ				

คันธะ มี 4 เป็นมูละ มีมูลี 11	สุทธายตนะมูลจักกวาระ			
	ค	อา	อา	ส
สีลคันธะ ^{วา กัม อา}				
สมาธิคันธะ ^{ม ตี ติ}				
ปัญญาคันธะ ^{ทณฺ สัง}				
คันธารมณ มูละ				
อายตนะ 10				
สัทหายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

รละ มี 4 เป็นมูละ มีมูลี 11	สุทธายตนมูลจกการะ			
	ร	อา	อา	ค
อรรถรส ^{ผลต๑4}				
ธรรมรส ^{มคต๑4}				
วิมุติรส ^{นิพพาน}				
รสารมณ มูละ				
อายตนะ 10				
คันธายตนะ มูลี				
บัญญัติ				

ปรมัตถธรรมทั้ง ๔ เป็นมูละ มีมูลี 11	สุทธายตนมูลจกการะ			
	ธ	อา	อา	ม
ปรมัตถธรรม (-ธัม- 89) โอฟาริกรุป 12				
ธัมมายตนะ มูละ				
มนายตนะ 89 มูลี				
บัญญัติ				

— จบ สุทธายตนมูลจกการะ แห่งอายตณยมก —

จักขุ โสต. ฆาน. ชิว กาย.มูละ มีมูลี 17	สุทธาธาตุมูลจกการะ			
	จ	ธา	ธา	โส
จักขุวิญญาณ 2 มูละ				
ธาตุ 16				
โสตวิญญานธาตุ มูลี				
บัญญัติ				

หมายเหตุ: แม้อิสตวิญญานธาตุมูละ

ฆานวิญญานธาตุมูละ ชิวหาวิญญานธาตุมูละ

กายวิญญานธาตุมูละ ก็ใช้ตารางนี้แสดงเหมือนกัน

มโนธาตุ 3 เป็นมูละ มีมูลี 17	สุทธาธาตุมูลจกการะ			
	ม	ธา	ธา	โน
มโนธาตุ 3 มูละ				
มโนวิญญานธาตุ 76				
ทวิปัญจวิญญาน 5				
โอฟาริกรุป 12 52+16+นิพ (เป็นธาตุ 11)				
บัญญัติ				

สำคัญ: ตั้งแต่ จักขุธาตุ เป็นต้นจนถึง
โณฐัพพธาตุ และ ธัมมธาตุ ก็ใช้ตาราง
คำวิสัยนา การแสดงองค์ธรรม เหมือนกันกับ
ตารางของอายตณยมก นั้นเอง

— จบ สุทธาธาตุมูลจกการะ แห่งธาตุยมก —

มโนวิญญานธาตุ เป็นมูละ มีมูลี 17	สุทธาธาตุมูลจกการะ			
	โน	ธา	ธา	ธ
จิต 76 (-10-3) มูละ				
ธาตุ 16				
ธัมมธาตุ มูลี				
บัญญัติ				

อาย.	อุ/นิ/อุนิ 1-6 นุ/จ โ				
ธาตุ	อุ1/2/3+นิ1/2/3	จ โส โส จ	จ โส โส จ		
11	ปัญจโวการภูมิ 26				
2	อรุเป/จตุโวการภูมิ 4				
2	อสังขยสัจจภูมิ 1				

หมายเหตุ : ถ้าอายตนะ กลุ่ม 5

เป็นมูละมูลีในกลุ่มเดียวกันใช้ตารางนี้

อาย.	อุ/นิ/อุนิ 1-6 นุ/จ โ				
ธาตุ	อุ1/2/3+นิ1/2/3	จ ฆ ฆ จ	จ ฆ ฆ จ		
11	กามาวจรภูมิ 11				
5	รูปาวจรภูมิ 15				
2	อรุปาวจรภูมิ 4				
2	อสังขยสัจจภูมิ 1				

หมายเหตุ : ถ้าอายตนะ กลุ่ม 5 และ กลุ่ม 6

หรือ กลุ่ม 6/กลุ่ม 6 เป็นมูละมูลี ก็ใช้ตารางนี้

สรุปพระบาลีที่ต้องใช้ในโอกาสวาระแห่งอายตนะยมก/ธาตุยมก

ปัญจโวการ ตตถ ในปัญจโวการภูมินั้น

กามาวจร ตตถ ในกามภูมินั้น

อรุเป/จตุโวการ ตตถ ในอรุปภูมิ/จตุโวการภูมินั้น

รูปาวจร ตตถ ในรูปภูมินั้น

อสังขยสัจจ ตตถ ในอสังขยสัจจภูมินั้น

อรุปาวจร ตตถ ในอรุปภูมินั้น

หมายเหตุ : ตารางที่แสดงไว้นี้สามารถแสดงได้ในทุกๆ วาระ คือ บัจจุปบันนวาระ อตีตวาระ อนาคตะ บัจจุปบันนาตีตะ บัจจุปบันนาอนาคตะ อตีตอนาคตวาระ และในทุกๆ วาระ ก็แสดงเหมือนกันทุกประการ ต่างกันแต่เพียงว่า อุปปชฺชติ กำลังเกิด ในคำปุจฉาและวิสัชนาของกาลนั้นๆ ให้เปลี่ยนเป็น อุปปชฺชิตถ เคยเกิด หรือ อุปปชฺชิสฺสติ จักเกิด ต่างกันแต่เพียงเท่านั้น

สำหรับ : นิโรธวาระ อุปปาหนิโรธวาระ ก็แสดงเหมือนกันกับ อุปปาทวาระ ทุกประการ ต่างกันแต่เพียงว่า อุปปชฺชติ กำลังเกิด อุปปชฺชิตถ เคยเกิด อุปปชฺชิสฺสติ จักเกิด ในคำปุจฉาและวิสัชนาของกาลนั้นๆ ให้เปลี่ยนเป็น นิรุชฺชติ กำลังดับ นิรุชฺชิตถ เคยดับ นิรุชฺชิสฺสติ จักดับ เพราะใน ๓๑ ภูมิเหล่านั้น อายตนะที่กำลังเกิด เคยเกิด จักเกิดในภูมิใด ในภูมินั้นก็มีอายตนะ กำลังดับ เคยดับ จักดับได้ด้วย ด้วยเหตุนี้จึงแสดงเหมือนกัน

— จบ อุปปาทวาระ/นิโรธวาระ/อุปปาหนิโรธวาระ โอกาสวาระ —

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ จ โส โส จ จ โส โส จ			
×	10	1 } 4				
10	×	1 }				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 }				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 }				
×	9	1 } 4				
9	×	1 }				
×	9	1.1 } 5				
9	×	1.1 }				
×	9	1.1 } 5				
9	×	1.1 }				
×	11	4.3 } 26				
11	×	4.4 }				
×	2	1.3 } 4				
2	×	1.4 }				
×	2	1 } 1				
2	×	1 }				

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ จ สม สม จ จ สม สม จ			
×	10	1 } 4				
10	×	1 }				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 }				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 }				
×	9	1.1 } 5				
9	×	1.1 }				
×	9	1.1 } 5				
9	×	1.1 }				
×	11	4.2 } 11				
11	×	4.4 }				
×	5	1.3 } 15				
5	×	1.4 }				
×	2	1.3 } 4				
2	×	1.4 }				
×	2	1 } 1				
2	×	1 }				

หมายเหตุ: อายตนะ 11 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่ม 5 ได้แก่ จักขา โสตา รูปา มนา ธัมมา

กลุ่ม 6 ได้แก่ ฆานา ชิวหา กายา คันธา รสา โผฏฐัพพา

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชติ/นิรุชฌติ			
			จ	ช	ช	จ
×	10	1 } 4				
10	×	1 } 4				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 } 5				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 } 5				
×	9	1.1 } 5				
10	×	1.1 } 5				
×	11	4.2 } 11				
11	×	4.4 } 11				
×	5	1.3 } 15				
5	×	1.4 } 15				
×	2	1.3 } 4				
2	×	1.4 } 4				
×	2	1 } 1				
2	×	1 } 1				

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชติ/นิรุชฌติ			
			จ	ก	ก	จ
×	10	1 } 4				
10	×	1 } 4				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 } 5				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 } 5				
×	11	4.2 } 11				
11	×	4.4 } 11				
×	5	1.3 } 15				
5	×	1.4 } 15				
×	2	1.3 } 4				
2	×	1.4 } 4				
×	2	1 } 1				
2	×	1 } 1				

หมายเหตุ : คำนายตณมุลี รสายตณมุลี
โณฏฐัพพายตณมุลี แสดงเหมือนกันกับ
กายายตณมุลี

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ			
			จ	ร	จ	จ
×	10	1	วิกล1	4		
10	×	1				
×	10	1.1	5			
10	×	1.1				
×	10	1.1	5			
10	×	1.1				
×	11	4.3	26			
11	×	4.4				
×	2	1.3	4			
2	×	1.4				
×	2	1	1			
2	×	1				

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ			
			ม	ช	ช	ม
×	10	1.1	วิกล1	5		
10	×	1.1				
×	10	1.1	5			
10	×	1.1				
×	9	1.1	วิกล2	5		
10	×	1.1				
×	11	4.2	11			
11	×	4.4				
×	5	1.3	15			
5	×	1.4				
×	2	1.3	4			
2	×	1.4				
×	2	1	1			
2	×	1				

หมายเหตุ : แม้นายตนมุลี ธัมมานายตนมุลี
ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

หมายเหตุ : โสตายตนมุละ มีมุลี ๙

มีชานายตนมุลี เป็นต้นจนถึง

ธัมมานายตนมุลีเป็นที่สุด

แสดงเหมือนกันกับ จักขายตนมุละ

— จบ จักขายตนมุละ —

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ			
			ฌ ก ก ฌ	ฌ ก ก ฌ	ฌ ก ก ฌ	ฌ ก ก ฌ
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 }				
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 }				
×	11	4.2 } 11				
11	×	4.4 }				
×	5	1.3 } 15				
5	×	1.4 }				
×	2	1.3 } 4				
2	×	1.4 }				
×	2	1 } 1				
2	×	1 }				

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อ/นิ 1 ล/โล อ/นิ1+อ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ			
			ช ก ก ช	ช ก ก ช	ช ก ก ช	ช ก ก ช
×	10	1.1 } 5				
10	×	1.1 }				
×	11	4.2 } 11				
11	×	4.4 }				
×	5	1.3 } 15				
5	×	1.4 }				
×	2	1.3 } 4				
2	×	1.4 }				
×	2	1 } 1				
2	×	1 }				

หมายเหตุ: แม้ รูปายตณมุลี มนายตณมุลี รัมมายตณมุลี ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

ส่วน คันธายตณมุลี รสายตณมุลี โณภูรूपายตณมุลี แสดงเหมือนกันกับ กายายตณมุลี

— จป ฆานายตณมุละ —

— จป ชิวหายตณมุละ —

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อุ/นิ 1 ล/โล อุ/นิ1+อุ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ			
			ก	ร	ร	ก
×	11	4.2				
11	×	4.4				
×	5	1.3				
5	×	1.4				
×	2	1.3				
2	×	1.4				
×	2	1				
2	×	1				

หมายเหตุ : แม่ คันธายตณมุติ รสายตณมุติ
โณฏฐัพพายตณมุติ มนายตณมุติ ฐัมมายตณมุติ
ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

— จป กายายตณมุละ —

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อุ/นิ 1 ล/โล อุ/นิ1+อุ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ			
			ร	ค	ค	ร
×	11	4.2				
11	×	4.4				
×	5	1.3				
5	×	1.4				
×	2	1.3				
2	×	1.4				
×	2	1				
2	×	1				

หมายเหตุ : รสายตณมุติ โณฏฐัพพายตณมุติ
แสดงเหมือนกันกับ คันธายตณมุติ

กำลัง ดับ	กำลัง เกิด	อุ/นิ 1 ล/โล อุ/นิ1+อุ/นิ1	อุปพัชชติ/นิรุชฌติ			
			ร	ม	ม	ร
×	11	4.3				
11	×	4.4				
×	2	1.3				
2	×	1.4				
×	2	1				
2	×	1				

หมายเหตุ : แม่ ฐัมมายตณมุติ
ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

สำหรับ มนายตณมุละ ฐัมมายตณมุติ
ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วย

— จป รูปายตณมุละ —

— จป อุปปาพะ/นิโรธวาระ ปัจจุปปันนวาระ ปุคคลวาระ/ปุคคโลกาสวาระ แต่เพียงนี้ —

กำลัง เกิด	กำลัง ดับ	อุนิ 1 ล/โล อุป1 + นิ1	อุปปชชติ+นิรุชฌติ			
			จ	โส	โส	จ
10	×	1				
×	10	1				
10	×	1.1				
×	10	1.1				
10	×	1.1				
×	10	1.1				
11	×	4.3				
×	11	4.4				
2	×	1.3				
×	2	1.4				
2	×	1				
×	2	1				

หมายเหตุ : แม้ รูปายตนมุลี มนายตนมุลี

ธัมมายตนมุลี ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

กำลัง เกิด	กำลัง ดับ	อุนิ 1 ล/โล อุป1 + นิ1	อุปปชชติ+นิรุชฌติ			
			จ	สม	สม	จ
10	×	1				
×	10	1				
10	×	1.1				
×	10	1.1				
10	×	1.1				
×	10	1.1				
11	×	4.2				
×	11	4.4				
2	×	1.3				
×	5	1.4				
2	×	1.3				
×	2	1.4				
2	×	1				
×	2	1				

หมายเหตุ : แม้ ขิวหายตนมุลี กายายตนมุลี

คันธายตนมุลี รสายตนมุลี โผฏฐัพพายตนมุลี

ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

สำหรับ : โสตายตนมุละ มีมุลี ๔

มีฆานายตนมุลี เป็นต้นจนถึง

ธัมมายตนมุลีเป็นที่สุด

แสดงเหมือนกันกับ

จักขายตนมุละ

— จบ จักขายตนมุละ —

กำลัง เกิด	กำลัง ดับ	อุนิ 1 ล/โล อุป.1 + นิ1	อุปปชชติ+นิรุชฌติ			
			สม	ชิตี	ชิตี	สม
10	×	1.1				
×	10	1.1				
10	×	1.1				
×	10	1.1				
11	×	4.2				
×	11	4.4				
5	×	1.3				
×	5	1.4				
2	×	1.3				
×	2	1.4				
2	×	1				
×	2	1				

หมายเหตุ : แม่ กายายตนมูลี รูปายตนมูลี
 คันธายตนมูลี รสายตนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี
 มนายตนมูลี รัสมายตนมูลี
 ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน
 — จป ฆานายตนมูละ —

กำลัง เกิด	กำลัง ดับ	อุนิ 1 ล/โล อุป.1 + นิ1	อุปปชชติ+นิรุชฌติ			
			ชิตี	ก	ก	ชิตี
10	×	1.1				
×	10	1.1				
11	×	4.2				
×	11	4.4				
5	×	1.3				
×	5	1.4				
2	×	1.3				
×	2	1.4				
2	×	1				
×	2	1				

หมายเหตุ : แม่ รูปายตนมูลี
 คันธายตนมูลี รสายตนมูลี
 โผฏฐัพพายตนมูลี
 มนายตนมูลี รัสมายตนมูลี
 ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน
 — จป ชิวหายตนมูละ —

กำลัง เกิด	กำลัง ดับ	อุนิ 1 ล/โล อุป1 + นิ1	อุปพัชติ+นิรุชติ			
11	×	4.2	}	11		
×	11	4.4				
5	×	1.3	}	15		
×	5	1.4				
2	×	1.3	}	4		
×	2	1.4				
2	×	1	}	1		
×	2	1				

หมายเหตุ : แม่ คั่นชายตนมูลี
 รสายตนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี
 มนายตนมูลี ชัมมายตนมูลี
 รุบายตนมูละ คั่นชายตนมูลี
 รสายตนมูลี โผฏฐัพพายตนมูลี
 ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

สำหรับ : คั่นชายตนมูละ มีมูลี ๔
 รสายตนมูละ มีมูลี ๓
 โผฏฐัพพายตนมูละ มีมูลี ๒
 แสดงเหมือนกันกับ กายายตนมูละ
 — จบ กายายตนมูละ —

กำลัง เกิด	กำลัง ดับ	อุนิ 1 ล/โล อุป1 + นิ1	อุปพัชติ+นิรุชติ			
11	×	4.3	}	26		
×	11	4.4				
2	×	1.3	}	4		
×	2	1.4				
2	×	1	}	1		
×	2	1				

หมายเหตุ : แม่ ชัมมายตนมูลี
 มนายตนมูละ ชัมมายตนมูลี
 ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน
 — จบ อุปปาหนิโรชวาระ
 บัจจุปนันนวาระ ปุคคลวาระ
 ปุคคโลกาสวาระ แต่เพียงนี้ —

เคย เกิด	เคย ดับ	อุ/นิ/อุนิ.2 ล อุป2+นิ2	อุปพัชติต+นิรุชติต			
			จ	โส	โส	จ
11	11	4.3	}	ป		
11	11	4.4				
11	11	1.3	}	อ		
11	11	1.4				
11	11	1	}	ญ		
11	11	1				

หมายเหตุ : อายตนะที่เป็นมูละ มูลี
 ที่เหลือทั้งหมด ก็แสดงเหมือนกันกับ
 จักขายตนมูละ โสตายตนมูลี
 — จบ อุปปาทวาระ/นิโรชวาระ/อุปปาหนิโรชวาระ
 อติตวาระ ปุคคลวาระ แต่เพียงนี้ —

เคย เกิด	เคย ดับ	อุ/นิ/อุนิ.2 โล อุป2+นิ2	อุปปชชิตถ+นิรุชฌิตถ จ โส โส จ จ โส โส จ			
11	11	4.3	}	21		
11	11	4.4				
2	2	1.3	}	4		
2	2	1.4				
2	2	1	}	1		
2	2	1				
×	×	1	}	5		
×	×	1.1				

หมายเหตุ: แม้ รูปายตนะมูลี มนายตนะมูลี
ธัมมายตนะมูลี ส่วนรูปายตนะมูละ มนายตนะมูลี
ธัมมายตนะมูลี และมนายตนะมูละ
ธัมมายตนะมูลี ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

เคย เกิด	เคย ดับ	อุ/นิ/อุนิ.2 โล อุป2+นิ2	อุปปชชิตถ+นิรุชฌิตถ จ สจ สจ จ จ สจ สจ จ			
11	11	4.2	}	11		
11	11	4.4				
5	5	1.3	}	10		
5	5	1.4				
2	2	1.3	}	4		
2	2	1.4				
2	2	1	}	1		
2	2	1				
×	×	1	}	5		
×	×	1.1				

หมายเหตุ: แม้ ขิวหายตนะมูลี กายายตนะมูลี
คันธายตนะมูลี รสอายตนะมูลี โผฏฐัพพะอายตนะมูลี
ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน
สำหรับ: ฆานายตนะมูละ มีมูลี ๘
ขิวหายตนะมูละ มีมูลี ๗ กายายตนะมูละ มีมูลี ๖
รูปายตนะมูละ คันธายตนะมูลี รสอายตนะมูลี
โผฏฐัพพะอายตนะมูลี, คันธายตนะมูละ มีมูลี ๔
รสอายตนะมูละ มีมูลี ๓ โผฏฐัพพะอายตนะมูละ มีมูลี ๒
ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

จักก เกิด	จักก ดับ	อุ/นิ ๓ นุ/จ ล อุป ๓ + นิ ๓	จ โส โส จ จ โส โส จ
11	11	4.3 } ธิ	
11	11	4.3 } ป	
11	11	1 } อ	
11	11	1 } ญ	
×	11	1.3 } ธิ	
×	×	1 } ป	
×	2	3 } อ	
×	×	1 } ญ	
2	11	1.3 } เยอ	
2	2	3 } 7,9	
2	2	3 } อ	
2	2	3 } ญ	

หมายเหตุ: แม่ รูปายตนะมูลี มนายตนะมูลี

ธัมมายตนะมูลี ส่วนรูปายตนะมูลี มนายตนะมูลี

ธัมมายตนะมูลี และมนายตนะมูลี

ธัมมายตนะมูลี ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

จักก เกิด	จักก ดับ	อุ/นิ ๓ นุ/จ ล อุป ๓ + นิ ๓	จ ม ม จ จ ม ม จ
11	11	4.2 } ธิ	
11	11	4.2 } ก	
11	11	1 } ฐ	
11	11	1 } อ	
11	11	1 } ญ	
×	11	1.2 } ธิ	
×	×	1 } ก	
×	5	1.3 } ฐ	
×	×	1 } อ	
×	2	3 } ญ	
×	×	1 } ญ	
5	11	1.2 } เยอ	
5	5	1.3 } 7	
5	5	1.3 } 9	
5	5	1.3 } อ	
2	11	1.2 } ญ	
2	2	3 } ญ	
2	5	1.3 } ญ	
2	2	3 } ญ	
2	2	3 } ญ	
2	2	3 } ญ	

หมายเหตุ: แม่ ชิวหายตนะ กายายตนะ คันธายตนะ รสายตนะ

โณฏฐัพพายตนะมูลี สำหรับ: มนายตนะมูลี ๘ ชิวหายตนะมูลี ๗ กายายตนะมูลี ๖
รูปายตนะมูลี คันธายตนะมูลี รสายตนะมูลี โณฏฐัพพายตนะมูลี, คันธายตนะมูลี ๔
รสายตนะมูลี ๓ โณฏฐัพพายตนะมูลี ๒ ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

— จป อุปาทะ/นิโรธะ/อุปาทนิโรธวาระ อนาคตวาระ ปุคคลวาระ แต่เพียงนี้ —

จักก เกิด	จักก ดับ	อุนิ 3 นุ/จ โล อุป3 + นิ3	จ โส โส จ	จ โส โส จ
11	11	4.3 } 21		
11	11	4.3 }		
2	2	1.3 } 4		
2	2	1.3 }		
2	2	1 } 1		
2	2	1 }		
×	11	1.3 } 22		
×	×	1 }		
×	2	3 } 4		
×	×	1 }		
×	11	4.3 } 25		
×	×	4.3 }		
×	2	1.3 } 4		
×	×	1.3 }		
×	2	1 } 1		
×	×	1 }		

หมายเหตุ: แม่ รูปายตนะมูลี มนายตนะมูลี

ธัมมายตนะมูลี ส่วนรูปายตนะมูละ มนายตนะมูลี

ธัมมายตนะมูลี และมนายตนะมูละ ธัมมายตนะมูลี

ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

จักก เกิด	จักก ดับ	อุนิ 3 นุ/จ โล อุป3 + นิ3	จ ม ม จ	จ ม ม จ
11	11	4.2 } 11		
11	11	4.2 }		
5	5	1.3 } 10		
5	5	1.3 }		
2	2	1.3 } 4		
2	2	1.3 }		
2	2	1 } 1		
2	2	1 }		
×	11	1.2 } 7		
×	×	1 }		
×	5	1.3 } 15		
×	×	1 }		
×	2	3 } 4		
×	×	1 }		
×	11	4.2 } 11		
×	×	4.3 }		
×	5	1.3 } 14		
×	×	1.3 }		
×	2	1.3 } 4		
×	×	1.3 }		
×	2	1 } 1		
×	×	1 }		

หมายเหตุ: แม่ ชิวหายตนะมูลี กายายตนะ

คณายตนะมูลี รสายตนะมูลี โผฏฐัพพายตนะมูลี

สำหรับ: ฆานายตนะมูละ มีมูลี ๘ ชิวหายตนะมูละ มีมูลี ๗ กายายตนะมูละ มีมูลี ๖

รูปายตนะมูละ คณายตนะมูลี รสายตนะมูลี โผฏฐัพพายตนะมูลี, คณายตนะมูละมีมูลี ๔

รสายตนะมูละมีมูลี ๓ โผฏฐัพพายตนะมูละมีมูลี ๒ ก็ใช้ตารางนี้แสดงด้วยเหมือนกัน

— จป อุปาทะ/นิโรธะ/อุปาทนิโรธะวาระ อนาคตวาระ ปุคคโลกาสวาระ แต่เพียงนี้ —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 ล อุป1+อุ/นิ2	อุปปชชติ+อุปปชชิตถ จ โส โส จ จ โส โส จ			
10	11	1	วิกล1 ป			
×	11	1				
10	11	1.1	ก			
×	11	1.1				
10	11	1.1	ก			
×	11	1.1				
11	11	4.3	ป			
×	11	4.4				
2	11	1.3	อ			
×	11	1.4				
2	11	1	ญ			
×	11	1				

หมายเหตุ: มุลลิตที่เหลือ ๕ มี ฆานายตนะมุลลิต
เป็นต้นจนถึง ฐัมมายตนะมุลลิต เป็นที่สุด
แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนะมุลลิต
แม้ โสตายตนะมุลลิต ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
— จบ จักขายตนะมุลลิต/โสตายตนะมุลลิต —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 ล อุป1+อุ/นิ2	อุปปชชติ+อุปปชชิตถ ฆ ชี ชี ฆ ฆ ชี ชี ฆ			
10	11	1.1	วิกล1 ก			
×	11	1.1				
10	11	1.1	ก			
×	11	1.1				
11	11	4.2	ก			
×	11	4.4				
5	11	1.3	ฐ			
×	11	1.4				
2	11	1.3	อ			
×	11	1.4				
2	11	1	ญ			
×	11	1				

หมายเหตุ: มุลลิตที่เหลือ ๗ มี กายายตนะมุลลิต
เป็นต้นจนถึง ฐัมมายตนะมุลลิต เป็นที่สุด
แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมุลลิต
— จบ ฆานายตนะมุลลิต —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 ล อุป1+อุ/นิ2	อุปฺปชฺชติ+อุปฺปชฺชิตถ ชฺช ก ก ชฺช ชฺช ก ก ชฺช			
10	11	1.1	วิกล ก			
×	11	1.1				
11	11	4.2	ก			
×	11	4.4				
5	11	1.3	ฐ			
×	11	1.4				
2	11	1.3	อ			
×	11	1.4				
2	11	1	ญ			
×	11	1				

หมายเหตุ: มุลิตีที่เหลือ ๖ แสดงเหมือนกันกับ
กายายตนะมุละ — จบ ชิวหายตนะมุละ —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 ล อุป1+อุ/นิ2	อุปฺปชฺชติ+อุปฺปชฺชิตถ ก ฐ ฐ ก ก ฐ ฐ ก			
11	11	4.2	ก			
×	11	4.4				
5	11	1.3	ฐ			
×	11	1.4				
2	11	1.3	อ			
×	11	1.4				
2	11	1	ญ			
×	11	1				

หมายเหตุ: มุลิตีที่เหลือ ๕
แสดงเหมือนกันกับ รูปายตนะมุละ
สำหรับ: คันธายตนะมุละ รสอายตนะมุละ
โผฏฐัพพายตนะมุละ แสดงเหมือนกันกับ
กายายตนะมุละ — จบ กายายตนะมุละ —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 ล อุป1+อุ/นิ2	อุปฺปชฺชติ+อุปฺปชฺชิตถ ฐ ค ค ฐ ฐ ค ค ฐ			
11	11	4.3	ป			
×	11	4.4				
2	11	1.3	อ			
×	11	1.4				
2	11	1	ญ			
×	11	1				

— จบ อุปฺปาพะ/อุปฺปาหนิโรวาระ ปัจจุปปันนาคีตวาระ ปุคคลวาระ แต่เพียงนี้ —

หมายเหตุ: มุลิตีที่เหลือ ๔
แสดงเหมือนกันกับ คันธายตนะมุละ
แม้ มนายตนะมุละ ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
— จบ รูปายตนะมุละ/มนายตนะมุละ —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ ล นิ1 + นิ2	นิรุชฌติ+นิรุชฌิตถ			
			จ	โส	โส	จ
×	11	1	วิกล1	ป		
10	11					
×	11	1.1	ก			
10	11					
×	11	1.1	ก			
10	11					
×	11	4.3	ป			
11	11					
×	11	1.3	อ			
2	11					
×	11	1	ญ			
2	11					

หมายเหตุ: มวลี่ที่เหลือ ๙ มี ฆานายตนะมวลี่
เป็นต้นจนถึง ฆัฒมายตนะมวลี่ เป็นที่สุด
แสดงเหมือนกันกับ โสตายตนะมวลี่
แม้ โสตายตนะมวลี่ ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
— จบ จักขายตนะมวลี่/โสตายตนะมวลี่ —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ ล นิ1 + นิ2	นิรุชฌติ+นิรุชฌิตถ			
			ม	ช	ช	ม
×	11	1.1	วิกล1	ก		
10	11					
×	11	1.1	ก			
10	11					
×	11	4.2	ก			
11	11					
×	11	1.3	ฐ			
5	11					
×	11	1.3	อ			
2	11					
×	11	1	ญ			
2	11					

หมายเหตุ: มวลี่ที่เหลือ ๗ มี กายายตนะมวลี่
เป็นต้นจนถึง ฆัฒมายตนะมวลี่ เป็นที่สุด
แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมวลี่
— จบ ฆานายตนะมวลี่ —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ ล นิ1 + นิ2	นิรุชฌติ+นิรุชฌิตถ ชิ ก ก ชิ ชิ ก ก ชิ			
×	11	1.1	วิกล ก			
10	11	1.1				
×	11	4.2	ก			
11	11	4.4				
×	11	1.3	ร			
5	11	1.4				
×	11	1.3	อ			
2	11	1.4				
×	11	1	ญ			
2	11	1				

หมายเหตุ: มุลลิตที่เหลือ ๖ แสดงเหมือนกันกับ
กายายตนะมุลลิต — จบ ชิวหายตนะมุลลิต —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ ล นิ1 + นิ2	นิรุชฌติ+นิรุชฌิตถ ก ร ร ก ก ร ร ก			
×	11	4.2	ก			
11	11	4.4				
×	11	1.3	ร			
5	11	1.4				
×	11	1.3	อ			
2	11	1.4				
×	11	1	ญ			
2	11	1				

หมายเหตุ: มุลลิตที่เหลือ ๕
แสดงเหมือนกันกับ รูปายตนะมุลลิต

สำหรับ : คณายตนะมุลลิต รสายตนะมุลลิต
โณภูณัพพายตนะมุลลิต แสดงเหมือนกันกับ
กายายตนะมุลลิต — จบ กายายตนะมุลลิต —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ ล นิ1 + นิ2	นิรุชฌติ+นิรุชฌิตถ ร ค ค ร ร ค ค ร			
×	11	4.3	ป			
11	11	4.4				
×	11	1.3	อ			
2	11	1.4				
×	11	1	ญ			
2	11	1				

หมายเหตุ: มุลลิตที่เหลือ ๔
แสดงเหมือนกันกับ คณายตนะมุลลิต
แม้ มนายตนะมุลลิต ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
— จบ รูปายตนะมุลลิต/มนายตนะมุลลิต —

— จบ นิโรธวาระ บัจจุปปันนาตีตวาระ ปุคคลวาระ แต่เพียงนี้ —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 โล อุป1+อุ/นิ2	อุปฺปชฺชติ+อุปฺปชฺชิตถ จ โส โส จ จ โส โส จ			
10	11	1 } ^{วิกล1} 4				
×	11					
10	11	1.1 } 5				
×	11					
10	11	1.1 } 5				
×	11					
11	11	4.3 } 21				
×	11					
2	2	1.3 } 4				
×	2					
2	2	1 } 1				
×	2					
5	×	1 } ^{สุทธา} 5				
×	×					

หมายเหตุ: แม่ รูปายตณมุติ มนายตณมุติ

ธัมมายตณมุติ, และแม่ โสตายตณมุติ

ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน

— จบ จักขายตณมุติ/โสตายตณมุติ —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 โล อุป1+อุ/นิ2	อุปฺปชฺชติ+อุปฺปชฺชิตถ จ สม สม จ จ สม สม จ			
10	11	1 } ^{วิกล1} 4				
×	11					
10	11	1.1 } 5				
×	11					
10	11	1.1 } 5				
×	11					
11	11	4.2 } 11				
×	11					
5	5	1.3 } 10				
×	5					
2	2	1.3 } 4				
×	2					
2	2	1 } 1				
×	2					
5	×	1 } ^{สุทธา} 5				
×	×					

หมายเหตุ: ชิวหายตณมุติ กายายตณมุติ

คันธายตณมุติ รสายตณมุติ โผฏฐัพพายตณมุติ

แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตณมุติ

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 โล อุป1+อุ/นิ2	อุปปชฺชติ+อุปปชฺชิตถ ฌ ชี ชี ฌ ฌ ชี ชี ฌ			
10	11	1.1 } ^{วิกล1} 5				
×	11	1.1				
10	11	1.1 } 5				
×	11	1.1				
11	11	4.2 } 11				
×	11	4.4				
5	5	1.3 } 10				
×	5	1.4				
2	2	1.3 } 4				
×	2	1.4				
2	2	1 } 1				
×	2	1				
5	×	1 } ^{สูตรา} 5				
×	×	1.1				

หมายเหตุ: กายายตณมุติ คันธายตณมุติ
 รสายตณมุติ โผฏฐัพพายตณมุติ
 แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตณมุติ
 แม่ รุปายตณมุติ มนายตณมุติ
 รัมมายตณมุติ ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
 — จป ฆานายตณมุละ —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 โล อุป1+อุ/นิ2	อุปปชฺชติ+อุปปชฺชิตถ ชี ก ก ชี ชี ก ก ชี			
10	11	1.1 } ^{วิกล1} 5				
×	11	1.1				
11	11	4.2 } 11				
×	11	4.4				
5	5	1.3 } 10				
×	5	1.4				
2	2	1.3 } 4				
×	2	1.4				
2	2	1 } 1				
×	2	1				
5	×	1 } ^{สูตรา} 5				
×	×	1.1				

หมายเหตุ: คันธายตณมุติ รสายตณมุติ
 โผฏฐัพพายตณมุติ แสดงเหมือนกันกับ
 กายายตณมุติ, แม่ รุปายตณมุติ มนายตณมุติ
 รัมมายตณมุติ ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
 — จป ชิวหายตณมุละ —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 โล อุป.1+อุ/นิ2	อุปปฏิชติ+อุปปฏิชติถ ก ร รุ ก ก รุ รุ ก			
11	11	4.2				
×	11	4.4				
5	5	1.3				
×	5	1.4				
2	2	1.3				
×	2	1.4				
2	2	1				
×	2	1				
5	×	1				
×	×	1.1				

หมายเหตุ: คันธายตนะมุขี รสายตนะมุขี

โณฏฐัพพายตนะมุขี มนายตนะมุขี

ธัมมายตนะมุขี, และ รูปายตนะมุขี คันธายตนะมุขี

รสายตนะมุขี โณฏฐัพพายตนะมุขี, แม่

คันธายตนะมุขี มีมุขี ๔ รสายตนะมุขี มีมุขี ๓

โณฏฐัพพายตนะมุขี มีมุขี ๒ เหล่านี้

ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน — จบ กายายตนะมุขี —

กำลัง เกิด	เคย ก/ด	อุ/อุนิ 4 โล อุป.1+อุ/นิ2	อุปปฏิชติ+อุปปฏิชติถ รุ ม ม รุ รุ ม ม รุ			
11	11	4.3				
×	11	4.4				
2	2	1.3				
×	2	1.4				
2	2	1				
×	2	1				
5	×	1				
×	×	1.1				

หมายเหตุ: ธัมมายตนะมุขี และแม่

มนายตนะมุขี ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน

— จบ รูปายตนะมุขี/มนายตนะมุขี —

— จบ อุปปาหะ/อุปปาหนิโรธวาระ ปัจจุปปันนาตติวาระ ปุคคโลกาสวาระ แต่เพียงนี้ —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ โส นิ1 + นิ2	นิริชฌติ+นิริชฌิตถ จ โส โส จ จ โส โส จ			
×	11	1	วิกล1 4			
10	11	1				
×	11	1.1	5			
10	11	1.1				
×	11	1.1	5			
10	11	1.1				
×	11	4.3	21			
11	11	4.4				
×	2	1.3	4			
2	2	1.4				
×	2	1	1			
2	2	1				
×	×	1	สุทธา 5			
5	×	1.1				

หมายเหตุ: แม่ รูปายตนะมุขี มนายตนะมุขี
ธัมมายตนะมุขี, และแม่ โสตายตนะมุขะ
ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน

— จบ จักขายตนะมุขะ/โสตายตนะมุขะ —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ โส นิ1 + นิ2	นิริชฌติ+นิริชฌิตถ จ ฆ ฆ จ จ ฆ ฆ จ			
×	11	1	วิกล1 4			
10	11	1				
×	11	1.1	5			
10	11	1.1				
×	11	1.1	5			
10	11	1.1				
×	11	4.2	11			
11	11	4.4				
×	5	1.3	10			
5	5	1.4				
×	2	1.3	4			
2	2	1.4				
×	2	1	1			
2	2	1				
×	×	1	สุทธา 5			
5	×	1.1				

หมายเหตุ: ชิวหายตนะมุขี กายายตนะมุขี
คันธายตนะมุขี รสายตนะมุขี โผฏฐัพพายตนะมุขี
แสดงเหมือนกันกับ ฆานายตนะมุขี

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ โล นิ1 + นิ2	นิรุชฌติ+นิรุชฌิตถ ฌ ชี ชี ฌ ฌ ชี ชี ฌ			
×	11	1.1	วิกล1 5			
10	11	1.1				
×	11	1.1	5			
10	11	1.1				
×	11	4.2	11			
11	11	4.4				
×	5	1.3	10			
5	5	1.4				
×	2	1.3	4			
2	2	1.4				
×	2	1	1			
2	2	1				
×	×	1	สูตรา 5			
5	×	1.1				

หมายเหตุ: กายายตนะมุติ คั่นธายตนะมุติ
 รสายตนะมุติ โผฏฐัพพายตนะมุติ
 แสดงเหมือนกันกับ ชิวหายตนะมุติ
 แม่ รุพายตนะมุติ มนายตนะมุติ
 ัฒมายตนะมุติ ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
 — จป ฆานายตนะมุละ —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ โล นิ1 + นิ2	นิรุชฌติ+นิรุชฌิตถ ชี ก ก ชี ชี ก ก ชี			
×	11	1.1	วิกล1 5			
10	11	1.1				
×	11	4.2	11			
11	11	4.4				
×	5	1.3	10			
5	5	1.4				
×	2	1.3	4			
2	2	1.4				
×	2	1	1			
2	2	1				
×	×	1	สูตรา 5			
5	×	1.1				

หมายเหตุ: คั่นธายตนะมุติ รสายตนะมุติ
 โผฏฐัพพายตนะมุติ แสดงเหมือนกันกับ
 กายายตนะมุติ, แม่ รุพายตนะมุติ มนายตนะมุติ
 ัฒมายตนะมุติ ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน
 — จป ชิวหายตนะมุละ —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ โล นิ1 + นิ2	นิริชฺฌติ+นิริชฺฌติตถ ก รุ รุ ก ก รุ รุ ก			
×	11	4.2	}	11		
11	11	4.4				
×	5	1.3	}	10		
5	5	1.4				
×	2	1.3	}	4		
2	2	1.4				
×	2	1	}	1		
2	2	1				
×	×	1	}	5		
5	×	1.1				

หมายเหตุ: คันธายตนมุขี รสายตนมุขี

โณฏฐัพพายตนมุขี มนายตนมุขี

ธัมมายตนมุขี, และ รูปายตนมุขี คันธายตนมุขี

รสายตนมุขี โณฏฐัพพายตนมุขี, แม่

คันธายตนมุขี มีมุขี ๔ รสายตนมุขี มีมุขี ๓

โณฏฐัพพายตนมุขี มีมุขี ๒ เหล่านี้

ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน — จป กายายตนมุขี —

กำลัง ดับ	เคย ดับ	นิ 4 นุ/จ โล นิ1 + นิ2	นิริชฺฌติ+นิริชฺฌติตถ รุ ม ม รุ รุ ม ม รุ			
×	11	4.3	}	21		
11	11	4.4				
×	2	1.3	}	4		
2	2	1.4				
×	2	1	}	1		
2	2	1				
×	×	1	}	5		
5	×	1.1				

หมายเหตุ: ธัมมายตนมุขี และแม่

มนายตนมุขี ก็ใช้ตารางนี้เหมือนกัน

— จป รูปายตนมุขี/มนายตนมุขี —

— จป นิโรธวาระ ปัจจุปปันนาตติวาระ ปุคคโลกาสวาระ แต่เพียงนี้ —

พระบาลี คำแปลแห่งปวัตติวาระ

สจฺจุขุگانํ อโสถกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจักขุเกิดได้
โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สจฺจุขุگانํ อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจักขุเกิดได้
ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สจฺจุขุگانํ อชีวกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจักขุเกิดได้
ชีวกาเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สจฺจุขุگانํ อกายกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจักขุเกิดได้
กายะเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สรูปگانํ อจฺจุขุگانํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีรูปะเกิดได้
จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สจฺจิตฺตگانํ อจฺจุขุگانํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจิตเกิดได้
จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

.....

อโสถกานํ สจฺจุขุگانํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตानํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้
จักขุเกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อฆานกานํ สจฺจุขุگانํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้
จักขุเกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อชีวกานํ สจฺจุขุگانํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ชีวกาเกิดไม่ได้
จักขุเกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อกายกานํ สจฺจุขุگانํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่กายะเกิดไม่ได้
จักขุเกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อจฺจุขุگانํ สรูปگانํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้
รูปะเกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สจกชูกานัน สกายกานัน อุปปชชนุตานัน/จนนุตานัน เตลส์ ตตถ บุคคลที่มีจักขุและกายะ
เกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภพนั้น...

ออกซุกัน อากุกัน อุปซุซัน/จนุตัน เตส ตตถ บุคคลที่จักุและกายะ
 เกิดไม่ได้เหล่านั้ กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้...

สโสดกานัน อุปปชชุนตานัน/จวนุนตานัน เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีโสตะเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภพนั้น...

สขานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีขานะเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สชีว्हกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีชีวหาเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สกายกานํ/สคนฺธกานํ/สรสฺสกานํ/สโณฏฐพฺพกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
บุคคลที่มีกายะ/คันธะ/รสะ/โณฏฐัพพะเกิดได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีรูปะเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

สจิตฺตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจิตเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

.....

อจฺจุชฺชกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อโสฺถกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อฆานกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อชีว्हกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ชีวหาเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อกายกานํ/อคนฺธกานํ/อรสฺสกานํ/อโณฏฐพฺพกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ
บุคคลที่มีกายะ/คันธะ/รสะ/โณฏฐัพพะเกิดไม่ได้เหล่านั้น กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อรูปกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีรูปะเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อจิตฺตกานํ อุปปชฺชนฺตานํ/จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจิตเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิด/กำลังตาย ในภุมินั้น...

อจกฺขกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น...

อโสถกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น...

อฆานกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น...

อชีวนกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ชีวนาเกิดไม่ได้เหล่านั้น
กำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น...

อจกฺขกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่จักขุเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในกามภุมิ ในภุมินั้น...

อโสถกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่โสตะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในกามภุมิ ในภุมินั้น...

อฆานกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ฆานะเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในกามภุมิ ในภุมินั้น...

อชีวนกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่ชีวนาเกิดไม่ได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในกามภุมิ ในภุมินั้น...

สจกฺขกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น...

สโสถกานํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีโสตะเกิดได้เหล่านั้น
กำลังเกิดในกามภุมิ ในภุมินั้น...

สจกฺขกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีจักขุเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในกามภุมิ ในภุมินั้น...

สโสถกานํ กามาวจรา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ บุคคลที่มีโสตะเกิดได้เหล่านั้นกำลังตาย
ในกามภุมิ ในภุมินั้น...

รูปาวจรานํ อรูปาวจรานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภุมิ อรูปภุมิ
ในภุมินั้น...

จตุโวการํ ปญฺจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดใน
จตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ในภูมินั้น...

จตุโวการา ปญฺจโวการา จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายใน
จตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ในภูมินั้น...

จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ
ปญฺจโวการภูมิ ในภูมินั้น...

สพฺพเพลํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิด ในภูมินั้น
สพฺพเพลํ จวนฺตานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตาย ในภูมินั้น...

(บุคคลในสุทธาวาสภูมิ ๕)

สุทธาวาสํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ
ในภูมินั้น...

สุทธาวาเส ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานใน
สุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น...

สุทธาวาสานํ เตสํ ตตฺถ เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ ในภูมินั้น...

(ปัจฉิมภิกขุบุคคล)

ปจฺฉิมภิกขุํ กามาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิด
ในกามสุคติภูมิ...

กามาวจเร ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในกามสุคติภูมิ

กามาวจเร ปจฺฉิมภิกขุํ เตสํ เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในกามสุคติภูมิ

ปจฺฉิมภิกขุํ รูปาวจรํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิด
ในรูปภูมิ...

รูปาวจเร ปรินิพฺพนฺตานํ เตสํ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในรูปภูมิ...

รูปาวจเร ปจฺฉิมภิกขุํ เตสํ เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในรูปภูมิ...

ปจฺฉิมภิกขุํ ปญฺจโวการํ อุปปชฺชนฺตานํ เตสํ เมื่อปัจฉิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิด
ในปญฺจโวการภูมิ...

ปัญจโวการะ ปรินิพพุตान์ เตสํ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในปัญจโวการภูมิ
ปัญจโวการะ ปจฺจิมภิกขุگانํ เตสํ เมื่อปัจจิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ
ปจฺจิมภิกขุگانํ อรูปุ อูปปชฺชนุตฺตานํ เตสํ เมื่อปัจจิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในอรูปภูมิ
อรุเป ปรินิพพุตान์ เตสํ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในอรูปภูมิ...
อรุเป ปจฺจิมภิกขุگانํ เตสํ เมื่อปัจจิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ...
ปจฺจิมภิกขุگانํ อูปปชฺชนุตฺตานํ เตสํ เมื่อปัจจิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจตุโวการภูมิ
 ปัญจโวการภูมิ...

ปรินิพพุตान์ เตสํ เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรินิพพานในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ
ปจฺจิมภิกขุگانํ เตสํ เมื่อปัจจิมภิกขุบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ

.....

อธิบายบุคคลที่เป็นเจ้าของแห่งพระบาลี

(เย.รฺ)

เย รูปาวจรํ อูปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสณฺติ เตสํ อูปปชฺชนุตฺตานํ เตสํ บุคคล
 เหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิด... อร.ได้แก่

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะ
 ปรินิพพาน **ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะ
 ปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปาทกชนสมังคิของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมม-
 ชกาลาป ๓-๗ (เป็น เจ้าของแห่งพระบาลี มุขยนัย)

เย รูปาวจรํ อูปปชฺชิตฺวา ปรินิพฺพายิสฺสณฺติ เตสํ จวนุตฺตานํ เตสํ บุคคลเหล่าใด
 จักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังตาย... อร.ได้แก่

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่
 เรียกว่าภังคกชนสมังคิของกามาวจรตีเหตุกจิตติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย
 (เป็น เจ้าของแห่งพระบาลี มุขยนัย)

เย **อรุป** **อุปปชชิตวา** **ปรินิพพายิสฺสนฺติ** **เตสํ** บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น... อธ.ได้แก่ **ติ.๑ ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย ในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (เป็น เจ้าของแห่งพระบาลี มุขยนัย)

ติ.๑ ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิอีกแล้วจะ ปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี เป็น สหิสูปจารนัย)

.....

อธิบายบุคคลที่เป็นเจ้าของแห่งพระบาลี

(เย.๑)

เย **อรุป** **อุปปชชิตวา** **ปรินิพพายิสฺสนฺติ** **เตสํ** **อุปปชฺชนฺตานํ** **เตสํ** บุคคลเหล่าใด จักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิด... อธ.ได้แก่

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะ ปรินิพพาน **ผลบุคคลเบื้องต่ำ ๒** ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะ ปรินิพพาน ที่เรียกว่าอุปปาทกชนสมังคีของกามาวจรตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมม- ชกฺลาป ๓-๗ (เป็น เจ้าของแห่งพระบาลี มุขยนัย)

เย **อรุป** **อุปปชชิตวา** **ปรินิพพายิสฺสนฺติ** **เตสํ** **จวนฺตานํ** **เตสํ** บุคคลเหล่าใด จักเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังตาย... อธ.ได้แก่

ผล.๓ ซึ่งกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่า ภังคกชนสมังคีของกามาวจรตีเหตุกจุติจิต ๔ เจตสิก ๓๓ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย (เป็น เจ้าของแห่งพระบาลี มุขยนัย)

เย **อรุป** **อุปปชชิตวา** **ปรินิพพายิสฺสนฺติ** **เตสํ** บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ แล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น... อธ.ได้แก่

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภูมิ ที่จะได้มรรคเบื้องต่ำ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะ ปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในกามสุคติภูมิ และจะเกิดในรูปภูมิแล้วจะ ปรินิพพาน (เป็น เจ้าของแห่งพระบาลี มุขยนัย)

ติ.๑ ซึ่งกำลังเกิดในรูปภูมิ ๙ (วันจตุตถกณภูมิ) ที่จะได้มรรคเบื้องต้นต่ำ และจะเกิดใน
 อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน **ผล.๓** ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในรูปภูมิ ๙ (วันจตุตถกณภูมิ)
 และจะเกิดในอรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี เป็น สทิสูปจารนัย)

ผล.๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ และจะเกิดในอรูปภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งอีก
 (วันภูมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน (ไม่มีพระบาลี เป็น สทิสูปจารนัย)

สำคัญ : ถ้าเจ้าของแห่งพระบาลีมา พระบาลีจึงมี ส่วน บุคคลที่ไม่มีพระบาลีแม้มา แต่
 พระบาลีจะไม่มี ให้แสดงเพียงองค์ธรรมเท่านั้นตามสมควร, ถ้าแม้บุคคลที่เป็นเจ้าของพระบาลี
 แห่ง **เยรูปี** มาพร้อมกันกับ **เยอรูปี** แล้ว พระบาลียกให้ **เยอรูปี** เป็นประธาน ดังตัวอย่างเช่น
 (ในอุ.นิ. ๓ นุ.จ ล ฆาน.มฺลละ รูปา.มฺลลี ปฎิ.วิ. และ อนุ.วิ. บุคคลที่เป็น **เยรูปี** มาทั้งกำลังเกิด
 และกำลังตาย แต่บุคคลที่เป็น **เยอรูปี** มาเฉพาะกำลังเกิด จึงมีพระบาลีได้แสดงไว้ว่า...

“ **เย จ รูปาวจรํ อรูปาวจรํ อุปชฺชชิตฺวา ปรีนิพฺพายิสฺสฺสนฺติ เตสํ อุปชฺชชฺชชิตานํ เตสํ**
 บุคคลเหล่าใดจักเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิแล้วจะปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดก็ดี ”

น หิ ปรียตฺติโร ทุกฺขโต น มฺจุจติ.

ก็บุคคลที่ทรงไว้ซึ่งปริยัตติ ไม่พ้นจากทุกข์ ย่อมไม่มี

(เล่มที่ ๔๗ สมุโฆวิโนทนี หน้า ๗๖๔)

บุคคลจุติจากภุมิใดและไปปฏิสนธิในภุมิไหน											
ปฏิสนธิ ๒๐ จุติ ๒๐		อรูปปฏิสนธิจติ ๔				รูปปฏิสนธิ ๖		กามปฏิสนธิจติ ๑๐			ไปรวมเป็น →
		อากาศ ปฏิ. ๑ ↓ มาจาก	วิญ. ปฏิ. ๑ ↓ มาจาก	อากิญ. ปฏิ. ๑ ↓ มาจาก	เนว. ปฏิ. ๑ ↓ มาจาก	รูป. ปฏิ. ๕ ↓ มาจาก	อัสส. ปฏิ. ๑ ↓ มาจาก	กาม. ติ. ๔ ↓ มาจาก	กาม. ทวิ. ๔ ↓ มาจาก	กาม. อเท. ๒ ↓ มาจาก	
อรูปจุติ ๔	อากาศ.จุติ ๑ ไป →	✓	✓	✓	✓			✓			๔
	วิญ.จุติ ๑ ไป →		✓	✓	✓			✓			๓
	อากิญ.จุติ ๑ ไป →			✓	✓			✓			๖
	เนว.จุติ ๑ ไป →				✓			✓			๕
รูปจุติ ๖	รูป.จุติ ๕ ไป →	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		๑๓
	อัสส.จุติ ๑ ไป →							✓	✓		๘
กามจุติ ๑๐	กาม.ติ.จุติ ๔ ไป →	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๒๐
	กาม.ทวิ.จุติ ๔ ไป →							✓	✓	✓	๑๐
	กาม.อเท.จุติ ๒ ไป →							✓	✓	✓	๑๐
มาจากรวมเป็น ↓		๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๙	๔	๒๐	๑๖	๑๐	

หมายเหตุ : สำหรับสุทธาวาสจุติ จะไม่ย้ายออกจากสุทธาวาสภุมิ คือจะปรินิพพานใน
สุทธาวาสภุมิเท่านั้น
ส่วนอริยบุคคลที่อยู่ในยอตภุมิ คือ เวทฬพลภุมิ อกนิฐฐาภุมิ เนวลัญญา-
นาลัญญาตณภุมิ จะไม่ย้ายออกจากยอตภุมินั้นๆ

พระอริยเจ้าไม่ย้ายจากยอดของภูมิ

๓๑๕. **ปฤชชชาว ชายนฺติ** **อสนฺญาปายภูมิสุ**

สุทฺธาวาเสสุ ชายนฺติ **อนาคามิกปคุคลา.**

ปฤชชนเท่านั้นย่อมบังเกิดในอัสสนัญญิภพ และ อปายภูมิ

พระอริยบุคคลชั้นอนาคามีเท่านั้น ย่อมบังเกิดในสุทฺธาวาส ฯ

(ในคถาณีกถาถึงปฤชชน และ พระอนาคามี แสดงว่า ปฤชชนเท่านั้น ที่จักเกิดในอัสสนัญญิภพ และ อปายภูมิ พระอริยบุคคลไม่เกิดใน ๒ ภูมินี้)

๓๑๖. **เวหฬเล อกนิฏฺฐ** **ภวคฺเค จ ปติฏฺฐิตา**

น ปุณฺณณตฺถ ชายนฺติ **สพฺเพ อริยปคุคลา.**

พระอริยบุคคลทั้งปวง ตั้งอยู่แล้ว ในชั้นเวหฬละ ในชั้นอกนิฏฺฐะ และในชั้นภวคเคะ ย่อมไม่บังเกิดในภพอื่น ฯ

๓๑๗. **อริยานํ ปิยตฺตา จ** **ยาตา เตสํ ตโต น หิ**

เตน เต สพฺพโลกานํ **อฺตุตฺมาติ ปวฺจุจเร.**

อนึ่ง เพราะเหตุที่ภพทั้ง ๓ นั้น เป็นที่รักของพระอริยเจ้าทั้งหลาย การไปจากภพทั้ง ๓ นั้น ของพระอริยเจ้าเหล่านั้น จึงไม่มีแท้จริง เพราะเหตุนั้น พรหมโลกทั้ง ๓ เหล่านั้น บัณฑิตจึงเรียกว่า เป็นภูมิสูงสุดกว่าภูมิทั้งปวง ฯ

ลักษณะของสุทฺธาวาสภูมิทั้ง ๕ คือ

๑. **อุปปนฺนสมนฺนตรา ปรีนิพฺพายี** พอบังเกิดในชั้นสุทฺธาวาสเรียบร้อยแล้วจึงปรินิพพาน
๒. **อายุเวมฺขุณฺโณ อปฺปตฺวา ปรีนิพฺพายี** มีอายุยังไม่ถึงท่ามกลางของแต่ละชั้น จึงปรินิพพาน
๓. **อายุเวมฺขุณฺโณ ปตฺวา ปรีนิพฺพายี** มีอายุถึงท่ามกลางแล้ว จึงปรินิพพาน
(ทั้ง ๓ นี้เรียกว่า **อนุตฺรา ปรีนิพฺพายี** คือ ปรีนิพพานในระหว่าง)
๔. **อุปฺหจฺจํ ปรีนิพฺพายี** ใกล้จะถึงกำหนดอายุ จึงปรินิพพาน
๕. **อุทฺธํ โสโต อกนิฏฺฐคามี** ไม่ปรินิพพานในชั้นที่บังเกิดนั้น คือ ยังจะเกิดในชั้นที่สูงๆ ขึ้นไป

(คัมภีร์วัชรสารัตถลึงคหะ น. ๒๖๗-๒๗๐)

ในบรรดาพระอนาคามีบุคคลทั้งหลาย พึงทราบดังต่อไปนี้...

๑. พระอนาคามีผู้ยังไม่ล่วงวัยกลางคน แล้วบรรลุพระอรหัต ซึ่งเป็นการดับกิเลสเสียได้ ในระหว่าง ชื่อว่า **อนตรปรินิพพายี** (ปรินิพพานในระหว่าง)

๒. พระอนาคามีผู้ล่วงเลยวัยกลางคนไปแล้วจึงบรรลุ ชื่อว่า **อุพหุจปรินิพพายี** (นิพพานเมื่อล่วงวัยกลางคนแล้ว)

๓. พระอนาคามีผู้ไม่ลำบากเพราะไม่ต้องประกอบความเพียร โดยไม่มีสังขาร (เครื่องปรุงแต่งช่วยเหลือ) บรรลุได้อย่างง่ายดาย ชื่อว่า **อสังขารปรินิพพายี** (นิพพานโดยไม่มีสังขาร)

๔. พระอนาคามีผู้ลำบาก เพราะต้องประกอบความเพียรพร้อมกับสังขาร บรรลุได้โดยความลำบาก ชื่อว่า **สสังขารปรินิพพายี** (ปรินิพพานพร้อมสังขาร)

พระอนาคามีทั้ง ๔ เหล่านี้ หาได้ในสุทธาวาสทั้ง ๕ ชั้น

๕. บัณฑิตพึงทราบหมวด ๔ ในชื่อว่า **อุทฺธโสโต อกนิฏฐคามี** นี้ต่อไป ก็พระอนาคามีท่านใดชำระเทวโลกสี่ชั้น ตั้งแต่ชั้นอวิหาไปให้หมดจด ไปยังอกนิฏฐภาพแล้วปรินิพพาน พระอนาคามีนี้ ชื่อว่า มีกระแสในเบื้องบนไปยังอกนิฏฐภาพ

พระอนาคามีท่านใด ไปยังเทวโลกชั้นที่ ๒ ที่ ๓ หรือที่ ๔ ตั้งแต่ชั้นอวิหาไป แล้วปรินิพพาน พระอนาคามีนี้ ชื่อว่า มีกระแสในเบื้องบนไม่ไปยังอกนิฏฐภาพ

พระอนาคามีท่านใด มาจากกามภพ แล้วเกิดในอกนิฏฐภาพแล้วปรินิพพาน พระอนาคามีนี้ ชื่อว่า ไม่มีกระแสในเบื้องบนไปยังอกนิฏฐภาพ.

พระอนาคามีท่านใดบังเกิดในที่นั้นๆ นั้นแหละ บรรดาเทวโลก ๔ ชั้นเบื้องล่าง แล้วปรินิพพาน พระอนาคามีนี้ ชื่อว่า มีกระแสในเบื้องบน ไม่ชื่อว่าไปยังอกนิฏฐภาพ

(พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค เล่ม ๓ ภาค ๒ หน้าที่ ๓๖๕)

เครื่องหมายอักษรย่อในตารางปวัตติวาระ

อุ	=	อุปปาหวาระ	นิ	=	นิโรธวาระ
อุนิ	=	อุปปาหนิโรธวาระ	1	=	ปัจจุปปันนวาระ
2	=	อดีตวาระ	3	=	อนาคตวาระ
4	=	ปัจจุปปันนาคตวาระ	5	=	ปัจจุปปันนาคตวาระ
6	=	อดีตอนาคตวาระ	หุ	=	อนุโลมณัย
จ	=	ปัจจนิกณัย	ล	=	ปุคคลวาระ
โอ	=	โอกาสมวาระ	โล	=	ปุคคลโลกาสมวาระ
อุป1	=	อุปปชชติ	อุป2	=	อุปปชชิตถ
อุป3	=	อุปปชชิสสติ	นิ1	=	นิรุชฌติ
นิ2	=	นิรุชฌิตถ	นิ3	=	นิรุชฌิสสติ
ป	=	ปัญจโวการภูมิ	อ	=	อรุปภูมิ
ญ	=	อัสัณฺณสัตตภูมิ	ร	=	รุปภูมิ
ก	=	กามภูมิ	บ	=	อบายภูมิ
26	=	ปัญจโวการภูมิ ๒๖	4	=	อรุปภูมิ ๔
1	=	อัสัณฺณสัตตภูมิ ๑	5	=	สุทธาวาสภูมิ ๕
11	=	กามภูมิ ๑๑	4	=	อบายภูมิ ๔
6	=	กามภูมิเบื้องต้น ๖	5	=	กามภูมิเบื้องต้น ๕ (เว้นนิรยภูมิ)
21	=	ปัญจโวการภูมิ ๒๑ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕)	จิ	=	ปัจฉิมภวิบุคคล
22	=	ปัญจโวการภูมิ ๒๒ (เว้นอบายภูมิ ๔)	จิต	=	ปัจฉิมภวิบุคคลโดยตรง
25	=	ปัญจโวการภูมิ ๒๕ (เว้นอกนิฏฐภูมิ ๑)	เยอ	=	เย อรูป อุปปชชิตวา ฯลฯ
7,9	=	กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๙ (เว้นจตุตถ.)	เยร	=	เย รูปาวจร อุปปชชิตวา ฯลฯ
วิก1	=	กลุ่มบุคคลที่วิกลอายตนะ1	วิก2	=	กลุ่มที่วิกลอายตนะ2 (คือทั้งมูละมูลี)
17	=	ปัญจโวการภูมิ ๑๗ (เว้นสุทธาวาสภูมิ ๕ อบายภูมิ ๔)	อิ	=	อิตรเร

อักษรย่อ

อน.ป.	=	อนุโลมปจจา
ป.	=	ปจจา
อธ.	=	องค์กรธรรม
สัง.	=	สังสยบท
ติ.๑	=	ติเหตุกปฤชน ๑
ผล.๓	=	ผลเสกขบุคคล ๓

ปฎิ.ป.	=	ปฎิโลมปจจา
วิ.	=	วิสัยนา
สัน.	=	สันนิฐานบท
สุ.๑	=	สุคติอเหตุกบุคคล ๑
ป.๔	=	ปฤชน ๔
ผล.๔	=	ผลบุคคล ๔

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. **อภิธัมมปิฎก ยมกปาติ (ปฐมาโค).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว,

๒๕๓๑.

ชิงอุตอยะ มูลปฐฐาน สยาดอ, พระ. **คัมภีร์ยะไมก์ ปารค.** ย่างกุ้ง: โรงพิมพ์สุธัมมาวดี,

๒๕๔๘.

นันทเมธา, พระ. **คัมภีร์ยะไมก์ อะยะก้อก.** ย่างกุ้ง: กระทรวงมหาดไทยและการศาสนา,

๒๕๔๘.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **อภิธัมมปิฎก ยมกปาติ (ปฐมาโค).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

ยมกปาฬิ ปจโม ภาโค ฉบับฉฐฐสังคายนา. ย่างกุ้ง: กระทรวงมหาดไทยและการศาสนา,

๒๕๔๘.

วิสุทธิญาณเถระ, พระ. **ยมกตถวิภาวิณีฎีกา.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. มณฑลเย้: โรงพิมพ์รัตนาทิปปิฎกัต,

๒๕๔๓.